tim4pin magazin

SPECIJALIZIRANI ČASOPIS CENTRA ZA RAZVOJ JAVNOG I NEPROFITNOG SEKTORA

2024

03

Izvještaj o izvršenju proračuna / plana

Fiskalna odgovornost

Investicijski projekti

Dnevnice za inozemstvo

NAKLADNIK - TIM4PIN
Gajeva ulica 51 -1, 10 000 Zagreb | centar@tim4pin.hr
TISKANICA - poštarina plaćena u HP-u d.d. u sortirnici 10 200 Zagreb

ISSN 1848-7610

NAJAVLJUJEMO EDUKACIJE U OŽUJKU!

04.03.2024.
FISKALNA ODGOVORNOST -
Aktualnosti, novine i predaja izjave za 2023.
za JLP(R)S, ministarstva, trgovačka društva i ustanove kojima je rok predaje 2. travnja 2024.

20.03.2024.
USAVRŠAVANJE IZ JAVNE NABAVE :
Izazovi i rizici u pripremi i provedbi postupaka jednostavne i javne nabave

Dragi čitatelji,
pretplate za 2024. su i dalje u tijeku!

Odaberite jednu od ponuđenih opcija:

ONLINE IZDANJE .....150 €
TISKANO IZDANJE..... 190 €
ONLINE + TISKANO IZDANJE.....240 €

* u cijenu je uključen PDV

Zatražite pretplatu putem naše web-stranice tim4pin.hr ili nam se obratite mailom na centar@tim4pin.hr !

Riječ glavnog urednika

Poštovani čitatelji!

Evo nas na pragu i trećega ovogodišnjega mjeseca. U ožujku se uobičajeno „rastajemo“ od zime, ali ove godine zima nam nije niti došla. Kada je već tako, nadajmo se da se neće ni pojaviti kada se priroda probudi. No, puno je toga neobičnoga u „novo normalnim“ prirodnim ciklusima pa ni takav scenarij nije isključen.

Ovih smo dana ponovo svjedočili velikom interesu za kupnju državnih vrijednosnih papira. Prema neslužbenim informacijama, preko 37000 građana uložilo je u trezorske zapise gotovo milijardu eura. S obzirom da građani, prema podacima HNB-a, na štednji u bankama drže oko 35 milijardi eura mogli bi zaključiti da se na kupnju zapisa odlučilo nešto više od 1% štediša. Naravno onih koji raspolažu sa značajnijim štednim ulozima. Naime, više od polovice štediša raspolaže štednim ulozima nižima od 1000 eura pa tako nisu niti u mogućnosti uložiti u zapise, a niske razine „novčane rezerve“ sigurno i nisu primjerene dugoročnijim ulaganjima. U odnosu na kamatne stope koje, tek odnedavno, nude poslovne banke, prinosi na državne vrijednosne papire su stimulativni pa se stoga ulaganje u njih čini razumnim i ekonomičnim. Koliko će ulagače zaštiti od inflacije pokazat će vrijeme.

Na međunarodnoj sceni i dalje nema dobrih novosti. Ratna žarišta i dalje su vrlo aktivna, a „veliki igrači“ vode svoje bitke u preslagivanju budućeg svjetskog ekonomskog i političkog poretka. Nećemo ih ometati.

Na domaćoj sceni i dalje svjedočimo intenzivnim verbalnim sukobima vladajućih i oporbe. Predizborna kampanja se zahuktava i ne propušta se niti jedna prilika da se postupcima suprotstavljene strane ne pronađe ili „proizvede“ slabost i manjkavost.

Objavljena je konačno i dugo očekivana Uredba o nazivima radnih mjesta, uvjetima za raspored i koeficijentima za obračun plaće u javnim službama. Ustupaka od prijedloga je bilo, a nezadovoljnika ima i dalje. U radnim sredinama najaktualniji su novi koeficijenti, preračunavanje budućih plaća i uspoređivanje sa sadašnjima, a posebice i uspoređivanje s budućim plaćama kolegica i kolega. Mnogi ustaljeni međuodnosi ubuduće će se ponešto promijeniti, a poznato je da je to jedan od temelja neformalne organizacijske strukture svakoga kolektiva.

Pred mnogima od vas u dolazećem mjesecu još je niz zahtjevnim izvještajnih obveza. Kontinuirana je, od sada, obveza redovitog mjesečnog izvještavanja o potrošnji, a potrebno je pripremiti i izvještaje o izvršenju financijskih planova/proračuna. Također, za veliki krug obveznika tek se aktualizira priprema za davanje Izjave o fiskalnoj odgovornosti. Dakle, nema odmora!

Želimo vam da uspješno savladate radne izazove i da u novoj distribuciji koeficijenata vaša pozicija i radno mjesto bude stimulativno valorizirano!

Srdačan pozdrav s poštovanjem!

Glavni urednik

Prof. dr. sc. Davor Vašiček

Impressum

TIM4PIN MAGAZIN
Časopis Centra za razvoj javnog i neprofitnog sektora

Nakladnik:
TIM4PIN d.o.o. za savjetovanje
Zagreb, Gajeva ulica 51/1
tel: 01/5531 755
E-pošta: centar@tim4pin.hr
OIB 83718300522; **MBS** 2929236;
www.tim4pin.hr
Adresa uredništva:
Ulica kneza Trpimira 7, Zagreb

Glavni urednik:
prof.dr.sc. Davor Vašiček

Urednik:
Jan Vašiček, mag.psych, mag.oec.

Uredništvo:
Prof.dr.sc. Nives Botica – Redmayne; doc.dr.sc. Ivan Čevizović; doc.dr.sc. Josip Čičak; prof.dr.sc. Saša Drezgić; dr.sc. Damir Juričić; mr.sc. Mirjana Mahović-Komljenović; Ivana Pajković, mag.oec.; Ante Loboja, mag.iur.; doc.dr.sc. Brankica Remenarić; mr.sc. Nediljka Rogošić; mr.sc. Gorana Roje; dr.sc. Desanka Sarvan; doc.dr.sc. Ana Marija Sikirić; Danijela Stepić, mag.oec.; Ivana Vargašević Čonka, dipl.oec.; prof.dr.sc. Vesna Vašiček; Hana Zoričić, dipl.oec.

Lektura i korektura:
TIM4PIN d.o.o. za savjetovanje

Slike: TIM4PIN d.o.o. za savjetovanje

Grafička priprema:
Sveučilišna tiskara d.o.o.

Tisak: Sveučilišna tiskara d.o.o.,
Trg Republike Hrvatske 14, Zagreb

Sadržaj

FINANCIJE I FINANCIJSKO POSLOVANJE

Godišnji izvještaj o izvršenju proračuna i financijskog plana za 2023. godinu
Tamara Kelković Benko
3 Danka Mihaljević

Uredba o načinu ocjene i postupku odobravanja investicijskih projekata
Hana Zoričić
14 Nikolina Bibić

Pravilnik o načinu i uvjetima izvršavanja državnog proračuna i financijskog plana proračunskog korisnika državnog proračuna s jedinstvenog računa državnog proračuna
Tamara Kelković Benko
18 Danka Mihaljević

FISKALNA ODGOVORNOST I FINANCIJSKO UPRAVLJANJE

Podsjetnik trgovačkim društvima i drugim pravnim osobama na obvezu davanja izjave o fiskalnoj odgovornosti za 2023. godinu – rok 2. travanj 2024.
Ana Zorić
25 Davor Kozina

Izjava o fiskalnoj odgovornosti za 2023. godinu za JLP(R)S, ministarstva i druga državna tijela
Davor Kozina
32 Ana Zorić

PLAĆE I NAKNADE

Novi iznosi dnevnica za službeno putovanje u inozemstvo za korisnike koji se financiraju iz sredstava
40 **državnog proračuna**

POREZI I DOPRINOSI

Paušalno oporezivanje iznajmljivanja soba i postelja putnicima i turistima u 2024. godini
42 Mirjana Mahović Komljenović

PRAVO

Novi Zakon o državnim službenicima
49 Bernard Iljazović

Raspored radnika na zamjenu odsutnog radnika
53 Gordana Muraja

JAVNA NABAVA

Primjena načela javne nabave u postupcima javne nabave
56 Ante Loboja

61 **Praksa Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave**

LOKALNA SAMOUPRAVA

Mogućnost istovremenog održavanja izbora za članove Europskog parlamenta i mjesnih izbora
63 Željka Tropina

EUROPSKA UNIJA I FONDOVI

Drugi poziv na dostavu projektnih prijedloga programa transnacionalne suradnje dunavske regije 2021. – 2027.
69 Davorka Žagar

POSLOVANJE NEPROFITNIH ORGANIZACIJA

Pravni okvir za preoblikovanje sportskog kluba – udruge u sportsko dioničko društvo
72 Dragan Zlatović

Status neprofitnih organizacija u sustavu poreza na dobit
76 Željko Dominis

82 **ODGOVORI NA VAŠA PITANJA**

TIM4PIN INFO

84 **Neoporezivi iznosi naknada, potpora, nagrada, dnevnica i otpremnina**

86 **Naknade korisnika državnog proračuna**

88 **Plaće**

91 **Naknada plaće zbog bolovanja i druge nesposobnosti za rad**

92 **Drugi dohodak**

93 **Primici izuzeti od ovrhe**

94 **Financijske obavijesti**

95 **Ostale informacije**

Godišnji izvještaj o izvršenju proračuna i financijskog plana za 2023. godinu

Tamara Kelković Benko
Danka Mihaljević *

Polugodišnji i godišnji izvještaj o izvršenju proračuna odnosno financijskog plana izrađuje se prema odredbama Zakona o proračunu[1] (u daljnjem tekstu: Zakon) te Pravilnika o polugodišnjem i godišnjem izvještaju o izvršenju proračuna i financijskog plana[2]. Ministar financija je, sukladno člancima 76. i 81. Zakona o proračunu, u srpnju 2023. godine donio novi Pravilnik o polugodišnjem i godišnjem izvještaju o izvršenju proračuna i financijskog plana (u daljnjem tekstu: Pravilnik) kojim se propisuje izgled, sadržaj, obveznici primjene, način i rokovi podnošenja, donošenja i objave polugodišnjeg i godišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna i financijskog plana proračunskog i izvanproračunskog korisnika, o čemu će biti više riječi u nastavku ovog teksta. Pravilnik je objavljen u Narodnim novinama dana 24. srpnja 2023. godine i stupio na snagu 25. srpnja 2023. godine. S obzirom da se približavaju rokovi za sastavljanje godišnjih izvještaja o izvršenju proračuna i financijskih planova za 2023. godinu, u nastavku teksta autorice daju pregled najznačajnijih odredbi Zakona i Pravilnika koje uređuju ovo područje.

1. Uvod

Zakon o proračunu, koji je stupio na snagu 1. siječnja 2022. godine, detaljno propisuje način, proces i ključne dokumente kod izrade, donošenja i izvršavanja državnog proračuna i proračuna JLP(R)S. Također, propisuje i sadržaj polugodišnjeg i godišnjeg izvještaja o izvršenju državnog proračuna i proračuna JLP(R)S te sadržaj polugodišnjeg i godišnjeg izvještaja o izvršenju financijskog plana proračunskih i izvanproračunskih korisnika. Podsjećamo da se proračun i financijski plan, prema odredbama novog Zakona, **donose na razini razreda i skupine ekonomske klasifikacije** (do usvajanja Zakona, proračun i financijski plan donosio se na razini podskupine ekonomske klasifikacije), dok se **ostvarenje/izvršenje proračuna i financijskog plana i dalje iskazuje na razini razreda, skupine, podskupine i odjeljka ekonomske klasifikacije**.

Od novih odredbi Pravilnika, koje nisu bile propisane ranije važećim Pravilnikom o polugodišnjem i godišnjem izvještaju o izvršenju proračuna[3], izdvajamo dopunu pojmovnika kojom se uređuju pojmovi **izvorni plan, rebalans i tekući plan**. Pojam *izvorni plan* odnosi se na prvi proračun odnosno financijski plan usvojen od Hrvatskoga sabora odnosno predstavničkog tijela, dok je *rebalans* zadnji proračun odnosno financijski plan također usvojen od strane Hrvatskoga sabora odnosno predstavničkog tijela. Pojam *tekući plan* odnosi na proračun odnosno financijski plan s uključenim naknadno izvršenim preraspodjelama u izvještajnom razdoblju.

Najznačajnija novost, koja proizlazi iz odredbi Zakona i detaljno je opisana Pravilnikom, odnosi se na obvezu sastavljanja polugodišnjih i godišnjih izvještaja o izvršenju financijskih planova **proračunskih korisnika** državnog proračuna i proračuna JLP(R)S.

U razdoblju do 2023. godine izvještaje o izvršenju proračuna i financijskog plana izrađivali su Ministarstvo financija za državni proračun, odnosno upravno tijelo za financije za proračune JLP(R)S te izvanproračunski korisnici državnog proračuna i proračuna JLP(R)S. Prvi izvještaj o izvršenju financijskog plana, na način kako to propisuje novi Zakon i novi Pravilnik, proračunski korisnici su sastavljali za razdoblje od 1. siječnja do 30. lipnja 2023. godine.

Ovdje bi trebalo obratiti pozornost i na činjenicu da je velik broj korisnika državnog proračuna i proračuna JLP(R)S već sastavljao godišnji izvještaj o izvršenju financijskog plana. Ova obveza proizlazi iz Zakona o ustanovama[4] jer je dio proračunskih korisnika osnovan od strane Republike Hrvatske ili JLP(R)S kao javna ustanova te upravno vijeće kao upravljačko tijelo odlučuje o financijskom planu i godišnjem obračunu javne ustanove. Istovremeno, izvještaji o izvršenju financijskog plana često su bili sadržani u okviru godišnjih izvještaja o radu pojedinih proračunskih korisnika. Međutim, izgled i sadržaj ovih izvještaja nije bio propisan, stoga niti podaci u njima nisu bili jednoznačno iskazani.

Zakonom i Pravilnikom propisuje se da je godišnji izvještaj o izvršenju financijskog plana dio godišnjeg izvješća o radu proračunskih korisnika koji su na temelju posebnih zakona dužni podnijeti takvo izvješće Vladi Republike Hrvatske odnosno Hrvatskom saboru.

* Tamara Kelković Benko, dipl oec., Danka Mihaljević, dipl oec., Ministarstvo financija RH, Zagreb

[1] Narodne novine, br. 144/21.

[2] Narodne novine, br. 85/23.

[3] Narodne novine, br. 24/13, 102/17., 1/20., i 147/20.

[4] Narodne novine, br. 76/93., 29/97., 47/99., 35/08., 127/19., 151/22.

Dodatno, Zakonom je propisano da se u godišnjem izvještaju o izvršenju državnog proračuna uvodi i **posebni izvještaj** o ostvarenim prihodima i rashodima proračuna Opće države prema kategorijama prihoda i rashoda definiranim statističkom metodologijom Europske unije (ESA 2010), u odnosu na planirane prihode i rashode iz programa stabilnosti. Ovaj izvještaj utvrđen je i u članku 23. Pravilnika. Također, Zakonom se propisuje obveza izrade **novog posebnog izvještaja** u polugodišnjem i godišnjem izvještaju o izvršenju proračuna i financijskog plana, a to je *Izvještaj o korištenju sredstava Europske unije*, što je utvrđeno u člancima 27. i 48. Pravilnika.

Osim navedenog, novim Pravilnikom propisane su određene dopune pojedinih izvještaja o čemu će biti više riječi u nastavku ovoga članka. U nastavku daje se detaljan pregled sadržaja godišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna i financijskog plana koji će se izraditi za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2023. godine, s obrazloženjem.

2. Obveznici sastavljanja godišnjeg izvještaja

Obveznici sastavljanja godišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna za 2023. godinu su državni proračun i proračuni JLP(R)S, dok su obveznici izrade godišnjeg izvještaja o izvršenju financijskog plana za 2023. godinu proračunski i izvanproračunski korisnici državnog proračuna i proračuna JLP(R)S, upisani u Registar proračunskih i izvanproračunskih korisnika iz članka 5. stavak 6. Zakona (uključuje samo izvanproračunske korisnike iz skupine I[5]).

3. Sadržaj godišnjeg izvještaja

Kao što je uvodno navedeno, Zakonom su utvrđeni obveznici, sadržaj i rokovi podnošenja izvještaja o izvršenju proračuna odnosno financijskog plana, a Pravilnikom dodatno razrađuje izgled i sadržaj polugodišnjeg i godišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna i financijskog plana.

U nastavku ovoga članka posebno se obrazlaže godišnji izvještaj o izvršenju državnog proračuna i proračuna JLP(R)S za 2023. godinu te godišnji izvještaj o izvršenju financijskog plana proračunskog i izvanproračunskog korisnika za 2023. godinu.

3.1. Godišnji izvještaj o izvršenju državnog proračuna i proračuna JLP(R)S za 2023. godinu

Ministarstvo financija, odnosno upravno tijelo za financije izrađuje godišnji izvještaj o izvršenju proračuna i dostavlja ga Vladi Republike Hrvatske odnosno načelniku, gradonačelniku, županu do **5. svibnja 2024. godine** za prethodnu godinu. Vlada Republike Hrvatske, odnosno načelnik, gradonačelnik, župan prijedlog godišnjeg izvještaj o izvršenju proračuna podnosi Hrvatskome saboru odnosno predstavničkom tijelu na donošenje do **31. svibnja 2024. godine** za **2023. godinu**.

[5] **Izvanproračunski korisnici skupine I** su ustanove, trgovačka društva i druge pravne osobe koje nisu proračunski korisnici, a koji pojedinačno ili kumulativno ispunjavaju sljedeće uvjete: a) da im je isključivi osnivač ili vlasnik Republika Hrvatska i/ili JLP(R)S, da u njima Republika Hrvatska odnosno JLP(R)S ima odlučujući utjecaj na upravljanje i da se u opći proračun uključuju s obzirom na način financiranja i b) da su prema pravilima statističke metodologije Europske unije (ESA 2010, propisana Uredbom (EU) 549/2013 Europskog parlamenta i Vijeća) razvrstani u sektor opće države.

Godišnji izvještaj o izvršenju proračuna (državnog proračuna i proračuna JLP(R)S)) sadrži: opći dio, posebni dio, obrazloženje i posebne izvještaje. U nastavku je dan pregled sadržaja godišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna s naglaskom na promjene u odnosu na godišnje izvještaje koji su se sastavljali temeljem ranije važećeg *Pravilnika o polugodišnjem i godišnjem izvještaju o izvršenju proračuna.*

3.1.1. Opći dio godišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna

Opći dio godišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna sadrži:

- ✓ sažetak Računa prihoda i rashoda i Računa financiranja,
- ✓ Račun prihoda i rashoda i
- ✓ Račun financiranja.

Sažetak Računa prihoda i rashoda i Računa financiranja sadrži prikaz ukupno ostvarenih prihoda i primitaka te izvršenih rashoda i izdataka na razini razreda ekonomske klasifikacije te razliku između ukupno ostvarenih prihoda i rashoda te primitaka i izdataka. Nadalje, Sažetak Računa prihoda i rashoda i Računa financiranja može sadržavati i podatke o prijenosu sredstava iz prethodne godine u sljedeću godinu (za državni proračun) odnosno podatke o prenesenom višku odnosno manjku iz prethodne godine i višku odnosno manjku za prijenos u sljedeću godinu (za JLP(R)S).

Naime, ako ukupni prihodi i primici nisu jednaki ukupnim rashodima i izdacima, opći dio godišnjeg izvještaja o izvršenju državnog proračuna sadrži podatke o:

- prijenosu sredstava iz prethodne godine i
- prijenosu sredstava u sljedeću godinu,

a opći dio godišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna JLP(R)S sadrži podatke o:

- prenesenom višku odnosno manjku iz prethodne godine i
- višku odnosno manjku za prijenos u sljedeću godinu.

Isto tako, ako ukupni prihodi i primici nisu jednaki ukupnim rashodima i izdacima, godišnji izvještaj o izvršenju financijskog plana proračunskog i izvanproračunskog korisnika državnog proračuna sadrži:

- prijenos sredstava iz prethodne godine i
- prijenos sredstava u sljedeću godinu,

a godišnji izvještaj o izvršenju financijskog plana proračunskog i izvanproračunskog korisnika JLP(R)S sadrži:

- preneseni višak odnosno manjak iz prethodne godine i
- višak odnosno manjak za prijenos u sljedeću godinu.

Ovdje je važno napomenuti da se sukladno Zakonu, državni proračun izvršava prema **modificiranom novčanom načelu** (prihodi i primici se iskazuju u izvještajnom razdoblju u kojem su naplaćeni, a rashodi i izdaci se iskazuju u izvještajnom razdoblju u kojem su plaćeni). Za razliku od državnog proračuna, proračun JLP(R)S se izvršava prema **modificiranom obračunskom načelu** (prihodi i primici se iskazuju u izvještajnom razdoblju u kojem su naplaćeni, rashodi se iskazuju u izvještajnom razdoblju u kojem su nastali, neovisno o plaćanju, dok se izdaci iskazuju u izvještajnom razdoblju u kojem su plaćeni).

Podaci u navedenim sažetcima strukturirani su za izvještajno razdoblje (2023. godina), uključujući i izvještajno razdoblje prethodne godine (2022. godina), izvorni plan odnosno rebalans i tekući plan (2023. godina) te indekse (indeks ostvarenje/izvršenje izvještajnog razdoblja (2023.) u odnosu na ostvarenje/izvršenje prethodne godine (2022.) i indeks ostvarenje/izvršenje izvještajnog razdoblja (2023.) u odnosu na tekući plan za proračunsku godinu (2023.).

Podaci o planu proračuna iskazuju se ovisno o provedenim izmjenama i dopunama proračuna (koje donosi Hrvatski sabor odnosno predstavničko tijelo) i preraspodjelama, kako je prikazano u nastavku:

U nastavku su dani ogledni primjeri tablica strukturiranih za prikaz sažetaka Računa prihoda i rashoda i Računa financiranja za sastavljanje godišnjeg izvještaja o izvršenju državnog proračuna i financijskih planova proračunskih i izvanproračunskih korisnika državnog proračuna te za sastavljanje godišnjih izvještaja o izvršenju proračuna JLP(R)S i financijskih planova proračunskih i izvanproračunskih korisnika JLP(R)S za 2023. godinu. Razlika je u načinu prikazivanja prenesenih sredstava odnosno prenesenog viška/manjka iz prethodne godine u narednu godinu ovisno o načelu iskazivanja prihoda i rashoda, primitaka i izdataka, o čemu je prethodno bilo riječi. Više o sastavljanju godišnjih izvještaja o izvršenju financijskih planova proračunskih i izvanproračunskih korisnika državnog proračuna i proračuna JLP(R)S za 2023. godinu donosimo u točki 3.2. Godišnji izvještaj o izvršenju financijskog plana proračunskog i izvanproračunskog korisnika za 2023. godinu.

Prikaz sažetka Računa prihoda i rashoda i Računa financiranja za godišnji izvještaj o izvršenju državnog proračuna i financijskih planova proračunskih i izvanproračunskih korisnika državnog proračuna za 2023. godinu

I. OPĆI DIO

SAŽETAK RAČUNA PRIHODA I RASHODA I RAČUNA FINANCIRANJA

SAŽETAK RAČUNA PRIHODA I RASHODA

BROJČANA OZNAKA I NAZIV	OSTVARENJE/ IZVRŠENJE 2022. *	IZVORNI PLAN ILI REBALANS 2023.	TEKUĆI PLAN 2023.	OSTVARENJE/ IZVRŠENJE 2023.	INDEKS	INDEKS
1	2	3	4	5	6=5/2*100	7=5/4*100
6 PRIHODI POSLOVANJA						
7 PRIHODI OD PRODAJE NEFINANCIJSKE IMOVINE						
PRIHODI UKUPNO						
3 RASHODI POSLOVANJA						
4 RASHODI ZA NABAVU NEFINANCIJSKE IMOVINE						
RASHODI UKUPNO						
RAZLIKA - VIŠAK / MANJAK						

SAŽETAK RAČUNA FINANCIRANJA

BROJČANA OZNAKA I NAZIV	OSTVARENJE/ IZVRŠENJE 2022. *	IZVORNI PLAN ILI REBALANS 2023.	TEKUĆI PLAN 2023.	OSTVARENJE/ IZVRŠENJE 2023.	INDEKS	INDEKS
1	2	3	4	5	6=5/2*100	7=5/4*100
8 PRIMICI OD FINANCIJSKE IMOVINE I ZADUŽIVANJA						
5 IZDACI ZA FINANCIJSKU IMOVINU I OTPLATE ZAJMOVA						
RAZLIKA PRIMITAKA I IZDATAKA						
PRIJENOS SREDSTAVA IZ PRETHODNE GODINE						
PRIJENOS SREDSTAVA U SLJEDEĆE RAZDOBLJE						
NETO FINANCIRANJE						
VIŠAK/MANJAK + NETO FINANCIRANJE						

**Napomena: Iznosi u stupcu "OSTVARENJE/IZVRŠENJE 2022." preračunavaju se iz kuna u eure prema fiksnom tečaju konverzije (1 EUR=7,53450 kuna) i po pravilima za preračunavanje i zaokruživanje.*

Prikaz sažetka Računa prihoda i rashoda i Računa financiranja za godišnji izvještaj o izvršenju proračuna JLP(R)S i financijskih planova proračunskih i izvanproračunskih korisnika JLP(R)S za 2023. godinu

IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PRORAČUNA JEDINICE LOKALNE I PODRUČNE (REGIONALNE) SAMOUPRAVE
I. OPĆI DIO
SAŽETAK RAČUNA PRIHODA I RASHODA I RAČUNA FINANCIRANJA

SAŽETAK RAČUNA PRIHODA I RASHODA

BROJČANA OZNAKA I NAZIV	OSTVARENJE/ IZVRŠENJE 2022. *	IZVORNI PLAN ILI REBALANS 2023.	TEKUĆI PLAN 2023.	OSTVARENJE/ IZVRŠENJE 2023.	INDEKS	INDEKS
1	2	3	4	5	6=5/2*100	7=5/4*100
PRIHODI UKUPNO						
6 PRIHODI POSLOVANJA						
7 PRIHODI OD PRODAJE NEFINANCIJSKE IMOVINE						
RASHODI UKUPNO						
3 RASHODI POSLOVANJA						
4 RASHODI ZA NABAVU NEFINANCIJSKE IMOVINE						
RAZLIKA - VIŠAK MANJAK						

SAŽETAK RAČUNA FINANCIRANJA

BROJČANA OZNAKA I NAZIV	OSTVARENJE/ IZVRŠENJE 2022.*	IZVORNI PLAN ILI REBALANS 2023.	TEKUĆI PLAN 2023.	OSTVARENJE/ IZVRŠENJE 2023.	INDEKS	INDEKS
1	2	3	4	5	6=5/2*100	7=5/4*100
8 PRIMICI OD FINANCIJSKE IMOVINE I ZADUŽIVANJA						
5 IZDACI ZA FINANCIJSKU IMOVINU I OTPLATE ZAJMOVA						
RAZLIKA PRIMITAKA I IZDATAKA						
PRENESENI VIŠAK/MANJAK IZ PRETHODNE GODINE						
PRIJENOS VIŠKA/MANJKA U SLJEDEĆU GODINU						

**Napomena: Iznosi u stupcu "OSTVARENJE/IZVRŠENJE 2022." preračunavaju se iz kuna u eure prema fiksnom tečaju konverzije (1 EUR=7,53450 kuna) i po pravilima za preračunavanje i zaokruživanje.*

Račun prihoda i rashoda proračuna (državnog i JLP(R)S) sadrži prikaz prihoda i rashoda (s podacima strukturiranim na ranije opisan način) i iskazuje se prema proračunskim klasifikacijama u izvještajima o:

- prihodima i rashodima prema **ekonomskoj klasifikaciji** (brojčana oznaka i naziv računa prihoda i rashoda na *razini razreda, skupine, podskupine i odjeljka* za podatke o ostvarenju/izvršenju odnosno na razini *razreda i skupine* za podatke o planu),
- prihodima i rashodima prema **izvorima financiranja** (brojčana oznaka i naziv izvora financiranja na *razini razreda i skupine* izvora financiranja) i
- rashodima prema **funkcijskoj klasifikaciji** (brojčana oznaka i naziv funkcijske klasifikacije na *razini razreda i skupine* funkcijske klasifikacije).

Napominjemo da se proračunske klasifikacije propisuju pravilnikom kojeg donosi ministar financija temeljem Zakona, pri čemu ističemo da je u 2024. godini donesen novi Pravilnik o proračunskim klasifikacijama[6]. Međutim planiranje, izvršavanje, računovodstveno evidentiranje i izvještavanje za 2023. i 2024. godinu obavit će se prema odredbama starog Pravilnika o proračunskim klasifikacijama[7].

Račun financiranja proračuna sadrži prikaz primitaka i izdataka (s podacima strukturiranim na ranije opisan način) i iskazuje se prema proračunskim klasifikacijama u izvještajima:

- račun financiranja prema **ekonomskoj klasifikaciji** (brojčana oznaka i naziv računa primitaka i izdataka na *razini razreda, skupine, podskupine i odjeljka* za podatke o ostvarenju/izvršenju odnosno na razini razreda i skupine za podatke o planu),
- račun financiranja prema **izvorima financiranja** (brojčana oznaka i naziv izvora financiranja *na razini razreda i skupine* izvora financiranja).

3.1.2. Posebni dio godišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna

Posebni dio godišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna sadrži:

- ✓ **izvještaj po organizacijskoj klasifikaciji** (brojčana oznaka i naziv organizacijske klasifikacije na kojoj se proračun planira odnosno izvršava),
- ✓ **izvještaj po programskoj klasifikaciji** (prikaz rashoda i izdataka proračuna iskazanih po organizacijskoj klasifikaciji, izvorima financiranja i ekonomskoj klasifikaciji, raspoređenih u programe koji se sastoje od aktivnosti i projekata, uz napomenu da se izvori financiranja iskazuju u okviru svake aktivnosti i projekta i zbrojno na razini glave odnosno RKP-a organizacijske klasifikacije na kojoj se proračun planira odnosno izvršava za državni proračun odnosno na razini svakog proračunskog korisnika JLP(R)S na razini lokalnog proračuna).

Radi uvida u primjere strukture podataka, upućujemo obveznike primjene Pravilnika na Polugodišnji izvještaj o izvršenju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2023. godinu[8], koji sadržava i izvještaj po programskoj klasifikaciji (izvještaj je isti u polugodišnjem i godišnjem izvještaju o izvršenju proračuna), dostupan je na mrežnim stranicama

[6] Narodne novine, br. 4/24.

[7] Narodne novine, br. 26/10., 120/13., 1/20.

[8] Narodne novine, br. 136/23.

Ministarstva financija na sljedećoj poveznici https://mfin.gov.hr/proracun-86/drzavni-proracun-2023-godina/3369.

U odnosu na izvještaje iz općeg dijela godišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna za 2023., u izvještajima iz posebnog dijela **ne iskazuju se podaci za izvještajno razdoblje prethodne godine** (2022.), već se prikazuju podaci o planu (izvorni plan ili rebalans i tekući plan za 2023.) i izvršenju proračuna za 2023., te se navodi indeks ostvarenja/izvršenja izvještajnog razdoblja (izvršenje/ostvarenje 2023.) u odnosu na tekući plan (za 2023. godinu).

3.1.3. Obrazloženje godišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna

Obrazloženje godišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna se može dati na opisni, brojčani, grafički ili kombinirani način, a sastoji se od:

✓ obrazloženja općeg i
✓ obrazloženja posebnog dijela izvještaja.

Obrazloženje općeg dijela u godišnjem izvještaju o izvršenju državnog proračuna sadržava:

- obrazloženje makroekonomskih pokazatelja - obrazloženje kretanja osnovnih makroekonomskih pokazatelja u 2023. i prikaz razlika između izvornih makroekonomskih prognoza za proračunsku godinu (2023.) i stvarnih ishoda u 2023. godini – izrađuje samo Ministarstvo financija,
- obrazloženje ostvarenja prihoda i rashoda, primitaka i izdataka - kojim se dopunjuju podaci iz Računa prihoda i rashoda i Računa financiranja, sadržava i podatke o stanju novčanih sredstava na računima proračuna i proračunskih korisnika na početku 2023. i na kraju 2023. godine i podatke o prihodima i primicima te rashodima i izdacima ostvarenim preuzimanjem nefinancijske i financijske imovine u naplati potraživanja javnih davanja u 2023. (NOVI PODACI u izvještaju),
- prikaz manjka odnosno viška proračuna opće države i duga opće države u 2023. na razini podsektora, kao i prikaz manjka odnosno viška te duga jedinica koje se sukladno pravilima statističke metodologije Europske unije (ESA 2010) razvrstavaju u sektor opće države, a imaju značajan utjecaj na kretanje manjka odnosno viška proračuna opće države i duga opće države (Izvještaj po ESA 2010 metodologiji izrađuje se samo za proračunsku godinu, izrađuje Ministarstvo financija).

Obrazloženje općeg dijela u godišnjem izvještaju o izvršenju proračuna JLP(R)S sadržava:

- obrazloženje ostvarenja prihoda i rashoda, primitaka i izdataka - kojim se dopunjuju podaci iz Računa prihoda i rashoda i Računa financiranja, a sadržava i podatke o stanju novčanih sredstava na računima proračuna i proračunskih korisnika na početku 2023. i na kraju 2023. i podatke o prihodima i primicima te rashodima i izdacima ostvarenim preuzimanjem nefinancijske i financijske imovine u naplati potraživanja javnih davanja u 2023. (NOVI PODACI u izvještaju),
- prikaz ostvarenog manjka odnosno viška proračuna JLP(R)S u 2023. (JLP(R)S daje prikaz ostvarenog manjka odnosno viška proračuna u razdoblju izvještavanja).

Obrazloženje posebnog dijela izvještaja o izvršenju proračuna sastavlja se samo za proračunsku godinu i temelji se na obrazloženju proračuna i financijskih planova korisnika proračuna, a sadrži obrazloženje programa koje se daje kroz obrazloženje izvršenja aktivnosti i projekata zajedno s ciljevima koji su ostvareni provedbom programa i pokazateljima uspješnosti realizacije tih ciljeva, a koji se sastoje od pokazatelja učinaka i pokazatelja rezultata.

3.1.4. Posebni izvještaji u godišnjem izvještaju o izvršenju proračuna

Godišnji izvještaj o izvršenju proračuna za 2023. sadrži 7 posebnih izvještaja a podaci se u njima prikazuju na opisni, brojčani, grafički ili kombinirani način. Izvještaji su:

✓ izvještaj o korištenju proračunske zalihe,
✓ izvještaj o zaduživanju na domaćem i stranom tržištu novca i kapitala
✓ izvještaj o danim jamstvima i plaćanjima po protestiranim jamstvima,
✓ izvještaj o korištenju sredstava fondova Europske unije,
✓ izvještaj o danim zajmovima i potraživanjima po danim zajmovima,
✓ izvještaj o stanju potraživanja i dospjelih obveza te stanju potencijalnih obveza po sudskim sporova,
✓ izvještaj o ostvarenim prihodima i rashodima Opće države prema kategorijama prihoda i rashoda definiranim statističkom metodologijom Europske unije (ESA 2010) u odnosu na planirane prihode i rashode iz programa stabilnosti.

Izvještaj o korištenju proračunske zalihe sadrži podatke o:

- donositelju odluke odnosno rješenja o korištenju proračunske zalihe,
- primatelju sredstava utvrđenom odlukom odnosno rješenjem o korištenju zalihe (NOVO![9]),
- namjeni korištenja po odluci odnosno rješenju o korištenju proračunske zalihe,
- te iznosu i datumu isplaćenih sredstva iz proračunske zalihe po odluci odnosno rješenju o korištenju proračunske zalihe.

Osim navedenoga, izvještaj o korištenju proračunske zalihe može sadržavati i druge podatke.

Izvještaj o zaduživanju na domaćem i stranom tržištu novca i kapitala sadrži:

- pregled zaduživanja po dugoročnim kreditima, zajmovima i vrijednosnim papirima koje je u ime Republike Hrvatske ugovorilo ili preuzelo Ministarstvo financija odnosno koje je ugovorila ili preuzela JLP(R)S u izvje-

[9] Iako je u starom izvještaju o korištenju sredstava proračunske zalihe bio iskazan podatak o primatelju sredstava, novim Pravilnikom se podatak o primatelju sredstava propisuje kao obvezan.

štajnom razdoblju (*po vrsti instrumenta, valutnoj, kamatnoj i ročnoj strukturi*),

- pregled zaduživanja po dugoročnim kreditima i zajmovima koje su ugovorili ili preuzeli proračunski korisnici državnog proračuna odnosno proračunski korisnici JLP(R)S u izvještajnom razdoblju (*po vrsti instrumenta, valutnoj, kamatnoj i ročnoj strukturi*),
- stanje obveza za vrijednosne papire, dugoročne kredite i zajmove koje je u ime Republike Hrvatske ugovorilo ili preuzelo Ministarstvo financija odnosno koje je ugovorila ili preuzela JLP(R)S na početku i na kraju proračunske godine, kao i iznose otplata navedenih obveza raspoređene prema dospijeću u narednim godinama,
- stanje dugoročnih kredita i zajmova koje su ugovorili korisnici državnog proračuna odnosno proračunski korisnici JLP(R)S na početku i na kraju proračunske godine, kao i iznose otplata navedenih obveza raspoređene prema dospijeću u narednim godinama.

Kako bi i JLP(R)S mogle izraditi potpuni i cjeloviti Izvještaj o zaduživanju na domaćem i stranom tržištu novca i kapitala, dužne su od proračunskih korisnika iz svoje nadležnosti prikupiti podatke o zaduživanju u 2023. godini po vrsti instrumenata, valutnoj, kamatnoj i ročnoj strukturi, stanju kredita i zajmova na početku i na kraju izvještajnog razdoblja, iznosu otplate obveza za kredite i zajmove prema dospijeću u narednim godinama i pregled danih zajmova i stanje potraživanja za dane zajmove.

Izvještaja o korištenju sredstava fondova Europske unije za državni proračun sadrži:

Pregled zaduživanja proračuna/proračunskih korisnika po vrsti instrumenta, valutnoj, kamatnoj i ročnoj strukturi daje se u tablici sljedećeg sadržaja:

Pregled zaduživanja koje je ugovorio ili preuzeo proračunski korisnik državnog proračuna u 2023. godini											
Redni broj	Naziv proračuna/ proračunskog korisnika	Datum sklapanja ugovora	Vrsta instrumenta*	Naziv	Kreditor	Visina odobrenog kredita	Valuta	Kamatna stopa	Datum posljednje otplate	Povučena sredstva u 2023. godini (u eurima	Ukupno povučena sredstva stanje na dan 31.12.2023. (u eurima)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1											
2											
* zajam/kredit											

Stanje obveza kredita i zajmova koje su ugovorili proračunski korisnici daje se u tablici sljedećeg sadržaja:

Pregled obveza po dugoročnim zajmovima/kreditima proračunskog korisnika državnog proračuna									
Redni broj	Naziv proračuna/ proračunskog korisnika	Vrsta instrumenta	Naziv	Kreditor	Valuta	Stanje obveze na dan 01.01.2023. (u eurima)	Stanje obveze na dan 31.12.2023. (u eurima)	Datum posljednje otplate	Kamatna stopa
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1									
2									

Izvještaj o danim jamstvima i plaćanjima po protestiranim jamstvima sadrži:

- pregled danih i protestiranih jamstava s podacima o odluci o davanju jamstva, rizičnom broju jamstva, datumu izdavanja jamstva, nazivu korisnika i tražitelja jamstva odnosno dužnika i namjeni kredita, iznosu jamstva, valuti i krajnjoj godini važenja jamstva,
- pregled izvršenih plaćanja po protestiranim jamstvima s podacima o datumu plaćanja po protestiranom jamstvu, nazivu tražitelja jamstva odnosno dužnika i korisnika jamstva, rizičnom broju jamstva, iznosu plaćene glavnice, kamata, ostalih troškova i naknada, valuti plaćanja,
- stanje aktivnih jamstava na početku i na kraju proračunske godine s podacima o nazivu tražitelja jamstva odnosno dužnika i korisnika jamstva, rizičnom broju jamstva, stanju potencijalnih obveza na početku i na kraju proračunske godine u valuti,
- stanje potraživanja po protestiranim jamstvima na početku i na kraju proračunske godine s podacima o nazivu tražitelja jamstva odnosno dužnika, iznosu potraživanja na ime plaćene glavnice, kamata, ostalih troškova i naknada na početku i na kraju proračunske godine,
- stanje potraživanja na ime premije/provizije na dana jamstva na početku i na kraju proračunske godine s podacima o nazivu tražitelja jamstva odnosno dužnika i iznosu potraživanja na početku i na kraju proračunske godine(NOVO!),
- stanje aktivnih jamstava koja su vezana za okončanje posla odnosno osiguranje primljenih predujmova na način da se evidentira stanje na početku i na kraju proračunske godine, a koje se odnosi na iznos primljenog predujma u proračunskoj godini.

- podatke o evidentiranim prihodima i primicima te rashodima i izdacima iz fondova Europske unije za 2023. po fondovima Europske unije,
- stanje potraživanja iz fondova Europske unije na kraju 2023. i
- stanje obveza za primljene predujmove iz fondova Europske unije na kraju 2023.

Također, uz prethodno navedene podatke propisana je obveza iskazivanja podataka o:

- ukupno dodijeljenim sredstvima Republici Hrvatskoj po fondovima Europske unije od 1. srpnja 2013. godine zaključno s 31. prosinca 2023.,
- ukupno uplaćenim sredstvima iz proračuna Europske unije po fondovima Europske unije od 1. srpnja 2013. godine zaključno s 31. prosinca 2023.,
- ukupno isplaćenim sredstvima za odobrene zahtjeve korisnika po fondovima Europske unije od 1. srpnja 2013. godine zaključno s 31. prosinca 2023..

Izvještaj o korištenju sredstava fondova Europske unije za proračun JLP(R)S sadrži:

- podatke o evidentiranim prihodima i primicima te rashodima i izdacima iz fondova Europske unije za 2023. po fondovima Europske unije i
- stanje obveza i potraživanja po sredstvima iz fondova Europske unije na kraju 2023..

Uz navedene podatke, JLP(R)S obvezna je iskazati podatke po projektima u tijeku i to o:

- ukupno ugovorenim sredstvima fondova Europske unije od početka provedbe projekta zaključno s 31.12.2023.,
- ukupno uplaćenim sredstvima fondova Europske unije od početka provedbe projekta zaključno s 31. prosinca 2023.

U izvještajima o korištenju sredstava Europske unije za državni proračun i za proračun JLP(R)S obveza je navesti metodologiju po kojoj se podaci iskazuju.

Izvještaj o danim zajmovima i potraživanjima po danim zajmovima sadrži:

- pregled danih zajmova i potraživanja za dane zajmove koje je u ime Republike Hrvatske ugovorilo Ministarstvo financija i korisnici državnog proračuna odnosno koje je ugovorila JLP(R)S i proračunski korisnici JLP(R)S za proračunsku godinu (2023.).

Izvještaj o stanju potraživanja i dospjelih obveza te o stanju potencijalnih obveza po osnovi sudskih sporova sadrži:

- podatke o stanju nenaplaćenih potraživanja za prihode proračunskog i izvanproračunskog korisnika na kraju 2023.,
- podatke o stanju nepodmirenih dospjelih obveza proračunskog i izvanproračunskog korisnika na kraju 2023.,
- podatke o stanju potencijalnih obveza po osnovi sudskih sporova proračunskog i izvanproračunskog korisnika na kraju 2023.

3.2. Godišnji izvještaj o izvršenju financijskog plana proračunskog i izvanproračunskog korisnika za 2023. godinu

Godišnji izvještaj o izvršenju financijskog plana proračunskog i izvanproračunskog korisnika sastavlja se za proračunsku godinu, u ovom slučaju za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2023. godine. Proračunski i izvanproračunski korisnik, sukladno aktima kojima je uređen njegov rad odnosno ako ima upravljačko tijelo, dužan je upravljačkom tijelu dostaviti na usvajanje prijedlog godišnji izvještaj o izvršenju financijskog plana za 2023. do 31. ožujka 2024. godine. Nakon toga, prijedlog izvještaja upućuje se u daljnju proceduru opisanu u poglavlju 4. Donošenje godišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna i financijskog plana.

Sastavljanje godišnjih izvještaja o izvršenju financijskih planova proračunskih korisnika državnog proračuna i proračunskih korisnika JLP(R)S je najveća novina propisana novim Zakonom i predmetnim Pravilnikom. Izrada godišnjih izvještaja o izvršenju financijskih planova je prvi puta obveza korisnika državnog proračuna i proračuna JLP(R)S *(uz napomenu da su polugodišnji izvještaji o izvršenju financijskih planova proračunskih korisnika već izra*đeni).**

Uputama za izradu prijedloga Državnog proračuna Republike Hrvatske za razdoblje 2023. – 2025. godine, iz rujna 2022. godine, po prvi puta se uvodi novi način izrade prijedloga proračuna i financijskih planova proračunskih i izvanproračunskih korisnika. Samim time i prvi izvještaji o izvršenju proračuna i financijskog plana, prema odredbama novog Zakona, izrađen je za prvo polugodište 2023. godine. U međuvremenu je ministar financija donio i predmetni Pravilnik kojim je detaljnije uređeno ovo područje.

Godišnji izvještaj o izvršenju financijskog plana proračunskog i izvanproračunskog korisnika (državnog proračuna i proračuna JLP(R)S) sadrži: opći dio, posebni dio, obrazloženje i posebne izvještaje. U nastavku je dan pregled sadržaja godišnjeg izvještaja o izvršenju financijskog plana proračunskog i izvanproračunskog korisnika za 2023.

3.2.1. Opći dio godišnjeg izvještaja o izvršenju financijskog plana

Opći dio godišnjeg izvještaja o izvršenju financijskog plana proračunskog i izvanproračunskog korisnika sadrži:

✓ sažetak Računa prihoda i rashoda i Računa financiranja,
✓ Račun prihoda i rashoda i
✓ Račun financiranja.

Sažetak Računa prihoda i rashoda i Računa financiranja sadrži prikaz ukupno ostvarenih prihoda i primitaka te izvršenih rashoda i izdataka na razini razreda ekonomske klasifikacije te razliku između ukupno ostvarenih prihoda i rashoda te primitaka i izdataka. Nadalje, Sažetak Računa prihoda i rashoda i Računa financiranja može sadržavati i podatke o:

- prijenosu sredstava iz 2022. u 2023. (za proračunske i izvanproračunske korisnike državnog proračuna), odnosno podatke o
- prenesenom višku odnosno manjku iz 2022. i višku odnosno manjku za prijenos u 2023. (za proračunske i izvanproračunske korisnike JLP(R)S).

Ponovno naglašavamo da se sukladno Zakonu i financijski plan proračunskih i izvanproračunskih korisnika državnog proračuna izvršava prema **modificiranom novčanom načelu,** dok se financijski plan proračunskih i izvanproračunskih korisnika JLP(R)S izvršava prema **modificiranom obračunskom načelu,** kako je navedeno **u** točki 3.1.1. *Opći dio godišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna za 2023. godinu.*

Podaci u navedenim sažetcima također su strukturirani za izvještajno razdoblje (2023. godina), uključujući i izvještajno razdoblje prethodne godine (2022. godina), izvorni plan odnosno rebalans i tekući plan (2023. godina) te indekse (indeks ostvarenje/izvršenje 2022. u odnosu na ostvarenje/izvršenje 2023. i indeks ostvarenje/izvršenje 2023. u odnosu na tekući plan za 2023.).

Račun prihoda i rashoda i Račun financiranja u Općem dijelu godišnjeg izvještaja o izvršenju financijskog plana proračunskih korisnika sadrže iste izvještaje kao i godišnji izvještaj o izvršenju proračuna, dok se godišnji izvještaj o izvršenju financijskog plana izvanproračunskih korisnika razlikuje u tome što se izvještaji o izvršenju ne daju prema izvorima financiranja i funkcijskoj klasifikaciji.

3.2.2. Posebni dio godišnjeg izvještaja o izvršenju financijskog plana

Posebni dio godišnjeg izvještaja o izvršenju financijskog plana iskazuje se po programskoj klasifikaciji i sadrži rashode i izdatke proračuna iskazane po izvorima financiranja i ekonomskoj klasifikaciji, raspoređenih u programe koji se sastoje od aktivnosti i projekata. **Napominjemo da izvanproračunski korisnici podatke ne iskazuju po izvorima financiranja.**

U odnosu na izvještaje iz općeg dijela godišnjeg izvještaja o izvršenju financijskog plana za 2023., u izvještajima iz posebnog dijela **ne iskazuju se podaci za 2022. (prethodno izvještajno razdoblje),** već se prikazuju podaci o planu (izvorni plan ili rebalans i tekući plan za 2023.) i izvršenju financijskog plana za 2023., te se navodi indeks ostvarenja/izvršenja 2023. godine u odnosu na tekući plan za 2023.).

3.2.3. Obrazloženje godišnjeg izvještaja o izvršenju financijskog plana

Obrazloženje godišnjeg izvještaja o izvršenju financijskog plana se može dati na opisni, brojčani, grafički ili kombinirani način, a sastoji se od:

✓ obrazloženja općeg i
✓ obrazloženja posebnog dijela izvještaja.

Obrazloženje općeg dijela u godišnjem izvještaju o izvršenju financijskog plana proračunskog i izvanproračunskog korisnika sadrži:

- obrazloženje ostvarenja prihoda i rashoda, primitaka i izdataka u izvještajnom razdoblju - dopunjuje podatke iz Računa prihoda i rashoda i Računa financiranja, a sadrži i podatke o stanju novčanih sredstava na računima proračunskih korisnika i izvanproračunskih korisnika na početku 2023. i na kraju 2023. godine. Izvanproračunski korisnici su i do sada sastavljali i godišnji izvještaj o izvršenju financijskog plana te u obrazloženju općeg dijela obrazlagali ostvarenje prihoda i rashoda, primitaka i izdataka. Međutim, sukladno odredbama novog Pravilnika dužni su iskazati i **podatke o stanju novčanih sredstava na svojim računima na početku i na kraju proračunske godine što do sada nije bila obveza.**
- obrazloženje ostvarenog prijenosa sredstava iz 2022. i prijenosa sredstava u 2023. za proračunske i izvanproračunske korisnike državnog proračuna, a za proračunske i izvanproračunske korisnike JLP(R)S obrazloženje prenesenog manjka odnosno viška iz 2022. za prijenos u sljedeću godinu. (Obrazloženje je novina i za izvanproračunske korisnike!)

Obrazloženje posebnog dijela izvještaja o izvršenju financijskog plana proračunskog i izvanproračunskog korisnika sastavlja se za proračunsku godinu i sadrži obrazloženje programa koje se daje kroz obrazloženje izvršenja aktivnosti i projekata zajedno s ciljevima koji su ostvareni provedbom programa i pokazateljima uspješnosti realizacije tih ciljeva koji se sastoje od pokazatelja učinaka i pokazatelja rezultata. Spomenuti izvještaj dužni su izraditi i izvanproračunski korisnici kojima to do sada nije bila obveza.

3.2.4. Posebni izvještaji u godišnjem izvještaju o izvršenju financijskog plana

Posebni izvještaji u godišnjem izvještaju o izvršenju financijskog plana proračunskog i izvanproračunskog korisnika za 2023. godinu mogu sadržavati podatke na opisni, brojčani, grafički ili kombinirani način, a sastoje se od:

✓ izvještaja o zaduživanju na domaćem i stranom tržištu novca i kapitala,
✓ izvještaja o korištenju sredstava fondova Europske unije,
✓ izvještaja o danim zajmovima i potraživanjima po danim zajmovima,
✓ izvještaja o stanju potraživanja i dospjelih obveza te stanju potencijalnih obveza po sudskim sporova.

Posebni izvještaji u godišnjem izvještaju o izvršenju financijskog plana mogu sadržavati i izvještaj o danim jamstvima i plaćanjima po protestiranim jamstvima.

Napominjemo da su sve navedene posebne izvještaje obvezni sastaviti i izvanproračunski korisnici državnog proračuna i proračuna JLP(R)S).

Izvještaj o zaduživanju na domaćem i stranom tržištu novca i kapitala sadrži:

- pregled zaduživanja po dugoročnim kreditima, zajmovima koje je ugovorio ili preuzeo proračunski i izvanproračunski korisnik u izvještajnom razdoblju (*po vrsti instrumenta, valutnoj, kamatnoj i ročnoj strukturi*),
- stanje obveza za dugoročne kredite i zajmove koje je ugovorio ili preuzeo proračunski i izvanproračunski ko-

risnik na početku i na kraju proračunske godine kao i iznose otplata navedenih obveza raspoređene prema dospijeću u narednim godinama,

Ovdje je važno istaknuti, da se u izvještaju pregled zaduživanja po dugoročnim kreditima i zajmovima daje pregled isključivo onih dugoročnih kredita i zajmova koji su ugovoreni, odnosno sklopljeni u izvještajnom razdoblju. U konkretnom slučaju iskazat će se podaci o zaduživanju u 2023. godini.

Ako proračunski i izvanproračunski korisnik u 2023. ima izdatke za otplatu kredita koji je sklopljen u prijašnjim godinama, podatke će uključiti u izvještaj o stanju obveza za dugoročne kredite i zajmove. Također, ako je proračunski i izvanproračunski korisnik u 2023. sklopio ugovor o leasingu, isti nije dužan iskazati, ali može ako to od njega zahtijeva upravljačko ili predstavničko tijelo, s obzirom da članak 47. stavak 3. novog Pravilnika propisuje da izvještaj o zaduživanju može sadržavati i druge podatke.

Izvještaj o korištenju sredstava fondova Europske unije sadrži:

- podatke o evidentiranim prihodima i primicima te rashodima i izdacima iz fondova Europske unije za 2023. po fondovima Europske unije,
- stanje potraživanja iz fondova Europske unije na 31. prosinca 2023. i
- stanje obveza za primljene predujmove iz fondova Europske unije na 31. prosinca 2023.

Uz navedene podatke, daju se podaci po projektima u tijeku i to o:

- ukupno ugovorenim sredstvima fondova Europske unije od početka provedbe projekta zaključno s 31. prosinca 2023.,
- ukupno uplaćenim sredstvima fondova Europske unije od početka provedbe projekta zaključno s 31. prosinca 2023., *osim za proračunske korisnike koji posluju preko jedinstvenog računa državnog proračuna*.

U izvještajima o korištenju sredstava Europske unije obveza proračunskih i izvanproračunskih korisnika je navesti metodologiju po kojoj se podaci iskazuju.

Izvještaj o danim zajmovima i potraživanjima po danim zajmovima sadrži:

- pregled danih zajmova i potraživanja za dane zajmove koje su ugovorili proračunski i izvanproračunski korisnici za 2023.

Izvještaj o stanju potraživanja i dospjelih obveza te o stanju potencijalnih obveza po osnovi sudskih sporova sadrži:

- podatke o stanju nenaplaćenih potraživanja za prihode proračunskog i izvanproračunskog korisnika na kraju 2023.,
- podatke o stanju nepodmirenih dospjelih obveza proračunskog i izvanproračunskog korisnika na kraju 2023.,
- podatke o stanju potencijalnih obveza po osnovi sudskih sporova proračunskog i izvanproračunskog korisnika na kraju 2023.

Izvještaj o danim jamstvima i plaćanjima po protestiranim jamstvima sadrži:

- pregled danih i protestiranih jamstava s podacima o odluci o davanju jamstva, rizičnom broju jamstva, datumu izdavanja jamstva, nazivu korisnika i tražitelja jamstva odnosno dužnika i namjeni kredita, iznosu jamstva, valuti i krajnjoj godini važenja jamstva,
- pregled izvršenih plaćanja po protestiranim jamstvima s podacima o datumu plaćanja po protestiranom jamstvu, nazivu tražitelja jamstva odnosno dužnika i korisnika jamstva, rizičnom broju jamstva, iznosu plaćene glavnice, kamata, ostalih troškova i naknada, valuti plaćanja,
- stanje aktivnih jamstava na početku 2023. i na kraju 2023. s podacima o nazivu tražitelja jamstva odnosno dužnika i korisnika jamstva, rizičnom broju jamstva, stanju potencijalnih obveza na početku 2023. i na kraju 2023. u valuti,
- stanje potraživanja po protestiranim jamstvima na početku 2023. i na kraju 2023. s podacima o nazivu tražitelja jamstva odnosno dužnika, iznosu potraživanja na ime plaćene glavnice, kamata, ostalih troškova i naknada na početku 2023. i na kraju 2023.,
- stanje potraživanja na ime premije/provizije na dana jamstva na početku 2023. i na kraju 2023. s podacima o nazivu tražitelja jamstva odnosno dužnika i iznosu potraživanja na početku 2023. i na kraju 2023.,

stanje aktivnih jamstava koja su vezana za okončanje posla odnosno osiguranje primljenih predujmova na način da se evidentira stanje na početku 2023. i na kraju 2023., a koje se odnosi na iznos primljenog predujma u 2023.

3.3. Izvještaj o provedbi višegodišnjeg plana uravnoteženja

Ako su JLP(R)S i proračunski i izvanproračunski korisnici JLP(R)S bili u obvezi izraditi višegodišnji plan uravnoteženja iz članka 37. Zakona, isti su obvezni, sukladno članku 91. Zakona, sastaviti godišnji izvještaj o provedbi višegodišnjeg plana uravnoteženja. Izvještaj se sastavlja i usvaja odnosno podnosi na suglasnost na način i u rokovima propisanim za godišnji izvještaj o izvršenju proračuna JLP(R)S odnosno financijskog plana proračunskog i izvanproračunskog korisnika JLP(R)S.

Naime, Zakon je propisao obvezu JLP(R)S i njihovim proračunskim i izvanproračunskim korisnicima da izrade višegodišnji plan uravnoteženja, kao posebni dokument koji se donosi uz proračun odnosno financijski plan, u slučaju ako ovi korisnici ne mogu preneseni manjak ili višak u cijelosti podmiriti odnosno iskoristiti u jednoj proračunskoj godini. Višegodišnji plan uravnoteženja odnosno pokriće manjka ili korištenje viška planira se za razdoblje za koje se proračun odnosno financijski plan donosi, a isti donose predstavnička tijela (za JLP(R)S) odnosno upravljačka tijela (za proračunske i izvanproračunske korisnike JLP(R)S).

Pravilnikom o planiranju u sustavu proračuna[10], koji je donesen 28. prosinca 2023. godine, a primjenjuje se počevši od proračunskog procesa za razdoblje od 2025. do 2027.

[10] Narodne novine“, br. 87/08., 136/12. i 15/15.

godine, propisan je izgled i sadržaj višegodišnjeg plana uravnoteženja za proračune JLP(R)S i za financijske planove proračunskih i izvanproračunskih korisnika JLP(R)S. Ranijih godina obveza izrade višegodišnjeg plana uravnoteženja dana je uputama za izradu proračuna JLP(R)S u svakom od ciklusa planiranja proračuna i financijskog plana, od čega najdetaljnije u Uputama za izradu proračuna JLP(R)S za razdoblje 2018.-2020. godine iz kolovoza 2017. godine.

4. Donošenje godišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna i financijskog plana

U nastavku ovog članka daje se pregled rokova u kojima su obveznici sastavljanja i podnošenja godišnjih izvještaja o izvršenju proračuna i financijskog plana dostaviti primateljima te rokovi u kojima se isti donose i to za središnji proračun (državni proračun i financijski planovi izvanproračunskih korisnika državnog proračuna) i lokalnu razinu tj. proračun JLP(R)S te financijske planove izvanproračunski korisnika JLP(R)S.

Napominjemo da su nadležna ministarstva i druga državna tijela na razini razdjela organizacijske klasifikacije odnosno nadležna upravna tijela, prije dostave godišnjih izvještaja o izvršenju financijskih planova proračunskih i izvanproračunskih korisnika iz nadležnosti, dužna provjeriti točnost i istinitost podataka navedenih u izvještajima prije njihovog dostavljanja Ministarstvu financija odnosno upravnom tijelu za financije.

Naglašavamo da se godišnji izvještaj o izvršenju proračuna JLP(R)S dostavlja Ministarstvu financija i Državnom uredu za reviziju putem elektroničke pošte, u roku od 15 dana nakon što ga donese predstavničko tijelo JLP(R)S i to u obliku poveznice na mrežnu stranicu na kojoj je izvještaj objavljen.

Zakonom i predmetnim Pravilnikom propisani su rokovi sastavljanja i podnošenja godišnjih izvještaja o izvršenju proračuna i financijskog plana, izuzev roka u kojem predstavničko tijelo JLP(R)S treba donijeti godišnji izvještaj o izvršenju proračuna JLP(R)S. Ako predstavničko tijelo ne donese godišnji izvještaj o izvršenju proračuna JLP(R)S, a postoji obveza dostavljanja istog Ministarstvu financija i Državnom uredu za reviziju, godišnji izvještaj o izvršenju proračuna dostavlja se spomenutim tijelima u roku od 60 dana od dana podnošenja predstavničkom tijelu.

5. Objava izvještaja

Člankom 144. Zakona propisana je obveza objave proračunskih dokumenata. Između ostalog, određeno je:

- polugodišnji i godišnji izvještaj o izvršenju proračuna te polugodišnji i godišnji izvještaj o izvršenju financijskog plana izvanproračunskog korisnika objavljuju se na mrežnim stranicama Vlade Republike Hrvatske, Ministarstva financija, izvanproračunskog korisnika odnosno JLP(R)S,
- polugodišnji i godišnji izvještaj o izvršenju financijskog plana proračunskog korisnika objavljuje se na njegovim

Pregled obveznika i rokova izrade, podnošenja i donošenja godišnjeg izvještaja o izvršenju državnog proračuna i financijskih planova proračunskih i izvanproračunskih korisnika državnog proračuna za 2023. godinu.

OBVEZNIK	IZVJEŠTAJ	PRIMATELJ	ROK
Proračunski korisnici državnog proračuna	Prijedlog godišnjeg izvještaja o izvršenju financijskog plana proračunskog korisnika za 2023. godinu	Upravljačko tijelo (ako postoji obveza usvajanja)	31. ožujka 2024.
	Prijedlog godišnjeg izvještaja o izvršenju financijskog plana proračunskog korisnika za 2023. godinu	Nadležno ministarstvo ili drugo državno tijelo na razini razdjela organizacijske klasifikacije	do roka koji odredi primatelj
Nadležno ministarstvo ili drugo državno tijelo na razini razdjela organizacijske klasifikacije	Prijedlog godišnjeg izvještaja o izvršenju razdjela za 2023. godinu	Ministarstvo financija	15. travnja 2024.
Izvanproračunski korisnici državnog proračuna	Godišnji izvještaj o izvršenju financijskog plana izvanproračunskog korisnika za 2023. godinu	Nadležno ministarstvo	31. ožujka 2024.
Nadležno ministarstvo ili drugo državno tijelo na razini razdjela organizacijske klasifikacije	Prijedlog godišnjeg izvještaja o izvršenju financijskog plana (proračunskih i izvanproračunskih korisnika) za 2023. godinu	Ministarstvo financija	15. travnja 2024.
Ministarstvo financija	Prijedlog godišnjeg izvještaja o izvršenju državnog proračuna za 2023. godinu	Vlada Republike Hrvatske	5. svibnja 2024.
Vlada Republike Hrvatske na prijedlog Ministarstva financija	Prijedlog godišnjeg izvještaja o izvršenju državnog proračuna za 2023. godinu	Hrvatski sabor (na donošenje)	31.svibnja 2024.
Vlada Republike Hrvatske na prijedlog Ministarstva financija	Godišnji izvještaj o izvršenju financijskog plana izvanproračunskih korisnika za 2023. godinu	Hrvatski sabor (na suglasnost)	31.svibnja 2024.

Pregled obveznika i rokova izrade podnošenja i donošenja godišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna JLP(R)S i financijskih planova proračunskih i izvanproračunskih korisnika proračuna JLP(R)S za 2023. godinu.

OBVEZNIK	IZVJEŠTAJ	PRIMATELJ	ROK
Proračunski korisnici proračuna JLP(R)S	Prijedlog godišnjeg izvještaja o izvršenju financijskog plana za 2023. godinu	Upravljačko tijelo (ako postoji obveza usvajanja)	31. ožujka 2024.
	Prijedlog godišnjeg izvještaja o izvršenju financijskog plana za 2023. godinu	Nadležno upravno tijelo	do roka koji odredi primatelj
Nadležno upravno tijelo	Prijedlog godišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna za 2023.	Upravno tijelo za financije	15. travnja 2024.
Izvanproračunski korisnici proračuna JLP(R)S	Godišnji izvještaj o izvršenju financijskog plana izvanproračunskog korisnika za 2023. godinu	Nadležno upravno tijelo	31. ožujka 2024.
Nadležno upravno tijelo	Prijedlog godišnjeg izvještaja o izvršenju financijskog plana (proračunskih i izvanproračunskih korisnika) za 2023. godinu	Upravno tijelo za financije	15. travnja 2024.
Upravno tijelo za financije	Prijedlog godišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna za 2023.	Načelniku, gradonačelniku, županu	5. svibnja 2024.
Načelnik, gradonačelnik, župan	Prijedlog godišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna za 2023.	Predstavničko tijelo (na donošenje)	31.svibnja 2024.
Načelnik, gradonačelnik, župan	Prijedlog godišnjeg izvještaja o izvršenju financijskog plana izvanproračunskog korisnika za 2023.	Predstavničko tijelo (na suglsnost)	31.svibnja 2024.

mrežnim stranicama odnosno na mrežnim stranicama nadležnog ministarstva ili drugog tijela na razini razdjela organizacijske klasifikacije ili na mrežnim stranicama JLP(R)S ako proračunski korisnik nema svoje mrežne stranice,

- opći i posebni dio polugodišnjeg i godišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna objavljuju se u Narodnim novinama odnosno u službenom glasilu JLP(R)S,
- opći i posebni dio polugodišnjeg i godišnjeg izvještaja o izvršenju financijskog plana izvanproračunskog korisnika objavljuju se u Narodnim novinama odnosno u službenom glasilu JLP(R)S.

Iznimno, ako Hrvatski sabor odnosno predstavničko tijelo ne donese izvještaje o izvršenju proračuna i financijskog plana izvanproračunskog korisnika, prijedlozi izvještaja o izvršenju se u roku od 60 dana od dana podnošenja Hrvatskom saboru odnosno predstavničkom tijelu objavljuju na mrežnim stranicama Vlade Republike Hrvatske odnosno mrežnim stranicama JLP(R)S.

Ministarstvo financija, odnosno JLP(R)S, na svojim mrežnim stranicama objavljuju vodiče za građane o polugodišnjem i godišnjem izvještaju o izvršenju proračuna.

6. Pregled tabelarnog prikaza izvještaja

Za kraj ovoga članka, a radi lakšeg snalaženja obveznika izrade godišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna i financijskog plana, dajemo poveznice na mrežne stranice Ministarstva financija koje sadržavaju datoteke s primjerima tabela koje se mogu koristiti prilikom izrade spomenutih izvještaja:

Uputa za izvještaj o izvršenju financijskog plana za proračunske i izvanproračunske korisnike državnog proračuna s primjerima obrazaca izvještaja dana je na poveznici ***https://mfin.gov.hr/istaknute-teme/drzavna-riznica/izvrsenje-proracuna/uputa-za-izvjestaj-o-izvrsenju-financijskog-plana/3492***.

Uputa za izvještaj o izvršenju JLP(R)S te proračunskih i izvanproračunskih korisnika s primjerima obrazaca izvještaja dana je na poveznici ***https://mfin.gov.hr/istaknute-teme/lokalna-samouprava/uputa-za-izvjestaj-o-izvrsenju-jlp-r-s/3491***.

Uredba o načinu ocjene i postupku odobravanja investicijskih projekata

Hana Zoričić
Nikolina Bibić *

Vlada Republike Hrvatske je krajem 2023. godine donijela Uredbu o načinu ocjene i postupku odobravanja investicijskih projekata na prijedlog Ministarstva financija. Uredba je objavljena u Narodnim novinama, broj 158/23. te je stupila na snagu 30. prosinca 2023. godine. S obzirom na navedeno, s početkom 2024. godine počinje njezina praktična primjena.

1. Uvod

Uredbom o načinu ocjene i postupku odobravanja investicijskih projekata se po prvi puta uspostavljaju sistematizirana i unificirana pravila za stručno vrednovanje i ocjenu opravdanosti i učinkovitosti investicijskih projekta na državnoj, regionalnoj i lokalnoj razini. Na ovaj način dan je okvir da se investicijski projekti vrednuju prema propisanim unificiranim kriterijima, kao i da nositelji investicijskih projekata imaju dokumentiranu podlogu za projekte odabrane za financiranje.

Uredbom se definiraju kategorije investicijskih projekata ovisno o ukupnim investicijskim troškovima (mikro, mali, srednji i veliki investicijski projekti), utvrđuje se obveza izrade pred-investicijskih studija (ovisno o kategoriji investicijskog projekta), propisuje se način ocjene i postupak odobravanja investicijskih projekata te postupci i rokovi izvještavanja o provedbi investicijskih projekata.

Obveznici primjene Uredbe su:

- **proračunski korisnici državnog proračuna,**
- **jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i**
- **proračunski korisnici jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave**

Obveznici su sadržani u Registru proračunskih i izvanproračunskih korisnika kojem se može pristupiti na poveznici https://rkpfi.drzavna-riznica.hr/PORTAL/Rkp.

Izvanproračunski korisnici državnog proračuna i izvanproračunski korisnici jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, sukladno člancima 15. i 16. Uredbe, obvezni su primjenjivati samo odredbe Uredbe koje utvrđuju obvezu dostave izvještaja o investicijskim projektima.

Važno je za istaknuti kako se odredbe Uredbe vezane uz izradu pred-investicijskih studija i ocjenu i postupak odabira projekata ne primjenjuju na investicijske projekte čija je provedba u tijeku i na investicijske projekte financirane iz EU izvora. **Međutim, za navedene projekte postoji obveza primjene odredbi Uredbe koje se odnose na dio izvještavanja o provedbi projekta i to u skladu s rokovima propisanim Uputom Ministarstva financija.**

Uredba se u cijelosti počinje primjenjivati za investicijske projekte čija provedba i financiranje se planiraju **u financijskom planu/proračunu za 2025. godinu i projekcijama za 2026. i 2027.**

2. Investicijski projekti

Uredba kroz značenje pojmova definira projekte, odnosno javne investicijske projekte na sljedeći način:

- **projekt** - *skup planiranih i povezanih aktivnosti koje uporabom resursa stvaraju jedan ili više rezultata unutar utvrđenog vremenskog razdoblja i s dostupnim sredstvima u svrhu rješavanja postojećeg problema ili prevencije budućeg problema, poticanja razvoja ili poboljšanja postojećeg stanja*
- **javni investicijski projekt -** *skup planiranih i povezanih aktivnosti koje uporabom resursa stvaraju jedan ili više rezultata unutar utvrđenog vremenskog razdoblja i s dostupnim sredstvima u svrhu rješavanja postojećeg problema ili prevencije budućeg problema, poticanja razvoja ili poboljšanja postojećeg stanja, a za posljedicu ima povećanje i/ili očuvanje vrijednosti nefinancijske imovine. Provode ga proračunski korisnici državnog proračuna, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i proračunski korisnici jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave radi ostvarivanja ekonomske i/ili društvene koristi.*

2.1. Kategorije investicijskih projekata i potrebne pred-investicijske studije

Uredba razlikuje postupanje, ocjenu i način odabir investicijskih projekata ovisno o veličini projekta. Investicijski projekti su kategorizirani u odnosu na ukupne investicijske troškove na mikro, male, srednje i velike projekte. U odnosu na veličinu investicijskog projekta propisane su različite obveze za nositelja projekata, u smislu složenosti dokumentacije koju je potrebno izraditi, načina odabi-

* Hana Zoričić, dipl.oec., Ministarstvo financija RH, Zagreb
** Nikolina Bibić, dipl.oec., Ministarstvo financija RH, Zagreb

ra projekata za financiranje, praćenja provedbe i učinaka projekata te izvještavanja o istome.

Kategorije investicijskih projekata	
Mikro investicijski projekt	• 60.000 - 1.000.000 eura
Mali investicijski projekt	• 1.000.000 - 5.000.000 eura
Srednji investicijski projekt	• 5.000.000 -20.000.000 eura
Veliki investicijski projekt	• veći od 20.000.000 eura

Tako za srednje i velike projekte (vrijednosti iznad 5.000.000 eura) Uredba propisuje izradu složenije dokumentacije nego za mikro i male projekte te osnivanje međuresornog Povjerenstva za odabir kako na državnoj tako i na regionalnoj i lokalnoj razini. Za sve kategorije investicijskog projekta, po završetku izrade propisanih pred-investicijskih studija, nositelj investicijskog projekta je obvezan, na temelju istih popuniti Obrazac sažetka projekta koji je sastavni dio Uredbe i dan je u Prilogu 1. Obrazac sažetka projekta predstavlja unificirani format koji daje pregled ključnih podataka o investicijskom projektu te služi Ministarstvu financija za prikupljanje informacija o investicijskim projektima na jednoobrazan način. Podaci koji se unose u Obrazac već su sadržani u izrađenoj pred-investicijskoj studiji, stoga popunjavanje ne predstavlja dodatni teret za nositelja projekta.

Projektni koncept je najjednostavnija razina obrazloženja projekta koja se sastoji od opisa problema koji je potrebno riješiti, opisa projekta koji se predlaže za rješenje problema te procjene troškova provedbe projekta.

Profil projekta je pred-investicijska studija koja, u odnosu na Projektni koncept, sadrži detaljniji opis svrhe i cilja projekta, pokazatelje rezultata, procjenu iznosa investicijskih i operativnih troškova, prikaz dinamike financiranja te dodatne tehničke specifikacije projekta.

Studija predizvedivosti u smislu Uredbe je studija u kojoj se analiziraju sve opcije investicijskog projekta s obzirom na prostorne, ekonomske, tehničke, socijalne, regulatorne i druge odlučujuće čimbenike na temelju zahtijevanih potreba i/ili izlaznih specifikacija nositelja projekta. I dok se za izradu Profila projekta koriste informacije koje su uglavnom već raspoložive nositelju projekta, pri izradi studije predizvedivosti će, ovisno o karakteristikama projekta, uz korištenje raspoloživih informacija, biti potrebno provesti i dodatne radnje, odnosno istraživanja kako bi se bolje utvrdio problem, njegovi uzroci i posljedice te preciznije utvrdile potrebne aktivnosti kojima će se utjecati na rješavanje problema.

Studija izvedivosti je detaljna studija u kojoj se analiziraju svi relevantni elementi investicijskog projekta. Temelji se na početnim izrađenim tehničkim projektima i/ili drugim studijama (ukoliko je potrebno) kao što su npr. analiza tla i analiza utjecaja na okoliš. Detaljna istraživanja pri izradi studije izvedivosti potrebna su kako bi se utvrdila potreba stanovništva za dobrima ili uslugama koje će se osigurati projektom te preciznije procijenila veličina projekta i njegove koristi. Studijom izvedivosti utvrđuje se vjerojatnost uspješne provedbe investicijskog projekta.

2.2. Odluke o odabiru investicijskih projekata

Odluku o odabiru za financiranje mikro i malih investicijskih projekata donosi čelnik dok za srednje i velike projekte Povjerenstvo vrednuje projekte.

Ovisno o tome tko je nositelj investicijskog projekta, odluku donosi čelnik proračunskog korisnika državnog proračuna, općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan, čelnik proračunskog korisnika jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave. Važno je za naglasiti da se odluka o odabiru donosi u skladu s propisima i općim aktima kojima se određuju ovlasti predstavničkog tijela, izvršnog tijela i čelnika.

Prilikom vrednovanja, Povjerenstvo provjerava jesu li izrađene pred-investicijske studije i projektna dokumentacija, jesu li osigurani resursi za provedbu projekta, da li je procijenjena održivost rezultata projekta. Provjerava se i usklađenost projekta s ciljevima akata strateškog planiranja, javnim politikama, utjecaj provedbe projekta na društvo i okoliš, dostupnost izvora financiranja i sl. Sastav Povjerenstva se razlikuje u odnosu na činjenicu je li nositelj investicijskog projekta proračunski korisnik državnog proračuna ili jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, odnosno proračunski korisnik jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave. Predviđeno je da na sjednicama Povjerenstva mogu sudjelovati i vanjski stručnjaci iz različitih područja kako bi svojim stručnim kvalifikacijama, znanjem i iskustvom doprinijeli vrednovanju različitih investicijskih projekata. Tablica za ocjenu spremnosti prijedloga investicijskih projekata u skladu s kriterijima propisana je u Prilogu 2 Uredbe.

2.3. Mikro i mali projekti

Proračunski korisnici državnog proračuna informacije o donesenim odlukama o odabiru za financiranje mikro i malih investicijskih projekata, za čiju provedbu su sredstva osigurana u financijskom planu, obvezni su dostaviti Ministarstvu financija putem popunjenog Obrasca sažetka projekta kvartalno u elektroničkom obliku.

Ministarstvo financija će pravodobno, putem SAP maila, dostaviti poveznice putem kojih će korisnici državnog proračuna elektroničkim putem dostavljati Obrazac odnosno informacije o odabranim projektima za financiranje.

Obzirom da je Uredba stupila na snagu nakon usvajanja financijskih planova, odnosno Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2024. i projekcija za 2025. i 2026. godinu,

proračunski korisnici državnog proračuna će informacije o donesenim odlukama o odabiru za financiranje mikro i malih investicijskih projekata **dostaviti Ministarstvu financija počevši od odabira projekata koje će uključiti u financijski plan/proračunu za 2025. godinu.** Dakle, za mikro i male projekte za čiju provedbu su sredstva već osigurana u financijskom planu za 2024. godinu nositelji investicijskih projekata nemaju obvezu dostave informacija o odabiru projekata.

Nositelji investicijskih projekata na lokalnoj i područnoj (regionalnoj) razini informacije o donesenim odlukama o odabiru za financiranje mikro i malih investicijskih projekata dostavljaju se nadležnom upravnom tijelu koje o tome informira upravno tijelo zaduženo za financije jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave. Rokove i način dostave informacija samostalno utvrđuje upravno tijelo nadležno za financije jedince lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Informacije o donesenim odlukama o odabiru za financiranje mikro i malih projekata na lokalnoj/regionalnoj razini nije potrebno dostavljati Ministarstvu financija.

2.4. Srednji i veliki projekti

Sukladno odredbama Uredbe, prijedloge srednjih i velikih investicijskih projekata čija provedba i financiranje se planiraju za iduću proračunsku godinu, nadležno ministarstvo putem organizacijske jedinice za financije dostavlja Ministarstvu financija najkasnije **do 1. ožujka tekuće godine**. Ministarstvu financija dostavlja se **zbirni prijedlog liste srednjih i velikih projekata** iz nadležnosti. Navedeno znači da će prijedlog liste projekata obuhvaćati projekte za koje je nositelj samo ministarstvo i prijedloge projekata kojima su nositelji proračunski korisnici iz nadležnosti ministarstva.

Nadležna ministarstva trebaju uspostaviti procedure, rokove i način dostave projektnih prijedloga za svoje proračunske korisnike, vodeći računa o dostavi zbirnog prijedloga liste projekata Ministarstvu financija do Uredbom propisanog roka.

Listu prijedloga srednjih i velikih investicijskih projekata koji se planiraju uključiti u financijski plan za 2025. godinu potrebno je dostaviti Ministarstvu financija **do 1. ožujka 2024. godine.**

Ministarstvo financija će, putem SAP maila, dostaviti poveznice putem kojih će nadležna ministarstva elektroničkim putem dostaviti listu prijedloga i pred-investicijske studije te Obrazac sažetka projekta.

Na temelju zaprimljenih zbirnih prijedloga liste projekata, Ministarstvo financija izrađuje objedinjenu listu prijedloga srednjih i velikih projekta za financiranje iz državnog proračuna koju dostavlja Povjerenstvu za odabir investicijskih projekata proračunskih korisnika državnog proračuna do 1. travnja.

Nositelj investicijskog projekta na lokalnoj i područnoj (regionalnoj) razini dostavlja nadležnom upravnom tijelu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave prijedloge srednjih i velikih investicijskih projekata, čija provedba i financiranje su planirani za iduću proračunsku godinu.

Nadležno upravno tijelo jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave prikuplja prijedloge srednjih i velikih investicijskih projekata kojima je nositelj jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i prijedloge projekata kojima je nositelj proračunski korisnik iz nadležnosti.

Nadležno upravno tijelo jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave dostavlja zbrine prijedloge projekata iz nadležnosti upravnom tijelu zaduženom za financije jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, koje objedinjuje liste prijedloga te sastavlja objedinjenu listu prijedloga srednjih i velikih projekata koju dostavlja Povjerenstvu za odabir investicijskih projekata.

Izvanproračunski korisnici su obveznici primjene **Uredbu u dijelu izvještavanja o investicijskim projektima**. Navedeno znači da se prilikom izrade pred-investicijskih studija i postupka ocjene i vrednovanja investicijskih projekata primjenjuju postojeće procedure i kriteriji odabira, sukladno posebnim propisima i internim aktima koji reguliraju područje poslovanja iz nadležnosti izvanproračunskog korisnika.

Sukladno Uredbi, izvanproračunski korisnici dužni su dostaviti upravnom tijelu za financije i Ministarstvu financija **obavijest o odabranim srednjim i velikim investicijskim projektima** (vrijednosti iznad 5.000.000 eura) **u roku od 30 dana od odabira,** počevši od projekata koji će biti sastavni dio **financijskog plana za 2025. godinu i projekcija za 2026. i 2027. godinu.** Za sve investicijske projekte za koje su donesene odluke o odabiru u skladu s internim aktima i procedurama, a koji su planirani za provedbu i financiranje u 2025. godini **obavijest je potrebno dostaviti elektroničkim putem do 31. ožujka 2024. godine. Ministarstvo financija će pravovremeno dostaviti poveznicu za dostavu obavijesti o odabiru.**

3. Praćenje provedbe investicijskih projekata

Nositelj investicijskog projekta je dužan pratiti provedbu i učinke investicijskog projekta. Nositelji investicijskih projekata na svim razinama (državnog proračuna, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i njihovi izvanproračunski korisnici te proračunski korisnici jedinica lokalne i područne /(regionalne) samouprave) dužni su **o provedbi srednjih i velikih investicijskih projekata** polugodišnje izvještavati Ministarstvo financija, odnosno upravno tijelo za financije nadležne jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Nositelji srednjih i velikih investicijskih projekata izvještaje o provedbi projekata dostavljaju Ministarstvu financija za razdoblja:

- **ožujak – kolovoz** - rok dostave izvješća je **30. rujna** i
- **rujan – veljača** - rok dostave izvješća je **31. ožujka**

Ministarstvo financija će pravodobno dostaviti poveznice putem kojih će se elektroničkim putem dostavljati polugodišnje izvještaje u jednoobraznom formatu, u skladu s navedenom dinamikom izvještavanja.

Prvo izvještajno razdoblje o provedbi i učincima srednjih i velikih investicijskih projekata obuhvatit će razdoblje od 1. ožujka do 31. kolovoza 2024. (rok za podnošenje izvještaja je 30. rujna 2024.) što znači da se odnosi na projekte koji su u tijeku, odnosno na projekte za koje je financiranje predviđeno u financijskom planu/proračunu za 2024. godinu.

Osim predviđenog redovnog izvještavanja (na polugodišnjoj razini), predviđeno je i izvanredno izvještavanje u slučaju poteškoća u provedbi, odnosno odstupanja od plana utvrđen projektnom dokumentacijom. Pritom se teškoćama u provedbi posebno smatra situacija kada se stvarni troškovi provedbe investicijskog projekta povećaju za više od 30% planirane vrijednosti u trenutnoj fazi provedbe.

Sukladno Uredbi, izvanproračunski korisnici dužni su dostaviti Ministarstvu financija, odnosno upravnom tijelu za financije i Ministarstvu financija, polugodišnje izvješće o provedbi srednjeg i velikog investicijskog projekta i obavijest u slučaju da se provedba srednjeg i velikog investicijskog projekta ne odvija se prema planu.

4. Dostupne informacije i upiti

Kratak pregled obveza i tijek odobravanja investicijskih projekata je prikazan u informativnoj brošuri koja je objavljena na internetskim stranicama Ministarstva financija, a detaljnom Uputom Ministarstva financija (KLASA: 011-01/23-04/27, URBROJ: 513-05-08-24-44) dane su detaljnije informacije vezane uz početak primjene Uredbe, zasebno po vrstama obveznika i kategorijama investicijskog projekta.

U cilju transparentnosti i dostupnosti informacija Ministarstvo financija je otvorilo zasebno mrežno mjesto gdje se nalaze svi dokumenti i dodatni informativni materijali (prezentacija, brošura) kojima je uređeno područje ocjene i odabira investicijskih projekata https://mfin.gov.hr/istaknute-teme/drzavna-riznica/investicijski-projekti/3585

Na navedenom mrežnom mjestu će tijekom veljače 2024. biti objavljen i Priručnik za izradu i ocjenu investicijskih projekata, kojim će se utvrditi minimalni sadržaj pred-investicijskih studija za sve kategorije projekata te izgled i sadržaj izvještaja o provedbi investicijskih projekata.

Također je za dodatne informacije i upite otvorena adresa elektroničke pošte: investicijski.projekti@mfin.hr

5. Pregled obveza i rokova

Kategorija nositelja investicijskog projekta	Tijelo kojemu se dostavlja informacija	Mikro i mali investicijski projekti	Rok dostave	Srednji i veliki investicijski projekti	Rok dostave
Proračunski korisnici državnog proračuna	**Ministarstvu financija**	Odluku o odabiru investicijskog projekta	**Kvartalno** *(počevši od projekata uključenih u financijski plan/proračun za 2025.)*	Zbirni prijedlog liste projekata	01.03.2024.
				Izvješće o provedbi (ožujak - kolovoz 2024.)	30.09.2024.
				Izvješće o provedbi (rujan 2024. - veljača 2025.)	31.03.2025.
				Obavijest o utvrđenim poteškoćama u provedbi projekta	3 dana od utvrđenog stanja
Izvanproračunski korisnici državnog proračuna	**Ministarstvu financija**			Odluka o odabiru *(počevši od projekata uključenih u financijski plan za 2025.)*	30 dana od odabira *(za već odabrane projekte do 31.3.2024.)*
				Izvješće o provedbi (ožujak - kolovoz 2024.)	30.09.2024.
				Izvješće o provedbi (rujan 2024. - veljača 2025.)	31.03.2025.
				Obavijest o utvrđenim poteškoćama u provedbi	3 dana od utvrđenog stanja
JLP(R)S	Nadležnom upravnom tijelu JLP(R)S/ Upravnom tijelu za financije JLP(R)S)	Odluku o odabiru investicijskog projekta	Samostalno utvrđuje JLP(R)S	Zbirni prijedlog liste projekata *(upravnom tijelu za financije JLP(R)S)*	Samostalno određuje JLP(R)S
	Ministarstvu financija			Odluka o odabiru	Samostalno određuje JLP(R)S
	Upravnom tijelu nadležnom za financije JLP(R)S			Izvješće o provedbi (polugodišnje)	Samostalno određuje JLP(R)S
	Upravnom tijelu nadležnom za financije JLP(R)S i **Ministarstvu financija**			Obavijest o utvrđenim poteškoćama u provedbi	3 dana od utvrđenog stanja
Izvanproračunski korisnici JLP(R)S	Upravnom tijelu nadležnom za financije JLP(R)S			Odluka o odabiru *(počevši od projekata uključenih u financijski plan za 2025.)*	30 dana od odabira
	Ministarstvu financija			Odluka o odabiru *(počevši od projekata uključenih u financijski plan za 2025.)*	30 dana od odabira *(za već odabrane projekte do 31.3.2024.)*
	Upravnom tijelu nadležnom za financije JLP(R)S			Izvješće o provedbi (polugodišnje)	Samostalno određuje JLP(R)S
	Ministarstvu financija			Izvješće o provedbi (ožujak - kolovoz 2024.)	30.09.2024.
	Ministarstvu financija			Izvješće o provedbi (rujan 2024. - veljača 2025.)	31.03.2025.
	Upravnom tijelu nadležnom za financije JLP(R)S i **Ministarstvu financija**			Obavijest o utvrđenim poteškoćama u provedbi	3 dana od utvrđenog stanja

Pravilnik o načinu i uvjetima izvršavanja državnog proračuna i financijskog plana proračunskog korisnika državnog proračuna s jedinstvenog računa državnog proračuna

Tamara Kelković Benko
Danka Mihaljević*

Ministar financija je, sukladno članku 61., stavku 8. Zakona o proračunu (Narodne novine, br. 144/21.), 22. prosinca 2023. godine donio Pravilnik o načinu i uvjetima izvršavanja državnog proračuna i financijskog plana proračunskog korisnika državnog proračuna s jedinstvenog računa državnog proračuna (dalje u tekstu: Pravilnik). Pravilnik je objavljen u Narodnim novinama broj 157/23. od 28. prosinca 2023. godine i stupio na snagu osmog dana od dana objave odnosno 5. siječnja 2024. godine. Stupanjem na snagu ovoga Pravilnika prestaje važiti Pravilnik o načinu i uvjetima izvršavanja državnog proračuna te o načinu povrata sredstava u državni proračun i vođenja evidencija o povratu sredstava (Narodne novine, br. 48/11. i 126/17.).

1. UVOD

Zakonom o proračunu, kao krovnim zakonom koji uređuje područje javnih financija, utvrđeni su, između ostalog, proračunski procesi. Jedan od osnovnih proračunskih procesa je proces izvršavanja državnog proračuna i financijskog plana proračunskog korisnika državnog proračuna (dalje u tekstu: korisnik državnog proračuna).

Proces izvršavanja državnog proračuna odvija se u nekoliko faza kojima prethodi usvajanje proračuna za pojedinu proračunsku godinu od strane Hrvatskoga sabora. Nakon što se proračun usvoji, korisnicima državnog proračuna dana je mogućnost „trošenja“ sredstava koja su planirana u njihovim financijskim planovima, u skladu s pravilima utvrđenih Zakonom o proračunu, godišnjim zakonom o izvršavanju državnog proračuna Republike Hrvatske za pojedinu proračunsku godinu, uključujući i pravila utvrđena provedbenim propisima donesenim na temelju spomenutih zakona. Pri tome treba naglasiti da izvršavanje proračuna i financijskog plana ne obuhvaća samo trošenje sredstava odnosno izvršavanje rashoda i izdataka planiranih u državnom proračunu i financijskom planu korisnika proračuna, već i ostvarenje prihoda i primitaka proračuna i proračunskog korisnika. Naime, za naglasiti je da je, sukladno članku 17. Zakona o proračunu, čelnik proračunskog korisnika, između ostalog, odgovoran i za naplatu prihoda i primitaka iz svoje nadležnosti te uplatu i evidentiranje istih u proračunu. Slijedom navedenog, kada govorimo o procesu izvršavanja proračuna i financijskog plana podrazumijevamo, uz rashodnu stranu odnosno stranu odljeva, i priljevnu stranu odnosno ostvarenje prihoda i primitaka.

Prva faza u izvršavanju rashoda i izdataka državnog proračuna i financijskog plana korisnika državnog proračuna započinje **stvaranjem obveza**. U smislu izvršavanja državnog proračuna, potencijalna obveza za proračun nastaje već u trenutku zaključivanja ugovora, izdavanja narudžbenice i sl., čime obveza više nema status potencijalne obveze, već je to jedan korak prema stvarnoj obvezi koja se evidentira u računovodstvenim evidencijama. Proračunska obveza ne mora proizlaziti samo iz ugovora već se može temeljiti i na drugim dokumentima, kao što je primjerice odluka odnosno rješenje čelnika proračunskog korisnika, rezultat natječaja u pojedinom resoru (poljoprivreda, znanost i sl.), obračun te drugi dokumenti iz kojih proizlazi obveza plaćanja, za razliku od stvaranja obveze u računovodstvenom smislu, o čemu više u nastavku teksta.

Nakon isporuke roba, radova i usluga, slijedi **faza ispostavljanja računa** odnosno osnove za plaćanje te **izvršavanja formalnih i suštinskih kontrola** koje se odnose na provjeru ispravnosti elemenata računa odnosno provjeru je li roba isporučena u cijelosti prema ugovoru, odnosno jesu li radovi ili usluge izvršeni u skladu s ugovorom ako se radi o plaćanju kojem je osnova račun ispostavljen na temelju ugovora o nabavi roba, radova ili usluga. Provjeru obavlja proračunski korisnik koji je pokrenuo postupak nabave ili potpisao ugovor, odnosno nadležna osoba proračunskog korisnika. Verifikacijom računa potvrđuje se obvezu plaćanja na teret proračuna/financijskog plana proračunskog korisnika.

* Tamara Kelković Benko, dipl. oec., Danka Mihaljević, dipl. oec., Ministarstvo financija RH, Zagreb

Naglašavamo da je člankom 62. Zakona o proračunu propisano da se svako plaćanje rashoda i izdataka mora temeljiti na vjerodostojnoj dokumentaciji kojom se dokazuje obveza plaćanja te da je odgovorna osoba proračunskog korisnika ili osoba koju ona ovlasti, dužna prije isplate provjeriti pravni temelj i iznos obveze koja proizlazi iz knjigovodstvene isprave.

Nakon faze kontrole dokumentacije i osnove za plaćanje slijedi **faza evidentiranja naloga** za plaćanje odnosno ispostavljanja zahtjeva za plaćanje u sustav državne riznice, kojeg također ovjerava odgovorna osoba proračunskog korisnika ili osoba koju ona ovlasti.

Faza podmirenja obveze, odnosno plaćanje računa/zahtjeva za plaćanje, kojom završava proces izvršavanja državnog proračuna, provodi se s jedinstvenog računa državnog proračuna otvorenog u Hrvatskoj narodnoj banci izravno krajnjem primatelju sredstava, a iznimno, putem drugih računa otvorenih u Hrvatskoj narodnoj banci, odnosno kreditnoj instituciji za specifične transakcije državnog proračuna i korisnika državnog proračuna, sukladno Pravilniku *o načinu i uvjetima otvaranja računa za provedbu specifičnih transakcija proračuna i proračunskih korisnika (Nar*odne novine, br. 123/23.; dalje u tekstu: Pravilnik o načinu i uvjetima otvaranja računa).

Kako je prethodno naglašeno, izvršavanje proračuna i financijskog plana obuhvaća plaćanje rashoda i izdataka proračuna i financijskog plana i naplatu prihoda i primitaka. Stoga je važno istaknuti da spomenuti Pravilnik, za razliku od prethodnog, obuhvaća i uređuje dijelom i priljevnu stranu proračuna tj. ostvarenje prihoda, primitaka i drugih priljeva proračuna i proračunskih korisnika.

Također, proračunski korisnici koji su zakonom o izvršavanju državnog proračuna Republike Hrvatske izuzeti od poslovanja preko jedinstvenog računa državnog proračuna, ostvarenje priljeva i izvršavanje odljeva provode putem računa otvorenih u kreditnim institucijama, sukladno Pravilniku *o načinu i uvjetima otvaranja računa*.

U nastavku teksta dan je pregled pojedinih odredbi Pravilnika, s osvrtom na odredbe koje su se mijenjale radi usklađivanja sa Zakonom o proračunu, koji je stupio na snagu s 1. siječnja 2022. godine, ali i na odredbe kojima se detaljnije propisuju faze u procesu izvršavanja državnog proračun, a u odnosu na ranije važeći Pravilnik o načinu i uvjetima izvršavanja državnog proračuna te o načinu povrata sredstava u državni proračun i vođenja evidencija o povratu sredstava.

2. PREDMET UREĐENJA I OBVEZNICI PRIMJENE PRAVILNIKA

Pravilnikom se propisuju način i uvjeti izvršavanja državnog proračuna i financijskog plana proračunskog korisnika državnog proračuna s jedinstvenog računa državnog proračuna, način povrata neutrošenih i nenamjenski utrošenih sredstava proračunske zalihe na jedinstveni račun državnog proračuna, način povrata pogrešno ili više uplaćenih sredstava s jedinstvenog računa državnog proračuna te način povrata sredstava na jedinstveni račun državnog proračuna.

Odredbe Pravilnika odnose se na korisnike utvrđene Registrom proračunskih korisnika državnog proračuna donesenim u skladu s Pravilnikom o utvrđivanju proračunskih i izvanproračunskih korisnika državnog proračuna i proračunskih i izvanproračunskih korisnika proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te o načinu vođenja Registra proračunskih i izvanproračunskih korisnika (Narodne novine, br. 128/09., 142/14., 23/19. i 83/21.), a koji posluju preko jedinstvenog računa državnog proračuna.

Iznimno, odredbe Pravilnika koje u članku 17. uređuju povrat neutrošenih sredstva iz izvora financiranja *Opći prihodi i primici* odnose se na proračunske korisnike koji su zakonom o izvršavanju državnog proračuna izuzeti od poslovanja preko jedinstvenog računa državnog proračuna (proračunski korisnici 3. razine kao što su, primjerice, sudovi, muzeji i galerije, fakulteti i dr.).

3. NAČIN I UVJETI IZVRŠAVANJA PRORAČUNA I FINANCIJSKOG PLANA S JEDINSTVENOG RAČUNA DRŽAVNOG PRORAČUNA

3.1. Računi za izvršavanje državnog proračuna i financijskog plana

Člankom 50. Zakona o proračunu propisuje se da državni proračun ima jedinstveni račun državnog proračuna koji se otvara i vodi u Hrvatskoj narodnoj banci i na kojem se ostvaruju svi priljevi i izvršavaju svi odljevi proračuna i proračunskih korisnika državnog proračuna. Nadalje, Zakon o proračunu propisuje da se iznimno za provedbu specifičnih transakcija proračuna i proračunskih korisnika može otvoriti račun, ali je prije toga potrebno ishoditi suglasnost ministra financija. Način i uvjeti otvaranja računa za provedbu specifičnih transakcija proračuna i proračunskih korisnika propisani su Pravilnikom *o načinu i uvjetima otvaranja računa*. Odredba Pravilnika koja uređuje poslovanje proračunskih korisnika državnog proračuna u kontekstu korištenja transakcijskog računa (jedinstveni račun državnog proračuna, računi za provedbu specifičnih transakcija proračuna i proračunskih korisnika, računi proračunskih korisnika izuzetih od poslovanja preko jedinstvenog računa državnog proračuna) nije bila sadržana u ranije važećem Pravilniku o načinu i uvjetima izvršavanja državnog proračuna te o načinu povrata sredstava u državni proračun i vođenja evidencija o povratu sredstava. Navedena odredba uključena je u Pravilnik kako bi se sveobuhvatnije sagledao proces izvršavanja proračuna po svim fazama.

3.2. Uplata prihoda, primitaka i ostalih priljeva državnog proračuna i proračunskog korisnika

Nove odredbe Pravilnika uređuju način uplate prihoda, primitaka i drugih priljeva državnog proračuna i korisnika državnog proračuna odnosno utvrđuju da se prihodi, primici i drugi priljevi državnog proračuna i korisnika državnog proračuna uplaćuju kako je propisano naputkom koji

donosi ministar financija, temeljem zakona o izvršavanju državnog proračuna Republike Hrvatske za pojedinu proračunsku godinu, odnosno sukladno instrukcijama za uplatu Ministarstva financija i korisnika državnog proračuna.

Naputak o načinu uplaćivanja prihoda proračuna, obveznih doprinosa te prihoda za financiranje drugih javnih potreba (Narodne novine, br. 15/24.; dalje u tekstu: Naputak) propisuje brojčane oznake vrste prihoda i primitaka na koje se uplaćuju sredstva državnog proračuna i korisnika državnog proračuna na jedinstveni račun državnog proračuna[1]. Korištenjem propisanih brojčanih oznaka vrste prihoda, primitaka i drugih priljeva, uplate se identificiraju i ispravno evidentiraju u državnom proračunu, odnosno informacijskom sustavu državne riznice u kojem se odvijaju proračunski procesi. Također, bitno je navesti da su Ministarstvo financija i ostali korisnici državnog proračuna zaduženi za prikupljanje određene vrste prihoda dužni dati obveznicima uplate prihoda i primitaka te ostalih priljeva ispravne instrukcije za uplatu koje, osim broja računa (jedinstveni račun državnog proračuna), sadržavaju i modele i pozive na broj utvrđene spomenutim Naputkom. Da bi se uplate povezale s priljevnom stranom u državnom proračunu odnosno s propisanim izvorom financiranja i korisnikom državnog proračuna (ili aktivnosti što je slučaj za prihode od lutrijskih sredstava i prihode od spomeničke rente) izrađuju se vezne tablice. Vezne tablice dinamička su kategorija podložna dopunama (i u određenim slučajevima izmjenama), a povezuju parametre propisane Naputkom s klasifikacijama državnog proračuna, te omogućavaju da se svaka pojedina uplata unutar Republike Hrvatske u nacionalnoj valuti elektronički poveže s državnim proračunom odnosno financijskim planom korisnika državnog proračuna.

Vezne tablice izrađuje i na svojoj mrežnoj stranici objavljuje Ministarstvo financija. Najnovije vezne tablice ažurirane su 5. veljače 2024. godine i objavljene na sljedećoj poveznici: https://mfin.gov.hr/istaknute-teme/drzavna-riznica/racunovodstvo/upute-nalozi-i-ostalo/179.

Svaka pojedinačna uplata u korist jedinstvenog računa državnog proračuna dnevno se evidentira u informacijskom sustavu državne riznice u zbirnom iznosu, prema proračunskom korisniku (primjerice ako se radi o vlastitim i namjenskim prihodima i primicima za čije prikupljanje su isti zaduženi) te prema vrstama prihoda, primitka i drugog priljeva[2]. Podaci o uplatama u sustavu državne riznice dostupni su dnevno za sve uplate izvršene prethodnog radnog dana. Korisnicima državnog proračuna koji prate i evidentiraju analitičke podatke o naplaćenim prihodima i primicima te drugim priljevima omogućeno je i analitičko izvještavanje o pojedinačnim uplatama, temeljem zahtjeva nadležnog korisnika državnog proračuna koji se upućuje Financijskoj agenciji nadležnoj za pružanje podrške u platnim transakcijama državnog proračuna i korisnika državnog proračuna.

3.3. Zahtjev za prijenos neutrošenih namjenskih prihoda i primitaka te vlastitih prihoda

Još jednom napominjemo kako su, prema članku 17. Zakona o proračunu, proračunski korisnici odgovorni za potpunu i pravodobnu naplatu prihoda i primitaka iz svoje nadležnosti, za njihovu uplatu u proračun i za izvršavanje svih rashoda i izdataka u skladu s namjenama. Prihodi i primici proračuna ubiru se i uplaćuju u proračun u skladu sa zakonom ili drugim propisima, neovisno o visini prihoda planiranih u proračunu. Ova obveza odnosi se i na namjenske prihode i primitke te na vlastite prihode proračunskih korisnika. Godišnjim zakonima o izvršavanju državnog proračuna, određuje se izuzeće od obveze uplate vlastitih i namjenskih prihoda i primitaka pojedinih korisnika državnog proračuna u državni proračun uz obvezu mjesečnog iskazivanja ukupnih prihoda i primitaka te rashoda i izdataka financiranih iz ovih izvora u državnom proračunu. Ministarstvo financija donijelo je upute o načinu praćenja ostvarivanja i trošenja vlastitih prihoda te namjenskih prihoda i primitaka korisnika državnog proračuna koje su raspoložive na mrežnim stranicama Ministarstva financija, a odnose se na uspostavu izvještajnog sustava temeljem kojeg se naplata i korištenje namjenskih prihoda i primitaka te vlastitih prihoda mjesečno evidentira u informacijskom sustavu državne riznice unosom podataka putem evidencijskih naloga.

Također, važno je istaknuti pitanje fleksibilnosti u izvršavanju rashoda koji se financiraju iz vlastitih prihoda te namjenskih prihoda i primitaka, a koja je dana odredbama Zakona o proračunu te dodatno i odredbama godišnjih zakona o izvršavanju državnog proračuna. Naime, rashodi financirani iz ovih izvora mogu se izvršavati u iznosima većim od planiranih uz ograničenje raspoloživih sredstava odnosno naplaćenih prihoda i/ili primitaka. Nadalje, Zakon o proračunu daje mogućnost da se namjenski prihodi i primici te vlastiti prihodi koji nisu iskorišteni u prethodnoj proračunskoj godini prenose u proračun tekuće godine na zahtjev proračunskog korisnika. Godišnjim zakonom o izvršavanju državnog proračuna utvrđuje se rok do kojeg su proračunski korisnici državnog proračuna dužni dostaviti Ministarstvu financija ovaj zahtjev.

Člankom 14. Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2024. godinu, propisuje da se namjenski prihodi i primici te vlastiti prihodi koji nisu iskorišteni u 2023. godini prenose u Državni proračun za 2024. godinu temeljem zahtjeva korisnika i to najkasnije do 31. siječnja 2024. za proračunske korisnike državnog proračuna, a za Hrvatski zavod za zapošljavanje i Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje do 15. veljače 2024. Proračunski i izvanproračunski korisnici koji posluju preko jedinstvenog računa državnog proračuna dostavili su Ministarstvu financija propisane zahtjeve za prijenos neutrošenih

[1] Ovdje je važno napomenuti da se pravila uplaćivanja prihoda koje propisuje Naputak ne odnose isključivo na prihode, primitke i druge priljeve državnog proračuna i korisnika državnog proračuna na jedinstveni račun državnog proračuna, nego i na prihode, primitke i druge priljeve koje ostvaruju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave odnosno druge institucije iz Naputka.

[2] Primjer drugih priljeva: povrat na stavku rashoda, predujam, jamčevini polog

namjenskih prihoda i primitaka te vlastitih prihoda u skladu sa spomenutim rokovima.

Osim rokova, člankom 6. Pravilnika utvrđeno je da zahtjev za prijenos neutrošenih namjenskih prihoda i primitaka te vlastitih prihoda treba sadržavati popunjeni izvještaj Zahtjev za prijenos neutrošenih prihoda i primitaka te se isti dostavlja Sektoru za izvršavanje državnog proračuna Ministarstva financija, uz dopis u kojem se potvrđuje da su provedena sva potrebna preknjiženja (ispravci i usklađenja podataka) i da su iznosi za prijenos namjenskih prihoda i primitaka te vlastitih prihoda koji nisu iskorišteni u prethodnoj godini iz izvještaja državne riznice istovjetni podacima korisnika državnog proračuna.

4. POSTUPCI IZVRŠAVANJA DRŽAVNOG PRORAČUNA I FINANCIJSKOG PLANA S JEDINSTVENOG RAČUNA DRŽAVNOG PRORAČUNA

Sukladno članku 7. Pravilnika, postupci u izvršavanju državnog proračuna i financijskog plana su: unos rezervacije sredstava, unos računa te izvršavanje plaćanja računa.

4.1. Unos rezervacije sredstava

Govoreći o ovlasti i odgovornost čelnika korisnika državnog proračuna koju propisuje Zakon o proračunu, već je spomenuta naplata prihoda i primitaka iz njegove nadležnosti te uplata u proračun i evidentiranje u proračunu. Međutim, ovlast i odgovornost čelnika korisnika državnog proračuna odnosi se i na preuzimanje obveza, o čemu je više bilo riječi u uvodu ovoga članka, verifikaciju obveza, izdavanje naloga za plaćanje na teret sredstava tijela koje vodi, utvrđivanje prava naplate te za izdavanje naloga za naplatu u korist sredstava tijela koje vodi. Razmatrajući načelno, čelnik korisnika državnog proračuna odgovoran je za planiranje i izvršavanje svog dijela proračuna/financijskog plana odnosno za zakonitost, svrhovitost, učinkovitost, ekonomičnost i djelotvornost u raspolaganju sredstvima tijela koje vodi.

Nadalje, Zakonom o proračunu definirana je visina preuzimanja obveza na teret proračuna tekuće godine, kao i preuzimanje obveza po ugovorima koji zahtijevaju plaćanje u sljedećim godinama. Proračunski korisnik dužan je voditi evidenciju o stvorenim obvezama i o njihovim dospijećima plaćanja te o prostoru za preuzimanje novih obveza.

Kako je već spomenuto, iako se u računovodstvenoj terminologiji pod pojmom obveza podrazumijeva obveza nastala na temelju zaprimljenog računa, za potrebe upravljanja sredstvima državnog proračuna u proračunskim procesima pripreme i izvršavanja državnog proračuna važne su informacije o takozvanim potencijalnim obvezama, koje imaju utjecaj na proračun odnosno financijski plan, a koje prethode obvezi temeljenoj na zaprimljenom računu koja se evidentira u računovodstvenim evidencijama.

Informacijski sustav državne riznice uspostavljen je na način da se kroz unos rezervacija sredstava omogućava uvid ne samo u stvorene obveze (računovodstvena obveza), već i u potencijalne obveze i njihova dospijeća. Dokumenti kojima se stvara obveza koja utječe na proračun i financijski plan korisnika državnog proračuna moraju se evidentirati u sustavu državne riznice i to odmah u trenutku njihovog nastanka (zaključivanje ugovora, izdavanje narudžbenice). Stoga je korisnik državnog proračuna dužan, sukladno članku 8. Pravilnika, u trenutku stvaranja obveze, u informacijskom sustavu državne riznice rezervirati proračunska sredstava. Rezervacija se unosi nakon obrade dokumentacije koja je temelj za provedbu rezervacije, a najkasnije sljedećeg radnog dana od dana obrade dokumentacije.

Sredstva se mogu rezervirati do visine utvrđene državnim proračunom odnosno financijskim planom za tekuću godinu i projekcijama za sljedeće dvije godine, a prema datumu stvarnog ili očekivanog dospijeća obveze. Iznimno od navedenoga, sredstva se mogu rezervirati iznad visine utvrđene državnim proračunom odnosno financijskim planom za tekuću godinu i projekcijama za sljedeće dvije godine u skladu s uputom o izvršavanju državnog proračuna.

Sustav rezervacije sredstava omogućava efikasno planiranje financijskih tokova državnog proračuna na strani odljeva jer se podaci o preuzetim obvezama, koje će se u konačnici odraziti na izvršenje (podmirenje) rashoda i izdataka državnog proračuna i financijskog plana, utjecati i na odluke o načinu i izvorima financiranja obveza, ali i odluke koje se odnose na potencijalna ulaganja viškova sredstava.

4.2. Unos računa

Sljedeći korak u procesu izvršavanja proračuna odnosi se na unos računa u informacijski sustav državne riznice. Korisnik državnog proračuna koji pokreće postupak nabave roba, radova ili usluga ima odgovornost provjeriti račun na temelju kojeg se evidentira obveza za proračun odnosno financijski plan, o čemu je bilo riječi u uvodu ovoga članka.

Člankom 9. Pravilnika utvrđena su pravila za evidentiranje računa koji se ispostavljaju u informacijski sustav državne riznice. Nakon provedenih obveznih računovodstvenih kontrola, računi se unose u računovodstvene evidencije korisnika državnog proračuna, a potom i u informacijski sustav državne riznice. Elementi računa koji se unose u informacijski sustav državne riznice moraju biti vjerodostojni i moraju odgovarati elementima originalnog računa na temelju kojeg se unose. Računi koji su uneseni u informacijski sustav državne riznice dobivaju status F, a nakon toga čelnik korisnika državnog proračuna ili osoba na koju je prenesena ovlast odlukom čelnika daje odobrenje za plaćanje računa na teret državnog proračuna odnosno financijskog plana korisnika državnog proračuna. Na temelju izdanog odobrenja za plaćanje, osoba, koja je u skladu s aktima kojima se uređuje unutarnje ustrojstvo određena kao odgovorna osoba korisnika državnog proračuna, mijenja status računa u informacijskom sustavu državne riznice iz statusa F u status Z, čime račun dobiva status zahtjeva za plaćanje. Račun unesen u informacijski sustav državne riznice može biti plaćen isključivo ako je u statusu Z – zahtjev za plaćanje.

4.3. Izvršavanje plaćanja računa

Osobe koje su u skladu s aktima kojima se uređuje unutarnje ustrojstvo Ministarstva financija određene kao odgovorne osobe Ministarstva financija izvršavaju plaćanje računa korisnika državnog proračuna i državnog proračuna. Računi koji su promijenili status dokumenta iz statusa F u status Z do kraja tekućeg radnog dana, mogu biti odobreni za plaćanje u informacijskom sustavu državne riznice idućega radnog dana, osim u slučajevima koje će Ministarstvo financija definirati uputom o izvršavanju proračuna.

Bitno je napomenuti da se računi odobravaju prema datumu dospijeća plaćanja, a u skladu s raspoloživim sredstvima na jedinstvenom računu državnog proračuna. Nadalje, plaćanja se izvršavaju na dan dospijeća sukladno utvrđenom terminskom planu usuglašenim s pružateljima platnih usluga.

5. POVRATI SREDSTAVA

Povrati sredstava s jedinstvenog računa državnog proračuna i na jedinstveni račun državnog proračuna uređuju se zakonskim i podzakonskim propisima i to Zakonom o proračunu, godišnjim zakonima o izvršavanju državnog proračuna, Pravilnikom o načinu i uvjetima otvaranja računa te godišnjim naputcima o načinu uplaćivanja prihoda proračuna, obveznih doprinosa te prihoda za financiranje drugih javnih potreba, a s obzirom na njihovu važnost u samom procesu izvršavanja državnog proračuna i financijskog plana, predmet su i ovoga Pravilnika.

5.1. Povrat sredstava s jedinstvenog računa državnog proračuna

Zakon o proračunu, u članku 69., propisuje da se pogrešno ili više uplaćeni prihodi vraćaju uplatiteljima na teret tih prihoda temeljem rješenja. Donošenju rješenja prethodi očitovanje korisnika državnog proračuna u čijoj je nadležnosti naplata prihoda koja se vraća uplatitelju zbog pogrešne uplate odnosno zbog uplate u iznosu višem od obveze. Očitovanje nadležnog korisnika državnog proračuna sadrži:

- opravdanost zahtjeva za povrat pogrešno ili više uplaćenih prihoda na jedinstveni račun proračuna,
- iznos sredstava koja se vraćaju uplatitelju te
- dokumentaciju kojom se to potkrepljuje.

Nadalje, Zakon o proračunu propisuje da se ovlasti za donošenje rješenja o povratu pogrešno ili više uplaćenih prihoda uređuju zakonom (za razinu državnog proračuna) odnosno odlukom o izvršavanju proračuna (za razinu proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave). Također, propisuje da se način povrata pogrešno ili više uplaćenih sredstava iz proračuna utvrđuje pravilnikom koji razrađuju način i uvjete izvršavanja proračuna s jedinstvenog računa proračuna, a kojeg donosi ministar financija odnosno drugim aktom kojeg donosi načelnik, gradonačelnik, župan.

Kako je prethodno navedeno, Zakonom o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2024. godinu (Narodne novine, br. 149/23.), u članku 27., propisano je da rješenje o povratima pogrešno ili više uplaćenih prihoda na jedinstveni račun državnog proračuna donosi Ministarstvo financija, a iznimno sljedeći korisnici državnog proračuna:

- Ministarstvo unutarnjih poslova za pogrešno i više uplaćene prihode od novčanih kazni, troškova postupaka i ostalih prihoda Ministarstva,
- Ministarstvo pravosuđa i uprave za pogrešno ili više uplaćene prihode od sudskih pristojbi, novčanih kazni, troškova postupaka i ostalih prihoda iz nadležnosti pravosudnih tijela,
- Ministarstvo poljoprivrede za pogrešno ili više uplaćene prihode od naknada za korištenje općekorisnih funkcija šuma.

Ujedno, navedenim Zakonom propisano je i da se pogrešno ili više uplaćeni prihodi vraćaju uplatiteljima na temelju drugih akata, a da te povrate provode korisnici navedeni u Naputku. Potrebno je napomenuti da spomenuti Naputak, između ostalog, detaljnije obrađuje tematiku povrata sredstava s jedinstvenog računa državnog proračuna institucija, ali i sa drugih računa određenih Naputkom, koje nisu određene zakonom o izvršavanju Državnog proračuna, kao što su Porezna i Carinska uprava, Financijski inspektorat, Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Središnji registar osiguranika, Zavod za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom te davatelji koncesija, ovisno o nadležnosti praćenja pojedinih vrsta prihoda.

Odredbe Pravilnika na jednom mjestu objedinjavaju sve prethodno istaknuto tj. u članku 15. Pravilnika objedinjavaju se sva unaprijed opisana pravila i načini izvršavanja povrata s jedinstvenog računa državnog proračuna.

Također za napomenuti je, vezano za povrate pogrešno ili više uplaćenih prihoda s računa za specifične transakcije proračuna i proračunskih korisnika, spomenuta tematika (o kojim se računima radi, nadležnost i rokovi povrata) nije sadržana u predmetnom Pravilniku, već se utvrđuje sukladno Pravilniku o načinu i uvjetima otvaranja računa.

5.2. Povrat sredstava na jedinstveni račun državnog proračuna

U ovom poglavlju opisuju se povrati sredstava na jedinstveni račun državnog proračuna i to u slučajevima ako je isplata iz proračuna izvršena nezakonito i/ili neopravdano odnosno ako su sredstva utrošena nezakonito, nenamjenski ili nesvrhovito, ako se radi o neutrošenim sredstvima proračunskih korisnika koji su izuzeti od poslovanja preko jedinstvenog računa državnog proračuna odnosno u slučajevima povrata sredstava proračunske zalihe. Spomenuti povrati propisuju se člancima 16. do 19. Pravilnika.

www.tim4pin.hr

5.2.1. Povrati sredstava ako je isplata iz proračuna izvršena nezakonito i/ili neopravdano odnosno ako su sredstva utrošena nezakonito, nenamjenski ili nesvrhovito

Zakon o proračunu, ali i ovaj Pravilnik, zadužuje korisnika državnog proračuna, koji je odgovoran za planiranje i izvršavanje svog financijskog plan, da odmah zahtijeva povrat sredstava na jedinstveni račun državnog proračuna ako utvrdi da se proračunska sredstva ne troše u skladu sa zakonima i propisima, odnosno za svrhe za koje su isplaćena te protivno načelima učinkovitosti, ekonomičnosti i djelotvornosti.

Ovisno o razdoblju u kojem su spomenuta sredstva isplaćena s jedinstvenog računa državnog proračuna, a pritom poštujući pravila evidentiranja u knjigovodstvenim evidencijama, **nezakonito i/ili neopravdano** isplaćena sredstva vraćaju se na jedinstveni račun državnog proračuna:

- u korist rashoda/izdataka koji je terećen u trenutku isplate – ako je povrat ostvaren u godini u kojoj je izvršena i isplata,
- u korist ostalih nespomenutih prihoda – ako se sredstva odnose na rashode/izdatke izvršene prethodnih godina,
- u korist ostalih nespomenutih prihoda, prema brojčanim oznakama vrste i podrvste prihoda kako je propisano u Naputku – ako se radi od sredstvima koja su isplaćena prethodnih godina iz izvora financiranja vlastiti prihodi te namjenski prihodi i primici,
- u korist rashoda/izdataka koji je terećen u trenutku isplate – ako se povrat odnosi na sredstva iz fondova Europske unije, neovisno u kojoj godini je isplata izvršena.

Proračunski korisnik koji je dao nalog za plaćanje daje uputu o povratu sredstava na jedinstveni račun državnog proračuna te je dužan voditi evidenciju o povratu sredstava.

Uplata povrata sredstava iz prethodnih godina provodi se u korist jedinstvenog računa državnog proračuna, uz obavezan unos utvrđenih podataka na nalogu za plaćanje u poljima model i poziv na broj primatelja kako bi uplate povrata bile prepoznatljive. Povrati sredstava iz prethodnih godina uplaćuju se na brojčanu oznaku vrste prihoda 7196 – *Povrat neiskorištenih sredstava iz ranijih godina*, a u slučaju povrata sredstava koja su isplaćena prethodnih godina iz izvora financiranja vlastiti prihodi te namjenski prihodi i primici i uz propisanu podvrstu brojčane oznake vrste prihoda (podaci o brojčanim oznakama podvrste prihoda, osim u Naputku, dani su i u veznim tablicama koje objavljuje Ministarstvo financija).

Uplate u korist jedinstvenog računa državnog proračuna kao povrat na stavku rashoda/izdataka provode u korist računa državnog proračuna, uz obavezan unos podataka na nalogu za plaćanje u poljima model i poziv na broj primatelja, kako slijedi:

Model: 33 (obvezna uporaba modela 33)

Poziva na broj: P1-P2-P3

P1 osnovni račun s kojeg je rashod plaćen + kontrolni broj

P2 aktivnost s koje je rashod plaćen + kontrolni broj

P3 podatak koji odredi proračunski korisnik kojem se sredstva vraćaju (najviše do 7 znamenaka).

5.2.2. Povrati neutrošenih sredstava proračunskih korisnika koji su izuzeti od poslovanja preko jedinstvenog računa državnog proračuna

Kako smo uvodno istaknuli, obveznici primjene Pravilnika su proračunski i izvanproračunski korisnici državnog proračuna koji proračun i financijski plan izvršavaju putem jedinstvenog računa državnog proračuna. Međutim, u članku 17. Pravilnika dodane su odredbe za korisnike državnog proračuna koji su zakonom o izvršavanju državnog proračuna Republike Hrvatske, koji se donosi za pojedinu godinu, izuzeti od poslovanja preko jedinstvenog računa državnog proračuna, a svoje poslovanje provode putem računa otvorenih u kreditnim institucijama. Naime, spomenuti korisnici državnog proračuna dužni su neutrošena sredstva, koja su im prenesena s izvora financiranja *11 Opći prihodi i primici*, vratiti na jedinstveni račun državnog proračuna u roku od 40 dana od njihovog primitka, a najkasnije do 31. prosinca tekuće proračunske godine, sukladno prethodno obrazloženim pravilima. Nadzor nad povratom neutrošenih sredstava obavlja korisnik državnog proračuna koji im je sredstva i doznačio. U slučaju da korisnik državnog proračuna prima sredstva za kontinuirane mjesečne rashode, neutrošena sredstva tijekom godine ne vraća na jedinstveni račun državnog proračuna, već umanjuje sljedeći zahtjev za isplatu sredstava kojeg upućuje nadležnom ministarstvu.

Ovdje je važno naglasiti zakonsku obvezu svih korisnika državnog proračuna da svoj financijski plan izvršavaju u skladu s raspoloživim sredstvima i dospjelim obvezama što pretpostavlja da će nadležni korisnici državnog proračuna uspostaviti sustav koji će osigurati da se korisnicima državnog proračuna izuzetim od poslovanja preko jedinstvenog računa državnog proračuna, proračunska sredstva doznačavaju u skladu s potrebama odnosno bez zadržavanja neangažiranih salda na njihovim računima u kreditnim institucijama.

Ministarstvo financija je već u uputi „Izvršavanje državnog proračuna“ koju je donijelo u 2018. godini, dalo preporuku nadležnim ministarstvima i drugim tijelima na razini razdjela organizacijske klasifikacije da korisnicima koji nemaju status područne riznice, sredstva prenose na temelju dospjelih obveza i obveza koje dospijevaju u razdoblju za koje se doznačavaju te da uspostave proceduru izvršavanja prijenosa sredstava proračunskim korisnicima iz nadležnosti. Spomenutom procedurom bilo je potrebno utvrditi:

- dinamiku i rokove dostave zahtjeva za isplatu od strane proračunskih korisnika kojima se prenose sredstva,
- dinamiku i rokove prijenosa sredstava (primjerice jednom mjesečno ili tjedno),

- način i rokove izvještavanja o utrošenim sredstvima,
- način povrata neutrošenih sredstava.

U slučaju da proračunski korisnik ne utroši prenesena sredstva, za neutrošeni iznos umanjuje sljedeći zahtjev za isplatu ili se sredstva vraćaju na jedinstveni račun državnog proračuna. Ako se sredstva prenesena za podmirenje mjesečnih kontinuiranih rashoda, primjerice rashoda za zaposlene, režijskih troškova i sličnih troškova koji se ponavljaju iz mjeseca u mjesec, ne utroše u razdoblju za koje su doznačena, za neutrošeni iznos umanjuje se sljedeći zahtjev za isplatom.

U opisanom načinu prijenosa sredstava optimalnije će se koristiti sredstva državnog proračuna. Obveza za neutrošena sredstva iz izvora financiranja *11 Opći prihodi i primici* doznačena korisnicima državnog proračuna koji posluju preko računa u kreditnim institucijama je da vrate na jedinstveni račun državnog proračuna u propisanim rokovima, a najkasnije do 31. prosinca tekuće proračunske godine kako je istaknuto.

Ovdje je također bitno istaknuti i odredbu članka 21. Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2024. godinu, koja propisuje dinamiku doznačavanja sredstava s jedinstvenog računa državnog proračuna. Naime, korisnici državnog proračuna koji prenose sredstva subvencija, pomoći i ostalih rashoda na temelju javnih poziva, natječaja i drugih akata dužni dinamiku prijenosa sredstava uspostaviti u skladu s dinamikom realizacije aktivnosti i projekata te dospijećem obveza za koje se prenose sredstva, sukladno načelima dobrog financijskog upravljanja, a posebno u skladu s načelima ekonomičnosti, učinkovitosti i djelotvornosti. Dinamika realizacije aktivnosti i projekata i dospijeće obveza ključan su pokazatelj kada nadležni korisnik državnog proračuna treba prenositi sredstva kako bi se optimalno i učinkovito upravljalo istima.

5.2.3. Povrati sredstava proračunske zalihe

Zakon o proračunu, između ostalog, propisuje da je korisnik sredstava proračunske zalihe dužan utrošiti doznačena sredstva u roku utvrđenom u rješenju koje donosi Vlada Republike Hrvatske, a najduže u roku od godinu dana od dana primitka sredstava. Spomenutim rješenjem definira se namjena sredstava, način, dinamika isplate i rokovi utroška sredstava. Neutrošena i nenamjenski utrošena sredstva proračunske zalihe državnog proračuna, korisnik sredstava dužan je vratiti na jedinstveni račun državnog proračuna.

Predmetni Pravilnik utvrđuje **način povrata sredstava** proračunske zalihe od korisnika sredstava. Dakle, Pravilnik propisuje da se od korisnika sredstava proračunske zalihe, u slučaju da su sredstva korištena protivno namjenama za koje su doznačena, odnosno u slučaju da nisu u cijelosti potrošena, zahtijeva povrat sredstava na jedinstveni račun državnog proračuna, i to sukladno pravilima opisnim u točki *5.2.1. Povrati sredstava ako se je isplata iz proračuna izvršena nezakonito i/ili neopravdano odnosno ako su sredstva utrošena nezakonito, nenamjenski ili nesvrhovito* ovoga članka. Nadzor nad povratom sredstava proračunske zalihe obavlja Ministarstvo financija. Naime, u Zakonu o proračunu utvrđene su i odredbe koje obvezuje primatelja sredstava proračunske zalihe da Ministarstvu financija dostavljaju izvješća o zakonitom, namjenskom i svrhovitom utrošku sredstava i to u roku od mjesec dana od isteka roka za korištenje sredstava. Ministarstvo financija može zatražiti dostavu izvješća o zakonitom, namjenskom i svrhovitom utrošku sredstava isplaćenih iz proračunske zalihe u rokovima kraćim od onih propisanih. Dodatno, kako je već spomenuto, ako se prilikom kontrole izvješća utvrdi da korisnik nije sredstava proračunske zalihe utrošio sukladno rješenju, dužan je ista vratiti u proračun u roku od 30 dana od dana dostave obavijesti Ministarstva financija.

Poštovani čitatelji!

Narudžbenicu za pretplatu na časopis, kao i brojne druge informacije o djelovanju našeg Centra, možete pronaći na internet stranici

www.tim4pin.hr

Podsjetnik trgovačkim društvima i drugim pravnim osobama na obvezu davanja izjave o fiskalnoj odgovornosti za 2023. godinu – rok 2. travanj 2024.

Ana Zorić *
Davor Kozina **

Autori u tekstu podsjećaju trgovačka društva i druge pravne osobe koje su obveznici davanja Izjave o fiskalnoj odgovornosti na njihove obveze u sustavu fiskalne odgovornosti prilikom podnošenja Izjave za 2023. godinu. Poseban osvrt daje se na novosti vezane za izmjene i dopune Zakona o fiskalnoj odgovornosti[1] *te nove obveznike koji Izjavu o fiskalnoj odgovornosti ove godine daju po prvi puta.*

1. Uvod i novosti vezane za izmjene i dopune Zakona o fiskalnoj odgovornosti[1]

Čelnici trgovačkih društava i drugih pravnih osoba kojima su vlasnici/osnivači Republika Hrvatska odnosno jedna ili više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave od 2015. godine obvezni su dati Izjavu o fiskalnoj odgovornosti (u daljnjem tekstu: **Izjava**). Tako su i oni ušli u krug obveznika koji početkom svake godine testiranjima po područjima iz Upitnika o fiskalnoj odgovornosti (u daljnjem tekstu: **Upitnik**) provode samoocjenu i samoprocjenu sustava unutarnjih kontrola te utvrđuju kako upravljaju sredstvima koja su im na raspolaganju. Obveza davanja Izjave je posljednjim **Zakonom o fiskalnoj odgovornosti**[2], koji je na snagu stupio 1. siječnja 2019., proširena i na ona trgovačka društva koja su u vlasništvu Republike Hrvatske i/ili jedne ili više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te na druge pravne osobe kojima je osnivač Republika Hrvatska i/ili jedna ili više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Ovi su obveznici do tada bili neopravdano oslobođeni obveze davanja Izjave, iako se suštinski ne razlikuju od dosadašnjih obveznika, a i u svom radu mogu raspolagati značajnim sredstvima iz javnih izvora. Broj obveznika davanje Izjave je dodatno proširen prošle godine nakon stupanja na snagu **Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o fiskalnoj odgovornosti**. Naime, 29. srpnja 2023. na snagu je stupio Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o fiskalnoj odgovornosti koji je objavljen u „Narodnim novinama“ broj 83 iz 2023. godine (u daljnjem tekstu: posljednje izmjene Zakona o fiskalnoj odgovornosti). Slijedom ulaska Republike Hrvatske u europodručje trebalo je uskladiti nacionalne odredbe sa zakonodavstvom Europske unije[3], a dodatno je bilo nužno proširiti zadaće i jačati neovisnost članova Povjerenstva za fiskalnu politiku te uskladiti odredbe važećeg zakonodavnog okvira s odredbama Zakona o proračunu koji se primjenjuje od 1. siječnja 2022. Uz to bilo je nužno regulirati određene izmjene vezane uz sastavljanje i predaju Izjave. Naime, **utvrđena je potreba proširenja kruga obveznika predaje Izjave**. Tako od ove godine obveznici sastavljanja i predaje Izjave za 2023. i naredne godine postaju **sve pravne osobe od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku, koje Vlada utvrđuje odlukom**. U posljednjoj Odluci Vlade[4] utvrđeno je ukupno 36 pravnih osoba od posebnog interesa, od kojih, slijedom posljednjih izmjena Zakona o fiskalnoj odgovornosti, obveznici sastavljanja i predaje Izjave po prvi puta postaju i društva ACI d.d., Croatia Airlines d.d., Hrvatska banka za obnovu i razvitak (HBOR), Hrvatska poštanska banka d.d., INA – Industrija nafte d.d. i Jadranski naftovod d.d. (JANAF). Takva društva će svoju Izjavu dostavljati nadležnom ministarstvu. Obveznici sastavljanja i predaje Izjave također postaju **sva trgovačka društva u kojima RH i/ili jedna ili više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave imaju pojedinačno ili kumulativno većinsko vlasništvo/suvlasništvo, a koja su upisana u Registar trgovačkih društava i drugih pravnih osoba obveznika davanja Izjave o fiskalnoj odgovornosti koji vodi Ministarstvo financija**[5]. Obveznici sastavljanja i predaje Izjave postaju i **trgovačka društva i druge pravne osobe nad kojima obveznici primjene Zakona o fiskalnoj odgovornosti** (upisani u Registar proračunskih i izvanproračunskih korisnika i Registar trgovačkih društava

* Ana Zorić, dipl.iur., Ministarstvo financija RH, Zagreb

** Davor Kozina, dip.oec., Ministarstvo financija RH, Zagreb

[1] NN, br. 83/23

[2] NN, br. 111/18

[3] Direktiva Vijeća 2011/85/EU (Službeni list EU L 306/41, 23.11.2011.) o zahtjevima za proračunske okvire država članica u nacionalno zakonodavstvo te time postići usklađenost s odredbama Pakta o stabilnosti i rastu

[4] NN, br. 147/21 i 78/23

[5] Navedeni Registar je dostupan na poveznici https://mfin.gov.hr/proracun-86/izjava-o-fiskalnoj-odgovornosti/612

i drugih pravnih osoba obveznika davanja Izjave o fiskalnoj odgovornosti) **imaju pojedinačno ili kumulativno većinsko vlasništvo/suvlasništvo ili su njihovi osnivači**. To podrazumijeva da društva u većinskom vlasništvu, primjerice, Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, Hrvatske elektroprivrede d.d. ili Zagrebačkog holdinga d.d. također postaju obvezni sastavljati i predati Izjavu svom osnivaču odnosno većinskom vlasniku. Primjerice, Gradska plinara d.o.o., Vodovod i odvodnja d.o.o. i Gradska ljekarna Zagreb postaju obveznici sastavljanja Izjave koju će predati svom osnivaču – Zagrebačkom holdingu d.d. Posljednjim izmjenama Zakona o fiskalnoj odgovornosti propisano je da takve institucije dostavljaju Izjavu nadležnoj instituciji **do 28. veljače tekuće za prethodnu godinu**. Uz navedeno, propisano je da **društva koja se nalaze u portfelju Centra za restrukturiranje i prodaju** (u daljnjem tekstu: CERP), a koja su **u većinskom vlasništvu RH, svoju Izjavu dostavljaju nadležnom CERP-u, koji kontinuirano prati poslovanje takvih društava**. Uz društva kao što su Zrakoplovni tehnički centar d.d. i Plinacro d.o.o., koji su već ranije postali obveznici davanja Izjave, novi obveznici predaje Izjave koji se nalaze u portfelju CERP-a su primjerice, Borovo d.d., Vukovar; Jadroplov Split, d.d., Brijuni-Rivijera d.o.o. Pula. Navedena društva se ne nalaze u odluci Vlade o pravnim osobama od posebnog interesa za RH. Izmjenama Zakona ostavljena je mogućnost da osim CERP-a i nadležna ministarstva (nadležna za djelatnost kojima se bave takva društva) mogu, u slučaju potrebe, zatražiti Izjavu od navedenih društava. Kako je na temelju Zakona o fiskalnoj odgovornosti bilo predviđeno donošenje uredbe kojom će biti detaljnije uređena pitanja koja se odnose na predaju, ali i na sam sadržaj Izjave, Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 3. listopada 2019. donijela Uredbu o sastavljanju i predaji izjave o fiskalnoj odgovornosti i izvještaja o primjeni fiskalnih pravila[6] (u daljnjem tekstu: Uredba) koja se u cijelosti primjenjuje od 2020. godine. Posljednjim izmjenama Zakona o fiskalnoj odgovornosti predviđeno je usklađenje Uredbe s odredbama posljednjih izmjena Zakona o fiskalnoj odgovornosti, no to nas tek očekuje, pa i raniji i novi obveznici sastavljanja i predaje Izjave za 2023. godinu istu sastavljaju na temelju trenutno važeće Uredbe iz 2019. godine.

Što se tiče načina i rokova predaje u nastavku se daje pregled u tablici, a s obzirom na to da ove godine uobičajeni rok za predaju, 31. ožujka, pada u nedjelju te da je 1. travnja Uskrsni ponedjeljak, **rok za predaju se pomiče na prvi sljedeći radni dan u tako obveznici svoje Izjave za 2023. godinu predaju do 2. travnja 2024**. Ministarstvo financija će, kao i svake godine, dati posebnu uputu o davanju Izjave o fiskalnoj odgovornosti (u daljnjem tekstu: Izjava) dostupnu na mrežnim stranicama Ministarstva financija na poveznici www.mfin.hr/hr/izjava-o-fiskalnoj-odgovornosti.

2. Registar trgovačkih društava i drugih pravnih osoba obveznika davanja Izjave o fiskalnoj odgovornosti

Kako bi obveznici mogli provjeriti jesu li dužni primjenjivati Zakon o fiskalnoj odgovornosti u dijelu koji se odnosi na obvezu sastavljanja i predaje Izjave o fiskalnoj odgovornosti na stranicama Ministarstva financija https://mfin.gov.hr/proracun-86/izjava-o-fiskalnoj-odgovornosti/612 objavljen je Registar trgovačkih društava i drugih pravnih osoba obveznika davanja Izjave o fiskalnoj odgovornosti u kojemu su navedena trgovačka društva i druge pravne osobe koje su obveznici davanja Izjave. Registar se redovito ažurira, a Uredbom je uređen postupak upisa u Registar, kao i dostave podataka o izmjeni podataka koji su u Registar bili ranije upisani. **Podnositelj zahtjeva za upis ili ažuriranje podataka** je ministarstvo, drugo državno tijelo na razini razdjela organizacijske klasifikacije ili jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koji imaju obvezu podnijeti zahtjev za upis u Registar trgovačkog društva ili pravne osobe iz svoje nadležnosti te njihove „tvrtke kćeri“, isto kao i zahtjeva za ažuriranje podataka ranije unesenih u Registar. Zahtjevi za upis ili ažuriranje podataka podnose se na obrascima koji su propisani, odnosno koji su dani u prilogu Uredbe. Podnositelj zahtjeva treba popuniti i podnijeti zahtjev za upis, odnosno zahtjev za izmjenu podataka u Registar u roku od osam radnih dana od dana nastanka promjene podataka koji se upisuju u Registar. Podaci u Registru moraju biti u skladu s podacima iz matičnog registra.

Sukladno Uredbi odgovornost za točnost danih podataka u registar je na ministarstvima, drugim državnim tijelima na razini razdjela organizacijske klasifikacije te na jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave koji su odgovorni za dostavu podataka.

Što se tiče utvrđivanja kruga obveznika primjene Zakona, treba istaknuti da su obveznici sastavljanja i predaje Izjave i društva koja je osnovala jedinica lokalne samouprave zajedno s trgovačkim društvima u većinskom vlasništvu (primjerice, Grad ima udjel od 40 %, a još dva trgovačka društva imaju udjele u novom društvu, svaki po 30 %) ili primjerice, ako kumulativno imaju većinsko vlasništvo (primjerice, Grad ima udjel od 40 %, trgovačko društvo u vlasništvu grada ima 20 %, a privatna pravna osoba 40 %). Međutim, treba istaknuti da u Registar obveznika ne ulazi društvo kojemu su osnivači jedinica lokalne samouprave (50 %) i privatna pravna osoba (50 %) u jednakom omjeru, jer jedinica nema pojedinačno ili kumulativno većinsko vlasništvo/suvlasništvo.

Vezano uz „tvrtke kćeri“, obveznik sastavljanja i predaje Izjave (koji treba biti upisan i u Registar trgovačkih društava i drugih pravnih osoba obveznika davanja Izjave) je samo ono društvo kojemu je osnivač ili većinski vlasnik, obveznik upisan u Registar proračunskih i izvanproračunskih korisnika ili Registar trgovačkih društava i drugih pravnih osoba obveznika davanja Izjave o fiskalnoj odgovornosti. Međutim, ako je „tvrtka kćer“ osnovala ili je većinski vlasnik drugog društva, navedeno društvo nije

[6] NN, br. 95/19

obveznik sastavljanja i predaje Izjave. Primjerice, Gradska plinara d.o.o. Zagreb je obveznik i Izjavu predaje svom osnivaču Zagrebačkom holdingu d.d., međutim, ako Gradska plinara ima većinski udjel u nekom drugom društvu, to društvo nije obveznik Zakona o fiskalnoj odgovornosti odnosno nije obveznik predaje Izjave. Također, ako je trgovačko društvo koje je obveznik davanja Izjave, većinski vlasnik društva koje ima sjedište u inozemstvu, takvo društvo isto nije obveznik sastavljanja i predaje Izjave.

S obzirom na to da Ministarstvo financija ažurira postojeći Registar s novim obveznicima na temelju dobivenih informacija nadležnih tijela, nenavođenje određenog društva ili druge pravne osobe u Registru ne znači da isti nisu obveznici davanja Izjave, ako udovoljavaju naprijed navedenim uvjetima. Skrećemo pozornost da je u okviru projekta „Jačanje sustava fiskalne odgovornosti i sustava unutarnjih kontrola“ financiranog iz Europskog socijalnog fonda, izrađen novi Registar trgovačkih društava i drugih pravnih osoba obveznika davanja Izjave o fiskalnoj odgovornosti koji će zamijeniti postojeći Registar objavljen u Excel formatu. Novi Registar će omogućiti lakše pretraživanje podataka o unesenim obveznicima kroz različite kriterije (naziv obveznika, OIB, nadležno tijelo kojem se dostavlja Izjava, razina kojoj pripada, kao što je državna ili lokalna, tvrtka kćer i slično).

TRGOVAČKA DRUŠTVA I DRUGE PRAVNE OSOBE KOJE PREDAJU IZJAVE O FISKALNOJ ODGOVORNOSTI ZA 2023. GODINU DO 2. TRAVNJA 2024.

Obveznik	Rok predaje	Kome se izjava predaje?
Predsjednici uprava trgovačkih društava u većinskom vlasništvu Republike Hrvatske	2. travnja 2024.	nadležnom ministarstvu, državnom tijelu odnosno pravnoj osobi s javnim ovlastima (CERP)
Čelnici drugih pravnih osoba kojima je osnivač RH	2. travnja 2024.	nadležnom ministarstvu
Čelnici pravnih osoba od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku koje Vlada RH utvrđuje odlukom, a koji su upisani u Registar trgovačkih društava obveznika davanja Izjave	2. travnja 2024.	nadležnom ministarstvu
Predsjednici uprava trgovačkih društava u vlasništvu jedne JLP(R)S	2. travnja 2024.	toj jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave
Čelnici drugih pravnih osoba kojima je osnivač jedna JLP(R)S	2. travnja 2024.	načelniku općine, gradonačelniku, odnosno županu nadležne JLP(R)S
Predsjednici uprava trgovačkih društava u kumulativno većinskom vlasništvu više JLP(R)S	2. travnja 2024.	onoj JLP(R)S koja ima najveći udio u vlasništvu trgovačkog društva, a svim ostalim jedinicama koje imaju udjele u vlasništvu dostavljaju na znanje presliku dostavljene dokumentacije
Čelnici drugih pravnih osoba kojima je osnivač više JLP(R)S	2. travnja 2024.	onoj jedinici koja ima najveći udio, a svim ostalim jedinicama koje imaju udjele dostavljaju na znanje presliku dostavljene dokumentacije

TRGOVAČKA DRUŠTVA I DRUGE PRAVNE OSOBE KOJE PREDAJU IZJAVE O FISKALNOJ ODGOVORNOSTI ZA 2023. GODINU DO 2. TRAVNJA 2024.

Obveznik	Rok predaje	Kome se izjava predaje?
Predsjednici uprava trgovačkih društava u vlasništvu Republike Hrvatske i jedne ili više JLP(R)S	2. travnja 2024.	nadležnom ministarstvu ili JLP(R)S koja ima najveći udio u vlasništvu trgovačkog društva, a svim ostalima koji imaju udjele u vlasništvu dostavljaju na znanje presliku dostavljene dokumentacije
Čelnici drugih pravnih osoba kojima je osnivač Republika Hrvatska i jedna ili više JLP(R)S	2. travnja 2024.	nadležnom ministarstvu ili JLP(R)S koja ima najveći udio u pravnoj osobi, a svim ostalima koji imaju udjele dostavljaju na znanje presliku dostavljene dokumentacije

- Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave koje imaju jednake udjele u vlasništvu trgovačkog društva koje su zajednički osnovale, a od kojih ni jedna nema većinski udio u vlasništvu, obvezne su međusobno se dogovoriti kojoj od jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave predsjednik uprave trgovačkog društva, do 2. travnja 2024. godine, radi provjere sadržaja, dostavlja Izjavu i druge akte za 2023. godinu.
- Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave koje su zajednički osnivači druge pravne osobe obvezne su međusobno se dogovoriti kojoj od jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave čelnik druge pravne osobe, do 2. travnja 2024. godine, radi provjere sadržaja, dostavlja Izjavu i druge akte za 2023. godinu.
  - Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave o postignutom dogovoru dužne su bile najkasnije do 28. veljače 2024. godine pisanim putem izvijestiti trgovačko društvo odnosno pravnu osobu i Ministarstvo financija.
- Ako se jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave nisu dogovorile, svaka od jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ima obvezu provjeriti sadržaj Izjave i druge akte iz za trgovačka društva u vlasništvu više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave odnosno za pravne osobe kojoj su osnivači više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Sva ostala trgovačka društva i druge pravne osobe koje su obveznici predaje Izjave bili su obvezni iste predati nadležnim tijelima do 28. veljače 2024. Dakle, predsjednici uprava trgovačkih društava i čelnici drugih pravnih osoba u kojima proračunski/izvanproračunski korisnici državnog proračuna, odnosno proračunski/izvanproračunski korisnici JLP(R)S te druga trgovačka društva koja su obveznici davanja Izjave imaju pojedinačno ili kumulativno većinsko vlasništvo/suvlasništvo ili su njihovi osnivači, svoje Izjave su dostavljali nadležnom proračunskom korisniku državnog proračuna, proračunskom korisniku JLP(R)S-a, izvanproračunskom korisniku iz skupine I., odnosno nadležnom trgovačkom društvu ili drugoj pravnoj osobi do 28. veljače 2024. Isto tako, predsjednici uprava trgovačkih društava u većinskom vlasništvu drugog trgovačkog društva u kojemu podjelu vlasničkih odnosno osnivačkih prava imaju RH i jedna i/ili više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, svoje Izjave su imali obvezu dostaviti Izjavu tom trgovačkom društvu do 28. veljače 2024. **Jedini su izuzetak od ovih rokova čelnici obveznika koji su izravno odgovorni Hrvatskome saboru.**

Oni dostavljaju Izjavu i svu drugu prateću dokumentaciju radi provjere njihova sadržaja Hrvatskome saboru uz godišnje izvješće o radu[7].

Kada se Izjava dostavlja nadležnom ministarstvu ili nadležnoj jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave, uz nju se dostavljaju popunjeni Upitnik, Plan otklanjanja slabosti i nepravilnosti, Izvješće o otklonjenim slabostima i nepravilnostima utvrđenima prethodne godine te Mišljenje unutarnje revizije o sustavu unutarnjih kontrola za područja koja su bila revidirana u prethodnoj godini.

3. Temelj za davanje Izjave o fiskalnoj odgovornosti

Temelji za davanje Izjave su popunjeni Upitnik, nalaz Državnog ureda za reviziju, odnosno vanjske revizije i raspoložive informacije. Ako se na temelju navedenog utvrdi da su sredstva korištena zakonito, namjenski i svrhovito te da sustav unutarnjih kontrola funkcionira učinkovito i djelotvorno u okviru proračunom, odnosno financijskim planom utvrđenih sredstava čelnik daje Izjavu bez uočenih slabosti i nepravilnosti (na obrascu 1.a). Od kraja 2019. godine za davanje Izjave na obrascu 1.a uvedeni su dodatni kriteriji. Nalazi Državnog ureda za reviziju, odnosno vanjske revizije, ali i unutarnje revizije utječu na postupak davanja Izjave. Kada je riječ o Državnom uredu za reviziju, od stupanja na snagu Zakona o Državnom uredu za reviziju[8] zakonski predstavnik subjekta revizije, odnosno zakonski predstavnik subjekta na kojeg se odnosi dani nalog i/ili preporuka, obvezan je u roku 60 dana od dana primitka konačnog izvješća o obavljenoj reviziji, dostaviti Državnom uredu za reviziju plan provedbe naloga i preporuka, koji će sadržavati planirane aktivnosti za otklanjanje nepravilnosti i planirano vrijeme za njihovu provedbu. Postupanje koje je sada utvrđeno zakonom je i do sada bilo uobičajeno u praksi, međutim za nepostupanje na navedeni način nije bilo posljedica. Novost uvedena Zakonom o Državnom uredu za reviziju je proširivanje prekršajne odgovornosti. Naime, uz ranije propisane prekršajne sankcije kažnjavanje je uvedeno za još dva slučaja:

- ako subjekt revizije u propisanom roku ne dostavi plan provedbe naloga i preporuka i
- ako subjekt revizije ne provede naloge i preporuke dane u izvješću o obavljenoj reviziji u rokovima i na način naveden u planu provedbe naloga i preporuka.

Upravo je ta činjenica bila i poticaj za davanje većeg značaja nalazima i mišljenjima Državnog ureda za reviziju, ali i vanjske revizije i u postupku davanja Izjave. Slijedom toga, **ako nalozi i preporuke koje je dao Državni ured za reviziju ili vanjska revizija iz ranijih godina još nisu provedeni ne može se dati Izjava na obrascu 1.a i tako je potrebno postupati sve dok se nalozi i preporuke ne provedu u cijelosti.** Iako je postojala ideja da se Izjava na obrascu 1.a može dati i u slučaju da nalozi i preporuke Državnog ureda za reviziju nisu provedeni u godini za koju se daje Izjava ako prema planu provedbe naloga i preporuka (a kojeg je potvrdila Državna revizija) nalog ili preporuka nije niti trebala biti provedena u toj, već u narednim godinama, ne može se zanemariti činjenica da u godini za koju se daje Izjava postoje neprovedeni nalozi ili preporuke, što minimalno ukazuje na činjenicu da sustav unutarnjih kontrola ne funkcionira kako bi mogao funkcionirati da su svi nalozi i preporuke provedeni.

Dodatno, ***Izjava na obrascu 1.a ne može se dati niti*** u slučaju da su svi nalozi i preporuke provedeni, ali čelnik na temelju nekih ***drugih raspoloživih informacija*** (koje je potrebno navesti u samoj Izjavi) nije u mogućnosti potvrditi da su sredstva korištena zakonito, namjenski i svrhovito te da sustav unutarnjih kontrola funkcionira učinkovito i djelotvorno u okviru proračunom, odnosno financijskim planom utvrđenih sredstava. To je primjerice situacija u kojoj nadležna tijela provode izvide i druge radnje zbog sumnje na pronevjeru ili slično. Čelnik ne daje samo Izjavu, već uz Izjavu dostavlja i popunjeni Upitnik, Plan otklanjanja slabosti i nepravilnosti, Izvješće o otklonjenim slabostima i nepravilnostima utvrđenima prethodne godine i Mišljenje unutarnje revizije o sustavu unutarnjih kontrola za područja koja su bila revidirana. Sadržaj i oblik priloga detaljno je propisan Uredbom, a svi obrasci Izjave za 2023. godinu dostupni su u word formatu na internetskoj stranici Ministarstva financija https://mfin.gov.hr/proracun-2020/izjava-o-fiskalnoj-odgovornosti/612. Kako je i navedeno, obrasci Izjave za 2023. godinu nisu se mijenjali u odnosu na prethodnu godinu. Iako nalozi i preporuke Državnog ureda za reviziju, odnosno vanjske revizije iz ranijih godina koji još nisu provedeni mogu biti razlog davanja Izjave 1.b, Uredbom je i nadalje propisano da se Plan otklanjanja slabosti i nepravilnosti sastavlja isključivo na temelju pitanja iz Upitnika, odnosno za pitanja na koje je odgovoreno negativno i djelomično. Plan otklanjanja slabosti i nepravilnosti ne treba se sastavljati za slabosti i nepravilnosti koje su utvrđene Izjavom, a na temelju naloga i preporuka Državnog ureda za reviziju, odnosno vanjske revizije i raspoloživih informacija. Kako je naprijed i navedeno, za naloge i preporuke Državnog ureda za reviziju zakonska je obveza subjekta revizije utvrditi plan provedbe naloga i preporuka propisan Zakonom o Državnom uredu za reviziju pa bi dodatno popunjavanje i Plana otklanjanja slabosti i nepravilnosti temeljem Uredbe bilo suvišno.

Preslika dokumentacije koja se prilaže uz Izjavu i svi drugi dokumenti koji su podloga bilo za davanje Izjave bilo za odgovaranje na pojedina pitanja iz Upitnika, čuvaju se u Predmetu o fiskalnoj odgovornosti za određenu godinu. Predmet se ne dostavlja uz Izjavu, već se čuva kod obveznika kako je bilo i do sada.

4. Upitnik o fiskalnoj odgovornosti

Upitnik je kao i do sada jedan od temelja za davanje Izjave, a na temelju njega se kontroliraju procesi, procedure i kontrole po različitim područjima, s ciljem potvrde da se sredstva koriste zakonito, namjenski i svrhovito te da sustav unutarnjih kontrola funkcionira učinkovito i djelotvorno. Kroz pitanja iz Upitnika **obveznici davanja Izjave provjeravaju do koje je mjere njihovo poslovanje usklađeno**

[7] Članak 35. stavak 4. Zakona o fiskalnoj odgovornosti

[8] NN, br. 25/19.

sa minimumom koji se od njih traži temeljem važećeg zakonodavnog okvira i načelima koja su dužni primjenjivati u svom poslovanju, kao i postoje li kod njih slabosti, odnosno nepravilnosti za koje onda sami utvrđuju kako će ih ispraviti. Dakle, pitanjima iz Upitnika se prema procesima testiraju minimalni zahtjevi za dobro financijsko upravljanje, a kako bi se moglo procijeniti postupa li se i do koje mjere u skladu s propisanim zakonodavnim okvirom, provode se testiranja po pitanjima iz Upitnika. Negativan odgovor i djelomično potvrdan odgovor na pitanja iz pojedinog područja Upitnika upućuje na postojanje slabosti i/ili nepravilnosti. Svi odgovori testiraju se na uzorku i na način definiran u Upitniku za svako pojedino pitanje u stupcu Referenca. **Dokaze koji su podloga za davanje odgovora na pitanja nije potrebno dostavljati uz Izjavu, već se svi dokazi i podloge za davanje odgovora na pitanja iz Upitnika čuvaju u Predmetu o fiskalnoj odgovornosti za pojedinu godinu i dostavljat će se nadležnoj instituciji na njezin zahtjev u postupku provedbe formalnih i suštinskih kontrola.** Uz stupac Referenca, Upitnik ima i stupce DA, NE, i DJELOMIČNO. Sva pitanja u Upitniku moraju biti odgovorena upisivanjem oznake X u odgovarajući stupac. Ako neko od pitanja nije primjenjivo na obveznika na pitanje se odgovara: Nije primjenjivo (N/P).

Za davanje odgovora N/P obveznik mora imati opravdan razlog i ovaj odgovor može dati u sljedećim slučajevima:

- pitanje se ne odnosi na obveznika (odnosi se na drugu razinu obveznika, odnosno korisnika; obveznik predaje Izjave nije ujedno i obveznik primjene Zakona o javnoj nabavi i sl.),
- vezano uz konkretno pitanje nije bilo poslovnih aktivnosti u promatranoj godini,
- na pitanje nije moguće dati potvrdan odgovor jer se radi o informacijama/aktivnostima koje predstavljaju poslovnu ili profesionalnu tajnu i otkrivanjem njih institucija bi sebi nanijela štetu (pitanja na koja se traži objava određenih informacija).

Prilikom davanja odgovora N/P obveznik u dijelu gdje se traži referenca odgovora treba ukratko navesti o kojem se od tri naprijed navedena slučaja radi, odnosno navesti što je uzrok davanja odgovora N/P.

Napominjemo da za 2023. godinu na mrežnoj stranici Ministarstva financija https://mfin.gov.hr/proracun-86/izjava-o-fiskalnoj-odgovornosti/612 obveznici predaje Izjave uz koju se sastavlja Upitnik na obrascu 2.b imaju mogućnost preuzeti obrazac u word formatu, na kojem je omogućeno davanje odgovora N/P uz svako pitanje.

Upitnik o fiskalnoj odgovornosti za trgovačka društva i druge pravne osobe utvrđene u Registru trgovačkih društava i drugih pravnih osoba obveznika davanja Izjave o fiskalnoj odgovornosti (u daljnjem tekstu: Upitnik 2.b), koji je dan u prilogu 2.b sadrži 43 pitanja iz područja planiranja, izvršavanja, javne nabave, računovodstva, izvještavanja i transparentnosti.

Područje planiranja u Upitniku 2.b sastoji se od pet pitanja na koja je moguće odgovoriti DA, NE i nije primjenjivo N/P, dok nema mogućnosti davanja djelomičnog odgovora. Pitanjima se provjerava postojanje planskih dokumenata koji su trebali biti doneseni za godinu za koju se daje Izjava, odnosno za koju se popunjava Upitnik. U **području izvršavanja** je 10 pitanja s tim da 13. pitanje ima sedam potpitanja. **Područje javne nabave** Upitnika 2.b sadrži 10 pitanja. Najvažnije je imati na umu kako je u ovom području striktno određen uzorak. Naime, odgovori na pitanja u području javne nabave dokazuju se testiranjem na uzorku od 20 % financijski najznačajnijih ugovora/objava/provedenih postupaka javne nabave, a najviše 50. U tom smislu je uzorak prilično strogo određen te je potrebno postupati u skladu s tim. Ako pojedini obveznik nije ujedno i obveznik javne nabave, prilikom odgovaranja na ova pitanja obveznik se može referirati i na svoje usvojene procedure i ovlaštenja za nabave u skladu s kojima se postupa prilikom nabava u instituciji. U **području računovodstva** Upitnik 2.b sadrži 12 pitanja. U **području izvještavanja** pitanje 39. sastoji od četiri potpitanja i na njih odgovaraju trgovačka društva u većinskom državnom vlasništvu. **Područje transparentnosti** sastoji se od tri pitanja od kojih pitanje 41. ima četiri potpitanja dok pitanje 43. ima tri potpitanja. Na pitanja je moguće odgovoriti DA, NE i nije primjenjivo N/P, dakle nema mogućnosti davanja djelomičnog odgovora. U odnosu na tehničke aspekte, važno je imati na umu da kada se daju odgovori na pojedina pitanja za koja se kao referenca navodi poveznica na kojoj je objavljen pojedini akt treba upisati točnu poveznicu na kojoj je objavljen konkretan akt koji se traži (npr. navodi se poveznica na kojoj je objavljen financijski plan, a ne poveznica na baner u kojem su objavljeni svi financijski planovi unazad nekoliko godina. Isto tako napominje se kako se u pojedinim područjima odgovor može dati i na temelju drugih dokumenata.

Uz navedeno, potrebno je napomenuti kako je Uredbom propisano da se prilikom odgovaranja na pitanja iz Upitnika o fiskalnoj odgovornosti uzima u obzir Mišljenje unutarnje revizije o sustavu unutarnjih kontrola za revidirana područja. *Ako utvrđene slabosti i nepravilnosti u sustavu unutarnjih kontrola od strane unutarnje revizije nisu otklonjene u godini za koju se daje Izjava, odnosno* ***nisu provedene preporuke unutarnje revizije koje se mogu izravno povezati s pitanjem iz Upitnika, obveznik ne može na takvo pitanje u Upitniku dati potvrdan odgovor.***

5. Plan otklanjanja slabosti i nepravilnosti

Plan otklanjanja slabosti i nepravilnosti sastavlja se na obrascu iz priloga 3. Uredbe. U Planu otklanjanja slabosti i nepravilnosti za svaku slabost i nepravilnost uočenu tijekom postupka popunjavanja Upitnika daje se: opis slabosti i nepravilnosti, akcijski plan s popisom aktivnosti koje je potrebno poduzeti za rješavanje slabosti i nepravilnosti, očekivani datum otklanjanja slabosti i nepravilnosti te podatke o odgovornim osobama za otklanjanje slabosti i nepravilnosti. Potrebno je popuniti poseban obrazac za svako područje iz Upitnika u kojem su uočene slabosti i nepravilnosti. Plan otklanjanja slabosti i nepravilnosti ne sastavlja se za slabosti i nepravilnosti koje su utvrđene Izjavom na temelju naloga i preporuka Državnog ureda za

reviziju, odnosno vanjske revizije i raspoloživih informacija. U Planu otklanjanja slabosti i nepravilnosti se, za svako pitanje iz Upitnika na koje je odgovoreno negativno ili djelomično potvrdno, navode mjere koje će u narednom razdoblju biti provedene kako bi se uočena slabost i/ili nepravilnost otklonila. Kada se sastavlja Plan otklanjanja slabosti i nepravilnosti potrebno je postaviti provedive rokove, ali i težiti tome da se uočena slabost ili nepravilnost čim prije otkloni, kako bi se veći dio godine postupalo u skladu s postavljenim standardom te kako bi se posljedično na predmetno pitanje u narednom razdoblju mogao dati potvrdan odgovor.

6. Izvješće o otklonjenim slabostima i nepravilnostima utvrđenima prethodne godine

Radi praćenja je li Plan otklanjanja slabosti i nepravilnosti proveden, svake se godine uz Izjavu prilaže i Izvješće o otklonjenim slabostima i nepravilnostima utvrđenima prethodne godine, kroz koje se prati provedba Plana otklanjanja slabosti i nepravilnosti koji je sadržavao aktivnosti i mjere koje su trebale biti provedene u godini za koju se daje Izjava. Izvješće o otklonjenim slabostima i nepravilnostima utvrđenima prethodne godine sastavlja se na obrascu iz priloga 4. Uredbe, a konkretno se prilikom davanja Izjave za 2023. godinu prilaže Plan otklanjanja slabosti i nepravilnosti koji će se provoditi tijekom 2024. godine. Uz to, prilaže se i Izvješće o otklonjenim slabostima i nepravilnostima koje se referira na aktivnosti iz Plana otklanjanja slabosti i nepravilnosti koji se trebao provoditi tijekom 2023. godine, a koji se u 2023. godini predavao uz Izjavu za 2022. godinu. Za svako područje iz Upitnika u kojem su uočene slabosti i nepravilnosti i za koje je popunjen posebni obrazac Plana otklanjanja slabosti i nepravilnosti popunjava se posebni obrazac Izvješća o otklonjenim slabostima i nepravilnostima utvrđenima prethodne godine. **Ovaj prilog neće predavati novi obveznici koji ove godine po prvi puta predaju Izjavu.**

7. Mišljenje unutarnje revizije o sustavu unutarnjih kontrola

Mišljenje unutarnje revizije na obrascu iz priloga 5. Uredbe sastavlja isključivo unutarnja revizija (ne neka druga revizija). Mišljenje unutarnje revizije dostavljaju samo obveznici koji imaju ustrojenu unutarnju reviziju i obveznici u kojima je unutarnja revizija nadležnog tijela (ministarstva, grada, matičnog društva) provela unutarnju reviziju.

Unutarnja revizija sastavlja Mišljenje o funkcioniranju sustava unutarnjih kontrola u onom dijelu koji je tijekom 2023. godine revidirala, uzimajući u obzir provedbu preporuka iz 2023. ali i prethodnih godina. U prilog 5. unose se sve obavljene (i završene) revizije tijekom godine na način da se za obavljene revizije istaknu značajni nalazi i za poslovanje institucije značajne preporuke. U prilogu 5. iskazuje se jedno cjelovito mišljenje o funkcioniranju sustava unutarnjih kontrola institucije, i to za područja koja su bila revidirana. Unutarnja revizija, pritom, ne procjenjuje i ne kontrolira odgovore na pitanja iz Upitnika o fiskalnoj odgovornosti.

8. Zaključno

Putem Izjave, odnosno Upitnika o fiskalnoj odgovornosti kao njezinog sastavnog dijela, obavlja se samoprocjena i samoocjena usklađenosti rada obveznika sastavljanja i predaje Izjave s važećim zakonodavnim okvirom, kao i samoprocjena i samoocjena sustava unutarnjih kontrola uspostavljenog u njegovom poslovanju. Pritom se napominje kako temelj za uspostavu i razvoj sustava unutarnjih kontrola može biti zakonska regulativa (Zakon o sustavu unutarnjih kontrola u javnom sektoru, Zakon o trgovačkim društvima, Zakon o kreditnim institucijama, Zakon o tržištu kapitala i dr.), ali i određene sektorske norme, kodeksi i/ili standardi koje je sukladno važećem normativnom okviru obveznik sastavljanja i predaje Izjave obvezan primijeniti u svom poslovanju, a kojima se promiče dobro financijsko upravljanje.

Ministarstvo financija je objavilo detaljnu uputu za trgovačka društva i druge pravne osobe koji su obveznici davanja Izjave. Sve upute, kao i Upitnik za trgovačka društva i pravne osobe te drugi propisani obrasci su dostupni na mrežnoj stranici Ministarstva financija (https://mfin.gov.hr/proracun-86/izjava-o-fiskalnoj-odgovornosti/612).

S obzirom na to da postojeći Upitnik (Prilog 2b) nije prilagođen svim novim obveznicima (posebno se to odnosi na financijsko-kreditne institucije te institucije koje upravljaju različitim fondovima) Ministarstvo financija je uz pojedina pitanja za koja trenutno nije moguće dati odgovor „nije primjenjivo“, omogućilo obveznicima da za 2023. godinu mogu odgovoriti „nije primjenjivo“ kako bi svaki obveznik mogao dati primjeren odgovor.

Novom Uredbom će se i postojeći Upitnik izmijeniti i prilagoditi različitim obveznicima.

Vezano uz postojanje određenih procedura i internih akata utvrđeno je da se potvrdan odgovor može dati samo ako su procedure, odnosno ako su interni akti usvojeni i ako se primjenjuju najkasnije s 30. lipnja za godinu za koju se podnosi Izjava. Ako to nije učinjeno, na predmetna se pitanja daje odgovor NE i za njih se sastavlja Plan otklanjanja slabosti i nepravilnosti. Pritom je važno uzeti u obzir da aktivnosti iz Plana otklanjanja slabosti i nepravilnosti trebaju biti provedene, a i procedure i interni akti i formalno usvojeni do 30. lipnja 2024. kako bi se na predmetna pitanja mogao dati potvrdan odgovor prilikom davanja Izjave za 2024. godinu u 2025. godini. Uz to, ako je procedura ili interni akt donesena u razdoblju od 1. srpnja 2023. pa do dana sastavljanja Izjave ta bi činjenica tako trebala biti zabilježena u Planu otklanjanja slabosti i nepravilnosti u kojemu u tom slučaju neće biti potrebno navoditi nikakve aktivnosti već će biti utvrđeno da je nepravilnost u međuvremenu otklonjena i da će na navedeno pitanje uslijed toga biti moguće dati potvrdan odgovor.

Prilikom davanja Izjave važno je biti objektivan, a ta se objektivnost provjerava kroz provedbu formalnih i suštinskih kontrola od strane nadležnih institucija. Naime, nakon što se sve Izjave i prateća dokumentacija zaprime, nadležne institucije će tijekom 2024. godine provoditi njihove

formalne i suštinske kontrole i upravo je taj dio dodatno pojašnjen posljednjim izmjenama Zakona o fiskalnoj odgovornosti. Tako je definirano da formalna provjera sadržaja obuhvaća provjeru njihove cjelovitosti i dostave u propisanom roku, a suštinska provjera obuhvaća provjeru njihovog sadržaja, a koja se očituje u provjeri vjerodostojnosti odgovora na odabranom uzorku pitanja iz Upitnika koji je sastavni dio odgovarajuće uredbe, provjeru provedbe aktivnosti iz dostavljenih izvješća o otklonjenim slabostima i nepravilnostima utvrđenima prethodne godine te provjeru usklađenosti s drugim izvješćima ili informacijama koje se odnose na obveznika Zakona o fiskalnoj odgovornosti.

S tim u vezi dodatno su razrađene prekršajne odredbe. Tako je propisano da će se novčanom kaznom od 660,00 do 3.310,00 eura kazniti za prekršaj čelnik:

1. ako za prethodnu godinu, za razdoblje u kojem je obnašao dužnost, odnosno obavljao poslove čelnika, ne sastavi Izjavu o fiskalnoj odgovornosti (ovo se prvenstveno odnosi na slučajeve kada čelnik prilikom primopredaje dužnosti nije sastavio i predao Izjavu i pripadajuće priloge novom čelniku za razdoblje u kojem je obnašao dužnost čelnika)
2. ako u propisanom roku (do 28. veljače, odnosno do 31. ožujka tekuće godine, iznimno ove do 2. travnja 2024.) ne dostavi Izjavu i druge akte za prethodnu godinu
3. ako se po provedenim formalnim i suštinskim provjerama sadržaja Izjave i drugih akata utvrdi postojanje nepravilnosti.

Posljednji slučaj se odnosi na situacije u kojima se prilikom provjere sadržaja dostavljenih Izjava, utvrdi da je obveznik lagao prilikom davanja Izjave, odnosno prilikom odgovaranja na pitanja iz Upitnika. To će onda biti temelj za pokretanje prekršajnog postupka protiv čelnika, jer se smatra da u takvom slučaju postoje nepravilnosti.

Kako je i navedeno, posljednjim izmjenama Zakona o fiskalnoj odgovornosti predviđeno je usklađenje Uredbe s odredbama posljednjih izmjena Zakona o fiskalnoj odgovornosti, te nas to očekuje u 2024. godinu slijedom čega je vrlo vjerojatno kako će i raniji i novi obveznici sastavljanja i predaje Izjave za 2024. godinu u 2025. godini iste predavati na temelju dorađenog zakonodavnog okvira. Na kraju, valja napomenuti kako je sustav fiskalne odgovornosti u prvom redu sustav temeljen na samoocjeni i samoprocjeni usmjeren na pravovremeno otkrivanje slabosti i nepravilnosti kod samih obveznika, kako bi se iste otklonile i kako bi se osiguralo zakonito, namjensko i svrhovito korištenje sredstava te učinkovito i djelotvorno funkcioniranje sustava unutarnjih kontrola u okviru financijskim planom utvrđenih sredstava.

Ministarstvo financija će za potrebe praćenja postupanja po odredbama Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o fiskalnoj odgovornosti zatražiti od nadležnih ministarstava i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave da izvijeste o broju zaprimljenih Izjava o fiskalnoj odgovornosti za 2023. godinu trgovačkih društava i drugih pravnih osoba iz njihove nadležnosti.

IMATE PITANJE?

Slobodno nam se obratite sa svim dilemama i pitanjima. Tu smo za Vas.

pitajcentar@tim4pin.hr

Izjava o fiskalnoj odgovornosti za 2023. godinu za JLP(R)S, ministarstva i druga državna tijela

Davor Kozina *
Ana Zorić **

Kraj ožujka svake je godine za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave te ministarstva i druga državna tijela na razini razdjela organizacijske klasifikacije obilježen obvezom davanja Izjave o fiskalnoj odgovornosti. U tekstu autori podsjećaju na obveze ministarstava i drugih državnih tijela na razini razdjela organizacijske klasifikacije te jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koji ove godine do 2. travnja 2024. Ministarstvu financija predaju Izjavu o fiskalnoj odgovornosti za 2023. godinu. Poseban osvrt daje se i na posebnosti slijedom primjene Zakona o proračunu[1], ali se prije svega daje osvrt i na novosti vezane za izmjene i dopune Zakona o fiskalnoj odgovornosti[2].

1. Izmjene i dopune Zakona o fiskalnoj odgovornosti

Čelnici proračuna i njihovih korisnika na državnoj i lokalnoj te na regionalnoj razini od 2011. godine obvezni su dati Izjavu o fiskalnoj odgovornosti (u daljnjem tekstu: Izjava). Ti su subjekti u krugu obveznika koji od samih početaka razvoja sustava fiskalne odgovornosti početkom svake godine provode samoocjenu i samoprocjenu financijskog upravljanja i sustava unutarnjih kontrola te utvrđuju kako upravljaju sredstvima koja su im na raspolaganju i to ponajprije provedbom testiranja prema područjima iz Upitnika o fiskalnoj odgovornosti (u daljnjem tekstu: Upitnik). Obveza davanja Izjave nastavljena je i nakon stupanja na snagu Zakona o fiskalnoj odgovornosti (NN, br. 111/19), 1. siječnja 2019., ali i nakon stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o fiskalnoj odgovornosti. Naime, 29. srpnja 2023. na snagu je stupio Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o fiskalnoj odgovornosti koji je objavljen u „Narodnim novinama“ broj 83 iz 2023. godine (u daljnjem tekstu: posljednje izmjene Zakona o fiskalnoj odgovornosti). Slijedom ulaska Republike Hrvatske u europodručje trebalo je uskladiti nacionalne odredbe sa zakonodavstvom Europske unije[3], a dodatno je bilo nužno proširiti zadaće i jačati neovisnost članova Povjerenstva za fiskalnu politiku te uskladiti odredbe važećeg zakonodavnog okvira s odredbama Zakona o proračunu koji se primjenjuje od 1. siječnja 2022. Uz to bilo je nužno regulirati određene izmjene vezane uz sastavljanje i predaju Izjave. Naime, utvrđena je potreba proširenja kruga obveznika predaje Izjave. Tako od ove godine obveznici sastavljanja i predaje Izjave za 2023. i naredne godine postaju sve pravne osobe od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku, koje Vlada utvrđuje odlukom. U posljednjoj Odluci Vlade[4] utvrđeno je ukupno 36 pravnih osoba od posebnog interesa, od kojih, slijedom posljednjih izmjena Zakona o fiskalnoj odgovornosti, obveznici sastavljanja i predaje Izjave po prvi puta postaju i društva ACI d.d., Croatia Airlines d.d., Hrvatska banka za obnovu i razvitak (HBOR), Hrvatska poštanska banka d.d., INA – Industrija nafte d.d. i Jadranski naftovod d.d. (JANAF). Takva društva će svoju Izjavu dostavljati nadležnom ministarstvu. Obveznici sastavljanja i predaje Izjave također postaju sva trgovačka društva u kojima RH i/ili jedna ili više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave imaju pojedinačno ili kumulativno većinsko vlasništvo/suvlasništvo, a koja su upisana u Registar trgovačkih društava i drugih pravnih osoba obveznika davanja Izjave o fiskalnoj odgovornosti, koju vodi Ministarstvo financija[5]. Obveznici sastavljanja i predaje Izjave postaju i trgovačka društva i druge pravne osobe nad kojima obveznici primjene Zakona o fiskalnoj odgovornosti (upisani u Registar proračunskih i izvanproračunskih korisnika i Registar trgovačkih društava i drugih pravnih osoba obveznika davanja Izjave o fiskalnoj odgovornosti) imaju pojedinačno ili kumulativno većinsko vlasništvo/suvlasništvo ili su njihovi osnivači. To podrazumijeva da društva u većinskom vlasništvu, primjerice, Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, Hrvatske elektroprivrede d.d. ili Zagrebačkog holdinga d.d. također postaju obvezni sastavljati i predati Izjavu svom osnivaču odnosno većinskom vlasniku. Primjerice, Gradska plinara d.o.o., Vodovod i odvodnja d.o.o. i Gradska ljekarna Zagreb postaju obveznici sastavljanja Izjave koju će predati svom osnivaču – Zagrebačkom holdingu d.d. Posljednjim

* Davor Kozina, dip.oec., Ministarstvo financija RH, Zagreb

** Ana Zorić, dipl.iur., Ministarstvo financija RH, Zagreb

[1] NN, br. 144/21

[2] NN, br. 83/23

[3] Direktiva Vijeća 2011/85/EU (Službeni list EU L 306/41, 23.11.2011.) o zahtjevima za proračunske okvire država članica u nacionalno zakonodavstvo te time postići usklađenost s odredbama Pakta o stabilnosti i rastu

[4] NN, br. 147/21 i 78/23

[5] Navedeni Registar je dostupan na poveznici https://mfin.gov.hr/proracun-86/izjava-o-fiskalnoj-odgovornosti/612

izmjenama Zakona o fiskalnoj odgovornosti propisano je da takve institucije dostavljaju Izjavu nadležnoj instituciji **do 28. veljače tekuće za prethodnu godinu**. Uz navedeno, propisano je da društva koja se nalaze u portfelju Centra za restrukturiranje i prodaju (u daljnjem tekstu: CERP), a koja su u većinskom vlasništvu RH, svoju Izjavu dostavljaju nadležnom CERP-u, koji kontinuirano prati poslovanje takvih društava. Ta društva su, primjerice, Zrakoplovni tehnički centar, Plinacro, Jadroplov i ne nalaze se u odluci Vlade o pravnim osobama od posebnog interesa za RH. Izmjenama Zakona ostavljena je mogućnost da osim CERP-a i nadležna ministarstva (nadležna za djelatnost kojima se bave takva društva) mogu, u slučaju potrebe, zatražiti Izjavu od navedenih društava.

Ministarstvo financija će za potrebe praćenja postupanja po odredbama Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o fiskalnoj odgovornosti zatražiti od nadležnih ministarstava i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave da izvijeste o broju zaprimljenih Izjava o fiskalnoj odgovornosti za 2023. godinu, trgovačkih društava i drugih pravnih osoba iz njihove nadležnosti.

Kako je na temelju Zakona o fiskalnoj odgovornosti bilo predviđeno donošenje uredbe kojom će biti detaljnije uređena pitanja koja se odnose na predaju, ali i na sam sadržaj Izjave, Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 3. listopada 2019. donijela Uredbu o sastavljanju i predaji izjave o fiskalnoj odgovornosti i izvještaja o primjeni fiskalnih pravila[6] (u daljnjem tekstu: Uredba) koja se u cijelosti primjenjuje od 2020. godine. Posljednjim izmjenama Zakona o fiskalnoj odgovornosti predviđeno je usklađenje Uredbe s odredbama posljednjih izmjena Zakona o fiskalnoj odgovornosti, no to nas tek očekuje, pa i raniji i novi obveznici sastavljanja i predaje Izjave za 2023. godinu istu sastavljaju na temelju trenutno važeće Uredbe iz 2019. godine. Međutim, važno je imati na umu kako se na dio pitanja iz Upitnika u određenoj mjeri reflektira primjena Zakona o proračunu[7] donesenog krajem 2021. godine (u daljnjem tekstu: važeći Zakon o proračunu) koji je stupio na snagu 1. siječnja 2022. godine.

Što se tiče načina i rokova predaje za ranije obveznike, oni se nisu mijenjali pa općine, gradovi i županije te ministarstva i druga državna tijela na razini razdjela organizacijske klasifikacije svoje Izjave za 2023. godinu predaju Ministarstvu financija do 2. travnja 2024. Naime, ove godine uobičajeni rok za predaju, 31. ožujka, pada u nedjelju, a 1. travnja je Uskrsni ponedjeljak pa se rok za predaju pomiče na prvi sljedeći radni dan. Jedini izuzetak od ovih rokova su čelnici obveznika koji su izravno odgovorni Hrvatskome saboru. Oni dostavljaju Izjavu i svu drugu prateću dokumentaciju radi provjere njihova sadržaja Hrvatskome saboru uz godišnje izvješće o radu.

Ministarstvo financija će, kao i svake godine, dati posebnu uputu o davanju Izjave o fiskalnoj odgovornosti (u daljnjem tekstu: Izjava) dostupnu na mrežnim stranicama Ministarstva financija na poveznici www.mfin.hr/hr/izjava-o-fiskalnoj-odgovornosti.

[6] NN, br. 95/19

[7] NN, br. 144/21

Krajnji rok u kojemu ministarstva i druga državna tijela na razini razdjela organizacijske klasifikacije te jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave trebaju Ministarstvu financija predati Izjave je **2. travnja 2024.**

I ove će godine Ministarstvo financija nastaviti prikupljati Izjave i drugu dokumentaciju elektroničkim putem, ali ne više putem sustava Carnet nego putem novog aplikativnog rješenja. Naime, u okviru projekta „Jačanje sustava fiskalne odgovornosti i sustava unutarnjih kontrola“, koji se financirao iz Europskog socijalnog fonda, izrađeno je aplikativno rješenje za sastavljanje i predaju Izjava o fiskalnoj odgovornosti i pripadajućih priloga, za sastavljanje i predaju strateških i godišnjih planova rada unutarnje revizije i fiskalnih učinaka provedenih preporuka unutarnje revizije, kao i za preglednije vođenje registra jedinica za unutarnju reviziju, registra ovlaštenih unutarnjih revizora u javnom sektoru te registra trgovačkih društava i drugih pravnih osoba obveznika sastavljanja i predaje Izjave. **Aplikativno rješenje namijenjeno je isključivo općinama, gradovima i županijama te ministarstvima i drugim državnim tijelima na razini razdjela organizacijske klasifikacije koji će do 2. travnja 2024. predati Izjavu o fiskalnoj odgovornosti Ministarstvu financija** pa će navedeni obveznici po prvi puta putem aplikacije “Jačanje fiskalne odgovornosti i sustava unutarnjih kontrola” sastavljati Izjavu za 2023. godinu i predati ju Ministarstvu financija. Poveznica na aplikaciju je ***htpps://jfosuk.drzavna-riznica.hr/home/.***

Ministarstvo financija je potkraj 2023. organiziralo izobrazbu u vezi korištenja nove aplikacije, a početkom 2024. godine zatražilo je od svih čelnika obveznika predaje Izjave Ministarstvu financija da u sustavu e-ovlaštenja ovlaste osobe koje će imati pravo pristupa aplikaciji i popunjavati Upitnik i druge priloge uz Izjavu. U samoj aplikaciji nalaze se upute za korištenje u pisanom obliku, kao i video upute za popunjavanje svih priloga uz Izjavu.

2. Predaja Izjava

JLP(R)S i ministarstva i druga tijela državne uprave na razini razdjela organizacijske klasifikacije do 2. travnja 2024. će elektronički putem nove aplikacije dostaviti Ministarstvu financija:

- Izjavu na obrascu 1.a (ako nisu uočene slabosti i nepravilnosti) ili obrascu 1.b (ako su uočene slabosti i nepravilnosti)
- Upitnik o fiskalnoj odgovornosti za 2023. godinu – Prilog 2.a
- Plan otklanjanja slabosti i nepravilnosti – Prilog 3 (samo ako se daje Izjava 1.b i to zbog slabosti i nepravilnosti uočenih prilikom popunjavanja Upitnika)
- Izvješće o otklonjenim slabostima i nepravilnostima – Prilog 4 (ako su u 2023. godini trebale biti otklonjene slabosti ili nepravilnosti za koje je bio sastavljen Plan otklanjanja slabosti i nepravilnosti uz Izjavu za 2022. godinu)
- Mišljenje unutarnje revizije o sustavu unutarnjih kontrola za područja koja su bila revidirana u 2023. godini – Prilog 5 (ako obveznik ima uspostavljenu unutarnju reviziju).

U nastavku se navode rokovi za ove obveznike, ali i za druge obveznike kojima je rok za predaju Izjava za 2023. godinu 2. travnja 2024.

OBVEZNICI PREDAJE IZJAVE O FISKALNOJ ODGOVORNOSTI ZA 2023. GODINU DO 2. TRAVNJA 2024.		
Obveznik	**Rok predaje**	**Kome se izjava predaje?**
Predsjednici uprava trgovačkih društava u većinskom vlasništvu Republike Hrvatske	2. travnja 2024.	nadležnom ministarstvu, državnom tijelu odnosno pravnoj osobi s javnim ovlastima (CERP)
Čelnici drugih pravnih osoba kojima je osnivač RH	2. travnja 2024.	nadležnom ministarstvu
Čelnici pravnih osoba od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku koje Vlada RH utvrđuje odlukom (a koji su upisani u Registar trgovačkih društava i drugih pravnih osoba obveznika davanja Izjave)	2. travnja 2024.	nadležnom ministarstvu
Predsjednici uprava trgovačkih društava u vlasništvu jedne JLP(R)S	2. travnja 2024.	toj jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave
Čelnici drugih pravnih osoba kojima je osnivač jedna JLP(R)S	2. travnja 2024.	načelniku općine, gradonačelniku, odnosno županu nadležne JLP(R)S
Predsjednici uprava trgovačkih društava u kumulativno većinskom vlasništvu više JLP(R)S	2. travnja 2024.	onoj JLP(R)S koja ima najveći udio u vlasništvu trgovačkog društva, a svim ostalim jedinicama koje imaju udjele u vlasništvu dostavljaju na znanje presliku dostavljene dokumentacije
Čelnici drugih pravnih osoba kojima je osnivač više JLP(R)S	2. travnja 2024.	onoj jedinici koja ima najveći udio, a svim ostalim jedinicama koje imaju udjele dostavljaju na znanje presliku dostavljene dokumentacije
Predsjednici uprava trgovačkih društava u vlasništvu Republike Hrvatske i jedne ili više JLP(R)S	2. travnja 2024.	nadležnom ministarstvu ili JLP(R)S koja ima najveći udio u vlasništvu trgovačkog društva, a svim ostalima koji imaju udjele u vlasništvu dostavljaju na znanje presliku dostavljene dokumentacije
Čelnici drugih pravnih osoba kojima je osnivač Republika Hrvatska i jedna ili više JLP(R)S	2. travnja 2024.	nadležnom ministarstvu ili JLP(R)S koja ima najveći udio u pravnoj osobi, a svim ostalima koji imaju udjele dostavljaju na znanje presliku dostavljene dokumentacije

– **Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave koje imaju jednake udjele u vlasništvu trgovačkog društva koje su zajednički osnovale, a od kojih ni jedna nema većinski udio u vlasništvu, obvezne su međusobno se dogovoriti kojoj od jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave predsjednik uprave trgovačkog društva, do 2. travnja 2024. godine, radi provjere sadržaja, dostavlja Izjavu i druge akte za 2023. godinu.**
– **Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave koje su zajednički osnivači druge pravne osobe obvezne su međusobno se dogovoriti kojoj od jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave čelnik druge pravne osobe, do 2. travnja 2024. godine, radi provjere sadržaja, dostavlja Izjavu i druge akte za 2023. godinu.**
  o **Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave o postignutom dogovoru dužne su bile najkasnije do 28. veljače 2024. godine pisanim putem izvijestiti trgovačko društvo odnosno pravnu osobu i Ministarstvo financija.**
– **Ako se jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave nisu dogovorile, svaka od jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ima obvezu provjeriti sadržaj Izjave i druge akte iz za trgovačka društva u vlasništvu više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave odnosno za pravne osobe kojoj su osnivači više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.**

Svi ostali obveznici davanja Izjave bili su obvezni isti nadležnim tijelima predati do 28. veljače 2024., a jedini su izuzetak od ovih rokova čelnici obveznika koji su izravno odgovorni Hrvatskome saboru. Oni dostavljaju Izjavu i svu drugu prateću dokumentaciju radi provjere njihova sadržaja Hrvatskome saboru uz godišnje izvješće o radu[8].

3. Najvažnije odrednice sustava fiskalne odgovornosti

Najvažniji alat za davanje Izjave je popunjeni Upitnik, rezultati rada unutarnje i vanjske revizije te raspoložive informacije. Ako se na temelju navedenog utvrdi da su sredstva korištena zakonito, namjenski i svrhovito te da sustav unutarnjih kontrola funkcionira učinkovito i djelotvorno u okviru proračunom, odnosno financijskim planom utvrđenih sredstava čelnik daje Izjavu na obrascu 1.a. Od kraja 2019. godine za davanje Izjave na obrascu 1.a uvedeni su dodatni kriteriji. Nalazi Državnog ureda za reviziju, odnosno vanjske revizije, ali i unutarnje revizije utječu na postupak davanja Izjave. Kada je riječ o Državnom uredu za reviziju, od stupanja na snagu Zakona o Državnom uredu za reviziju[9] zakonski predstavnik subjekta revizije, odnosno zakonski predstavnik subjekta na kojeg se odnosi dani nalog i/ili preporuka, obvezan je u roku 60 dana od dana primitka konačnog izvješća o obavljenoj reviziji, dostaviti Državnom uredu za reviziju plan provedbe naloga i preporuka, koji će sadržavati planirane aktivnosti za otklanjanje nepravilnosti i planirano vrijeme za njihovu provedbu. Postupanje koje je sada utvrđeno zakonom je i do sada bilo uobičajeno u praksi, međutim za ne postupanje na navedeni način nije bilo posljedica. Novost uvedena Zakonom o Državnom uredu za reviziju je proširivanje prekršajne odgovornosti. Naime, uz ranije propisane prekršajne sankcije kažnjavanje je uvedeno za još dva slučaja:

– ako subjekt revizije u propisanom roku ne dostavi plan provedbe naloga i preporuka i
– ako subjekt revizije ne provede naloge i preporuke dane u izvješću o obavljenoj reviziji u rokovima i na način naveden u planu provedbe naloga i preporuka.

Upravo je ta činjenica bila i poticaj za davanje većeg značaja nalazima i mišljenjima Državnog ureda za reviziju, ali i vanjske revizije i u postupku davanja Izjave. Slijedom toga, **ako nalozi i preporuke koje je dao Državni ured za reviziju ili vanjska revizija iz ranijih godina još nisu provedeni ne može se dati Izjava na obrascu 1.a i tako je potrebno postupati sve dok se nalozi i preporuke ne provedu u**

[8] Članak 35. stavak 4. Zakona o fiskalnoj odgovornosti

[9] NN, br. 25/19.

cijelosti. Iako je postojala ideja da se Izjava na obrascu 1.a može dati i u slučaju da nalozi i preporuke Državnog ureda za reviziju nisu provedeni u godini za koju se daje Izjava ako prema planu provedbe naloga i preporuka (a kojeg je potvrdila Državna revizija) nalog ili preporuka nije niti trebala biti provedena u toj, već u narednim godinama, ne može se zanemariti činjenica da u godini za koju se daje Izjava postoje neprovedeni nalozi ili preporuke, što minimalno ukazuje na činjenicu da sustav unutarnjih kontrola ne funkcionira kako bi mogao funkcionirati da su svi nalozi i preporuke provedeni.

Dodatno, ***Izjava na obrascu 1.a ne može se dati niti*** u slučaju da su svi nalozi i preporuke prevedeni, ali čelnik na temelju nekih ***drugih raspoloživih informacija*** (koje je potrebno navesti u samoj Izjavi) nije u mogućnosti potvrditi da su sredstva korištena zakonito, namjenski i svrhovito te da sustav unutarnjih kontrola funkcionira učinkovito i djelotvorno u okviru proračunom, odnosno financijskim planom utvrđenih sredstava. To je primjerice situacija u kojoj nadležna tijela provode izvide i druge radnje zbog sumnje na pronevjeru ili slično. Čelnik ne daje samo Izjavu, već uz Izjavu dostavlja i popunjeni Upitnik, Plan otklanjanja slabosti i nepravilnosti, Izvješće o otklonjenim slabostima i nepravilnostima utvrđenima prethodne godine i Mišljenje unutarnje revizije o sustavu unutarnjih kontrola za područja koja su bila revidirana. Sadržaj i oblik priloga detaljno je propisan Uredbom, a svi obrasci Izjave za 2023. godinu dostupni su u word formatu na internetskoj stranici Ministarstva financija https://mfin.gov.hr/proracun-2020/izjava-o-fiskalnoj-odgovornosti/612. Kako je i navedeno, obrasci Izjave za 2023. godinu nisu se mijenjali u odnosu na prethodnu godinu. Iako nalozi i preporuke Državnog ureda za reviziju, odnosno vanjske revizije iz ranijih godina koji još nisu provedeni mogu biti razlog davanja Izjave 1.b, Uredbom je i nadalje propisano da se Plan otklanjanja slabosti i nepravilnosti sastavlja isključivo na temelju pitanja iz Upitnika, odnosno za pitanja na koje je odgovoreno negativno i djelomično. Plan otklanjanja slabosti i nepravilnosti ne treba se sastavljati za slabosti i nepravilnosti koje su utvrđene Izjavom, a na temelju naloga i preporuka Državnog ureda za reviziju, odnosno vanjske revizije i raspoloživih informacija. Kako je naprijed i navedeno, za naloge i preporuke Državnog ureda za reviziju zakonska je obveza subjekta revizije utvrditi plan provedbe naloga i preporuka propisan Zakonom o Državnom uredu za reviziju pa bi dodatno popunjavanje i Plana otklanjanja slabosti i nepravilnosti na temelju Uredbe bilo suvišno.

Preslika dokumentacije koja se prilaže uz Izjavu i svi drugi dokumenti koji su podloga bilo za davanje Izjave bilo za odgovaranje na pojedina pitanja iz Upitnika čuvaju se u Predmetu o fiskalnoj odgovornosti za određenu godinu. Predmet se ne dostavlja uz Izjavu, već se čuva kod obveznika kako je bilo i do sada.

U nastavku se daju i novosti vezane uz korištenje nove aplikacije.

4. Upitnik o fiskalnoj odgovornosti

Upitnik i dalje ostaje ključni alat za samoocjenu i samoprocjenu rada sustava kojoj je cilj utvrditi koristi li se sredstvima zakonito, namjenski i svrhovito te funkcionira li sustav unutarnjih kontrola učinkovito i djelotvorno. Upitnik obuhvaća pitanja iz područja planiranja, izvršavanja, javne nabave, računovodstva, izvještavanja, a od kraja 2019. godine i područja **transparentnosti i upravljanja imovinom**. Upitnik je, uz raspoložive informacije, rezultate rada unutarnje i vanjske revizije i vlastitu procjene, temelj za davanje Izjave. Pitanjima iz Upitnika se prema procesima testiraju minimalni zahtjevi za dobro financijsko upravljanje, a kako bi se moglo procijeniti postupa li se i do koje mjere u skladu s propisanim zakonodavnim okvirom, provode se testiranja po pitanjima iz Upitnika. Negativan odgovor i djelomično potvrdan odgovor na pitanja iz pojedinog područja Upitnika upućuje na postojanje slabosti i/ili nepravilnosti.

Prilikom davanja odgovora na pitanja iz Upitnika potrebno je obuhvatiti aktivnosti provedene u 2023. godini, odnosno u godini za koju se daje Izjava. Izuzetak je pitanje broj 20. iz Upitnika „Sredstva su utrošena u skladu s proračunom, odnosno financijskim planom“, u kojem se odstupa od uobičajenog pravila za popunjavanje Upitnika, a to je da se testiraju dokumenti nastali tijekom godine bez obzira na razdoblje na koje se odnose, jer bi to u ovom slučaju značilo da čelnik daje Izjavu za 2023. godinu, a zakonito i namjensko korištenje sredstava testira i potvrđuje za 2022. godinu. S obzirom da je ovo pitanje izravno vezano uz utvrđivanje zakonitog i namjenskog korištenja sredstava logično je da se testira razdoblje za koje se Izjavu i daje, a ne godina prije. Dakle, ne testira se izvještaj o izvršenju proračuna kojim se to utvrđuje, nego kontinuirano trošenje sredstava tijekom 2023. godine za namjene određene financijskim planom, odnosno proračunom.

– Novosti vezane uz novu aplikaciju

Nova aplikacija će ponuditi pitanja u Upitniku prilagođena obvezniku s državne ili lokalne (regionalne) razine. Novost je da su u aplikaciji ugrađene određene kontrole pa se ne može dogoditi da obveznik ne odgovori na određeno pitanje jer će ga sustav upozoriti. Tako će za svaki potvrdan odgovor u Upitniku („DA“), aplikacija tražiti obavezno popunjavanje stupca „Referenca“ u koji će obveznik navesti, što predstavlja dokaz na potvrdan odgovor. Ako se radi o pitanjima na koja se traži poveznica gdje je objavljen dokument, obveznik će u referenci navesti poveznicu na kojoj je objavljen dokument. Skrećemo pozornost da je potrebno dati poveznicu gdje je objavljen, primjerice proračun/financijski plan, a ne poveznicu na *baner* u kojem su objavljeni svi proračuni/financijski planovi unazad nekoliko godina.

Kod pitanja za koja se traži testiranje određenog broja računa, ugovora, narudžbenice, izvještaja o provedenim kontrolama i sl., obveznici će u reference „uploadati“ tablicu testiranja (pomoćnu tablicu) iz koje će biti vidljivo kako je odabran uzorak i što je testirano radi davanja potvrdnog odgovora, ali pojedini računi, narudžbenice, ugovori koji su testirani i dalje će ostati u Predmetu kod obveznika, a Ministarstvo financija će kao i prethodnih godina kroz suštinsku kontrolu zatražiti dokaz na određeno pitanje. Izuzetak će biti dokazi o postojanju pisanih procedura koje će se odmah „uploadati“ u samu aplikaciju u stupac „Referenca“.

U slučaju davanja odgovora „nije primjenjivo“ obveznici će uz svaki takav odgovor morati navesti obrazloženje, odnosno zašto određeno pitanje nije primjenjivo (primjerice, općina nema proračunske korisnike u sastavu, u izvještajnoj godini nije bilo nabava velike vrijednosti i sl.).

Ako je na pitanje u Upitniku dan odgovor „NE“ ili „Djelomično“, aplikacija će usmjeriti obveznika na popunjavanje Priloga 3 – Plan otklanjanja slabosti i nepravilnosti.

U provođenju postupka testiranja i odgovaranja na pitanja uzima se u obzir i Mišljenje unutarnje revizije. Ako su utvrđene slabosti i nepravilnosti iz Mišljenja unutarnje revizije otklonjene u godini za koju se daje Izjava, odnosno ako su provedene preporuke unutarnje revizije iz ranijih razdoblja, Mišljenje unutarnje revizije ne utječe na odgovaranja na pitanja iz Upitnika. Međutim, ako preporuke unutarnje revizije nisu provedene, a mogu se izravno povezati s određenim pitanjem iz Upitnika tada će se rukovoditelju unutarnje revizije koji popunjava prilog 5 – Mišljenje unutarnje revizije, u aplikaciji ponuditi mogućnost da navede točno pitanje povezano s neprovedenom preporukom te će sustav upozoriti u slučaju da postoji „konflikt“ odnosno da je u Upitniku na navedeno pitanje dan potvrdan odgovor, a u prilogu 5 je za isto pitanje navedeno da nije provedena preporuka unutarnje revizije.

U nastavku se daje pregled pitanja po pojedinim područjima iz Upitnika.

a. Područje planiranja

Upitnik sadrži 12 pitanja iz područja planiranja. Ministarstva i druga državna tijela na razini razdjela organizacijske klasifikacije odgovaraju na pitanja 2 (ako u svojoj nadležnosti imaju proračunske korisnike), 5, 6 (ako u svojoj nadležnosti imaju proračunske korisnike), 8, 10 (ako su na razini razdjela) i 11.

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave odgovaraju na pitanja 1 (ako u svojoj nadležnosti imaju proračunske korisnike), 4, 5, 7, 9 i 12.

Na sva ostala pitanja navedene grupe korisnika daju odgovor Nije primjenjivo N/P.

Važno je istaknuti da se kod davanja odgovora na pitanja iz ovog područja uvijek promatra/testira akt koji je donesen/usvojen u godini za koju se predaje Izjava o fiskalnoj odgovornosti. Dakle, za sva pitanja u ovom području pri popunjavanju Upitnika o fiskalnoj odgovornosti za 2023. godinu testira se izrada i donošenje financijskog plana za 2024. i projekcija za 2025.-2026. godinu koji je trebao biti usvojen do 31. prosinca 2023. kao i obrazloženje financijskog plana, jer se upravo navedene aktivnosti odvijaju i provode u 2023. godini, odnosno u godini za koju se predaje Izjava o fiskalnoj odgovornosti.

b. Područje izvršavanja

Područje izvršavanja sadrži 17 pitanja uz napomenu da četiri pitanja sadrže ukupno 15 potpitanja.

Ministarstva i druga državna tijela na razini razdjela organizacijske klasifikacije odgovaraju na pitanja 13, 15, 17, 18, 19.1 **(ako u svojoj nadležnosti imaju proračunske korisnike**), 20, 21, 22, 23.1, 23.3 te na pitanja 24-29

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave odgovaraju na pitanja 13, 15, 16, 17, 18, 19.1 (**ako u svojoj nadležnosti imaju proračunske korisnike**), 20, 21, 22 te na pitanja 24-29.

Vezano uz pitanje 22.3. napominjemo da je do 13. svibnja 2023. godine na snazi bila Uputa Ministarstva financija od 2. prosinca 2020., KLASA: 400-02/20-01/17, URBROJ: 513-05-04-20-70, u kojoj je navedeno da se zbog posebnih okolnosti nastalih pojavom bolesti COVID-19 uzrokovanom epidemijom virusa SARS-CoV-2 u Republici Hrvatskoj preporučuje smanjenje fizičkih sastanaka na najmanju moguću mjeru te je za davanje potvrdnog odgovora na predmetno pitanje potrebno na odabranom uzorku od krajnjih korisnika zatražiti dostavu dokumentacije poštom ili e-mailom te istu provjeriti unutar institucije ili video vezom.

Stavkom 2. navedene Upute propisano je da se Upute primjenjuju do dana proglašenja prestanka epidemije u Republici Hrvatskoj. Kako je Vlada Republike Hrvatske donijela Odluku o proglašenju prestanka epidemije bolesti COVID-19 uzrokovane virusom Sars CoV-2 („Narodne novine”, broj 51/2023 od 12. svibnja 2023. godine), razvidno je da se od 13. svibnja 2023. godine ne primjenjuje navedena Uputa. Slijedom navedenog, od 13. svibnja 2023. kontrole na licu mjesta kod primatelja transfera iz proračuna provode se na terenu (na licu mjesta).

Vezano za **pitanje broj 26**. kojim se traži postojanje procedure blagajničkog poslovanja kojom su definirane sve aktivnosti vezane uz promet gotovim novcem, ako korisnici u svojem poslovanju ne koriste naplatu/plaćanje u gotovini (imaju ustrojenu bezgotovinsku blagajnu i sl.) na ovo pitanje odgovaraju s N/P.

c. Područje javne nabave

Područje javne nabave obuhvaća deset pitanja. Na sva pitanja iz tog područja odgovor daju sva ministarstva i druga državna tijela na razini razdjela organizacijske klasifikacije te sve općine, gradovi i županije. U tom se području obveznike dodatno podsjeća koje su njihove obveze iz Zakona o javnoj nabavi[10], što se u praksi pokazalo kao iznimno korisno pogotovo za one koji nisu primjenjivali Zakon o javnoj nabavi, ali su ipak morali obratiti pozornost na njegove određene dijelove. Uz odredbe Zakona o javnoj nabavi, u tom se području provjerava i kako su u praksi implementirana neka od osnovnih načela koja su navedena u Zakonu o proračunu, a koja se primjenjuju i na cjelokupni javni sektor. Naime, ranije se nije točno znalo što, primjerice, znači načelo dobrog financijskog upravljanja pa se u praksi događalo da obveznici isto tumače na različite načine. Upitnik sada u cijelosti pobliže razjašnjava što bi obveznici trebali imati, odnosno kako bi njihovo poslovanje trebalo izgledati, a da bi bilo u skladu s propisima kojima se uređuje poslovanje obveznika davanja Izjave. Područje javne nabave je jedino područje koje ima striktno određen uzorak pa se tako davanje odgovora na pitanja u području javne nabave

[10] Narodne novine, br. 120/16 i 114/22

dokazuje testiranjem na uzorku od 20% financijski najznačajnijih ugovora/objava/provedenih postupaka javne nabave, a najviše 50. Primjerice, ako je trgovačko društvo imalo 1 000 ugovora, u uzorak testiranja bilo bi potrebno uzeti prvih 200 najvrjednijih ugovora, međutim s obzirom da taj broj prelazi 50, u uzorak se uzima samo prvih 50 najvrjednijih. Ako je obveznik imao 50 ugovora u cijeloj 2023. godini, u uzorak uzima 10 najvrjednijih i na njih testira. Za razliku od početnih godina kada je bilo pravilo da se, ako se u godini za koju se daje Izjava nisu provodili postupci javne nabave, na sva pitanja iz ovog područja odgovara Nije primjenjivo – N/P, to je još 2015. godine promijenjeno. Naime, Zakon o javnoj nabavi propisuje određene obveze i za obveznike koji ne provode postupke javne nabave pa slijedom toga, iako ne provodi postupke javne nabave, obveznik mora odgovoriti na sljedeća četiri pitanja:

Pitanje 34. Donesen je i redovito ažuriran plan nabave koji je objavljen na mrežnim stranicama u skladu s propisima o javnoj nabavi.

Pitanje 37. Naručitelj vodi registar ugovora o javnoj nabavi i okvirnih sporazuma koji je objavljen na mrežnim stranicama, a sadrži podatke u skladu s propisima o javnoj nabavi.

Pitanje 38. Do 31. ožujka tijelu nadležnom za politiku javne nabave dostavljeno je statističko izvješće o javnoj nabavi za prethodnu godinu koje sadrži podatke sukladno Zakonu o javnoj nabavi.

Pitanje 39. Donesen je akt kojim su uređena pitanja jednostavne nabave za nabavu robe i usluga, odnosno za nabavu radova na koje se ne primjenjuje Zakon o javnoj nabavi te je akt objavljen na mrežnim stranicama

d. Područje računovodstva

Područje računovodstva obuhvaća 19 pitanja na koja odgovaraju sva ministarstva i druga državna tijela na razini razdjela organizacijske klasifikacije te sve općine, gradovi i županije.

e. Područje izvještavanje i ostalo

Ministarstva i druga državna tijela na razini razdjela organizacijske klasifikacije u ovom području odgovaraju na pitanja 59, 65, 66 i 67. Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave odgovaraju na pitanja 59, 60, 61, 63, 64, 65 i 67.

f. Područje transparentnosti

Područje transparentnosti je i u Upitnik 2.a i Upitnik 2.b. dodano krajem 2019. godine. Pitanja iz područja „transparentnosti“ prvenstveno su vezana uz obvezu objave proračunskih dokumenata koje sukladno važećem zakonodavnom okviru moraju ispuniti jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, ali i svi proračunski i izvanproračunski korisnici. Temelj za pitanja u ovom području nalazi se u Zakonu o proračunu čije je jedno od temeljnih načela upravo načelo transparentnosti, ali i Zakon o sustavu državne uprave koji proklamira transparentnost u svim segmentima poslovanja. U ovom području nema mogućnosti davanja djelomičnog odgovora pa je sukladno tome moguće dati potvrdan ili negativan odgovor, odnosno odgovor „nije primjenjivo N/P“.

Ministarstva i druga državna tijela na razini razdjela organizacijske klasifikacije odgovaraju na pitanja 68, 71 i 72.

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave odgovaraju na pitanja 69, 70 i 72.

Ovdje se napominje kako da bi bile pogodne za ponovnu uporabu, informacije tijela javne vlasti trebale biti dostupne osim u strojno-čitljivom obliku, i u otvorenom obliku te u skladu s otvorenim standardom. Drugim riječima, trebale bi biti takve da ih računalni programi mogu identificirati i iz njih izdvojiti određene podatke (strojno-čitljivi), neovisni o korištenoj platformi i dostupni bez ograničenja (otvoreni oblik) te s detaljnim specifikacijama preduvjeta za osiguravanje interoperabilnosti softvera (otvoreni standard). Preporučeni strojno-čitljivi oblici su RDF, XML, HTML, CSV, TSV, SDMX-ML, JSON, ODF i sl. **Tako proračun, financijski plan i sve druge dokumente za koje se navodi da trebaju biti strojno čitljivi treba objaviti u nekom od navedenih strojno-čitljivih oblika, a nikako u pdf formatu**. Skupovi podataka trebaju biti opisani, odnosno popraćeni metapodacima, podacima koji ih opisuju (autor, vrsta, sadržaj, područje, vrijeme osvježavanja, i sl.). Metapodaci sadrže podatke potrebne za pravilno korištenje podacima.

Inače, područje transparentnosti je utemeljeno na načelu transparentnosti koje je utvrđeno u članku 15. Zakona o proračunu u kojem je istaknuto kako se proračun i financijski plan donose i izvršavaju u skladu s načelom transparentnosti, koje podrazumijeva pravodobno objavljivanje vjerodostojnih dokumenata, podataka i informacija na sustavan način. Ova je obveza dodatno razrađena kroz članak 144. Zakona o proračunu u kojem se navode svi dokumenti koje je potrebno javno objaviti. Nova obveza koja je propisana navedena je u stavku 10. navedenog članka u kojemu stoji kako su JLPRS i proračunski i izvanproračunski korisnici dužni javno objavljivati informacije o trošenju sredstava na svojim mrežnim stranicama na način da te informacije budu lako dostupne, pretražive i strojno čitljive. Dalje je u samom članku pojašnjeno kako objava informacija podrazumijeva najmanje objavu isplata iz proračuna, odnosno financijskog plana tijekom proračunske godine, objavu podataka o isplatitelju i vrsti rashoda, odnosno izdatka te objavu podataka o primatelju sredstava, uključujući i njegov osobni identifikacijski broj, naziv pravne osobe, odnosno ime i prezime fizičke osobe, osim informacija koje predstavljaju klasificirani podatak prema zakonu kojim je uređena tajnost podataka i informacija čija bi objava bila protivna posebnim propisima. U Naputku o okvirnom sadržaju, minimalnom skupu podataka te načinu javne objave informacija o trošenju sredstava na mrežnim stranicama jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te proračunskih i izvanproračunskih korisnika državnog proračuna i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, koji je objavljen u „Narodnim novinama“ broj 59 iz 2023. godine, detaljnije je pojašnjena ova obveza, međutim kako je u članku 8. istog propisano kako su obveznici dužni prve informacije o trošenju sredstava u skladu s njegovim odredbama Naputka objaviti najkasnije za mjesec siječanj 2024., do 20. veljače

2024. godine poštivanje ove obveze tj. postupanje u skladu s njom će se odražavati prilikom provjere aktivnosti koje se provode u 2024. godini, što će se odražavati u 2025. godini.

g. Područje upravljanja imovinom

Područje upravljanja imovinom je također u Upitnik dodano krajem 2019. godine. Naime, Upitnik do tada nije uopće sadržavao pitanja koja su se odnosila na upravljanje imovinom. Upravo je iz navedenog proizišla potreba dodavanja ovog područja u Upitnik. Ministarstva i druga državna tijela na razini razdjela organizacijske klasifikacije odgovaraju na pitanje 74 i pitanja od 76 do 84. Općine, gradovi i županije odgovaraju na sva pitanja iz ovog područja. Na pitanja 76., 77. i 78. ne odgovaraju oni obveznici kojima je nekretnina dana na korištenje isključivo za obavljanje vlastite djelatnosti te nemaju nikakva prava nad nekretninom (ustupanje nekretnine na korištenje, otuđenje, prodaju, davanje u zakup, darovanje i sl.). Vezano uz pitanje 84., ako obveznik nema nekretnine u vlasništvu, ali raspolaže nekretninama na temelju ugovora ili drugog odgovarajućeg akta kojim su mu nekretnine dane na raspolaganje i upravljanje, a u kojem su točno utvrđeni uvjeti i način daljnjeg raspolaganja tim nekretninama, nije potrebno donositi posebnu proceduru već će podloga za davanje odgovora na predmetno pitanje biti ugovor ili drugi odgovarajući akt o dodjeli nekretnine.

Posebnu pozornost skrećemo na **pravilno definiranje reprezentativnog uzorka koji se testira pomoću tablica testiranja** (pomoćne tablice). Naime, u Upitniku je niz pitanja na koje je propisano da se odgovor daje na temelju provedenog testiranja (testiranje se provodi na npr. 5% ukupnog broja svih transfera, 10% ukupno nenaplaćenih potraživanja i sl.). Kako bi se mogao dati točan odgovor na svako od tih pitanja prvi korak je ispravno definiranje reprezentativnog uzorka (uzorka koji će se testirati). Do sada, budući da nije propisan način određivanja reprezentativnog uzorka, to je često bio razlog za davanje dvojbeno dokazivih „ispravno“ danih odgovora na pitanja u Upitniku. Stoga, do propisivanja načina određivanja reprezentativnog uzorka (a plan je to propisati novom Uredbom) neophodno je ispravno definirati reprezentativni uzorak, kojim će se omogućiti realno sagledavanje poslovanja, odnosno kojim će se, budući da je i samo popunjavanje Upitnika samoprocjena sustava, dati realnu osnovu za testiranje i davanje odgovora na svako pojedino pitanje iz Upitnika (gdje je testiranje potrebno). Ispravno definirani reprezentativni uzorak se potom testira pomoću tablica, a ovisno o dobivenom rezultatu testiranja daje se odgovor na pitanje iz Upitnika.

5. Plan otklanjanja slabosti i nepravilnosti

Plan otklanjanja slabosti i nepravilnosti za proračunsku godinu sastavlja se na obrascu iz priloga 3. Uredbe. U Planu otklanjanja slabosti i nepravilnosti za svaku slabost i nepravilnost uočenu tijekom postupka popunjavanja Upitnika daje se: opis slabosti i nepravilnosti, akcijski plan s popisom aktivnosti koje je potrebno poduzeti u narednom razdoblju kako bi se slabosti i nepravilnosti otklonile i kako bi se u narednom razdoblju mogao dati potvrdan odgovor, očekivani datum otklanjanja slabosti i nepravilnosti te podatke o odgovornim osobama za otklanjanje slabosti i nepravilnosti. Prilikom popunjavanja Upitnika u aplikaciji, sustav će zatražiti uz svako pitanje u Upitniku na koje je dan odgovor „NE“ ili „Djelomično“, popunjavanje Plana otklanjanja slabosti i nepravilnosti. Plan otklanjanja slabosti i nepravilnosti ne sastavlja se za slabosti i nepravilnosti koje su utvrđene Izjavom na temelju naloga i preporuka Državnog ureda za reviziju, odnosno vanjske revizije i raspoloživih informacija. U Planu otklanjanja slabosti i nepravilnosti se, za svako pitanje iz Upitnika na koje je odgovoreno negativno ili djelomično potvrdno, navode mjere koje će u narednom razdoblju biti provedene kako bi se uočena slabost i/ili nepravilnost otklonila. Kada se sastavlja Plan otklanjanja slabosti i nepravilnosti potrebno je postaviti provedive rokove, ali i težiti tome da se uočena slabost ili nepravilnost čim prije otkloni, kako bi se veći dio godine postupalo u skladu s postavljenim standardom te kako bi se posljedično na predmetno pitanje u narednom razdoblju mogao dati potvrdan odgovor.

6. Izvješće o otklonjenim slabostima i nepravilnostima utvrđenima prethodne godine

Radi praćenja je li Plan otklanjanja slabosti i nepravilnosti donesen prethodne godine proveden, svake se godine uz Izjavu prilaže i Izvješće o otklonjenim slabostima i nepravilnostima utvrđenima prethodne godine, kroz koje se prati provedba Plana otklanjanja slabosti i nepravilnosti koji je sadržavao aktivnosti i mjere koje su trebale biti provedene u godini za koju se daje Izjava. Izvješće o otklonjenim slabostima i nepravilnostima utvrđenima prethodne godine sastavlja se na obrascu iz priloga 4. Uredbe. Konkretno će se dakle, prilikom davanja Izjave za 2023. godinu priložiti Plan otklanjanja slabosti i nepravilnosti koji će se provoditi tijekom 2024. godine. Uz to, prilaže se i Izvješće o otklonjenim slabostima i nepravilnostima koje se referira na to kako su provedene aktivnosti iz Plana otklanjanja slabosti i nepravilnosti koji se trebao provoditi tijekom 2023. godine, a koji se u 2023. godini predavao uz Izjavu za 2022. godinu. Za svako područje iz Upitnika u kojem su uočene slabosti i nepravilnosti i za koje je popunjen posebni obrazac Plana otklanjanja slabosti i nepravilnosti aplikacija će obveznika usmjeriti na popunjavanje obrasca Izvješće o otklonjenim slabostima i nepravilnostima utvrđenima prethodne godine.

7. Mišljenje unutarnje revizije o sustavu unutarnjih kontrola

Mišljenje unutarnje revizije sastavlja se na obrascu iz priloga 5. Uredbe i u njemu je potrebno navesti mišljenje unutarnje revizije o funkcioniranju sustava unutarnjih kontrola za revidirana područja, broj planiranih i obavljenih revizija, podatke o obavljenim revizijama i preporukama, uključujući i preporuke iz ranijih razdoblja koje su provedene u prethodnoj godini i podaci o neprovedenim preporukama iz ranijih razdoblja. Ovaj prilog se popunjava samo u slučaju da je obveznik uspostavio funkciju unutarnje revizije ili je unutarnja revizija provedena u 2023. godini putem sporazuma o obavljanju unutarnje revizije.

Mišljenje unutarnje revizije će u aplikaciji popuniti rukovoditelj unutarnje revizije odnosno osoba koja ima ovlaštenje za pristup aplikaciji u području unutarnje revizije. Povezanost

mišljenja unutarnje revizije i davanja odgovora u Upitniku opisana je u tekstu vezanom uz popunjavanje Upitnika.

8. Izjava o fiskalnoj odgovornosti

Nakon što su popunjeni svi prilozi uz Izjavu, aplikacija će zatražiti od obveznika i davanje odgovora na upit, postoje li neprovedeni nalozi Državnog ureda za reviziju te postoje li neke druge raspoložive informacije zbog kojih čelnik nije u mogućnosti potvrditi da su sredstva korištena zakonito, namjenski i svrhovito te da sustav unutarnjih kontrola funkcionira učinkovito i djelotvorno u okviru proračunom, odnosno financijskim planom utvrđenih sredstava. Ovisno o danim odgovorima na prethodna pitanja te danim odgovorima u Upitniku, aplikacija će automatski pripremiti Izjavu sa svim potrebnim podacima. Aplikacija omogućuje potpisivanje Izjave i korištenjem digitalnog potpisa čelnika. Prije slanja Izjave i svih priloga aplikacija će upozoriti obveznika u slučaju da nisu pravilno popunjeni svi prilozi.

9. Obavljanje formalne i suštinske kontrole

Nakon što se sve Izjave i prateća dokumentacija zaprime, Ministarstvo financija će tijekom 2024. godine provoditi njihove formalne i suštinske kontrole i upravo je taj dio dodatno pojašnjen posljednjim izmjenama Zakona o fiskalnoj odgovornosti. Tako je definirano da formalna provjera sadržaja obuhvaća provjeru njihove cjelovitosti i dostave u propisanom roku, a suštinska provjera obuhvaća provjeru njihovog sadržaja, a koja se očituje u provjeri vjerodostojnosti odgovora na odabranom uzorku pitanja iz Upitnika koji je sastavni dio odgovarajuće uredbe, provjeru provedbe aktivnosti iz dostavljenih izvješća o otklonjenim slabostima i nepravilnostima utvrđenima prethodne godine te provjeru usklađenosti s drugim izvješćima ili informacijama koje se odnose na obveznika Zakona o fiskalnoj odgovornosti.

S tim u vezi dodatno su razrađene prekršajne odredbe. Tako je propisano da će se novčanom kaznom od 660,00 do 3.310,00 eura kazniti za prekršaj čelnik:

1. ako za prethodnu godinu, za razdoblje u kojem je obnašao dužnost, odnosno obavljao poslove čelnika, ne sastavi Izjavu o fiskalnoj odgovornosti (ovo se prvenstveno odnosi na slučajeve kada čelnik prilikom primopredaje dužnosti nije sastavio i predao Izjavu i pripadajuće priloge novom čelniku za razdoblje u kojem je obnašao dužnost čelnika)
2. ako u propisanom roku (do 28. veljače, odnosno do 31. ožujka tekuće godine, iznimno ove godine do 2. travnja 2024.) ne dostavi Izjavu i druge akte za prethodnu godinu
3. ako se po provedenim formalnim i suštinskim provjerama sadržaja Izjave i drugih akata utvrdi postojanje nepravilnosti.

Analiza izvješća ministarstava o provedenim formalnim i suštinskim kontrolama Izjave za 2020. godinu dostavljenih od institucija iz nadležnosti pokazala su da ne postoji ujednačen pristup provedbe formalnih i suštinskih kontrola, uglavnom se ne sastavljaju izvješća o rezultatima analize, a odgovorne osobe ne raspolažu s informacijama o utvrđenim slabostima i/ili nepravilnostima kod pojedinih korisnika u nadležnosti ministarstva.

Zbog navedenog je Ministarstvo financija pripremilo Uputu o provođenju formalnih i suštinskih kontrola koje će detaljnije propisati što je sve potrebno uzeti u obzir prilikom provjere sadržaja Izjave i priloga kao i prijedlog sadržaja izvješća koji će se izraditi na temelju obavljenih kontrola.

Provjera formalnog sadržaja Izjave i priloga obuhvaća sljedeće:

- u propisanom roku zaprimljeni su svi propisani dokumenti
- u slučaju da je tijekom izvještajne godine bila primopredaja dužnosti, zaprimljene su sve Izjave i pripadajući prilozi;
- Upitnik o fiskalnoj odgovornosti pravilno je popunjen
- zaprimljena(e) Izjava(e) pravilno su popunjene
- zaprimljen je Plan otklanjanja slabosti i nepravilnosti ako je predana Izjava na obrascu 1.b

Suštinska provjera obuhvaća:

- provjeru dokumentacije na temelju koje je dan potvrdan odgovor u Upitniku o fiskalnoj odgovornosti i
- provjeru dokumentacije kojom se dokazuje provedba aktivnosti za otklanjanje slabosti i nepravilnosti iz Izvješća o otklonjenim slabostima i nepravilnostima utvrđenih prethodne godine (potrebno je tražiti dokaze za sva pitanja na koja su obveznici u Izvješću o otklonjenim slabostima i nepravilnostima iz prethodne godine naveli kao otklonjena).

Na ovakav način ministarstva i JLPRS će obavljati formalnu i suštinsku provjeru sadržaja Izjava koje im dostavljaju institucije iz nadležnosti na temelju kojih će izraditi izvješće o obavljenim provjerama. Ministarstvo financija će pravovremeno obavijestiti sve obveznike o sadržaju novih Uputa za obavljanje formalne i suštinske provjere sadržaja Izjave i pripadajućih priloga.

10.Zaključno

Kao što je naprijed i navedeno, obveznici predaje Izjave Ministarstvu financija po prvi put će Izjavu za 2023. sastavljati i predati putem nove aplikacije „Jačanje sustava fiskalne odgovornosti i sustava unutarnjih kontrola“.

Ministarstvo financija će, kao i svake godine izdati posebnu uputu o davanju Izjave koja će biti dostupna na mrežnim stranicama Ministarstva financija.

Posljednjim izmjenama Zakona o fiskalnoj odgovornosti predviđeno je usklađenje Uredbe s odredbama izmijenjenog Zakona o fiskalnoj odgovornosti, te nas to očekuje u 2024. godini slijedom čega je vrlo vjerojatno kako će i raniji i novi obveznici sastavljanja i predaje Izjave za 2024. godinu u 2025. godini iste predavati na temelju dorađenog zakonodavnog okvira.

Na kraju, valja napomenuti kako je sustav fiskalne odgovornosti u prvom redu sustav temeljen na samoocjeni i samoprocjeni usmjeren na pravovremeno otkrivanje slabosti i nepravilnosti kod samih obveznika, kako bi se iste otklonile i kako bi se osiguralo zakonito, namjensko i svrhovito korištenje sredstava te učinkovito i djelotvorno funkcioniranje sustava unutarnjih kontrola u okviru proračunom, odnosno financijskim planom utvrđenih sredstava.

Novi iznosi dnevnica za službeno putovanje u inozemstvo za korisnike koji se financiraju iz sredstava državnog proračuna

Na temelju članka 29. stavka 2. Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2024. godinu (»Narodne novine«, broj 149/23.), Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 8. veljače 2024. donijela **Odluku o visini dnevnice za službeno putovanje u inozemstvo za korisnike koji se financiraju iz sredstava državnog proračuna.**

Dnevnica za službeno putovanje u inozemstvo za korisnike koji se financiraju iz sredstava državnog proračuna, kojima se ti troškovi priznaju u materijalne troškove, za pojedine države/područja iznosi:

Red. br.	Ime države/naziv područja	Iznos dnevnice
1.	Islamska Republika Afganistan	50,00 USD
2.	Republika Albanija	50,00 EUR
3.	Alžirska Narodna Demokratska Republika	50,00 USD
4.	Kneževina Andora	90,00 EUR
5.	Republika Angola	50,00 USD
6.	Argentinska Republika	55,00 USD
7.	Republika Armenija	50,00 EUR
8.	Australija	100,00 USD
9.	Republika Austrija	90,00 EUR
10.	Republika Azerbajdžan	55,00 USD
11.	Kraljevina Belgija	90,00 EUR
12.	Republika Bjelarus	50,00 EUR
13.	Višenacionalna Država Bolivija	50,00 USD
14.	Bosna i Hercegovina	50,00 EUR
15.	Savezna Republika Brazil	55,00 USD
16.	Republika Bugarska	70,00 EUR
17.	Republika Cipar	80,00 EUR
18.	Crna Gora	50,00 EUR
19.	Češka Republika	80,00 EUR
20.	Republika Čile	55,00 USD
21.	Kraljevina Danska	90,00 EUR
22.	Demokratska Narodna Republika Koreja	50,00 USD
23.	Arapska Republika Egipat	55,00 USD
24.	Republika Estonija	80,00 EUR
25.	Savezna Demokratska Republika Etiopija	50,00 USD
26.	Republika Filipini	50,00 USD
27.	Republika Finska	90,00 EUR
28.	Francuska Republika	90,00 EUR
29.	Helenska Republika	70,00 EUR
30.	Gruzija	50,00 EUR
31.	Republika Indija	50,00 USD
32.	Republika Indonezija	50,00 USD
33.	Republika Irak	60,00 USD
34.	Islamska Republika Iran	60,00 USD
35.	Irska	90,00 EUR
36.	Republika Island	90,00 EUR
37.	Talijanska Republika	80,00 EUR
38.	Država Izrael	85,00 USD
39.	Jamajka	50,00 USD
40.	Japan	85,00 USD
41.	Republika Jemen	50,00 USD
42.	Hašemitska Kraljevina Jordan	50,00 USD
43.	Republika Južna Afrika	55,00 USD
44.	Kanada	100,00 USD
45.	Država Katar	100,00 USD
46.	Republika Kazahstan	75,00 USD
47.	Republika Kenija	50,00 USD
48.	Narodna Republika Kina	55,00 USD
49.	Posebno upravno područje Hong Kong Narodne Republike Kine	100,00 USD
50.	Kirgiska Republika	50,00 USD
51.	Republika Kolumbija	55,00 USD
52.	Republika Kongo	50,00 USD
53.	Republika Kosovo	45,00 EUR
54.	Republika Kuba	50,00 USD
55.	Država Kuvajt	85,00 USD
56.	Republika Latvija	70,00 EUR
57.	Libanonska Republika	50,00 USD
58.	Republika Liberija	50,00 USD
59.	Država Libija	55,00 USD
60.	Kneževina Lihtenštajn	80,00 EUR
61.	Republika Litva	80,00 EUR
62.	Veliko Vojvodstvo Luksemburg	90,00 EUR
63.	Mađarska	70,00 EUR
64.	Malezija	75,00 USD
65.	Republika Malta	90,00 EUR
66.	Sjedinjene Meksičke Države	55,00 USD
67.	Kneževina Monako	80,00 EUR
68.	Republika Mozambik	50,00 USD
69.	Kraljevina Nizozemska	90,00 EUR
70.	Kraljevina Norveška	90,00 EUR
71.	Novi Zeland	85,00 USD
72.	Savezna Republika Njemačka	90,00 EUR
73.	Islamska Republika Pakistan	50,00 USD
74.	Republika Panama	75,00 USD
75.	Republika Peru	55,00 USD
76.	Republika Poljska	70,00 EUR
77.	Portugalska Republika	70,00 EUR
78.	Republika Koreja	85,00 USD
79.	Republika Moldova	50,00 EUR
80.	Republika Sjeverna Makedonija	50,00 EUR

Red. br.	Ime države/naziv područja	Iznos dnevnice
81.	Rumunjska	70,00 EUR
82.	Ruska Federacija	75,00 USD
83.	Republika San Marino	90,00 EUR
84.	Kraljevina Saudijska Arabija	100,00 USD
85.	Republika Senegal	50,00 USD
86.	Republika Singapur	100,00 USD
87.	Sirijska Arapska Republika	50,00 USD
88.	Sjedinjene Američke Države	100,00 USD
89.	Slovačka Republika	70,00 EUR
90.	Republika Slovenija	80,00 EUR
91.	Republika Srbija	50,00 EUR
92.	Republika Sudan	50,00 USD
93.	Kraljevina Španjolska	80,00 EUR
94.	Kraljevina Švedska	90,00 EUR
95.	Švicarska Konfederacija	90,00 EUR

Red. br.	Ime države/naziv područja	Iznos dnevnice
96.	Republika Tadžikistan	50,00 USD
97.	Kraljevina Tajland	55,00 USD
98.	Republika Tunis	50,00 USD
99.	Turkmenistan	55,00 USD
100.	Republika Turska	70,00 EUR
101.	Ujedinjena Kraljevina Velike Britanije i Sjeverne Irske	80,00 EUR
102.	Ujedinjeni Arapski Emirati	100,00 USD
103.	Ukrajina	70,00 EUR
104.	Republika Uzbekistan	50,00 USD
105.	Država Vatikanskoga Grada	80,00 EUR
106.	sve druge države	50,00 USD

Odluka je objavljena u Narodnim novinama broj. 16/2024. i stupila je na snagu 8. veljače 2024. godine.

Paušalno oporezivanje iznajmljivanja soba i postelja putnicima i turistima u 2024. godini

Mirjana Mahović Komljenović *

Za građane rezidente RH koji nisu obveznici PDV-a, a ostvaruju dohodak od imovine iznajmljivanjem stanova, soba i postelja putnicima i turistima te organiziranjem kampova, propisana je mogućnost plaćanja paušalnog poreza na dohodak. Od početaka 2024. godine, primjenjuju se izmijenjene i dopunjene odredbe Zakona o porezu na dohodak, prema čijim se odredbama, između ostalih, ukinuo prirez porezu na dohodak te povećala stopa poreza na dohodak na 12% koja se odnosi na paušalno oporezivanje. Radi navedenoga, izmijenjen je Pravilnik o paušalnom oporezivanju djelatnosti iznajmljivanja i organiziranja smještaja u turizmu, koji je objavljen u Narodnim novinama 1/24, a stupio je na snagu 3. siječnja 2024. godine. U nastavku autorica iznosi novosti propisane ovim Pravilnikom.

1. Uvod

Od početka 2024. godine primjenjuju se izmijenjene odredbe Zakona o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 115/16. – 114/23. – dalje Zakon), kojima je ukinut prirez porezu na dohodak, a povećane su stope poreza na dohodak na konačne dohotke s 10% na 12%. Konačni dohodak ima izvor u primicima od imovine i imovinskih prava, kapitala, dohotka koji se utvrđuje u paušalnom iznosu te drugog dohotka koji se smatra konačnim. Stoga *paušalisti* u 2024. godini plaćaju paušalni porez na dohodak na način da se godišnja porezna osnovica pomnoži stopom poreza na dohodak od 12 %, a bez obračuna prireza porezu na dohodak.

2. Građani kao iznajmjivači vlastitih nekretnina

Odredbama čl. 57. st. 2. Zakona, za građane rezidente RH koji ostvaruju dohodak od iznajmljivanja stanova, soba i postelja putnicima i turistima te pružanja usluga organiziranja kampova, propisani su uvjeti prema kojima se porez na dohodak po osnovi obavljanja te djelatnosti može utvrđivati u paušalom iznosu.

Prema navedenom, fizička osoba – građanin kao iznajmljivač vlastitih nekretnina može po osnovi te djelatnosti plaćati porez na dohodak u paušalnom iznosu, pod uvjetima da nije obveznik PDV-a te da dohodak ne utvrđuje prema poslovnim knjigama propisanim za samostalne djelatnosti, odnosno u skladu s čl. 30.-35. Zakona.

Jednako tako, prema čl. 82. st. 3. Zakona, porezni obveznici – nerezidenti koji su upisani u registar obveznika PDV-a i koji ostvaruju dohodak od iznajmljivanja soba i postelja putnicima i turistima, ali čija vrijednost isporuka po osnovi iznajmljivanja u prethodnoj kalendarskoj godini nije bila veća od iznosa propisanog za obvezni ulazak u sustav PDV-a (za 2024. godinu to je iznos od 40.000,00 €), mogu utvrđivati i plaćati poreza na dohodak u paušalnom iznosu.

Također i građani koji su državljani trećih zemalja, a koji moraju za obavljanje djelatnosti smještaja u vlastitoj nekretnini u RH registrirati obrt ili trgovačko društvo, mogu plaćati paušalni porez na dohodak ako su im godišnje usluge od iznajmljivanja manje od 40.000,00 €.

Mjesečni predujam poreza na dohodak od iznajmljivanja u paušalnom iznosu Porezna uprava (dalje: PU) utvrđuje donošenjem poreznog rješenja. Rješenjem utvrđeni godišnji paušalni porez na dohodak, smatra se konačnim porezom, radi čega građani po toj osnovi ne mogu podnijeti godišnju poreznu prijavu.

3. Iznajmljivači i ugostiteljske usluge u domaćinstvu

Kako bi građani iznajmljivači mogli pružali ugostiteljske usluge smještaja u okviru svog domaćinstva, moraju biti vlasnici smještajnih objekata (apartmana, kuća za odmor, kampa i dr.) u kojima se obavlja djelatnost.

Naime, u čl. 30. st. 2. Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti (Nar. nov., br. 85/15. – 126/21.) izričito je navedeno da se ugostiteljskim uslugama u domaćinstvu smatraju:

- usluge smještaja u sobi, apartmanu i kući za odmor, kojih je iznajmljivač vlasnik, do najviše 10 soba odnosno 20 kreveta, u koji broj se ne ubrajaju pomoćni kreveti,
- usluge smještaja u kampu i/ili kamp odmaralištu, organiziranom na zemljištu kojeg je iznajmljivač vlasnik, s ukupno najviše 10 smještajnih jedinica, odnosno za 30 gostiju istodobno, u koje se ne ubrajaju djeca u dobi do 12 godina,
- smještaj u objektu za robinzonski smještaj u kojem se usluge pružaju u prostorijama ili na prostorima, kapacitet koji se određuje prema broju gostiju koji mogu sigurno u njemu boraviti, ali do najviše deset smještajnih jedinica odnosno 30 gostiju istodobno, u koje se ne ubrajaju djeca u dobi do 12 godina starosti, te
- usluge pružanja doručka gostima kojima iznajmljivač pruža usluge smještaja u sobi, apartmanu i kući za odmor.

3.1. Odobrenje za pružanje ugostiteljskih usluga građana u domaćinstvu

Za pružanje ugostiteljskih usluga u domaćinstvu iznajmljivanjem soba, apartmana ili kuća za odmor, građani su obvezni ishoditi rješenje županijskog ureda odnosno upravnog tijela Grada Zagreba, koje je nadležno za poslove ugostiteljstva prema mjestu sjedišta objekta odnosno prema mjestu gdje se ugostiteljske usluge u domaćinstvu pružaju. Navedeno rješenje upisuje se u Upisnik objekata zatvorenog tipa, pri čemu građanin mora ispunjavati određene uvjete, a to su:

* Mr. sc. Mirjana Mahović Komljenović, Ministarstvo financija – Porezna uprava, Novi Zagreb

1. da je vlasnik objekta (sobe, apartmana ili kuće za odmor i slično) ili vlasnik zemljišta za kamp,
2. da objekt u kojem će se pružati usluge ispunjava minimalne uvjete i uvjete za kategorizaciju sukladno Zakonu o ugostiteljskoj djelatnosti te Pravilniku o razvrstavanju i kategorizaciji objekata u kojima se pružaju ugostiteljske usluge u domaćinstvu (Nar. nov., br. 9/16. – 120/19.),
3. da građevina – objekt u kojem će se pružati ugostiteljske usluge u domaćinstvu, ispunjava uvjete sukladno posebnim propisima kojima se uređuje gradnja, bez kojih, prema tom propisu, nadležni ured ne može izdati rješenje o ispunjavanju uvjeta za obavljanje djelatnosti.

Iznimno, iznajmljivač može pružati usluge i u objektu (soba, apartman ili kuća za odmor i slično) ili zemljištu za kamp koji su u vlasništvu njegovog bračnog ili izvanbračnog druga, životnog partnera, sukladno posebnom propisu koji regulira životno partnerstvo osoba istog spola, srodnika u ravnoj liniji ili člana obitelji, uz njihovu pisanu suglasnost za pružanje ugostiteljskih usluga u domaćinstvu.

Rješenje za pružanje ugostiteljskih usluga iznajmljivanjem soba, apartmana i kuća za odmor može se izdati jednom i/ili obama bračnim ili izvanbračnim drugovima ili životnim partnerima, i/ili jednom ili više članova obitelji, s time da ukupni smještajni kapacitet utvrđen u izdanom rješenju ne prelazi propisani maksimum smještajnog kapaciteta propisan za zajedničko domaćinstvo.

Građanin kojemu je nadležni ured izdao odobrenje za pružanje usluga građana u domaćinstvu, dužan je oznaku vrste i kategorije smještajnog objekta kojeg iznajmljuje gostima na odgovarajući način vidno istaknuti na ulazu u objekt ili u njegovoj neposrednoj blizini, utvrditi normative o utrošku namirnica, pića i napitaka za pojedino jelo, piće i napitak, ako pruža takve usluge, te izdati gostu račun s naznačenom vrstom, količinom i cijenom, odnosno odobrenim popustom za svaku pruženu ugostiteljsku uslugu te voditi popis gostiju na propisani način.

Zakonom o ugostiteljskoj djelatnosti propisana je obveza nadležnog upravnog tijela da primjerak izdanog rješenja o odobrenju za pružanje usluga iznajmljivanja stanova, soba i postelja, dostave nadležnoj ispostavi PU. Prema čl. 15. st. 2. Pravilnika, izdano rješenje o odobrenju upravnog tijela osobito sadrži slijedeće podatke: ime i prezime poreznog obveznika, OIB, adresu prebivališta ili uobičajenog boravište, adresu objekta odnosno lokaciju kampa ili robinzonskog smještaja gdje se pružaju ugostiteljske usluge u domaćinstvu s točnim nazivom naselja, broja kreveta, odnosno broja smještajnih jedinica u kapu ili kamp odmorištu odnosno broj smještajnih jedinica u objektu za robinzonsku smještaj za koje je poreznom obvezniku odobreno pružanje ugostiteljskih usluga u domaćinstvu. Ako ispostava PU zaprimi rješenje o odobrenju za građana koji prema svom prebivalištu pripada drugoj ispostavi PU, tada je potrebno najkasnije u roku od 8 dana zaprimljeno rješenje o odobrenju dostaviti nadležnoj ispostavi PU na daljnje postupanje.

Iznajmljivači koji pružaju uslugu smještaja dužni su PU prijaviti početak iznajmljivanja i ostvarivanja dohotka u roku od **osam dana** od kada je nadležni ured izdao rješenje o odobrenju, kada se upisuju u registar poreznih obveznika na propisanom RPO obrascu – *Prijavi radi upisa u registar poreznih obveznika.* U RPO obrascu je potrebno, uz osnovne podatke, označiti oznakom X način utvrđivanja i plaćanja poreza na dohodak od iznajmljivanja, a to može biti paušalno oporezivanje ili oporezivanje prema podacima iz poslovnih knjiga.

4. Godišnje paušalno oporezivanje dohotka iznajmljivača

Paušalno oporezivanje dohotka od iznajmljivanja stanova, soba i postelja putnicima i turistima te organiziranja kampova propisano je odredbama:

- čl. 57. st. 2. i čl. 82. st. 2. Zakona o porezu na dohodak,
- čl. 7. Pravilnika o paušalnom oporezivanju djelatnosti iznajmljivanja.

Navedenim zakonskim odredbama a posebno čl. 7. Pravilnika, propisano je da **obveznik plaćanja godišnjeg paušalnog poreza na dohodak od iznajmljivanja stanova, soba i postelja putnicima i turistima i od organiziranja kampova, može biti fizička osoba – građanin** ako ispunjava slijedeće uvjete:

- posjeduje rješenje o odobrenju nadležnog ureda za pružanje ugostiteljskih usluga u domaćinstvu u skladu s odredbama zakona kojima se uređuje ugostiteljska djelatnost,
- po toj djelatnosti nije obveznik PDV-a (po slili zakona ili dobrovoljno) prema Zakonu o PDV-u,
- dohodak ne utvrđuje prema čl. 30. – 35. Zakona, odnosno na temelju poslovnih knjiga propisanih za samostalnu djelatnost, pod uvjetom:
  - da organizira smještaj u sobi, apartmanu i kući za odmor, do najviše 10 soba, odnosno 20 kreveta, i/ili
  - da organizira smještaj u kampu i/ili kamp-odmorištu, organiziranim na zemljištu, s ukupno najviše 10 smještajnih jedinica, odnosno za 30 gostiju istodobno, i/ili
  - da organizira smještaj u objektu za robinzonski smještaj u kojemu se usluge pružaju u prostorijama ili na prostorima, kapacitet kojeg se određuje prema broju gostiju koji mogu sigurno u njemu boraviti, ali do najviše 10 smještajnih jedinica odnosno 30 gostiju istodobno.

Radi osiguravanja jedinstvenog postupanja, PU je objavila kratki vodič za ispunjavanje poreznih obveza građana (rezidenata) koji se bave iznajmljivanjem, a koji se može pronaći na njenim mrežnim stranicama.

Ako iznajmljivač ne ostvaruje sve navedene uvjete, a ostvaruje dohodak od imovine po osnovi iznajmljivanja stanova, soba i postelja putnicima i turistima te organiziranja kampova, dohodak i porez na dohodak utvrđuje na način propisan za samostalne djelatnosti.

5. Odluka JLS o visini paušalnog poreza za djelatnost iznajmljivanja

Prema čl. 2. i 3. Pravilnika, propisano je da Odluku o visini paušalnog poreza za djelatnosti iznajmljivanja i smještaja u turizmu donosi predstavničko tijelo jedinica lokalne samouprave (dalje: JLS), te se ista primjenjuje na porezne obveznike koji djelatnosti iznajmljivanja i smještaja u turizmu obavljaju na području te JLS. To znači da se Odluka o visini paušalnog poreza primjenjuje za djelatnosti iznajmljivanja i smještaja u turizmu na području te JLS, a neovisno o prebivalištu ili uobičajenom boravištu poreznog obveznika.

Odlukom predstavničkog tijela JLS, utvrđuje se visina paušalnog poreza:

- po krevetu,
- po smještajnoj jedinici u kampu i/ili kamp-odmorištu i
- po smještajnoj jedinici u objektu za robinzonski smještaj.

Visina paušalnog poreza propisuje se u iznosu koji ne može iznositi **manje od 19,91 eura**, a niti **više od 199,08 eura**.

Visinu paušalnog poreza predstavničko tijelo JLS donosi za područje naselja u kojem se djelatnosti iznajmljivanja i smještaja

u turizmu pružaju, a iznimno odluka se može donijeti o visini paušalnog poreza i prema ulicama u naselju.

Prema čl. 57. st. 4. i 5. Zakona propisano je da se Odluka predstavničkog tijela JLS može mijenjati najkasnije do 15. prosinca tekuće godine, a primjenjuje se od 1. siječnja sljedeće godine do donošenja nove odluke kojom će se propisati visina paušalnog poreza po krevetu odnosno po smještajnoj jedinici u kampu.

Odluku svog predstavničkog tijela JLS su dužne dostaviti Ministarstvu financija-Poreznoj upravi u roku od osam dana od dana njezina donošenja, radi objave na mrežnim stranicama PU. Odluka se dostavlja PU isključivo na **adresu elektroničke pošte**: lokalni.porezi@porezna-uprava.hr, u .pdf formatu ili word formatu s brojem i datumom službenog glasila u kojem je objavljena.

Međutim, ako predstavničko tijelo JLS ne donese odluku u propisanom roku, visina paušalnog poreza po krevetu odnosno po smještajnoj jedinici u kampu, odnosno po smještanoj jedinici u objektu za robinzonski smještaj, određuje se u iznosu od **99,54 eura**, a prema čl. 30. st. 2. Zakona te čl. 5. Pravilnika.

5.1. Godišnji paušalni dohodak

Iznos godišnjeg paušalnog dohotka te godišnjeg paušalnog poreza na dohodak, utvrđuje se **poreznim rješenjem** koje donosi nadležna ispostava PU prema prebivalištu ili uobičajenom boravištu građanina, kojem je nadležan ured izdao rješenje o odobrenju za pružanje usluga smještaja u domaćinstvu, a prema odredbama Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti. Doneseno porezno rješenje vrijedi i za sljedeće godine, sve do izmjene odnosno donošenja novog rješenja.

Osim iznosa godišnjeg paušalnog dohotka te godišnjeg paušalnog poreza na dohodak, poreznim rješenjem utvrđuje se i iznos tromjesečnog poreza na dohodak te rokovi njegova plaćanja, visina paušalnog poreza po krevetu odnosno smještajnoj jedinici u kampu, broj kreveta ili smještajnih jedinica u kampu ili kamp odmorištu, odnosno broj smještajnih jedinica u objektu za robinzonski smještaj. Građani koji iznajmljuju gostima sobe, apartmane i kuće za odmor i koji plaćaju godišnji paušalni porez na dohodak ne mogu po toj osnovi podnijeti godišnju poreznu prijavu, jer se utvrđeni porez smatra konačno plaćenom poreznom obvezom, sukladno čl. 10. st. 5. Pravilnika te čl. 49. st. 1. Zakona.

5.2. Način utvrđivanja godišnjeg paušalnog poreza na dohodak

Prema čl. 8. st. 1. Pravilnika, godišnji paušalni porez na dohodak utvrđuje se kao umnožak:

► **broja kreveta** odnosno broja smještajnih jedinica u kampu i/ili kamp-odmorištu odnosno broja smještajnih jedinica u objektu za robinzonski smještaj. Broja kreveta odnosno broj smještajnih jedinica u kampu ili kamp odmorištu ili u objektu za robinzonski smještaj, utvrđuje se na temelju odobrenja nadležnog ureda, pri čemu se kao broj kreveta uzima samo broj stalnih kreveta, a ne i pomoćnih kreveta koji mogu biti navedeni u rješenju kojim se građaninu odobrava pružanje ugostiteljskih usluga u domaćinstvu. Primjerice, ako se građaninu odobri obavljanje usluge smještajnog objekta uz naznaku broja kreveta 3+1, to se odnosi na tri stalna kreveta i jedan pomoćni, pri čemu se godišnji porez na dohodak utvrđuje po osnovi iznajmljivanja za tri kreveta.

Međutim, ako se iznajmljuju objekti u domaćinstvu kao studio apartmani, kod kojih je u rješenju nadležnog ureda navedeno da nemaju glavnih kreveta, već samo pomoćne krevete, pomoćni kreveti smatrat će se glavnim krevetima, radi čega se poreznom obvezniku utvrđuje porezna obveza za sve pomoćne krevete.

► **visine paušalnog poreza po krevetu** odnosno po smještajnoj jedinici u kampu i/ili kamp-odmorištu odnosno po smještajnoj jedinici u objektu za robinzonski smještaj.

Broj kreveta ili broj smještajnih jedinica u kampu ili kamp odmorištu, broj smještajnih jedinca u objektu za robinzonski smještaj	X	Visina paušalnog poreza po krevetu odnosno smještajnoj jedinici u kampu ili kamp odmorištu, broj smještajnih jedinca u objektu za robinzonski smještaj	⇨	IZNOS GODIŠNJEG PAUŠALNOG POREZA NA DOHODAK

Nastavno se daje tabelarni prikaz iznosa godišnjeg paušalnog poreza na dohodak po broju kreveta ili broju smještajnih jedinica u kampu ili kamp odmorištu, broju smještajnih jedinca u objektu za robinzonski smještaj, na temelju najnižeg i najvišeg iznosa paušalnog poreza te iznosa poreza ako JLS nije donijela odluku o visini paušalnog poreza.

Tablica 1: Godišnji paušalni porez na dohodak po broju kreveta ili smještajnih jedinica

Broj kreveta ili broj smještajnih jedinica u kampu ili kamp odmorištu, broj smještajnih jedinca u objektu za robinzonski smještaj	Najniži iznos paušalnog poreza 19,91 eura	Najviši iznos paušalnog poreza 199,08 eura	Ako predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave nije donijelo odluku 99,54 eura
1	19,91	199,08	99,54
2	39,82	398,16	199,08
3	59,73	597,24	298,62
4	79,64	796,32	398,16
5	99,55	995,40	497,70
6	119,46	1.194,48	597,24
7	139,37	1.393,56	696,78
8	159,28	1.592,64	796,32
9	179,19	1.791,72	895,86
10	199,10	1.990,8	995,40
11	219,01	2.189,88	1.094,94
12	238,92	2.388,96	1.194,48
13	258,83	2.588,04	1.294,02
14	278,74	2.787,12	1.393,56
15	298,65	2.986,20	1.493,10
16	318,56	3.185,28	1.592,64
17	338,47	3.384,36	1.692,18
18	358,38	3.583,44	1.791,72
19	378,29	3.782,52	1.891,26
20	398,20	3.981,60	1.990,80

➢ **Utvrđivanje iznosa tromjesečnog poreza na dohodak za 2023. godinu, primjenom stope poreza na dohodak od 10%**

Iz prikazane tablice je vidljivo da će se, primjerice, iznajmljivaču koji iznajmljuje 6 kreveta, a odlukom JLS je određen najniži iznos paušalnog poreza po broju kreveta od 39,82 € prema mjestu gdje se nekretnina odnosno smještajna jedinica nalazi, poreznim rješenjem utvrditi godišnji paušalni porez na dohodak u iznosu od 238,92 € (39,82 x 6), dok će iznos tromjesečnog poreza na dohodak biti utvrđen u iznosu od 59,73 €. (238,92 : 4).

Odredbom čl. 9. Pravilnika, propisano je utvrđivanje godišnjeg paušalnog dohotka kao količnik utvrđenog paušalnog poreza na dohodak i propisane stope godišnje paušalnog poreza.

Na opisani način utvrđuje se **godišnji paušalni dohodak koji iznosi 2.389,20 €**, a izračunava se kao količnik utvrđenog paušalnog poreza na dohodak i propisane stope za utvrđivanje godišnjeg paušalnog poreza od 10%, a koja se porezna stopa primjenjivala tijekom 2023. godine (238,92 : 0,10)

Iznos godišnjeg paušalnog dohotka = 2.389,20 x 10% = 238,92; 238,92:4 = 59,73

Prema navedenom, utvrđeni iznos tromjesečnog poreza na dohodak od 59,73 €, utvrđen je za 2023. godinu kada je porezna stopa za paušalni porez iznosila 10%.

➢ **Utvrđivanje iznosa tromjesečnog poreza na dohodak za 2024. godinu, primjenom povećane stope poreza na dohodak od 12%**

Od 3. siječnja 2024. godine, povećala se porezna stopa za paušalni porez na 12%. Stoga će se istom iznajmljivaču koji iznajmljuje 6 kreveta, a odlukom JLS je određen najniži iznos paušalnog poreza po broju kreveta od 39,82 € prema mjestu gdje se nekretnina odnosno smještajna jedinica nalazi, poreznim rješenjem utvrditi iznos godišnjeg paušalnog poreza na dohodak u jednakom iznosu od 238,92 €, a jednak je i iznos tromjesečnog poreza na dohodak od 59,73 €.

Međutim, radi povećane stope poreza na dohodak od 12%, utvrđuje se **različit godišnji paušalni dohodak koji iznosi 1.991,00 €**, a koji je izračunan kao količnik utvrđenog paušalnog poreza na dohodak i propisane stope za utvrđivanje godišnjeg paušalnog poreza od 12%. (238,92 : 0,12)

Iznos godišnjeg paušalnog dohotka = 1.991,00 x 12% = 238,92; 238,92:4 = 59,73

Radi navedenog, PU će iznajmljivačima soba i postelja tijekom ožujka 2024. godine izdati nova poreza rješenja, u kojima će se utvrditi novi iznos godišnjeg paušalnog dohotka bez obračuna prireza, dok će iznos tromjesečnog poreza na dohodak ostati nepromijenjen ako JLS nije svojom odlukom izmijenila iznos paušalnog poreza po krevetu odnosno smještajnoj jedinici u kampu.

5.3. Rokovi za plaćanje godišnjeg paušalnog poreza na dohodak

Prema čl. 12. Pravilnika, godišnji paušalni poreza na dohodak plaća se tromjesečno, do kraja svakog tromjesečja u visini ¼ godišnjeg paušalnog poreza na dohodak, odnosno razmjerno broju tromjesečja za koji se obveza utvrđuje.

Za 2024. godinu rokovi plaćanja paušalnog poreza na dohodak, utvrđeni su sa slijedećim datumima valute:

Tromjesečna razdoblja	Dospijeće obveze plaćanja (datum valute)
I / Od 1.do 3 mj 2024.	Do 1.4.2024.[1]
II / Od 4. do 6. mj 2024.	Do 1.7.2024.
III / Od 7. do 9. mj 2024.	Do 30.9.2024.
IV / Od 10. do 12. mj 2024.	Do 31.12.2024.

Iznimno, a prema čl. 11. st. 7. Pravilnika, kada se tijekom godine donosi rješenje o odobrenju odnosno o prestanku odobrenja za pružanje usluga smještaja građana u domaćinstvu od strane nadležnog ureda, godišnji paušalni porez na dohodak utvrđuje se **razmjerno broju tromjesečja** u kojem je porezni obveznik imao rješenje o odobrenju za pružanje usluga građana u domaćinstvu, i to u korist poreznog obveznika.

➢ **Primjer 1: Porezno rješenje ako se usluge građana u domaćinstvu pružaju u dijelu godine**

Građanin s prebivalištem u Velikoj Gorici, vlasnik je stana u Rijeci kojeg sezonski iznajmljuje putnicima i turistima. On nije obveznik PDV-a, a nadležno tijelo za poslove turizma iz Rijeke izdalo mu je rješenje kojim se odobrava pružanje usluga u domaćinstvu od 18. lipnja 2024. godine, i to usluge smještaja u 4 dvokrevetne sobe za ukupno 8 osoba, koja se kategorizira s tri zvjezdice. Nadležna ispostava PU prema prebivalištu ili uobičajenom boravištu poreznog obveznika je u Velikoj Gorici, koja će na temelju dobivenog rješenja od nadležnog tijela za poslove turizma iz Rijeke poreznim rješenjem utvrditi godišnji paušalni porez na dohodak, i to za treće i četvrto tromjesečje 2024.

Naime, kako je građaninu doneseno rješenje o pružanju ugostiteljskih usluga u domaćinstvu tijekom drugog tromjesečja, to se razmjerno broju tromjesečja u godini prva dva tromjesečja kod utvrđivanja paušalnog poreza na dohodak za 2024. godinu ne uzimaju u obzir, već prva tromjesečna obveza počinje teći s dospijećem za III tromjesečje 2024. godine, koje počinje od 1. srpnja 2024. godine. Elementi za izračun godišnjeg paušalnog poreza na dohodak za 2024.godinu su:

– broj kreveta = 8
– iznos paušalnog poreza prema odluci Grada Rijeke = 60,00 eura po krevetu

Godišnji paušalni porez na dohodak	⇒ 8 x 60,00 = 480,00 €
Tromjesečni iznos poreza 480,00 / 4	120,00 €
ukupno obveza za 2024. – III i IV tromjesečje 2024.	240,00 €

Prema prikazanom primjeru, porezni obveznik će imati obvezu plaćanja paušalnog poreza na dohodak za III tromjesečje 2024. u iznosu od 120,00 eura s datumom valute do 30.9.2024., te za IV tromjesečje 2024. u istom iznosu s datumom valute do 31.12.2024. godine.

Ako u 2025. godini uvjeti pružanja usluge iznajmljivanja građana u domaćinstvu ostanu nepromijenjeni, neće se promijeniti ni godišnji paušalni porez, samo će obveza njegovog plaćanja biti 4 puta godišnje po isteku svakog tromjesečja.

5.4. Promjena broja kreveta ili smještajnih jedinica tijekom godine

Prema čl. 11. st. 1. Pravilnika, ako građaninu tijekom godine nadležni ured odobri promjenu broja kreveta, odnosno broja smještajnih jedinica u kampu i/ili kamp-odmorištu odnosno broj smještajnih jedinica u objektu za robinzonski smještaj, a kojima porezni obveznik pruža ugostiteljske usluge u domaćinstvu, bez obzira radi li se o povećanju ili smanjenju broja kreveta ili smještajnih jedinica), tada će nadležna ispostava PU tek s **1. siječnja slijedeće godine** ukinuti postojeće rješenje o godišnjem paušalnom porezu na dohodak, te će donijeti novo rješenje, koje će opet biti na snazi sve dok ne dođe do promjena odnosno do donošenja novog rješenja na temelju promijenjenog broja kreveta ili smještajnih jedinica u kampu.

Promjenu boja kreveta odnosno smještajnih jedinica u kampu iznajmljivač je dužan prijaviti na RPO obrascu u roku od 8 dana od dana kada je nadležni ured odobrio promjenu broja kreveta odnosno smještajnih jedinica u kampu ili kamp odmorištu, odnosno objektu za robinzonski smještaj.

[1] Budući zadnji dan dospijeća za plaćanja paušalnog poreza na dohodak za prvo tromjesečje, dospijeva 31.3.2024. u nedjelju koja je neradni dan, to se obveza plaćanja pomiče na prvi slijedeći radni dan, a to je 1.4.2024.

➢ Primjer 2: Godišnji paušalni porez na dohodak ako je došlo do povećanja broja kreveta u tijeku godine

Građanin iznajmljivač s prebivalištem u Samoboru, vlasnik je stana u Sukošanu kojeg iznajmljuje gostima. Od početka 2024. iznajmljuje 4 kreveta te je dobio od nadležne ispostave rješenje o paušalnom plaćanju poreza za 2024., u iznosu od 159,28 €. (paušalni porez po krevetu 39,82 € x 4)

Tijekom 2024. godine je nadležan ured iz Splita izdao rješenje prema kojem je iznajmljivaču odobrio promjenu broja kreveta – povećanje sa 4 na 6 kreveta.

Postavlja se pitanje je li povećanje broja kreveta utječe na utvrđivanje godišnjeg paušalnog poreza za 2024. godinu?

Broj kreveta odnosno broj smještajnih jedinica u kampu utvrđuje se na temelju odobrenja nadležnog ureda, kojim se građaninu odobrava pružanje ugostiteljskih usluga u domaćinstvu. Prema čl. 11. st 1. Pravilnika, neovisno o tome radi li se o povećanju ili smanjenju broja kreveta tijekom 2024. godine, nadležna ispostava će tek s 1. siječnja 2025. godine ukinuti postojeće porezno rješenje o godišnjem paušalnom porezu na dohodak u iznosu 159,28 € i za 2025. godinu donijeti novo rješenje na temelju promijenjenog broja kreveta u iznosu od 238,92 €.

Prema tome, promijenjen broj kreveta u 2024. godini utjecat će na utvrđivanje godišnjeg paušalnog poreza na dohodak tek za 2025. godinu.

➢ Primjer 3: Podnošenje žalbe na primljeno porezno rješenje

Građaninu koji je primio porezno rješenje o utvrđivanju godišnjeg paušalnog poreza na dohodak, podnio žalbu u kojoj ističe da je objekt za koji je dobio odobrenje za pružanje ugostiteljskih usluga u domaćinstvu u skladu s odredbama Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti, otuđio temeljem kupoprodajnog ugovora, ali zabunom nije odjavio djelatnost. Kakav je u ovom slučaju postupak po zaprimljenoj žalbi?

Sukladno odredbama Pravilnika, građanin je obveznik godišnjeg paušalnog poreza na dohodak, sve dok ima rješenje nadležnog Ureda za pružanje usluga građana u domaćinstvu, a obveznik je i plaćanja godišnjeg paušalnog poreza, sve dok ne ishodi rješenje nadležnog ureda o prestanku pružanja usluga. Ako građanin uz žalbu dostavi i rješenje nadležnog ureda o prestanku odobrenja temeljem kojeg je pružao usluge, potrebno je žalbu uvažiti na način da se godišnji paušalni porez na dohodak utvrdi razmjerno broju tromjesečja do kada se djelatnost iznajmljivanja stvarno i obavljala.

Pregledajte našu ponudu edukacija iz područja financija, računovodstva, revizije, prava i menadžmenta u javnom i neprofitnom sektoru na internet stranici

www.tim4pin.hr

5. Nova rješenja o paušalnom porezu na dohodak za 2024. dodinu

Nadležna ispostava PU donosi novo rješenje o plaćanju paušalnog poreza na dohodak u slijedećim slučajevima:

RAZLOZI ZA PROMJENU RJEŠENJA	DATUM DONOŠENJA NOVOG RJEŠENJE PU
– tijekom godine nadležni ured izdaje rješenje o odobrenju pružanja ugostiteljski usluga u domaćinstvu	PU će s datumom promjene donijeti novo rješenje (upis u registar)
– tijekom godine nadležni ured odobri obvezniku promjenu **broja kreveta**, odnosno broja smještajnih jedinica u kampu i/ili kamp-odmorištu ili broja smještajnih jedinica u objektu za robinzonski smještaj	PU će s 1. 1. sljedeće godine ukinuti postojeće rješenje o godišnjem paušalnom porezu na dohodak, te donijeti novo rješenje (upis promjena)
– porezni obveznik podnosi **prijavu u RPO** radi prelaska na utvrđivanje dohotka na temelju poslovnih knjiga	PU će s 1. 1. sljedeće godine ukinuti rješenje o godišnjem paušalnom porezu na dohodak te donijeti rješenje o plaćanju predujma poreza na dohodak (upis promjena)
– tijekom godine **prestaje mogućnost** za utvrđivanje godišnjega paušalnog poreza na dohodak prema čl. 82. st. 8. Zakona o porezu na dohodak (primici iznad praga za ulazak u sustav PDV-a)	PU će sa 1. danom mjeseca koji slijedi iza mjeseca u kojem su prestali uvjeti za utvrđivanje paušalnog dohotka ukinuti rješenje o godišnjem paušalnom porezu na dohodak te donijeti rješenje o plaćanju predujma poreza na dohodak u skladu sa čl. 37. stavak 1. Zakona o porezu na dohodak (upis promjena)
– **izmjene zakonskih propisa** kojima se mijenja visina iznosa paušalnog dohotka	PU donosi novo rješenje po službenoj dužnosti s novim obračunom od 1.1. sljedeće godine (upis promjena)

6.1. Uplatni račun za plaćanje godišnjeg paušalnog poreza na dohodak

Prema Naputku o načinu uplaćivanja prihoda proračuna, obveznih doprinosa te prihoda za financiranje drugih javnih potreba u 2024. godini (Nar. nov., br. 15/24.), koji se za svaku kalendarsku godinu kao porezno razdoblje donosi posebno, propisani su računi na koje se uplaćuju prihodi proračuna, obvezni doprinosi te prihodi za financiranje drugih javnih potreba. Prema navedenom Naputku, a na temelju poreznog rješenja kojeg izdaje PU, paušalni porez na dohodak uplaćuje se u tromjesečnom iznosu, **na račun grada/općine gdje se nekretnina odnosno smještajna jedinica nalazi.** Na nalozima za uplatu upisuje se oznaka modela "68" i poziv na broj odobrenja 1511 – te OIB obveznika.

Vrsta poreza	Model uplate i brojčana oznaka vrste prihoda	Uplatni račun grada ili općine gdje se nekretnina odnosno smještajna jedinica nalazi
Predujam poreza na dohodak od iznajmljivanja stanova, soba i postelja putnicima i turistima koji se utvrđuje paušalno	68 1511 – OIB	Grad Zagreb HR1110010051713312009 Grad Zadar HR1110010051752012002

Na nepravodobno uplaćeni iznos paušalnog poreza na dohodak, obračunava se zatezna kamata, koja za razdoblje od 1.1. do 30.6.2024. godine iznosi 7,50 % godišnje.

Kako bi se izbjeglo plaćanje zateznih kamata, građani iznajmljivači moraju voditi računa o datumu valute odnosno datumu uplate, pod kojim se podrazumijeva dan kad su novčana sredstva evidentirana na uplatnom računu grada ili općine, a ne kada su ista uplaćena u banci ovlaštenoj za obavljanje poslova platnog prometa. Navedeno je i propisano točkom VIII podtočkom 8 Zajedničkih odredbi u Naputku o uplatnim računima.

Nadalje, ako građanin duguje porez i kamatu, dužan je voditi računa i o redoslijedu pomirenja duga, prema kojem se iz uplaćenog iznosa najprije naplaćuje kamata, a tek nakon toga glavni porezni dug.

Primjerice, ako je poreznom obvezniku na dan 13.3.2024. godine utvrđen dug na kontu (1511) – u iznosu od 100,00 € glavnica i 10,00 € kamata, tada će se uplatom od 100,00 € na isti dan, podmiriti samo 90,00 € glavnice, jer će se od uplate najprije namiriti kamata u iznosu od 10,00 €.

7. Poslovne knjige i evidencije

Prema odredbama čl. 13. st. 3. Pravilnika, porezni obveznik koji pruža usluge građana u domaćinstvu i po toj osnovi plaća porez na dohodak u godišnjem paušalnom iznosu, nije obvezan voditi poslovne knjige propisane čl. 30. – 35. Zakona (Obrazac KPI, Obrazac DI te Evidenciju o tražbinama i obvezama), osim Evidencije o prometu, odnosno evidencije o izdanim računima na **Obrascu EP**, koja je sastavni dio Pravilnika.

Prema tome, za paušalno oporezivanje vodi se samo jedna **knjiga – Evidencija o prometu** koja se vodi kronološki prema nadnevku izdanih računa, a u koju se na kraju radnog dana a najkasnije prije početka sljedećeg radnog dana, upisuju svi izdani računi bez obzira na to jesu li naplaćeni ili ne.

Primjer popunjavanja Evidencije o prometu, dan je u nastavku:

EVIDENCIJA O PROMETU (Obrazac EP)

1.Opći podaci o poreznom obvezniku				
1.1. Ime i prezime			Lucija Lucić	
1.2. OIB:			06129603965	
1.3. Mjesto prebivališta/ boravišta			Omiš	
1.4. Adresa prebivališta/ boravišta			Duće Glavica 12	
Red. br.	**Račun**		**Korisnik usluge (ime i prezime)**	**Iznos računa u eurima**
	Broj	**Nadnevak**		
1.	1/24	19.5.2024.	Nina Car, Zagreb	850,00
2.	2/24	19.5.2024.	Ivan Babić, Samobor	300,00
3.	3/24	24.5.2024.	Josef Mann, SR Njemačka	1.200,00
4.	4/24	1.6.2024.	Emil Klaus, Slovenija	1.420,00
Itd.				

Evidencija o prometu zaključuje se svake godine a iznajmljivačima evidentirani promet temeljem izdanih računa služi kao podloga o utvrđivanju obveze ulaska u sustav PDV-a te kao evidencija za utvrđivanje osnovice za plaćanje članarine turističkim zajednicama. Ako primici od primljenih naknada za iznajmljivanje prekorače granični iznos od 40.000,00 €, PU će sa 1. danom mjeseca koji slijedi iza mjeseca u kojem su prestali uvjeti za utvrđivanje paušalnog dohotka, ukinuti rješenje o godišnjem paušalnom porezu na dohodak te donijeti rješenje o plaćanju predujma poreza na dohodak prema čl. 37. st. 1. Zakona. U tom slučaju iznajmljivač je obvezan prijeći na utvrđivanje dohotka prema poslovnim knjigama koje treba voditi prema odredbama čl. 30.-35. Zakona.

7.1. Obveza izdavanja računa

Neovisno o tome što je propisana obveza vođenja samo evidencije o prometu, porezni obveznik koji pruža ugostiteljske usluge u domaćinstvu, te plaća poreza na dohodak u paušalnom iznosu, dužan je za svaku obavljenu uslugu ispostaviti kupcu račun propisana sadržaja, a prema čl. 13. st.1. Pravilnika.

Račun se ispostavlja u najmanje dva primjerka, od kojih se jedan uručuje korisniku usluge, a drugi zadržava izdavatelj kao ispravu za knjiženje ostvarenog prometa u Obrascu EP.

Nadalje, obveza izdavanja računa propisana je i čl. 32. st. 1. točka 4. Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti, prema kojim je odredbama za pružanje ugostiteljskih usluga u domaćinstvu iznajmljivač obvezan gostu izdati čitljiv i točan račun s naznačenom vrstom, količinom i cijenom, odnosno odobrenim popustom, za svaku pruženu uslugu, osim u slučaju ako račun za usluge pružene gostu izdaje turistička agencija.

Sukladno čl. 13. st. 2. Pravilnika, račun obvezno mora sadržavati podatke o:

- izdavatelju (ime i prezime, adresi prebivališta ili uobičajenog boravišta izdavatelja koji ima odobrenje za iznajmljivanje),
- broju i nadnevku izdavanja računa,
- ime i prezime/naziv osobe kojoj je usluga pružena, te
- cijenu obavljene usluge.

Primjer računa sa propisanim elementima za obavljenu ugostiteljsku uslugu u domaćinstvu – iznajmljivanje apartmana stranom gostu

Lucija Lucić
Omiš, Duće Glavica 12
OIB:11111111112
Omiš, 24.5.2024.

Josef Mann
Munchen, Big str.20
SR Njemačka

Račun br. 3/24

Usluga najma apartmana za 4 osobe za razdoblje
od 17.5.2024. do 24.5.2024. (8 dana)

Naziv usluge	Broj dana	Cijena po danu u €	Ukupno €
Smještaj u apartmanu A1	8	120,00	960,00 €

Fiksni tečaj konverzije 1 euro = 7,53450 kn	7.233,12 kn
Oslobođeno PDV-a prema čl. 90. st. 2. Zakona o PDV-u	
UKUPNO EURA	960,00

Lucija Lucić
Oslobođeno PDV-a prema čl. 90. st. 2. Zakona o PDV-u
(Nar. nov., br. 73/13. do 114/23.)

Izdani račun za korištenje apartmana, građanin je obvezan iskazati u Evidenciji o prometu, a u istoj knjizi evidentiraju se kronološki i svi ostali izdani računi, bez obzira na to je li obavljeno plaćanje u gotovini ili bezgotovinski.

Ako porezni obveznik tijekom 2024. godine ostvari oporezive primitke iznad 40.000,00 €, obvezan je nadležnoj ispostavi PU podnijeti prijavu radi promjene načina oporezivanja i prelaska sa paušalnog plaćanja poreza na dohodak od iznajmljivanja, na utvrđivanje dohotka od iznajmljivanja na temelju podataka iz poslovnih knjiga.

Posebno se napominje da građanin može, osim neposrednog iznajmljivanja stanova, soba i postelja putnicima i turistima, kada izdaje račun neposredno osobi kojoj je usluga pružena, obavljati i uslugu posrednog iznajmljivanja, putem agencije koja može nastupiti kao posrednik ili na način da agencija radi u svoje ime i za svoj račun.

Ako se agencija javlja kao posrednik, račun za pruženu uslugu iznajmljivanja izdaje iznajmljivač korisniku usluge, pri čemu agencija od iznajmljivača naplaćuje ugovorenu proviziju. Međutim, ako agencija radi u svoje ime i za svoj račun, tada postoje dva obvezno pravna odnosa u kojima postoji obveza ispostavljanja računa, pri čemu u prvom obvezno pravnom odnosu iznajmljivač ispostavlja račun agenciji, dok u drugom odnosu agencija ispostavlja račun korisniku usluge.

7.2. Obveza plaćanja turističke članarine

Prema Zakonu o članarinama u turističkim zajednicama, iznajmljivači koji pružaju ugostiteljske usluge u domaćinstvu ili na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu, a prema posebnim propisima ne vode poslovne knjige, obveznici su plaćanja članarine turističkim zajednicama, koja se plaća prema mjestu gdje se nekretnina nalazi.

Iznajmljivač je dužan do 15. siječnja tekuće za prethodnu godinu u kojoj je u obvezi obračunati i uplatiti članarinu turističkoj zajednici dostaviti izvješće o visini i uplati članarine nadležnoj ispostavi PU na posebnom **Obrascu TZ-2.** Godišnji paušalni iznos članarine plaća se za svaki krevet u sobi, apartmanu i kući za odmor, za svaku smještajnu jedinicu u kampu i kamp-odmorištu te prema kapacitetu u objektu za robinzonski smještaj.

Osim putem pošte ili osobno u papirnatom obliku, iznajmljivači mogu Obrazac TZ-2 predati putem sustava e-Porezna, korištenjem vjerodajnice sigurnosne razine 2 (primjerice mToken, Fina Soft Certifikat, token/m-token uređaji banaka koje su povezane sa sustavom NIAS) ili vjerodajnice sigurnosne razine 3 (primjerice eOI – elektronička osobna iskaznica, AKD certifikat, FinaCert RDC osobni i poslovni certifikati).

Ako iznajmljivač ne dostavi Obrazac TZ-2, službenik PU poziva iznajmljivača da u roku od 8 dana isti dostavi, te u slučaju neodazivanja na poziv, podnosi optužni prijedlog.

8. Porezne obveze iznajmljivača ako koriste strane platforme za oglašavanje

Prema Zakonu o PDV-u a s motrišta PDV-a, postoje:

a) redovni obveznici PDV-a koji su upisani u registar obveznika PDV-a,
b) mali porezni obveznici koji obavljaju gospodarsku djelatnost ali u opsegu koji je manji od propisanog praga za ulazak u sustav PDV-a.

Međutim, zbog obavljanja transakcija na jedinstvenom zajedničkom tržištu (stjecanja dobara unutar EU te **primanja ili obavljanja usluga** unutar EU), mali porezni obveznici se trebaju samo registrirati za potrebe PDV-a. Ali registriranje za potrebe PDV-a ne znači da su upisani u registar obveznika PDV-a kao redovni porezni obveznici.

Prema tome, iznajmljivači soba i postelja koji plaćaju paušalni porez na dohodak smatraju se malim poreznim obveznikom koji nisu upisani u registar obveznika PDV-a kao redovni porezni obveznici, ali imaju određene porezne obveze zbog obavljanja određenih transakcija na jedinstvenom zajedničkom tržištu, **radi čega se trebaju registrirati za potrebe PDV-a**.

To znači da im PU na njihov zahtjev izdaje PDV identifikacijski broj (prema čl. 77.st.1. Zakona o PDV-u), bez ulaska u registar obveznika PDV-a, kojim se porezni obveznik u svom poslovanju s drugim državama članicama EU identificira kao porezni obveznik, a koji je broj vidljiv u VIES bazi. Valjani PDV ID broj sadrži OIB poreznog obveznika od 11 znamenaka i ispred broja oznaku HR. Stoga, ako iznajmljivač želi surađivati sa poreznim obveznicima iz EU (putničke agencije, platforme za oglašavanje – Booking, Airbnb, i sl.), dužan je zatražiti PDV identifikacijski broj, 15 dana prije početka primanja usluge. Zahtjev za registriranje za potrebe PDV-a (Obrazac P-PDV) radi dodjele PDV identifikacijskog broja podnosi se nadležnoj ispostavi Porezne uprave.

U tom slučaju, porezni obveznik iz EU na obavljenu uslugu neće obračunati PDV svoje države članice, već to mora učiniti iznajmljivač, koji će na proviziju obračunati hrvatski PDV po stopi od 25%, kojeg iskazuje u Obrascu PDV i Obrascu PDV-S. Porezna osnovica za obračun PDV-a je ukupna naknada za primljenu uslugu posredovanja (uključujući i rezervaciju i naknadu banke), koju čini sve ono što je isporučitelj primio ili treba primiti od primatelja usluge.

Međutim, ako iznajmljivač posluje isključivo s poreznim obveznicima iz trećih zemalja (Srbija, BIH, Amerika i dr.), nije u obvezi zatražiti PDV identifikacijski broj, ali je u obvezi na primljenu uslugu posredovanja obračunati i platiti PDV po stopi od 25%.

Iznajmljivači koji surađuju s poreznim obveznicima iz EU Obrazac PDV i Obrazac PDV-S podnose elektroničkim putem, dok iznajmljivači koji surađuju isključivo s poreznim obveznicima iz trećih zemalja podnose samo Obrazac PDV, kojeg mogu predati u papirnatom obliku.

Obrasci PDV i PDV S podnose se samo za ona obračunska razdoblja u kojoj je usluga primljena. Rok za podnošenje obrazaca je do 20. dana u tekućem mjesecu za prethodni mjesec, dok je obveza plaćanja PDV-a do zadnjeg dana u tekućem mjesecu za prethodni mjesec.

Koje su obveze iznajmljivača kada primaju usluge iz EU i trećih zemalja, te koji se obrasci podnose, prikazano je u tablici u nastavku.

Tablica 2: Obveze iznajmljivača na primljene usluge iz EU i trećih zemalja

Primanje usluga od poreznih obveznika iz EU ⇓	Primanje usluga od poreznih obveznika iz trećih zemalja ⇓	Primanje usluga od poreznih obveznika iz drugih država članica EU i iz trećih zemalja ⇓
Obračunati i platiti hrvatski PDV po stopi od 25% na primljenu uslugu	Obračunati i platiti hrvatski PDV na primljenu uslugu	Obračunati i platiti hrvatski PDV po stopi od 25% na primljenu uslugu
Obveza PDV identifikacijskog broja	Nema obveze PDV identifikacijskog broja	Obveza PDV identifikacijskog broja
Elektroničkim putem predati PDV i PDV-S obrasce	Predati PDV obrasce (može i u papirnatom obliku) Ne predaje se PDV-S	Elektroničkim putem predati PDV i PDV-S obrasce (u ovom slučaju u obrascu PDV-S iskazuje se samo usluga koju su obavili porezni obveznici iz država članica EU)

Novi Zakon o državnim službenicima

Bernard Iljazović *

U članku autor piše o temeljnim postavkama novog Zakona o državnim službenicima koji je stupio na snagu 1. siječnja 2024. godine, s tim da pojedine njegove odredbe stupaju na snagu 1. lipnja 2024., 1. srpnja 2024., te 1. siječnja 2026. godine.

1. Uvod

Potreba za novim promjenama postojećeg zakonodavnog okvira proizlazila je iz nekoliko razloga. Između ostaloga, radi stvaranja jedinstvene platforme za zapošljavanje i uvođenja centraliziranog postupka zapošljavanja, poticanja vertikalne i horizontalne mobilnosti državnih službenika te uvođenja novog sustava ocjenjivanja učinkovitosti rada državnih službenika.

U okviru Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021.-2026. i Provedbene odluke Vijeća Europske unije o odobrenju ocjene plana za oporavak i otpornost predviđena je reforma sustava za zapošljavanje u državnoj službi. U tom kontekstu, izrađen i donesen novi Zakon o državnim službenicima, koji uz Zakon o plaćama u državnoj službi i javnim službama i Zakon o Registru zaposlenih i centraliziranom obračunu plaća u državnoj službi i javnim službama, čini dio reformskog paketa u sustavu javne uprave.

Zakonom o državnim službenicima[1] uređuje se radnopravni odnos između državnih službenika, odnosno namještenika i države kao poslodavca, jedinstvena pravila za prijam u državnu službu, napredovanje u službi, ocjenjivanje, odgovornost za povrede službene dužnosti i štetu, stručno osposobljavanje i usavršavanje državnih službenika, kao i druga pitanja od značaja za ostvarivanje prava i obveza državnih službenika i namještenika.

Poslove u državnim tijelima obavljaju državni službenici i namještenici.

Državni službenici su osobe koje u državnim tijelima kao redovito zanimanje obavljaju poslove iz djelokruga tih tijela utvrđene Ustavom Republike Hrvatske, zakonom ili drugim propisima donesenim na temelju Ustava RH i zakona. Također, državni službenici su i osobe koje u državnim tijelima obavljaju informatičke poslove, opće i administrativne poslove, planske, materijalno-financijske i računovodstvene poslove i slične poslove. Dok su namještenici osobe koje u državnim tijelima rade na pomoćno-tehničkim poslovima i ostalim poslovima čije je obavljanje potrebno radi pravodobnog i kvalitetnog obavljanja poslova iz djelokruga državnih tijela.

2. Zapošljavanje u državnim tijelima

Uvodi se novi sustav zapošljavanja u državnoj službi koji se provodi putem jedinstvene platforme za zapošljavanje, koja je dostupna putem mrežne stranice tijela državne uprave nadležnog za službeničke odnose, odnosno Ministarstva pravosuđa i uprave. Novi sustav zapošljavanja pridonijeti će uspostavljanju objektivnijeg i transparentnijeg zapošljavanja temeljenog na stvarnim potrebama državnih tijela i osiguranim financijskim sredstvima. Ujedno, postupak prijave na javni natječaj za prijam u državnu službu bit će za kandidate jeftiniji i jednostavniji, budući da će se odvijati na digitalni način.

2.1. Centralizirani sustav za zapošljavanje

Zapošljavanje se provodi u Centraliziranom sustavu za zapošljavanje, i to putem internog oglasa, zapošljavanjem iz baze kandidata za rad u državnoj službi, te javnog natječaja.

Naime, centralizirani sustav za zapošljavanje je informacijski sustav u kojem se planira zapošljavanje, podnose prijave na interni oglas i javni natječaj i provodi testiranje kandidata elektroničkim putem, pozivaju kandidati na intervju, objavljuje odluka o izboru kandidata u postupku internog oglasa i rješenje o prijmu u državnu službu, vodi baza podataka o kandidatima za rad u državnoj službi i baza podataka o kandidatima u postupku internog oglasa i javnog natječaja, te obavljaju drugi poslovi vezani za zapošljavanje u državnoj službi.

Postupak zapošljavanja može se pokrenuti ako:

a) postoji slobodno radno mjesto predviđeno pravilnikom o unutarnjem redu
b) je popunjavanje radnog mjesta predviđeno planom zapošljavanja u državnoj službi
c) su osigurana financijska sredstva.

Iznimno, postupak zapošljavanja može se pokrenuti i prije nego što radno mjesto postane slobodno ako je prije pokretanja postupka postalo izvršno rješenje o prestanku službe dotadašnjem državnom službeniku, neovisno o danu prestanka službe. Kandidat izabran u postupku javnog natječaja ne može početi raditi prije nego što radno mjesto postane slobodno.

Na taj način osigurati će se kontinuirano obavljanje poslova nakon odlaska dotadašnjeg državnog službenika.

Postupak zapošljavanja može se provesti neovisno o planu zapošljavanja u državnoj službi u slučaju:

* Bernard Iljazović, dipl. iur., Zagreb

[1] Zakon o državnim službenicima, NN, br. 155/23.

- prijma na određeno vrijeme radi obavljanja privremenih poslova ili poslova čiji se opseg privremeno povećao, a koji se nisu mogli predvidjeti u vrijeme donošenja plana zapošljavanja, te radi zamjene duže vrijeme odsutnog državnog službenika
- popunjavanja radnog mjesta koje je ostalo upražnjeno odlaskom državnog službenika iz državnog tijela tijekom tekuće kalendarske godine ili u prosincu prethodne godine.

2.2. Plan zapošljavanja u državnoj službi – na snazi od 1. lipnja 2024. godine

Planom zapošljavanja utvrđuju se potrebe zapošljavanja u državnim tijelima na neodređeno i određeno vrijeme, broj državnih službenika i radna mjesta u državnim tijelima koja se planiraju popuniti zapošljavanjem te se utvrđuje broj vježbenika.

Plan zapošljavanja u državnu službu donosi se u pravilu za kalendarsku godinu, s tim da se može donijeti za razdoblje od dvije ili tri godine.

Planom zapošljavanja u državnoj službi utvrđuje se i popunjenost radnih mjesta u državnim tijelima pripadnicima nacionalnih manjina i planira zapošljavanje potrebnog broja pripadnika nacionalnih manjina radi ostvarivanja njihove zastupljenosti sukladno ustavnom zakonu kojim se uređuju prava nacionalnih manjina i posebnom zakonu. Također, utvrđuje se i popunjenost radnih mjesta u državnom tijelu osoba s invaliditetom i planira zapošljavanje osoba s invaliditetom sukladno posebnom zakonu.

2.3. Donošenje plana zapošljavanja u državnoj službi

Državna tijela pripremaju prijedlog plana zapošljavanja u vrijeme pripreme državnog proračuna za sljedeću kalendarsku godinu, na temelju potreba službe i analize radne opterećenosti. Plan zapošljavanja u državnoj službi može se dopuniti tijekom kalendarske godine na koju se odnosi.

Prijedlog plana zapošljavanja dostavlja se na prethodnu suglasnost tijelu državne uprave nadležnom za financije i tijelu državne uprave nadležnom za službeničke odnose.

Po dobivanju prethodne suglasnosti navedenih tijela državne uprave, čelnik tijela državne uprave nadležnog za službeničke odnose donosi plan zapošljavanja u državnoj službi, a koji se objavljuje na mrežnim stranicama tijela državne uprave nadležnog za službeničke odnose, u Centraliziranom sustavu za zapošljavanje.

2.4. Raspisivanje i objava javnog natječaja – na snazi od 1. srpnja 2024. godine

Ako se radna mjesta u državnoj službi nisu mogla popuniti putem internog oglasa ili zapošljavanjem iz baze kandidata za rad u državnoj službi, tada će tijelo državne uprave nadležno za službeničke odnose raspisat javni natječaj za prijam u državnu službu.

Javni natječaj objavljuje se na mrežnim stranicama tijela državne uprave nadležnog za službeničke odnose, u Centraliziranom sustavu za zapošljavanje, a obavijest o tome objavljuje se na mrežnim stranicama državnog tijela koje zapošljava.

Prijave na javni natječaj podnose se elektroničkim putem u Centralizirani sustav za zapošljavanje, a čime će se značajno smanjiti troškovi kandidata u postupku i pojednostaviti sam postupak prijave na javni natječaj.

2.5. Testiranje kandidata

Novim Zakonom o državnim službenicima prelazi se na sustav koji se temelji na kompetencijama, s obzirom da će se u postupku testiranja provjeravati kompetencije kandidata potrebne za obavljanje poslova radnog mjesta, za razliku od dosadašnjeg postupka zapošljavanja koji se temeljio samo na znanju.

Naime, u Centraliziranom sustavu za zapošljavanje provodi se testiranje općih kompetencija i kompetencija specifičnih za radno mjesto, koje je moguće provjeriti elektroničkim putem, dok se kompetencije koje nije moguće provjeriti elektroničkim putem u Centraliziranom sustavu za zapošljavanje testiraju na odgovarajući način u državnom tijelu koje zapošljava (npr. znanje stranog jezika u govoru, komunikacijske i prezentacijske vještine...).

Ukupni rezultati testiranja unose se u Centralizirani sustav za zapošljavanje i vrijede tri godine od provedenog testiranja, te se mogu koristiti u drugim postupcima i načinima zapošljavanja.

Kandidatu kojem su provjerene odgovarajuće kompetencije u navedenom razdoblju ne moraju se ponovno testirati iste kompetencije u drugim postupcima zapošljavanja, ali kandidat ima pravo zatražiti ponovno testiranje kompetencija te mu se u obzir uzima rezultat ostvaren na posljednjem testiranju.

2.6. Prigovor u postupku testiranja

Kandidat u postupku testiranja može izjaviti prigovor zbog procesnih ili tehničkih poteškoća pri radu u Centraliziranom sustavu za zapošljavanje, a koje nije sam prouzročio, te zbog nepravilnosti u testiranju. Prigovor se podnosi u Centraliziranom sustavu za zapošljavanje tijelu državne uprave nadležnom za službeničke odnose u roku od tri dana od dana provedenog testiranja. Ako je prigovor osnovan, otklonit će se utvrđene nepravilnosti i kandidat pozvati na ponovno testiranje.

2.7. Intervju

Za kandidate koji su ostvarili najbolje rezultate na testiranju provjerava se ispunjavanje formalnih uvjeta iz javnog natječaja. Kandidati koji su ostvarili najbolje rezultate na testiranju, a ispunjavaju formalne uvjete iz javnog natječaja, pozivaju se na intervju, koji provodi komisija čije članove imenuje čelnik državnog tijela koje provodi zapošljavanje.

Kandidatima koji ne ispunjavaju formalne uvjete iz javnog natječaja dostavlja se obavijest da se ne smatraju kandidatima u postupku.

S obzirom da će se ispunjavanje formalnih uvjeta iz javnog natječaja provjeravati samo za kandidate koji su ostvarili

najbolje rezultate na testiranju, značajno će se ubrzati postupak zapošljavanja jer jedinice za ljudske potencijale neće utvrđivati formalne uvjete za sve prijavljene kandidate (npr. provjera stupnja obrazovanja i struke, utvrđivanje radnog iskustva na odgovarajućim poslovima...), a što je posebno vidljivo u javnim natječajima na koje se prijavi veliki broj kandidata, a veći broj kandidata se i ne odazove testiranju.

Izbor kandidata u postupku javnog natječaja obavlja se između kandidata koji su postigli najbolje rezultate na provedenom testiranju i intervjuu. Ako je provedeno psihološko testiranje, pri izboru kandidata uzet će se u obzir i psihološka procjena kandidata.

Izbor kandidata obavlja se najkasnije u roku od tri mjeseca od dana objave javnog natječaja. Navedeni rok se može produžiti u slučaju popunjavanja radnih mjesta kod kojih je propisana obvezna sigurnosna provjera, za vrijeme trajanja sigurnosne provjere.

2.8. Obustava postupka javnog natječaja

Postupak javnog natječaja obustavit će se u slučaju kada se u roku određenom javnim natječajem nije prijavio nijedan kandidat ili prijavljeni kandidati ne ispunjavaju formalne uvjete za prijam i raspored na radno mjesto ili kandidati nisu postigli zadovoljavajuće rezultate na provedenom testiranju ili intervjuu ili za koje je na psihološkoj procjeni utvrđeno da nemaju sposobnosti za obavljanje poslova radnog mjesta.

Postupak javnog natječaja može se obustaviti i zbog bitno promijenjenih okolnosti koje su nastale nakon raspisivanja javnog natječaja (npr. promjena propisa o ustrojavanju tijela državne uprave, promjena unutarnjeg ustrojstva tijela državne uprave, rebalans državnog proračuna kojim nisu osigurana sredstva za zapošljavanje i dr.).

Obavijest o obustavi postupka javnog natječaja objavljuje se na mrežnim stranicama tijela državne uprave nadležnog za službeničke odnose, u Centraliziranom sustavu za zapošljavanje i na mrežnim stranicama tijela koje zapošljava.

3. Napredovanje državnih službenika – na snazi od 1. siječnja 2024. godine

Napredovanje u državnoj službi ostvaruje se rasporedom državnog službenika na više radno mjesto. Naime, državni službenik može napredovati na dva načina: redovito ili izvanredno.

3.1. Redovito napredovanje

Državni službenik može redovito napredovati u državnoj službi ako ispunjava sljedeće uvjete:

- ako je za prethodnu kalendarsku godinu ocijenjen ocjenom „uspješan“ ili višom ocjenom
- ako postoji slobodno radno mjesto propisano pravilnikom o unutarnjem redu na koje se državni službenik u postupku napredovanja može rasporediti
- ako ispunjava uvjete za raspored na radno mjesto.

3.2. Izvanredno napredovanje

Državni službenik može izvanredno napredovati na radno mjesto za koje je propisana viša razina obrazovanja:

- ako ispunjava uvjete kao za redovito napredovanje, osim potrebnog radnog iskustva na odgovarajućim poslovima koje je uvjet za raspored na radno mjesto
- ako na poslovima niže razine obrazovanja u državnim tijelima ima dvostruko više radnog iskustva od radnog iskustva propisanog kao uvjet za raspored na radno mjesto na koje se u postupku napredovanja raspoređuje i
- ako u istom državnom tijelu radi neprekidno najmanje dvije godine.

Treba istaknuti da državni službenik ne može izvanredno napredovati na rukovodeće radno mjesto.

3.3. Provedba postupka napredovanja

Prijedlog za napredovanje državnog službenika daje njegov nadređeni službenik nakon provedenog postupka ocjenjivanja za prethodnu kalendarsku godinu.

Prijedlog mora biti obrazložen i sadržavati podatke o radu državnog službenika u odgovarajućem upravnom ili stručnom području, završenim edukacijama, podatke o kompetencijama i motivaciji državnog službenika za kojeg se predlaže napredovanje. Uz prijedlog za napredovanje mora se priložiti životopis državnog službenika i dokazi o opravdanosti prijedloga za napredovanje.

Prijedloge za napredovanje državnog službenika u tekućoj kalendarskoj godini razmatra povjerenstvo koje imenuje čelnik tijela. U sastavu povjerenstva jedan član mora biti državni službenik jedinice za ljudske potencijale.

Povjerenstvo daje mišljenje o opravdanosti prijedloga za napredovanje i dostavlja čelniku tijela i podnositelju prijedloga. Zatim, čelnik tijela odlučuje o napredovanju državnog službenika uzimajući u obzir mišljenje povjerenstva.

4. Ocjenjivanje državnih službenika

Svrha ocjenjivanja je poticanje državnih službenika na kvalitetno i učinkovito izvršavanje službenih zadaća, te utvrđivanje njihova doprinosa u obavljanju poslova kao kriterija za nagrađivanje i napredovanje u državnoj službi.

Državni službenici ocjenjuju se svake godine, najkasnije do 28. veljače za prethodnu kalendarsku godinu. Međutim, ne ocjenjuju se državni službenici koji su u prethodnoj kalendarskoj godini radili manje od šest mjeseci.

Iznimno, razdoblja rodiljnog, roditeljskog, posvojiteljskog, očinskog dopusta ili dopusta koji je po sadržaju i načinu korištenja istovjetan pravu na očinski dopust, rada s polovicom punog radnog vremena, rada s polovicom punog radnog vremena radi pojačane njege djeteta, dopusta trudne službenice, dopusta službenice koja je rodila ili službenice koja doji dijete, te dopusta ili rada s polovicom punog radnog vremena radi skrbi i njege djeteta s težim smetnjama u razvoju, u skladu s propisom o rodiljnim i

roditeljskim potporama, smatraju se vremenom provedenim na radu u punom radnom vremenu.

Ako su navedena razdoblja odsutnosti s rada trajala duže od šest mjeseci u kalendarskoj godini za koju se provodi ocjenjivanje, državni službenici ocijenit će se ocjenom „uspješan“.

Na temelju ostvarene učinkovitosti rada državni službenici ocjenjuju se sljedećim ocjenama: izvrstan, naročito uspješan, uspješan, zadovoljava, ne zadovoljava.

4.1. Postupak ocjenjivanja

Neposredno nadređena osoba daje prijedlog ocjene i dostavlja ga na uvid državnom službeniku. Ako državni službenik nije zadovoljan predloženom ocjenom, ima pravo dati primjedbu nadređenoj osobi, a koja je dužna tu primjedbu razmotriti zajedno s državnim službenikom.

Prijedlog ocjene dostavlja se po hijerarhijskom redu svima koji su državnom službeniku nadređeni, zaključno s rukovodećim državnim službenikom koji upravlja najvišom ustrojstvenom jedinicom. Nadređeni službenici daju mišljenje o prijedlogu ocjene, a ako se ne slažu s prijedlogom, tada moraju navesti razloge za to i predložiti ocjenu državnog službenika.

Rukovodeći državni službenik koji upravlja najvišom ustrojstvenom jedinicom daje čelniku tijela konačni prijedlog ocjene.

Odluku o ocjeni učinkovitosti rada državnog službenika donosi čelnik tijela, odnosno osoba koju on za to ovlasti. Državni službenik koji smatra da mu je odlukom o ocjeni povrijeđeno neko pravo iz službe, može zahtijevati ostvarenje toga prava u skladu s općim propisom o radu, odnosno Zakonom o radu.

Posebnim zakonom kojim se uređuju plaće državnih službenika i namještenika, odnosno Zakonom o plaćama u državnoj službi i javnim službama, propisat će se ograničenje ukupnog broja zaposlenih službenika i namještenika državnog tijela koji tijekom jedne kalendarske godine može dobiti ocjenu „izvrstan“ i „naročito uspješan“. Obrazloženi konačni prijedlog ocjena „izvrstan“ i „naročito uspješan“ razmatrat će Odbor za preispitivanje prijedloga ocjena, radi usklađivanja prijedloga ocjena s ograničenjima iz posebnog zakona.

Državnog službenika koji je ocijenjen ocjenom „zadovoljava“ upućuje se na dodatno stručno osposobljavanje ili se premješta na drugo radno mjesto u istoj razini obrazovanja.

Državnom službeniku koji je ocijenjen ocjenom „ne zadovoljava“ prestaje državna služba po sili zakona, danom dostave odluke o zahtjevu za zaštitu povrijeđenog prava u postupku ocjenjivanja, a ako zahtjev nije podnesen, istekom roka za podnošenje tog zahtjeva.

5. Odgovornost za povrede službene dužnosti

Državni službenici odgovaraju za povredu službene dužnosti ako povjerene poslove ne obavljaju savjesno, stručno i u predviđenim rokovima, ako se ne pridržavaju Ustava, zakona i drugih propisa ili pravila o ponašanju za vrijeme službe ili u vezi sa službom.

Uvode se nove teške povrede službene dužnosti, odnosno:

- izrazito nepristojno ili neprimjereno ponašanje u službi ili u vezi sa službom (prijetnje, uporaba prostih i pogrdnih riječi, fizički napad, spolno uznemiravanje…)
- ponašanje suprotno Etičkom kodeksu državnih službenika, koje nanosi štetu ugledu službe
- uništenje, otuđenje ili omogućavanje uvida neovlaštenim osobama u klasificirane podatke
- neovlašteno otkrivanje klasificiranog podatka u vezi s obavljanjem državne službe

Ako je državnom službeniku prestala državna služba nakon pokretanja postupka zbog teške povrede službene dužnosti, Službenički sud nastavit će vođenje postupka i na osnovi utvrđenog činjeničnog stanja donijeti odluku o odgovornosti za tešku povredu službene dužnosti. Ukoliko Službenički sud utvrdi odgovornost za tešku povredu službene dužnosti, izreći će zabranu prijma u državnu službu na vrijeme od jedne godine. Međutim, ako Službenički sud utvrdi da je počinjena teška povreda službene dužnosti koja ima obilježja korupcije ili otuđenja državne imovine, izreći će zabranu prijma u državnu službu u razdoblju od četiri godine.

Novim Zakonom o državnim službenicima zadržana je mogućnost pokretanja upravnog spora protiv drugostupanjskog rješenja u postupku zbog povrede službene dužnosti. Međutim, ta mogućnost je isključena u slučaju prvog poništavanja prvostupanjskog rješenja i dostave predmeta na ponovno rješavanje prvostupanjskom tijelu.

6. Zaključak

Donošenjem Novog Zakona o državnim službenicima konačno će se pokrenuti prijeko potrebni reformski procesi u sustavu javne uprave koji će donijeti brojne pozitivne učinke. Naime, novi sustav zapošljavanja omogućiti će zapošljavanju najboljih, odnosno najkompetentnijih kandidata, što će pridonijeti unaprjeđenju učinkovitosti državne uprave i povećanju efikasnosti, učinkovitosti i usmjerenosti državne uprave potrebama korisnika. Uvođenjem horizontalne mobilnosti osigurati će se stvaranje transparentnog i ujednačenog sustava internog oglašavanja za sva slobodna radna mjesta u državnim tijelima te mogućnost prijave za bilo koji posao bilo gdje u državnoj službi. U konačnici, novi sustav ocjenjivanja učinkovitosti rada državnih službenika pružiti će jednake mogućnosti za napredovanje svim državnim službenicima pod jednakim uvjetima.

pitajcentar@tim4pin.hr

Raspored radnika na zamjenu odsutnog radnika

Gordana Muraja *

Radnik se može iznenada razboljeti, ali i zbog drugih razloga iznenada i neplanirano biti spriječen doći na rad. Ako se radi o poslovima koje nije moguće odgoditi, a čije je obavljanje ključno za poslovanje, poslodavac svakako mora u kratkom roku pronaći zamjenu. Ovaj se članak bavi pitanjima na što sve treba obratiti pozornost kod izdavanja naloga.

1. Popis i opis poslova se ugovara

Stavak 1. točka 3. članka 15. Zakona o radu (Narodne novine, br. 93/14., 127/17., 98/19, 151/22, Odluka o nedavanju vjerodostojnog tumačenja 46/23, odluka USUD U-I-242/2023 64/2023., dalje u tekstu ZR) utvrđuje da ugovor o radu mora sadržavati uglavke *o nazivu posla, odnosno naravi ili vrsti rada na koje se radnik zapošljava ili kratak popis ili opis poslova*, odnosno da se radi o odredbi koja se ubraja u obavezni sadržaj pisanog ugovora, odnosno pisane potvrde o sklopljenom ugovoru o radu.

Zaključivanjem ugovora radnik preuzima obvezu obavljati točno opisane poslove. Argumentom suprotnosti ujedno slijedi da radnik nije preuzeo obvezu obavljati bilo koje / kakve druge poslove koje kod poslodavca treba obaviti. Ako radnik nije preuzeo obvezu obavljati bilo koje druge poslove, što to znači za poslodavca i organizaciju rada u situacijama u kojima je pojedine poslove neophodno obaviti, a pritom je radnik koji ih treba obaviti iz bilo kojeg razloga odsutan?

Svjesni takve situacije poslodavci u opće akte radnog prava uz popis i opis poslova rado dodaju formulaciju da radnik uz sve nabrojane *obavlja i druge poslove po nalogu neposredno nadređenog rukovoditelja.* ZR se ovom temom uopće ne bavi, a tumačenje te odredbe u mnogim situacijama dovodi do nategnutih odnosa između radnika i poslodavca.

2. Pravo rasporeda na zamjenu poželjno je urediti

Odgovore na pitanja koja potreba za zamjenom na poslovima za koje nije zaključen ugovor o radu nameće treba sagledati u kontekstu odredbi koje uređuju radni odnos. Pritom treba u prvom redu imati na umu da je radni odnos utemeljen na ugovoru o radu, dvostranom ugovornom odnosu koji nije moguće mijenjati jednostranom odlukom bilo koje od ugovornih strana.

U idealnom slučaju poslodavac je općim ili pojedinačnim aktima radnog prava (pravilnik o radu, kolektivni ugovor, ugovor o radu) uredio način zamjene odsutnih radnika i obvezu radnika po nalogu neposrednog rukovoditelja kojima će se zamjenjivati na poslovima za čije obavljanje nije zaključio ugovor o radu. Osim normiranja okolnosti pod kojima radniku takav nalog može biti dan, odnosno okolnosti pod kojima radnik takav nalog mora ispuniti, upravo zbog toga što se radi o iznimnoj situaciji, poželjno je urediti i najduže trajanje takvog rada.

Također se postavlja pitanje visine plaće koju radniku za zamjenu treba isplatiti ako su plaća na ugovorenim poslovima i poslovima na zamjeni različite, pa je i pitanje određivanja plaće potrebno urediti. Osobito se to odnosi na situacije u kojima je radnik u situaciji da uz svoje redovne poslove treba zamijeniti odsutnog radnika. Tu se, naravno, postavlja pitanje je li to uopće moguće - jer se polazi od toga da je poslodavac sistematizacijom poslove raspodijelio tako da radnik za njihovo obavljanje ima na raspolaganju ugovoreno radno vrijeme pa je teško zamisliti situaciju u kojoj bi radnik mogao preuzeti obvezu oba posla obaviti / obavljati u istom radnom vremenu.

3. Ograničenja kod izdavanja naloga

No i kad je pravo poslodavca na raspored radnika na zamjenu uređeno općim aktima radnog prava, odnosno kad poslodavac prema aktima ima pravo naložiti radniku obavljanje poslova u zamjeni, to pravo ipak nije neograničeno.

3.1. Ograničenje opisom poslova

U predmetu Revr 223/03-2, Gzz 83/03-2 o kojem je odlučivao Vrhovni sud Republike Hrvatske[1] (dalje: VSRH), sud je raspravljao o situaciji u kojoj se radnik ugovorom o radu *obvezao u slučaju potrebe procesa rada obavljati i druge poslove po nalogu poslodavca*. Obrazlažući odluku, sud je istaknuo da se kod ovakvog uređenja *očito mislilo na poslove koji nisu Pravilnikom taksativno opisani u popis poslova tog radnog mjesta, a nužni su u danom trenutku u svrhu odvijanja procesa rada*. U konkretnom slučaju radnik je zaključio ugovor o radu za obavljanje poslova strojara, a poslodavac mu je naložio da uz svoje poslove obavlja

* Mag. iur. Gordana Muraja, odvjetnik, Odvjetnički ured MURAJA, odvjetnik.muraja.com

[1] Sve odluke citirane u ovom radu dostupne su na Portalu sudske prakse, na mrežnoj adresi sudskapraksa.csp.vsrh.hr

i čuvarske poslove. Budući da je radnik zaključio ugovor o radu za obavljanje poslova strojara, sud je istaknuo da se pojedine odredbe ugovora o radu mogu mijenjati samo suglasnošću obje ugovorne strane, te da drugi poslovi po nalogu poslodavca ne mogu uključivati i obavljanje poslova koji nisu nabrojani ugovorom o radu.

Kao što je vidljivo, sud je formulaciju *u slučaju potrebe procesa rada* tumačio prilično usko, odnosno tako da se odnose na strojarske poslove koji nisu izričito navedeni u opisu poslova radnog mjesta za čije je obavljanje zaključen ugovor o radu, a nužni su u danom trenutku. Pritom to tumačenje očito nije obuhvatilo i strojarskim poslovima nesrodne čuvarske poslove, iako bi se i za njih općenito moglo reći da su u danom trenutku nužni u svrhu odvijanja rada.

3.2. Ograničenje opsegom posla i trajanjem

Na ograničenje trajanjem rada upućuje i odluka u predmetu Revr 708/07-2 u kojem je odlučivao VSRH. Poslodavac i radnik sporili su se o tome može li poslodavac radniku naložiti obavljanje poslova dva radna mjesta, oba sistematizirana s punim radnim vremenom. Naime, i u ovom slučaju poslodavac je u svojim općim aktima imao formulaciju da je radnik dužan po nalogu nadležnog rukovoditelja obavljati i druge poslove koji nisu u djelokrugu rada njegovog radnog mjesta, a vezani su prirodom posla uz radno mjesto za koje je sklopio ugovor o radu te radnik ima potrebno stručno znanje i radno iskustvo.

Ograničenje opsega posla i trajanja prikazuje se u istom dijelu zato što je u konkretnom predmetu nadležni rukovoditelj radnici dao pisani nalog da uz ugovorene poslove obavlja i poslove drugog radnog mjesta. Budući da je radnica odbila takav nalog, odnosno nije pristala na obavljanje poslova oba radna mjesta, poslodavac joj je otkazao ugovor o radu.

Razmatrajući akte koji obvezuju poslodavca, sud je zauzeo stajalište da *… poslodavac može naložiti radniku da, osim poslova radnog mjesta za koje je sklopio ugovor o radu, kratkoročno obavlja i neke poslove drugog radnog mjesta za koje je sposoban,… No* sud je istovremeno zaključio da se u konkretnom predmetu takva obveza ne može radnici nametnuti jer nije postojala obveza radnice *da osim poslova radnog mjesta za koje je sklopila ugovor o radu obavlja i poslove radnog mjesta kontrolora u skladu s nalogom izvršnog direktora.*

4. Obveza radnika raditi po nalogu poslodavca

Upravo iz odluke VSRH u predmetu Revr 708/07-2 koji je prikazan pod točkom 3. ovog članka, razvidno je stajalište sudske prakse da poslodavac može radniku naložiti *kratkoročno* obavljanje i drugih poslova *za koje je sposoban*. Naime, i u tom predmetu poslodavac je općim aktima radnog prava uredio situaciju postupanja po izravnom nalogu pretpostavljenog. Problem je bio u načinu tumačenja takve odredbe pa se sud izjasnio i o samoj odredbi, kako je citirano.

Sud je izrazio stajalište da za kratkotrajni raspored, ako je radnik sposoban za obavljanje poslova koji su mu naloženi, nije presudno ima li radnik potrebnu stručnu spremu, odnosno ispunjava li uvjete potrebne stručne spreme. Dakle, ako se radi o kratkoročnom obavljanju poslova, sud u ovoj odluci nije ulazio u pitanja stručne spreme potrebne za obavljanje posla, nego je stao na tome da je radnik u obvezi zamjenjivati ako je sposoban za obavljanje tih poslova.

Iako, dakle, nalog za zamjenu ima svoja ograničenja i kad je predviđen općim aktima radnog prava, općenito govoreći kod nastupa hitnih situacija u kojima je pojedine poslove neophodno obaviti, radnik je uvijek u obvezi raditi po nalogu poslodavca. To se odnosi na ugovorene poslove, ali i na poslove koji nisu posebno ugovoreni, a radnik je sposoban za njihovo obavljanje. Glavni je uvjet da su poslovi koje radnik obavlja na zamjeni hitne / kratkoročne naravi.

4.1. Pisani nalog za zamjenu

Međutim, jedan od uvjeta je i pisani nalog poslodavca. Upravo zato što se radi o situaciji u kojoj se odstupa od zaključenog ugovora o radu, nadležna osoba poslodavca radniku treba dati pisani nalog u kojem će jasno biti navedeno koje poslove radnik treba obavljati, koliko dugo i kako će za zamjenu biti plaćen.

Svrha je naloga u prvom redu nedvosmislenost o tome koje poslove radnik treba obaviti, ali i nedvosmislenost o tome da je radniku obavljanje pojedinih poslova naloženo. Jer, u situaciji u kojoj obavlja poslove zamjene, ugovoreni poslovi ostaju bez izvršitelja pa se radnik bez pisanog naloga može naći u situaciji da nema dokaz da mu je poslodavac zapravo naložio da prestane obavljati svoje poslove radi zamjene na drugim poslovima.

Također, ako općim aktom radnog prava nije posebno uređeno plaćanje zamjene, poslodavac bi morao već u odluci kojom radniku daje nalog za obavljanje posla odrediti i na koliku naknadu radnik ima pravo.

4.2. Dodatak ugovoru o radu

Najveća mana naloga koji je izdao poslodavac je u tome što radnik ni u jednom trenutku nije iskazao svoju suglasnost za zamjenu. Zbog toga se, i u situaciji u kojoj je obveza postupanja po nalogu poslodavca normirana aktima radnog prava, poslodavac izlaže situaciji da radnik osporava svoju obvezu postupiti po nalogu. Čak i kad je ispunio nalog, kako je sudska praksa ukazala u brojnim situacijama, radnik je u zavisnom odnosu prema poslodavcu i postavlja se pitanje je li takvim radom iskazao svoju volju da preuzme ugovorenu obvezu ili je obvezu preuzeo zato što se boji posljedica kojim bi ga poslodavac izložio ako odbije.

I zbog pitanja o plaćanju rada u zamjeni s radnikom bi trebalo zaključiti dodatak ugovoru o radu kojim se utvrđuju sva pitanja bitna za odnos radnika i poslodavca. Što je najbitnije, dodatak ugovoru o radu radnik treba potpisati, čime se dokazuje da je preuzeo obvezu zamjenjivati.

5. Visina naknade

U pojedinim primjerima koje je autorica ovog članka imala priliku vidjeti u općim aktima bilo je prisutno uređenje da je radnik u obvezi po nalogu poslodavca obavljati i druge poslove koji ne trpe odgađanje, ali zapravo ni u jednom razmotrenom aktu nije bilo uređeno na koliku plaću radnik ima pravo za zamjenu.

Ako radnik zamjenjuje na poslovima na kojima je plaća veća od plaće za koje je zaključio ugovor o radu, logično se nameće da radnik bude plaćen po satnici za poslove koje na zamjeni obavlja.

Ako radnik zamjenjuje na poslovima na kojima je ugovorena plaća manja od plaće za ugovorene poslove, radnik bi trebao biti plaćen u visini ugovorene plaće, bez obzira na to što su poslovi na kojima zamjenjuje inače manje plaćeni.

Oba načela i način rješavanja prava radnika na plaću slijede iz stajališta izraženog kroz različita rješenja ZR-a da je u radnom odnosu radnik slabija strana te da poslodavac kod osmišljavanja i primjene pojedinih rješenja treba to imati u vidu. Zavisno od toga koja je situacija u pitanju, poslodavac treba primijeniti načelo da radnik ima pravo na plaću bolje plaćenog radnog mjesta. U jednoj će situaciji to biti zato što efektivno obavlja te poslove, a u drugoj zato što poslodavac nalogom za obavljanje pojedinih poslova ne može jednostranom odlukom radniku umanjiti ugovorenu plaću. To se osobito odnosi na situacije u kojima s radnikom nije zaključen dodatak ugovora o radu pa realno nema izražene izričite suglasnosti radnika za takav raspored. No i kad je zaključen dodatak ugovora o radu, i dalje je radnik slabija strana u odnosu prema poslodavcu pa bi upitna bila i suglasnost radnika da, unatoč tome što je ugovorio veću plaću za razdoblje zamjene, pristane na nižu plaću.

Primjena načela javne nabave u postupcima javne nabave

Ante Loboja *

Javni i sektorski naručitelji – obveznici primjene Zakona o javnoj nabavi (Nar.nov. br. 120/16, 114/22, dalje: ZJN 2016), obvezni su u odnosu na sve gospodarske subjekte poštovati načelo slobode kretanja robe, načelo slobode poslovnog nastana i načelo slobode pružanja usluga te načela koja iz toga proizlaze, kao što su načelo tržišnog natjecanja, načelo jednakog tretmana, načelo zabrane diskriminacije, načelo uzajamnog priznavanja, načelo razmjernosti i načelo transparentnosti. Autor u tekstu obrađuje relevantnu noviju praksu Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave (dalje: Državna komisija) i Visokog upravnog suda Republike Hrvatske (dalje: VUS RH) koja se odnosi na primjenu načela javne nabave u postupcima javne nabave, u novijoj praksi.

1. Uloga načela u primjeni propisa o javnoj nabavi

Važan dio svakoga zakona su njegova temeljna načela, koja služe kao vodilja pri tumačenju propisa. Interpretacijom i primjenom načela u praksi lakše se određuje cilj i svrha svake pojedine odredbe kako je zamislio zakonodavac, a načelima se mogu popuniti i eventualne pravne praznine koje postoje u svakom zakonu. ZJN 2016, u članku 4., donosi temeljna načela koja se primjenjuju u postupcima javne nabave, u žalbenim postupcima pred Državnom komisijom i u upravnim sporovima pred VUS-om RH. Uz načela javne nabave u postupcima javne nabave i u žalbenim postupku primjenjuju se i načela upravnog postupka.

Sukladno Direktivi 2014/24/EU europskog parlamenta i vijeća od 26. veljače 2014. o javnoj nabavi i o stavljanju izvan snage direktive 2004/18/EZ, u njenoj uvodnoj odredbi br. 1: „*Dodjela javnih ugovora od strane ili u ime nadležnih tijela država članica mora biti u skladu s načelima Ugovora o funkcioniranju EU (dalje: UFEU), pogotovo s načelom slobodnog kretanja robe, slobode poslovnog nastana i slobode pružanja usluga, kao i s načelima koja iz toga proizlaze, poput načela jednakog postupanja, zabrane diskriminacije, međusobnog priznavanja, proporcionalnosti i transparentnosti*".

Načela javne nabave primjenjuju se na sve dodjele javnih ugovora, neovisno o tome radi li se o proc. vrijednosti nabave jednakoj ili većoj od europskih pragova (*nabava velike vrijednosti*) ili procijenjenoj vrijednosti nabave ispod europskih pragova (*nabava male vrijednosti)* ili o nabavi ispod nacionalnog praga iz članka 12. ZJN 2016 (*jednostavna nabava*). S obzirom na to da načela javne nabave proizlaze iz primarnog prava EU, ona se izravno primjenjuju neovisno o tome je li država članica EU u svome zakonodavstvu propisala primjenu tih načela.

2. Primarni zakonodavni okvir javne nabave u EU – načela javne nabave

Primarni zakonodavni okvir javne nabave u EU, uz ostale izvore (osnivački ugovori s protokolima – Ugovor o EU; Ugovor o funkcioniranju EU (dalje: UFEU); Ugovor o osnivanju EZ za atomsku energiju; protokoli i prilozi ugovorima, ugovori u pristupanju država članica EU, i dr. ugovori;) čine i *načela javne nabave*. Načela javne nabave temeljna su odrednica sustava javne nabave. Dodjela javnih ugovora od strane ili u ime nadležnih tijela država članica mora biti u skladu s načelima UFEU, pogotovo s načelom slobodnog kretanja robe, načelom slobode poslovnog nastana i načelom slobode pružanja usluga. Jedan od glavnih *ciljeva javne nabave* je stvoriti otvorenu tržišnu utakmicu između gospodarskih subjekata. S druge strane, obveznici primjene propisa o javnoj nabavi uglavnom rade u okruženju koje nije natjecateljsko te s obzirom na to da je u pitanju trošenje javnih sredstava, sklapanje ugovora traži određenu razinu transparentnosti.

Uz ova tri načela, koja proizlaze iz UFEU, ZJN 2016 poznaje i načela koja proizlaze iz ovih osnovnih, a to su: *načelo tržišnog natjecanja, načelo učinkovitosti, načelo jednakog tretmana, načelo zabrane diskriminacije, načelo uzajamnog priznavanja, načelo razmjernosti i načelo transparentnosti. Ova načela primjenjuju se na sve postupke i vrijednosti nabave*. Načela su samo navedena, ali ne i objašnjena u ZJN 2016, te se moraju tumačiti pravnom praksom.

3. Sloboda kretanja robe, pravo poslovnog nastana i sloboda pružanja usluga

Sloboda kretanja robe (članci 34. i 35. UFEU) ima za cilj sprječavanje svih trgovinskih pravila koja donose države članice EU, a koja mogu izravno ili neizravno, te stvarno ili potencijalno otežati trgovinu unutar EU. Ono podrazumijeva odsutnost unutarnjih granica i usklađena europska pravila kroz zajedničke zahtjeve za stavljanje određenih proizvoda (roba) na tržište. Ovo načelo ima za cilj spriječiti države članice da putem svojih naručitelja kupuju isključivo nacionalne proizvode.

Pravo poslovnog nastana (članak 49. UFEU) obuhvaća pravo započinjanja i obavljanja samostalne djelatnosti te pravo osnivanja poduzeća i upravljanja njima radi obavljanja trajne, stabilne i neprekidne djelatnosti, pod jednakim uvjetima kakvi su propisani pravom određene države članice kad je riječ o poslovnom nastanu za njezine vlastite državljane.

Sloboda pružanja usluga (članak 56. UFEU), primjenjuje se na sve usluge koje se uobičajeno pružaju uz naknadu ako nisu uređene odredbama o slobodnom kretanju robe, kapitala i osoba. Osoba koja pruža „*uslugu*" može u tu svrhu privremeno obavljati svoju djelatnost u državi članici u kojoj se usluga pruža, i to pod istim uvjetima koje ta država članica propisuje za svoje državljane. Ovim načelom, dakle, štite se prava državljana EU-a

* Ante Loboja, dipl. iur, Zagreb

na pružanje komercijalnih ili profesionalnih usluga na teritorijima drugih država članica EU, a što uključuje pravo privremenog nastana na teritoriju druge države članice za svrhe pružanja usluga u toj državi članici EU. Tako gospodarski subjekt sa sjedištem u jednoj državi članici ima pravo podnijeti ponudu u drugoj državi članici, bez osnivanja pravne osobe ili predstavništva u toj državi.

4. Načelo tržišnog natjecanja

Načelo tržišnog natjecanja predstavlja osnovni uvjet za poslovanje tržišnog gospodarstva. Proizlazi iz osnovnih načela: slobode kretanja robe, slobode poslovnog nastana i slobode pružanja usluga. Ovo načelo zahtijeva od naručitelja da osiguraju neutralne i poštene uvjete nadmetanja za sve zainteresirane gospodarske subjekte.

Primjer iz prakse Državne komisije: *Odluka o podjeli predmeta nabave na grupe je na naručitelju koji kod određivanja predmeta nabave i eventualne podjele na grupe ne mora voditi računa da proizvode iz jedne grupe može ponuditi ponuditelj samostalno, jer može podnijeti ponudu u zajednici ponuditelja, i sl.*

Naručitelj KB, objavio je 8. ožujka 2021. u EOJN RH poziv na nadmetanje s dokumentacijom o nabavi u otvorenom postupku, broj: 2021/S 0F2-0009171, za predmet: medicinski potrošni materijal za operacijske sale. U žalbi na sadržaj dokumentacije žalitelj B. d.o.o., osporava zakonitost postupanja naručitelja prilikom podjele predmeta nabave na grupe. Ističe da je naručitelj Grupom 1. obuhvatio raznorodnu medicinsku opremu i time uskratio mogućnost samostalnog sudjelovanja ponuditeljima, koji nude samo dio robe obuhvaćene tom grupom. Ističe da ovako određen predmet nabave za Grupu 1. ograničava tržišnu slobodu i postupak nabave de facto svodi na neposrednu pogodbu, jer praktički nema proizvodača koji proizvodi sve proizvode u Grupi 1., a pojedini ponuditelji su u mogućnosti po najnižim cijenama ponuditi samo robu proizvodača s kojima imaju sklopljene ugovore o zastupstvu ili ekskluzivnoj prodaji. Smatra da je formiranjem Grupe 1. na način kako je to učinio, naručitelj postupio protivno načelima javne nabave.

Naručitelj ističe da on određuje predmet nabave. Proizvodi koji se traže u Grupi 1. po svojim karakteristikama čine cjelinu sukladno potrebama struke te se kao takvi istovremeno koriste za vrijeme određenih operativnih zahvata u abdominalnoj i ginekološkoj kirurgiji. Ističe kako međusobno korištenje proizvoda i njihova kompatibilnost u radu unutar jednog operativnog zahvata osigurava njegov neometani tijek. Ističe da svi ponuditelji imaju zak. mogućnost podnijeti ponudu u zajednici ponuditelja, angažirati podugovaratelja, i sl.

Državna komisija navodi da je odluka o podjeli predmeta na grupe na naručitelju sve dok se vodi objektivnim kriterijima. Žalitelj nije dokazao tvrdnje da je naručitelj, formiranjem Grupe 1. ograničio tržišno natjecanje. Iz članaka 203. i 204. ZJN 2016 ne proizlazi da naručitelj, prilikom određivanja predmeta nabave i eventualne podjele na grupe, mora voditi računa o tome da proizvode koji čine jednu grupu može ponuditi ponuditelj samostalno. Potencijalni ponuditelj, ako samostalno ne može podnijeti ponudu za grupu predmeta nabave, ima na raspolaganju više mogućnosti (npr., podnijeti ponudu u zajednici s drugim gospodarskim subjektom, i sl.). Državna komisija je ocijenila da naručitelj formiranjem Grupe 1. nije povrijedio odredbe ZJN 2016, niti načela javne nabave. Žalbeni navod je neosnovan. (Klasa: UP/II-034-02/21-01/247, od 8. travnja 2021.)

VUS RH je presudom, posl. br. UsII-180/21-7, od 10. lipnja 2021. *odbio tužbeni zahtjev B. d.o.o. za poništenje Rješenja Državne komisije, Klasa: UP/II-034-02/21-01/247, od 8. travnja 2021.*

U obrazloženju presude se navodi: *„S obzirom da se naručitelj kod podjele predmeta na grupe i formiranjem Grupe 1. vodio objektivnim kriterijima u skladu s pravilima struke što je i valjano argumentirao, proizlazi da je tuženik imao osnove za zaključak da opisanim postupanjem naručitelj nije povrijedio članak 204. stavak 1. ZJN 2016 i da takvim određivanjem predmeta nabave nije onemogućio pristup drugim gospodarskim subjektima da sudjeluju u predmetnom postupku. Činjenica što tužitelj samostalno ne može ponuditi proizvode tražene predmetnom dokumentacijom, ne znači da je predmet nabave nezakonit. Ujedno, tužitelj ničim ne dokazuje da opisani predmet nabave sadrži elemente iz kojih proizlazi da niti jedan gospodarski subjekt ne može samostalno ponuditi proizvode iz Grupe 1. U odnosu na te navode pravilno tuženik ističe da u postupku javne nabave, radi izvršenja nabave, mogu konkurirati svi subjekti s područja EU, dakle, stanje na tržištu RH nije relevantan faktor te nije osnovan prigovor tužitelja o povredi načela tržišnog natjecanja...“.*

5. Načelo jednakog tretmana

Načelo jednakog tretmana znači da se *prema svim gospodarskim subjektima kao potencijalnim ponuditeljima ili natjecateljima u postupcima javne nabave naručitelji moraju ponašati na jednak način* te dati jednaku priliku svima da njihove ponude budu odabrane. Ovo načelo nalazi svoju afirmaciju u svim fazama postupka javne nabave. Prema ovom načelu svaki potencijalni ponuditelj pod jednakim uvjetima može podnijeti ponudu, prema nepristranim kriterijima i pravilima odabira. Prema pravnom shvaćanju Europskog suda, načelo jednakog tretmana traži da *usporedive situacije ne smiju biti različito tretirane osim ako je različit tretman objektivno opravdan*. To općenito znači da u postupku odabira najpovoljnije ponude svaki uvjet i zahtjev mora biti unaprijed određen i to na način da istovremeno osigurava svim zainteresiranim subjektima dostavu i dostupnost relevantnih informacija, te tržišno natjecanje. Dakle, ponuditelji/natjecatelji moraju biti tretirani na isti način, moraju im se dati potpuno iste informacije i u svakom pogledu moraju dobiti jednake mogućnosti, i ista se pravila moraju primijeniti na sve njih (npr. kod određivanja rokova). Sadržaj načela jednakog tretmana u postupcima razvidan je iz prakse Suda EU, iz koje proizlazi da su navedenim načelima suprotna bilo kakva pregovaranja naručitelja i ponuditelja, što znači da ponuda, načelno, ne može biti izmijenjena nakon dostave, neovisno o tome tko je inicirao postupak izmjene.

Primjer iz prakse Državne komisije: *Naručitelj je u dokumentaciji propisao da će radi dokazivanja ispunjenja uvjeta propisanih pos. propisima najpovoljniji ponuditelj na poziv naručitelja a prije sklapanja ugovora, dostaviti preslike traženih dokumenata, pa sporne dokumente nije niti trebalo dostaviti u fazi postupka prije donošenja odluke o odabiru.*

Naručitelj, Županija, objavio je 8. srpnja 2019. u EOJN RH obavijest o nadmetanju s dokumentacijom, u otvorenom postupku, br.: 2019/S 0F2-0010796, za predmet: oprema za domove zdravlja i koncesionare.

U žalbi na Odluku o odabiru S. d.o.o. navodi da odabrani ponuditelj nije dostavio dokument ni popunjen ESPD obrazac koji je naručitelj propisao toč. 44.1. dokumentacije. Navodi da je iz ESPD obrasca vidljivo da odabrani ponuditelj nije ispunio dio koji je trebao (Dio IV Kriteriji za odabir, Odjeljak A: Sposobnost za

obavljanje prof. djelatnosti: toč. 1) i time potvrdio da posjeduje tražene dokumente koje je naručitelj definirao u toč. 44.1., s obzirom na to da uvjet iz toč. A) dokazuje upis ponuditelja u očevidnik veleprodaja medicinskih proizvoda, a dokazuje se Rješenjem o upisu u očevidnik veleprodaja HALMED-a, toč. B) se dokazuje Ovlaštenjem proizvođača a toč. c) se odnosi na dokazivanje da proizvođač ima ovlaštenog zastupnika u EU te da je sam proizvođač upisan u očevidnik veleprodaja medicinskih proizvoda prema zemlji svog sjedišta. Žalitelj ističe da ne nalazi potrebne dokumente kojima bi odabrani ponuditelj dokazao uvjete i zahtjeve koji moraju biti ispunjeni sukladno pos. propisima ili stručnim pravilima.

Naručitelj navodi da žalitelj u žalbenom navodu citira samo dio teksta iz dokumentacije koji njemu odgovara a da ne navodi nastavak teksta, odnosno toč. 44.3. gdje je naručitelj propisao sljedeće: „U svrhu dokazivanja ispunjenja uvjeta propisanih pos. propisima iz podtoč. 44.1. i 44.2. najpovoljniji ponuditelj će na poziv naručitelja a prije sklapanja ugovora, dostaviti preslike traženih potrebnih dokumenata". Iz navedenog jasno proizlazi da naručitelj nije u ovoj fazi postupka bio dužan tražiti navedene dokaze od odabranog ponuditelja već je to dužan tražiti prije sklapanja ugovora.

Državna komisija je utvrdila da je naručitelj u toč. 44. („Uvjeti i zahtjevi koji moraju biti ispunjeni sukladno pos. propisima ili stručnim pravilima"), podtoč. 44.3. propisao je da će u svrhu dokazivanja ispunjenja uvjeta propisanih pos. propisima iz podtoč. 44.1. i 44.2. ekonomski najpovoljniji ponuditelj na poziv naručitelja a prije sklapanja ugovora, dostaviti preslike traženih potrebnih dokumenata"(Rješenje HALMED-a o upisu u očevidnik veleprodaja medicinskih proizvoda; važeće ovlaštenje za promet na veliko za pravne i fizičke osobe sa sjedištem u EU, ako je potrebno prema pravu države sjedišta; dokument u kojem je navedeno da proizvođač nuđenih proizvoda ima ovlaštenog zastupnika u EU), pa iste nije niti trebalo dostaviti u fazi postupka do donošenja odluke o odabiru. Žalbeni navod je neosnovan. (Klasa: UP/II-034-02/20-01/849., od 25. 11.2020.)

VUS RH je presudom, posl. br. UsII-1/21-8, od 4. 02. 2021. *odbio tužbeni zahtjev tužitelja S. d.o.o. za poništenje Rješenja Državne komisije, Klasa: UP/II-034-02/2o-01/849, od 25. 11. 2020.*

U obrazloženju presude Suda navodi se: *„U odnosu na tužiteljevu tvrdnju o povredi načela jednakog tretmana i transparentnosti na štetu tužitelja, Sud polazi od sljedećeg: Iz zapisnika o pregledu i ocjeni ponuda u bitnom proizlazi da je radi otklanjanja dvojbi od tužitelja zatražena dostava demo uređaja radi utvrđivanja njegovih tehničkih karakteristika. Stručno povjerenstvo naručitelja utvrdilo je da ponuđeni demo uređaj ne udovoljava traženim tehničkim karakteristikama. Sud zaključuje da su određeni zahtjevi, upućeni tužitelju u postupku pregleda i ocjene ponuda, posljedica nedostataka u dokumentaciji tužitelja koja se odnosi na uređaje, čime je naručitelj omogućio tužitelju dokazati da je ponuđeni uređaj sukladan tehničkim specifikacijama koje su propisane dokumentacijom. Riječ je o postupku in favorem tužitelja, pa nije moguće prihvatiti tvrdnju o povredi načela jednakog tretmana i transparentnosti na štetu tužitelja".*

6. Načelo transparentnosti postupka javne nabave

U skladu s direktivama EU, važeći ZJN 2016 ima mnoge odredbe kojima je cilj omogućiti potrebnu razinu javnosti i transparentnosti postupka javne nabave. U ZJN 2016 glavni instrument transparentnosti je sustav objavljivanja. No, načelo transparentnosti nije iscrpljeno samo propisima o objavljivanju. Ono zahtijeva da se svi stadiji postupka dodjele javnog ugovora vode na jasan, providan (transparentan) način, tako da svaki ponuditelj, ali i šira javnost, može imati saznanja o tom postupku. Ovo načelo je u uskoj vezi s načelom nediskriminacije i načelom jednakog tretmana, jer doprinosi provedbi tih načela. Ako se dosljedno ostvaruje, smanjuje mogućnost počinjenja korupcijskih kaznenih djela u javnoj nabavi.

Primjer iz prakse Državne komisije: *U Zapisniku o ponovljenom postupku pregleda i ocjene ponuda naručitelj je postupio prema prethodnom rješenju Državne komisije, a objavom Zapisnika u EOJN RH u potpunosti je ostvareno načelo transparentnosti*

Naručitelj Ministarstvo, objavio je 22. ožujka 2021. u EOJN RH poziv na nadmetanje s dokumentacijom o nabavi u otvorenom postupku s namjerom sklapanja okvirnog sporazuma, broj: 2021/S 0F2-0011138, za predmet: usluge upravljanja školskim brodom.

Na Odluku o odabiru ponude S. d.o.o. žalbu je 19. svibnja 2021. izjavio D. d.o.o., koji je osporavao postupak pregleda i ocjene ponuda. Rješenjem, KLASA: UP/II-034-02/21-01/474, poništena je Odluka o odabiru. Naručitelj je po zaprimanju rješenja sastavio Zapisnik o ponovljenom pregledu i ocjeni ponuda te je 28. lipnja 2021. donio novu Odluku o odabiru, KLASA: 406-01/20-06/34, kojom je odabrao ponudu S. d.o.o. Na novu Odluku o odabiru žalbu je izjavio žalitelj D.d.o.o., koji osporava postupak pregleda i ocjene ponuda. Navodi da je naručitelj uz Odluku o odabiru od 28. lipnja 2021. ponuditeljima dostavio i Zapisnik o ponovljenom pregledu i ocjeni ponuda, koji nije sastavljen u skladu s člankom 28. Pravilnika jer ne sadrži sve propisane elemente. Navodi da Pravilnik ne poznaje kao vrstu dokumenta Zapisnik o ponovljenom pregledu i ocjeni ponuda koji bi sadržavao samo neke elemente koje Zapisnik mora sadržavati. Smatra da je Zapisnik sastavljen protivno ZJN 2016 i Pravilniku te protivno načelu zakonitosti i transparentnosti.

Naručitelj navodi da je u ponovljenom pregledu i ocjeni postupao po Rješenju Državne komisije, da je pregledavan samo dio ponude odabranog ponuditelja vezan uz uvjete iz toč. 15.3. dokumentacije, da predmet novog pregleda i ocjene nije bila valjanost prema obliku, sadržaju i cjelovitosti, niti analiza ponuda u vezi ispunjavanja zahtjeva u pogledu predmeta nabave i uvjeta sposobnosti te da Zapisnik u tim dijelovima nije izmijenjen, te da podaci koji se nisu mijenjali nisu bili predmet novog pregleda i ocjene već samo utvrđivanje zadovoljenja uvjeta iz dokumentacije.

*U Zapisniku o ponovljenom postupku pregleda i ocjene ponuda naručitelj je postupio prema prethodnom rješenju Državne komisije. Navedeno postupanje naručitelj pravilno kvalificira kao dopunu (dodatak) prethodnog Zapisnika od 6. svibnja 2021. Činjenica je da je u odnosu na prvotni Zapisnik, naručitelj po zaprimanju spomenutog rješenja u svojim evidencijama izvršio provjeru dokumentacije iz toč. 15.3. dokumentacije, te je u tom dijelu sastavio novi Zapisnik. Žalitelj pogrešno smatra da osporavani Zapisnik ne sadrži sve elemente te da je sastavljen protivno **načelu zakonitosti i transparentnosti**. U odnosu na utvrđenja iz Zapisnika od 6. svibnja 2021. u ponovljenom postupku pregleda i ocjene ponuda nije se glede ponude odabranog ponuditelja mijenjalo ništa osim provjere iz toč. 15.3. dokumentacije, a što je naručitelj dokumentirao upravo na način da se osigura transparentnost navedene provjere. I Zapisnik od 6. svibnja i Zapisnik od 28. lipnja 2021. objavljeni su u EOJN RH, čime je u potpunosti ostvareno načelo transparentnosti postupanja naručitelja. Žalbeni navod je neosnovan. (Klasa: UP/II-034-02/21-01/631, od 26. srpnja 2021.)*

VUS RH je presudom, posl. br. UsII-283/21-6, od 30. rujna 2021. *odbio tužbeni zahtjev D. d.o.o. za poništenje Rješenja Državne komisije, Klasa: UP/II-034-02/21-01/631, od 26. srpnja 2021.*

U obrazloženju presude Suda se navodi sljedeće: *„Imajući u vidu da je Zapisnik o pregledu i ocjeni ponuda od 6. svibnja 2021., kao i Zapisnik o ponovljenom postupku pregleda i ocjene ponuda od 28. lipnja 2021. objavljen u EOJN RH, Sud prihvaća stajalište tuženika prema kojem je navedenim postupanjem u potpunosti ostvareno načelo transparentnosti postupanja naručitelja. Naime, objavom cjelokupne dokumentacije o javnoj nabavi dostupni su jasni i dokumentirani podaci na temelju kojih je naručitelj donio odluku o odabiru“.*

7. Načelo razmjernosti

Načelo razmjernosti svoje značenje ima u svim fazama postupka javne nabave, od pripreme postupka javne nabave do dodjele ugovora te njegovog izvršenja, a s ciljem izbjegavanja nepotrebnog ograničavanja prava gospodarskih subjekata. Načelo razmjernosti zahtijeva da svaka odabrana mjera bude nužna i prikladna u odnosu na zadane ciljeve. ZJN 2016 propisuje da svi uvjeti sposobnosti moraju biti vezani uz predmet nabave i razmjerni predmetu nabave, odnosno grupi predmeta nabave ako je predmet podijeljen na grupe (čl.256. ZJN 2016). Rokovi koji će se postavljati i primjenjivati moraju biti razmjerni veličini, prirodi i složenosti nabave i ugovora koji proizlazi iz iste. Sukladno tome, naručitelji, primjerice, pri odabiru natjecatelja i ponuditelja ne smiju nametati tehničke, stručne ili financijske uvjete koji su pretjerani i nesrazmjerni predmetu nabave. Dokazi koji se zahtijevaju moraju biti samo oni koji su nužno potrebni da se utvrdi jesu li postavljeni uvjeti ispunjeni, i sl.

Primjer iz prakse Državne komisije: *Član odabrane Zajednice ponuditelja je imao iskazan dug po osnovi javnih davanja od 3,32 kn, što je neznatan iznos, pa je Državna komisija ocijenila da isključenje ponuditelja, kao sankcija, ne bi bilo razmjerno postupanju gospodarskog subjekta*

Naručitelj Našički vodovod objavio je 30. travnja 2020. u EOJN RH, poziv na nadmetanje s dokumentacijom, u otvorenom postupku, br.: 2020/S 0F5-0016487, za: izgradnju linijskih objekata.

*Na Odluku o odabiru ponude ZP N.M. d.o.o. i G. d.o.o. za grupu 1. (dogradnja vodnokomunalne infrastrukture), žalbu je 29. siječnja 2021. izjavio O.K. d.d., koji smatra da je naručitelj sukladno toč. 3.2. dokumentacije, odabranu ZP morao isključiti. Navodi da je naručitelj 24. prosinca 2020. putem **dohvata** pribavio potvrdu Porezne uprave iz koje je razvidno da je član ZP G. d.o.o. imao dug po osnovi javnih davanja od **3,32 kune**. Ali, naručitelj svoju odluku opravdava činjenicom da taj član ZP ima preplatu poreznih obveza po ostalim računima.*

*Isključenje ponuditelja iz postupka javne nabave jedna je od najstrožih sankcija. U konkretnom slučaju radi se o dugu po osnovi zateznih kamata u iznosu od 3,32 kuna, što predstavlja **razmjerno neznatan iznos**, pa Državna komisija ocjenjuje da isključenje ponuditelja, kao sankcija za konkretan dug, a uvažavajući i ostale okolnosti konkretnog slučaja (izuzetno mali iznos duga po osnovi kamate; naručitelj nastanak duga argumentira vanjskom okolnošću na koju nije mogao utjecati tj. bolešću osobe zadužene za računovodstvene poslove, preplata poreznih obveza po ostalim računima u iznosu od 103.142,95 HRK, člankom 150. stavkom 1. Općeg poreznog zakona propisano da će se dospjeli porezni dug za svaku pojedinu vrstu poreza, koja na dan 31. prosinca tekuće godine ne prelazi iznos od 10 kuna, otpisati po službenoj dužnosti, i dr.) ne bi bilo razmjerno postupanju konkretnog gospodarskog subjekta. Stoga je naručitelj, u konkretnom slučaju postupio sukladno članku 301. ZJN 2016 kada je radi odluke o tome hoće li odabranu ZP isključiti iz postupka, uzeo u obzir sve činjenice i okolnosti konkretnog slučaja. Također, u konkretnom slučaju nije povrijeđeno načelo jednakog tretmana jer se ne radi o istoj situaciji u kojoj je naručitelj prema ponuditeljima postupao različito. Žalbeni navod je neosnovan. (Klasa: UP/II-034-02/21-01/80, od 24. veljače 2021.)*

VUS RH je presudom, posl.br. UsII-107/21-6, od 14. 04. 2021. *odbio tužbeni zahtjev O.K. d.d. za poništenje Rješenja Državne komisije, Klasa: UP/II-034-02/21-01/80, od 24. veljače 2021.*

U obrazloženju presude Suda u bitnome se navodi: *„U odnosu na navode tužitelja da je 24. prosinca 2020. član odabrane ZP Gebruder d.o.o. imao nepodmiren dug u iznosu od 3,32 kn, Sud u cijelosti prihvaća stajalište Državne komisije da se radi o **neznatnom iznosu duga** za koji bi isključenje ponuditelja iz postupka predstavljalo nesrazmjernu sankciju u odnosu na iznos duga. Državna komisija pravilno ukazuje na **načelo razmjernosti** kao jedno od osnovnih načela javne nabave koje su naručitelji dužni poštivati u primjeni ZJN 2016 u odnosu na sve gospodarske subjekte. Radi o dugu po osnovi kamata koje je Porezna uprava obračunala gospodarskom subjektu i koji on nije mogao predvidjeti, time da je taj gospodarski subjekt istovremeno po drugim stavkama bio u preplati u daleko većem iznosu pa se doista ne može zaključiti da taj gospodarski subjekt ne ispunjava svoje obaveze plaćanja dospjelih poreznih obveza i obveza za mirovinsko i zdravstveno osiguranje, kako je to propisano odredbom članka 252. ZJN 2016 na koju ukazuje tužitelj.*

Uz to, prema odredbi članka 150. OPZ-a Porezna uprava po službenoj dužnosti otpisuje dug koji na dan 31. prosinca tekuće godine ne prelazi iznos od 10 kn, što također doprinosi stajalištu da se radi o minornom dugu. Sve navedeno, suprotno stajalištu tužitelja, nije u suprotnosti sa stajalištem da je postupak javne nabave strogo formalni postupak i ne radi se o nepoštivanju formalnosti postupka. Po ocjeni Suda, u predmetnom slučaju bi se isključenjem ponuditelja zbog duga od 3,32 kn kamata, radilo o pretjeranom formalizmu koji bi doveo do objektivno neopravdanog ishoda te imao za posljedicu povredu prava i pravnih interesa odabranog ponuditelja, koja je Sud dužan štititi (čl. 2. st. 1. ZUS-a)“.

8. Načelo učinkovite javne nabave i ekonomičnog i svrhovitog trošenja javnih sredstava

Načelo učinkovitosti je jedno od osnovnih načela na kojima se temelji postupak javne nabave kao i žalbeni postupak pred Državnom komisijom. Propisano je člankom 4. stavak 3. ZJN 2016, na način da je *naručitelj obvezan* primjenjivati odredbe istoga Zakona na način koji omogućava *učinkovitu javnu nabavu te ekonomično i svrhovito trošenje javnih sredstava*. Zakon o općem upravnom postupku („Nar.nov.“, br. 47/09. i 110/21.) u članku 10. normira *načelo učinkovitosti*, na način da je propisano da se *u upravnim stvarima postupa što je moguće jednostavnije, bez odgode i uz što manje troškova, ali tako da se utvrde sve činjenice i okolnosti bitne za rješavanje upravne stvari.*

Primjer iz prakse Državne komisije: *Institut žalbe ne smije biti sam sebi svrha jer žalitelj svojim postupanjem, evidentno onemogućuje naručitelja u provođenju učinkovite javne nabave te ekonomičnog i svrhovitog trošenja javnih sredstava*

Naručitelj HŽ d.o.o., objavio je 17. lipnja 2019. u EOJN RH obavijest o nadmetanju s dokumentacijom o nabavi u otvorenom postupku, br.: 2019/S 0F5-0023786, za predmet: izrada studijske dokumentacije modernizacije željezničke pruge.

Na propuštanje naručitelja da zaustavi postupak javne nabave te na postupak javnog otvaranja ponuda od 7. kolovoza 2019. žalbu je izjavio T. d.o.o. koji navodi da je prethodno na ovu žalbu, 6. kolovoza 2019. izjavio žalbu na dokumentaciju. Navodi da je 7. kolovoza 2019. naručitelj preuzeo tu žalbu u 07:57 sati, te da je unatoč tome 7. kolovoza 2019., u 12,00 sati, protuzakonito započeo s javnim otvaranjem ponuda. Navodi da je Državna komisija o prethodno izjavljenoj žalbi od 6. kolovoza 2019., objavila rješenje kojim se žalba odbacuje 7. kolovoza 2019., tek iza 15,00 sati. Naručitelj nije mogao prejudicirati odluku Državne komisije i započeti s otvaranjem ponuda, već je trebao odmah po primitku žalbe od 6. kolovoza 2019. zaustaviti postupak i čekati odluku Državne komisije. Navodi da ZJN 2016 ne predviđa mogućnost da naručitelj u konkretnoj situaciji ne zaustavi postupak.

Naručitelj odgovora da je žalitelj zlonamjeran u svom postupanju jer je u ovom postupku već dva puta uložio žalbe, koje je Državna komisija odbacivala kao neuredne i nepravodobne. Navodi da žalitelj, dan prije otvaranja ponuda, nepravodobnim i neurednim žalbama, nastoji zaustaviti postupak.

Naručitelj je 7. kolovoza 2019. proveo javno otvaranje ponuda te sačinio Zapisnik koji je objavljen u EOJN RH, a iz kojeg je razvidno da žalitelj nije dostavio ponudu u ovom postupku. Člankom 4. stavak 3. ZJN 2016 propisano je da je naručitelj obvezan primjenjivati odredbe tog Zakona na način koji omogućava učinkovitu javnu nabavu te ekonomično i svrhovito trošenje javnih sredstava. Članak 406. stavak 2. ZJN 2016 propisuje da žalitelj koji je propustio izjaviti žalbu u određenoj fazi otvorenog postupka, nema pravo na žalbu u kasnijoj fazi postupka za prethodnu fazu. Člankom 419. ZJN 2016 stavkom 3. propisano je da na ispravke iz stavka 2. tog članka žalba nije dopuštena.

Žalitelj unatoč jasnim zakonskim odredbama, opetovano ustraje svojim uzastopnim žalbama na osporavanju zakonitosti izmjene točke 4.3.a. dokumentacije, izvan zakonom dopuštenih rokova i suprotno zakonskim odredbama vezanim za obvezu dostave dokaza o plaćanju naknade za pokretanje žalbenog postupka te na način da žalbe izjavljuje dan prije isteka roka za dostavu ponuda.

Državna komisija ističe da institut žalbe ne smije postati sam sebi svrha jer žalitelj svojim postupanjem, evidentno onemogućuje naručitelja u provođenju učinkovite javne nabave te ekonomičnom i svrhovitom trošenju javnih sredstava, a koja sredstva su sufinancirana sredstvima iz fondova EU. Pravna zaštita gubi na učinkovitosti ako postupci javne nabave uslijed takvog postupanja žalitelja predugo traju, čime se povećavaju troškovi sudjelovanja u takvim postupcima, a naručitelja se dovodi u situaciju da izgubi mogućnost financiranja iz fondova EU. Stoga bezuvjetni i neograničeni pristup žalbenom postupku, na način kako ga nesavjesno koristi žalitelj, lišava institut prava na žalbu njegove svrsishodnosti. Nesavjesnim korištenjem tog instituta žalitelj, svjesno i zlonamjerno izravno utječe na ukupno produljenje postupka, čime izravno onemogućuje sve ponuditelje da sklope ugovor s naručiteljem, jer zbog proteka rokova naručitelj neće biti u mogućnosti osigurati sredstva za realizaciju predmeta nabave. Stoga, uz činjenicu da žalitelj u predmetnom postupku nije podnio ponudu, uz uvažavanje specifičnih okolnosti žaliteljevog nesavjesnog korištenja instituta žalbe te uvažavajući zakonski okvir iz članka 406. stavak 2. ZJN 2016, prema kojemu žalitelj nije imao pravo osporavati odredbe dokumentacije u odnosu na koje je protekao rok za izjavljivanje žalbe, pozivom na načela iz članka 4. ZJN 2016 koja naručitelju nalažu primjenu ZJN 2016 na način koji omogućava učinkovitu javnu nabavu te ekonomično i svrhovito trošenje javnih sredstava, žalbeni navod je neosnovan. (Klasa: UP/II-034-02/19-01/770, od 29. kolovoza 2019.)

VUS RH je presudom, posl. br. UsII-506/19-7, od 5. 12. 2019. *odbio tužbeni zahtjev tužitelja T. d.o.o. za poništenje Rješenja Državne komisije, Klasa: UP/II-034-02/19-01/770, od 29. 08. 2019.*

U obrazloženju presude Suda se navodi*: „... pozivajući se na načela javne nabave tuženik zaključuje da se postupak javne nabave treba provoditi na način koji omogućava učinkovitu javnu nabavu te ekonomično i svrhovito trošenje javnih sredstava. Također zaključuje da tužitelj, kontinuiranim izjavljivanjem žalbe tijekom predmetnog postupka, pravo na žalbu koristi protivno cilju i svrsi tog instituta, odnosno zlorabi to pravo i time izravno onemogućuje ponuditelje, uključujući i sebe, da sklope ugovor s naručiteljem, odnosno, bez osnovanih razloga, izjavljivanjem žalbe uglavnom traži samo produljenje rokova i postupka javne nabave. Tuženik je dao iscrpne razloge zbog kojih žalbene navode tužitelja smatra neosnovanima, zbog čega je pravilno žalbu odbio. Navedenu odluku je tuženik donio uz obrazloženje razloga s kojima je i Sud suglasan, a iz navedenog proizlazi da je osporeno rješenje donio u granicama zakonom propisanih ovlasti, te je za odluku dao pravno odlučne razloge, a pravilnost zaključaka tuženika tužitelj nije doveo u sumnju“.*

9. Načelo zabrane diskriminacije i načelo uzajamnog priznanja

Načelo zabrane diskriminacije i načelo uzajamnog priznanja, kao načela iz članka 4. ZJN 2016, proizlaze iz osnovnih načela UFEU: slobode kretanja robe, slobode poslovnog nastana i slobode pružanja usluga. **Načelo zabrane diskriminacije** zabranjuje svaku diskriminaciju na temelju državljanstva. Vezano je uz nacionalnost gospodarskog subjekta, odnosno utvrđuje da se u kontekstu javne nabave prema gospodarskim subjektima iz jedne države članice EU mora postupati jednako kao i prema gospodarskim subjektima iz države članice naručitelja. **Načelo uzajamnog priznanja** znači da država članica u kojoj se pruža usluga mora prihvatiti tehničke specifikacije, provjere, diplome, certifikate i kvalifikacije izdane u drugoj državi, ako su priznati kao jednakovrijedni onima koje zahtijeva dotična država članica.

10. Zaključno

Dodjela javnih ugovora od strane ili u ime nadležnih tijela država članica mora biti u skladu s načelima javne nabave, koja se izravno primjenjuju na sve dodjele ugovora o javnoj nabavi, neovisno o tome radi li se o procijenjenoj vrijednosti nabave jednakoj ili većoj od europskih pragova (nabava velike vrijednosti) ili procijenjenoj vrijednosti nabave ispod europskih pragova (nabava male vrijednosti te jednostavna nabava). S obzirom na to da načela javne nabave proizlaze iz primarnog prava EU, ona se izravno primjenjuju neovisno o tome je li država članica u svome zakonodavstvu propisala primjenu tih načela.

Pregledajte našu ponudu edukacija iz područja financija, računovodstva, revizije, prava i menadžmenta u javnom i neprofitnom sektoru na internet stranici

www.tim4pin.hr

Praksa Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave

Dionici u sustavu javne nabave, osim poznavanja zakonodavnog okvira, moraju biti upoznati i s praksom Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave kao tijela nadležnog za rješavanje o žalbama u vezi s postupcima sklapanja ugovora o javnoj nabavi, okvirnih sporazuma i projektnih natječaja, na koje se primjenjuje Zakon o javnoj nabavi. Upravo kroz praksu Državne komisije često se dolazi do odgovora na pitanja kako postupiti u pojedinoj situaciji, pa se u ovoj rubrici obrađuju aktualne odluke Državne komisije te se daje prikaz najvažnijih stavova.

Dokazivanje ispunjenja obveze plaćanja dospjelih poreza i doprinosa u RH za podugovaratelja koji nema poslovni nastan u RH[1]

Naručitelj nije utvrdio nepostojanje dospjelih poreznih obveza i doprinosa za mirovinsko i zdravstveno osiguranje u RH

... u žalbi na Odluku o odabiru žalitelj navodi da odabrani ponuditelj ima podugovaratelja X d.o.o. BiH, za kojeg nije dokazao da ima podmirene obveze u RH. Naručitelj navodi da nije tražio potvrdu Porezne uprave o nepostojanju porezne obveze u RH jer podugovaratelj u RH nema OIB.

Toč. 3.2. dokumentacije propisana je osnova za isključenje koja odgovara propisanom u članku 252. ZJN 2016. Kao preliminarni dokaz propisano je dokazivanje ESPD obrascem, a naručitelj može prije donošenja odluke od ponuditelja koji je podnio najpovoljniju ponudu zatražiti dostavu ažuriranih popratnih dokumenata. Toč. 3.5. propisano je da se osnova za isključenje iz toč. 3.2. primjenjuje i na podugovaratelje.

Podugovaratelj X d.o.o., BiH je u ESPD obrascu potvrdio da je ispunio sve svoje obveze plaćanja poreza u zemlji u kojoj ima poslovni nastan i u državi članici javnog naručitelja. Na zahtjev naručitelja da dostavi ažurirane popratne dokumente odabrana ZP je dostavila uvjerenje Porezne uprave Federacije BiH, u kojem se navodi da gospodarski subjekt X d.o.o. na taj dan nema obveza. Među strankama nije sporno da naručitelj nije utvrdio je li podugovaratelj odabrane ZP, koji nema poslovni nastan u RH, ispunio obveze plaćanja dospjelih poreznih obveza i doprinosa u RH.

*Naručitelj navodi da nije tražio potvrdu Porezne uprave o nepostojanju porezne obveze u RH jer je podugovaratelj istu nije mogao ni ishoditi jer u RH nema OIB. Međutim, naručitelj ničime ne dokazuje na temelju čega je utvrdio činjenicu da podugovaratelj odabrane ZP u RH nema OIB. Dakle, naručitelj je okolnost nepostojanja duga po osnovi poreza i doprinosa u RH za podugovaratelja trebao utvrđivati na način da pribavi prvenstveno potvrdu porezne uprave ili drugog nadležnog tijela kojom se dokazuju navedene okolnosti, a ako se takav dokument ne izdaje ili ako ne obuhvaća sve okolnosti on može biti zamijenjen **izjavom**. Budući da naručitelj nije utvrdio nepostojanje dospjelih poreznih obveza i obveza za mirovinsko i zdravstveno osiguranje u RH za nominiranog podugovaratelja, naručitelj odabranu ponudu nije pregledao sukladno uvjetima i zahtjevima iz dokumentacije. Žalbeni navod je osnovan.*

Iznos naknade za pokretanje žalbenog postupka[2]

S obzirom da predmetna žalba nije sadržavala dokaz o izvršenoj uplati naknade u propisanom iznosu, žalbu žalitelja valjalo je odbaciti kao neurednu

Naručitelj Grad, objavio je 6. ožujka 2023. u EOJN obavijest o nadmetanju s dokumentacijom, u otvorenom postupku, broj: 2023/S 0F2-0009401, za predmet: nadzor i upravljanje blok stanicama.

Žalbu na Odluku o odabiru je 12. siječnja 2024., putem sustava e-žalba, izjavio žalitelj Zajednica ponuditelja F. d.o.o., M. d.d., S. d.o.o., P. d.o.o., M. plin d.o.o.

Prije nego se upusti u meritorno odlučivanje, Državna komisija provjerava postupovne pretpostavke za izjavljivanje žalbe, a koje se odnose na nadležnost, dopuštenost, urednost, pravodobnost, postojanje pravnog interesa te činjenicu je li žalbu izjavila ovlaštena osoba. Člankom 420. stavkom 1. točkom 10. ZJN 2016 je propisano da žalba obvezno sadržava dokaz o izvršenoj uplati naknade za pokretanje žalbenog postupka u propisanom iznosu, a člankom 421. stavkom 1. ZJN 2016 propisano je da ako žalba ne sadržava dokaz iz članka 420. stavka 1. toč. 10. ZJN 2016 ili naknada nije plaćena u propisanom iznosu, Državna komisija će odbaciti žalbu kao neurednu bez pozivanja žalitelja na dopunu ili ispravak.

[1] Rješenje Državne komisije: KLASA: UP/II-034-02/21-01/805, od 13. listopada 2021.

[2] Rješenje Državne komisije: KLASA: UP/II-034-02/24-01/17, od 18. siječnja 2024.

Budući da je procijenjena vrijednost nabave 817.572,50 EUR, naknada za pokretanje žalbenog postupka trebala je biti uplaćena u iznosu od 0,5% procijenjene vrijednosti nabave što iznosi 4.087,86 EUR sve sukladno članku 430.a stavku 1. točki 2. ZJN 2016. Međutim, žalitelj je uplatio naknadu u iznosu od 4.081,00 EUR i dostavio dokaz o uplati za navedeni iznos. S obzirom da predmetna žalba nije sadržavala dokaz o izvršenoj uplati naknade u propisanom iznosu, žalbu žalitelja valjalo je odbaciti kao neurednu, temeljem odredbe članka 425. stavka 1. točke 2., a u vezi s odredbom članka 421. stavka 1. ZJN 2016.

Troškovnik kao sastavni dio ponude[3]

Odabrani ponuditelj je u svojoj ponudi priložio „staru“ verziju troškovnika

... u žalbi na Odluku o odabiru žalitelj navodi da ponuda odabranog ponuditelja sadržava nevažeći troškovnik koji je naknadno izmijenjen dokumentacijom o nabavi, pa je naručitelj ponudu odabranog ponuditelja trebao odbiti kao nepravilnu. Pojašnjava da je 9. studenoga 2023. naručitelj putem EOJN dostavio Ispravak - obavijest o izmjenama i dopunama čime je izmijenjen i troškovnik na način da je u istom brisana stavka 2.1.6.1.1. – „Troškovi priključenja građevine na javnu elektro mrežu - 11,04 kw“.

Naručitelj navodi da je odabrani ponuditelj u ponudi dostavio „staru verziju“ troškovnika. Napominje da je i toč. 57. dokumentacije - Rok, način i uvjeti plaćanja, propisano: „Obračun izvedenih radova vrši se na osnovu stvarno izvedenih radova i količina utvrđenih građevinskom knjigom i prema jediničnim cijenama iz ugovornog troškovnika ovjerenih od nadzornog inženjera.“. Ističe da stavka troškovnika 2.1.6.1.1. neće biti izvedena niti plaćena izvoditelju. Napominje da je i sa spornom stavkom u troškovniku, ponuda odabranog ponuditelja financijski povoljnija od ponude žalitelja.

Među strankama je nesporno da je odabrani ponuditelj priložio „staru“ verziju troškovnika, koja je zamijenjena novim troškovnikom a što je naručitelj objavio u EOJN RH. Naime, odredbe važećeg troškovnika ne sadrže spornu stavku 2.1.6.1.1. – „Troškovi priključenja građevine na javnu elektro mrežu - 11,04 kw“, koja je brisana od strane naručitelja. Uvidom u odabranu ponudu, utvrđeno je da je priložen troškovnik s navedenom stavkom i za koju je iskazana cijena. Točkom 19. dokumentacije - Troškovnik, propisano je da troškovnik mora biti popunjen na izvornom predlošku bez mijenjanja teksta, ispravljanja teksta i prepisivanja izvornog teksta. Pod izvornim predloškom/troškovnikom podrazumijeva se troškovnik koji uključuje i sve izmjene i dopune koje su, ako ih je bilo, objavljene u EOJN RH.

Državna komisija ocjenjuje da naručitelj nije postupio sukladno propisanim uvjetima kada je ponudu odabranog ponuditelja ocijenio valjanom, budući da ista sadrži nevažeće dijelove troškovnika. Na taj način naručitelj je odstupio od odredbe članka 290. stavka 1. ZJN 2016 prema kojoj je njegova obveza pregledati i ocijeniti ponude na temelju uvjeta i zahtjeva iz dokumentacije o nabavi. Žalbeni navod je osnovan.

[3] Rješenje Državne komisije: KLASA: UP/II-034-02/24-01/15, od 5. veljače 2024.

IMATE PITANJE?

Slobodno nam se obratite sa svim dilemama i pitanjima.
Tu smo za Vas.

pitajcentar@tim4pin.hr

Mogućnost istovremenog održavanja izbora za članove Europskog parlamenta i mjesnih izbora

Željka Tropina *

Ove godine ističe petogodišnji mandat članova Europskog parlamenta te se 9. lipnja 2024. održavaju novi izbori za Europski parlament. U članku autorica podsjeća da nema zakonske zapreke za istovremenom provedbom izbora za članove Europskog parlamenta i mjesnih izbora. Pritom skreće pozornost da treba voditi računa između razlikovanja samog sastava izbornih tijela i postupka imenovanja članova izbornih tijela.

1. Uvod

Postavši članicom Europske unije 1. srpnja 2013. godine Republika Hrvatska stekla je pravo sudjelovanja u radu institucija Europske unije i donošenja njihovih odluka.

Europski parlament je jedna od najvažnijih institucija Europske unije i jedino tijelo Europske unije birano neposrednim putem. Europski parlament zajedno s Vijećem ministara čini zakonodavnu vlast Europske unije, a njegove glavne zadaće su: rasprava o europskim propisima i njihovo donošenje; praćenje aktivnosti ostalih institucija EU (u suradnji s Vijećem EU), osobito Komisije kako bi se zajamčilo njihovo djelovanje u skladu s demokratskim načelnima; rasprava i donošenje proračuna EU-a i dr. Članove Europskog parlamenta biraju građani Europske unije izravno na izborima na mandat od pet godina. Svaka zemlja članica Europske unije (27 država članica) sama određuje način na koji njezini građani biraju zastupnike u Europski parlament. Mjesta u Europskom parlamentu određuju se prema broju stanovnika svake države članice Unije. Članovi u Europskom parlamentu organizirani su prema svojoj političkoj pripadnosti, a ne prema državni iz koje dolaze, te djeluju unutar klubova zastupnika.

U Republici Hrvatskoj prvi izbori za članove u Europski parlament održani su 2013. godine (12 zastupnika) kojima je mandat trajao godinu dana, jer su idući redovni europski izbori održani 2014. godine. Republika Hrvatska je u razdoblju od 2014. do 2019. godine imala 11 članova u Europskom parlamentu. Treći europski izbori održani su 2019. godine na kojima je u Hrvatskoj birano 12 zastupnika.

U 2024. godini ističe petogodišnji mandat članova Europskog parlamenta te se ove godine održavaju novi izbori za Europski parlament (održavaju se 9. lipnja 2024.).

U Republici Hrvatskoj način izbora članova u Europski parlament uređen je Zakonom o izborima članova u Europski parlament iz Republike Hrvatske[1]. Navedenim Zakonom predviđeno je da se članovi za Europski parlament iz Republike Hrvatske biraju s lista koje predlažu političke stranke ili birači na temelju pravovaljano prikupljenih 5.000 potpisa. Birači na glasačkom listiću daju svoj glas jednoj od kandidacijskih lista, ali isto tako mogu pojedinom kandidatu na listi za koju su glasovali dati preferencijalni glas zaokruživanjem i rednog broja ispred imena i prezimena kandidata kojem daju preferencijalni glas.

Članovi u Europski parlament biraju se na neposrednim izborima, na temelju općeg, slobodnog i jednakoga biračkog prava, tajnim glasovanjem na vrijeme od pet godina.

Izbori se održavaju tijekom posljednje godine petogodišnjeg mandata u izbornom roku koji odredi Vijeće Europske unije. Odluku o raspisivanju izbora za članove u Europski parlament iz Republike Hrvatske donosi predsjednik Republike Hrvatske.

Članovi Europskog parlamenta biraju se na petogodišnji mandat koji počinje otvaranjem prvog zasjedanja Europskog parlamenta nakon provedenih izbora, a može se produljiti ili skratiti sukladno odluci Vijeća Europske unije o određivanju novog izbornog razdoblja. Izabrani članovi Europskog parlamenta nemaju obvezujući mandat. U Europskom parlamentu glasuju pojedinačno i osobno te nisu vezani nikakvim uputama.

Glede mjesne samouprave, ističe se da je mogućnost osnivanja mjesne samouprave predviđena Ustavom Republike Hrvatske[2]. Tako Ustav Republike Hrvatske, u odredbi članka 134. propisuje da se u naselju ili dijelu naselja mogu, u skladu sa zakonom, mogu osnivati oblici mjesne samouprave, čime Ustav postavlja temelj za osnivanje oblika mjesne samouprave i daje ovlast zakonodavcu da područje mjesne samouprave regulira zakonom.

* Željka Tropina, dipl.iur., Ministarstvo pravosuđa i uprave, Zagreb

[1] Narodne novine, broj 92/10, 23/13 i 143/13

[2] Narodne novine, broj 85/2010 – pročišćeni tekst i 5/2014; glava VI. Ustava pod nazivom "Mjesna, lokalna i područna (regionalna) samouprava

Zakonom o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi[3], u glavi VII. Zakona pod nazivom "Mjesna samouprava" koja obuhvaća članke od 57. do 66., regulirana su osnovna pitanja vezana uz mjesnu samoupravu kao što su: osnivanje mjesnih odbora, gradskih kotareva ili četvrti, njihov djelokrug, tijela - vijeće i predsjednik, način financiranja, nadzor nad radom mjesne samouprave i dr. Međutim, treba naglasiti da Zakon samo daje okvir, osnovna načela i polazišta unutar kojih trebaju biti razrađena pitanja vezana uz mjesnu samoupravu, a koja se, u skladu sa Zakonom, uređuju statutom jedinice.

Što se tiče izbora za članove vijeća mjesnih odbora, gradskih kotareva ili četvrti, na postupak izbora shodno se primjenjuju odredbe Zakona o lokalnim izborima[4].

S obzirom na predstojeće izbore za članove u Europski parlament koji se imaju održati ove godine, javlja se pitanje mogu li se istovremeno i s izborima za članove u Europski parlament održati i mjesni izbori (jasno u jedinicama u kojima ističe četverogodišnji mandat članova vijeća mjesnih odbora).

2. Aktivno i pasivno biračko pravo

Članove u Europski parlament biraju, na temelju općeg i jednakoga biračkog prava, svi hrvatski državljani koji imaju biračko pravo. Znači, pravo birati imaju hrvatski državljani s navršenih 18 godina. Pod istim uvjetima koji vrijede za hrvatske državljane, članove u Europski parlament mogu birati državljani drugih država Europske unije koji imaju prebivalište ili privremeni boravak u Republici Hrvatskoj prema Zakonu o strancima[5], ako nadležnom tijelu koje vodi registar birača podnesu zahtjev za upis u registar birača najkasnije 30 dana prije dana održavanja izbora.

Uz navedeni zahtjev za upis u registar birača državljani druge države članice Europske unije dužni su predočiti izjavu u kojoj je navedeno njihovo državljanstvo, adresa njihova prebivališta u Republici Hrvatskoj, gdje je to primjenljivo i mjesto ili izbornu jedinicu u matičnoj državi članici na kojem biračkom popisu je njegovo ime posljednje stavljeno, izjavu da će ostvariti pravo glasa samo u Republici Hrvatskoj i izjavu da nije lišen prava glasovanja u državi članici Europske unije čiji je državljanin.

Ako je državljanin druge države članice Europske unije pravo glasovanja na izborima za člana u Europski parlament ostvario u Republici Hrvatskoj to pravo, ne može ostvariti u matičnoj državi članici Europske unije, niti u drugoj državi članici Europske unije, na istim izborima.

Državljanin Republike Hrvatske koji pravo na glasovanje na izborima za člana u Europski parlament ostvari u drugoj državi članici Europske unije, ne može ostvariti pravo na glasovanje na istim izborima za člana Europskog parlamenta u Republici Hrvatskoj, niti u drugoj državi članici Europske unije, na istim izborima.

Što se tiče *pasivnog biračkog prava*, pravo biti biran za člana u Europski parlament ima hrvatski državljanin koji ima biračko pravo, odnosno koji ima navršenih 18 godina života.

Za člana u Europski parlament mogu biti birani i državljani druge države članice Europske unije koji imaju prebivalište ili privremeni boravak u Republici Hrvatskoj prema Zakonu o strancima ako zadovoljavaju uvjete za ostvarivanje prava kandidiranja propisane Zakonom o izboru članova u Europski parlament iz Republike Hrvatske i pod uvjetom da u Republici Hrvatskoj i državi članici Europske unije čiji su državljani, pojedinačnom sudskom presudom ili administrativnom odlukom protiv koje je dopušten pravni lijek nisu lišeni prava na kandidiranje i da su upisni u registar birača Republike Hrvatske.

3. Kandidiranje za Europski parlament

Pravo predlaganja lista za izbor članova u Europski parlament imaju sve političke stranke registrirane u Republici Hrvatskoj i birači.

Listu za izbor članova u Europski parlament može predložiti jedna politička stranka, te dvije ili više političkih stranaka.

Političke stranke samostalno utvrđuju svoje stranačke liste i redoslijed na njima istaknutih kandidata. Na listi kandidata mora biti toliko kandidata koliko se članova bira u Europski parlament. Prilikom sastavljanja liste predlagatelj je dužan voditi računa o načelu ravnopravnosti spolova. Prijedlog kandidacijske liste grupe birača za izbor članova u Europski parlament mogu svojim potpisom pravovaljano podržati: birači-hrvatski državljani koji imaju biračko pravo i birači-državljani druge države članice Europske unije koji, sukladno odredbama Zakona o izboru članova u Europski parlament iz Republike Hrvatske, imaju biračko pravo na navedenim izborima.

Birači predlažu kandidacijske liste na temelju pravovaljano prikupljenih potpisa. Za pravovaljanost prijedloga liste za izbor članova u Europski parlament potrebno je prikupiti najmanje 5.000 potpisa birača. Potpisi birača za predlaganje kandidacijske liste grupe birača za izbor članova u Europski parlament prikupljaju se isključivo na obrascu čiji je sadržaj i oblik propisalo Državno izborno povjerenstvo za te izbore.

Birač može svojim potpisom podržati više različitih prijedloga kandidacijskih lista grupe birača za izbor članova u Europski parlament.

Prijedlozi lista moraju prispjeti Državnom izbornom povjerenstvu Republike Hrvatske najkasnije u roku od 14 dana od dana raspisivanja izbora.

Tijela za provedbu izbora članova u Europski parlament su: Državno izborno povjerenstvo, županijska izborna povjerenstva i Gradsko izborno povjerenstvo Grada Zagreba, općinska i gradska izborna povjerenstva, te birački odbori.

[3] Narodne novine, broj 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13 – pročišćeni tekst, 137/15 – ispravak, 123/17, 98/19 i 144/20

[4] Narodne novine, broj 144/12, 121/16, 98/19, 42/20, 144/20 i 37/21

[5] Narodne novine, broj 133/20, 114/22 i 151/22

Izborna promidžba za europske izbore započinje danom objave pravovaljano predloženih lista, a završava 24 sata prije dana održavanja izbora. Na sam dan koji prethodi održavanju izbora i na dan izbora do zatvaranja birališta zabranjena je svaka izborna promidžba, objavljivanje procjena izbornih rezultata, kao i objavljivanje prethodnih, neslužbenih rezultata izbora, objavljivanje fotografija u sredstvima javnog priopćavanja, izjava i intervjua nositelja lista, odnosno kandidata, te navođenje njihovih izjava ili pisanih djela.

4. Izbor članova u Europski parlament

Članovi u Europski parlament biraju se po proporcionalnoj zastupljenosti i preferencijalnom glasovanju. Glasuje se na glasačkom listiću na kojem su navedene liste kandidata. Pri tome, teritorij Republike Hrvatske, uključujući birački mjesta izvan granica Republike Hrvatske, čine jednu izbornu jedinicu.

Izbori se provode na biračkim mjestima na području Republike Hrvatske i u sjedištima diplomatsko-konzularnih predstavništava Republike Hrvatske. Birači koji imaju prebivalište u Republici Hrvatskoj, a na dan održavanja izbora zateknu se na službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske, birači koji se na dan izbora nalaze u mirovnim operacijama i misijama, birači koji se kao članovi posade pomorskih i riječnih brodova pod hrvatskom zastavom zateknu izvan granica, na plutajućim objektima u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske, birači koji su smješteni u ustanovama socijalne skrbi te birači lišeni slobode, glasuju na posebnim biračkim mjestima određenima u skladu s odredbama Zakona o izboru članova u Europski parlament iz Republike Hrvatske.

Birači mogu glasovati samo jedanput i samo za jednu listu kandidata. Birač na glasačkom listiću može označiti jednog kandidata koji ima prednost pred ostalim kandidatima na listi za koju je glasovao – *preferirani glas*.

Podjela mjesta za članove u Europski parlament između lista kandidata obavlja se na državnoj razini. Pravo na sudjelovanje u diobi za člana Europskog parlamenta ostvaruju liste koje na izborima dobiju najmanje 5 % danih glasova birača. Preferirani glasovi za pojedine kandidate se uvažavaju ako broj preferiranih glasova pojedinog kandidata iznosi najmanje 10 % glasova koje je osvojila pojedina lista.

Izabrani su oni kandidati sa svake liste kandidata koji su dobili najveći broj preferiranih glasova. Kada dva ili više kandidata dobiju isti broj preferiranih glasova, odlučujući je poredak na list kandidata.

Rezultate izbora za članove u Europski parlament utvrđuje Državno izborno povjerenstvo.

Ako je pravo glasovanja i kandidiranja na izborima za člana u Europski parlament državljanin druge države članice EU ostvario u Republici Hrvatskoj, to pravo ne može ostvariti na istim izborima u matičnoj državi članici EU, niti u drugoj državi članici EU. Državljanin Republike Hrvatske koji ostvari pravo na glasovanje i kandidiranje na izborima za člana u Europski parlament u drugoj državi članici EU, to pravo ne može ostvariti na istim izborima u Republici Hrvatskoj, niti u drugoj državi članici EU.

Ustavnost i zakonitost izbora za članove u Europski parlament iz Republike Hrvatske nadzire Ustavni sud Republike Hrvatske sukladno Ustavnom zakonu o Ustavnom sudu Republike Hrvatske i Zakonu o izboru članova u Europski parlament iz Republike Hrvatske.

Prigovor zbog nepravilnosti u postupku kandidiranja i izbora za članove u Europski parlament mogu Državnom izbornom povjerenstvu podnijeti političke stranke, nositelji kandidacijske liste grupe birača, kandidati za članove u Europski parlament te najmanje 100 birača.

Ocjenjivanje ponašanja sudionika izbora tijekom izborne promidžbe i samog postupka izbora te izvan upravni nadzor izborne promidžbe provodi Etičko povjerenstvo.

Financiranje izborne promidžbe na izborima za članove u Europski parlament iz Republike Hrvatske uređeno je Zakonom o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referenduma[6].

5. Mjesna samouprava

Suština je instituta mjesne samouprave da se građanima omogući sudjelovanje u odlučivanju o lokalnim poslovima i utjecaj na lokalne politike koje su od neposrednog utjecaja na njihovu zajednicu. Sudjelovanje građana koji pokazuju interes za obavljanje poslova od utjecaja na sredinu u kojoj žive, institucionalno se omogućava kroz oblike mjesne samouprave.

Mjesna samouprava ostvaruje se, dakle, osnivanjem *mjesnih odbora, gradskih kotareva ili gradskih četvrti* kao oblika mjesne samouprave, i predstavlja oblik neposrednog sudjelovanja građana u odlučivanju o lokalnim poslovima od neposrednog i svakodnevnog utjecaja na život i rad građana.

Zakonom o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, odredbom članka 57., propisano je da se mjesni odbor osniva statutom jedinice lokalne samouprave kao oblik neposrednog sudjelovanja građana u odlučivanju o lokalnim poslovima od neposrednog i svakodnevnog utjecaja na život i rad građana. Mjesni odbor osniva se za jedno naselje, više međusobno povezanih manjih naselja ili za dio većeg naselja, odnosno grada koji u odnosu na ostale dijelove čini zasebnu razgraničenu cjelinu (dio naselja). Člankom 58. navedenog Zakona propisano je da inicijativu i prijedlog za osnivanje mjesnog odbora mogu dati građani i članovi predstavničkog tijela te druga tijela određena u statutu općine, odnosno grada.

Slijedom navedenih zakonskih odredbi vidljivo je da Zakon propisuje način osnivanja mjesnih odbora kao oblika mjesne samouprave te je na nedvojben način propisano da se mjesni odbori osnivaju statutom jedinice lokalne samouprave (koji donosi predstavničko tijelo propisanom većinom glasova). Stoga, navedeno pitanje spada u samo-

[6] Narodne novine, broj 29/19 i 98/19

upravni djelokrug jedinice, a statutom se točno određuje broj mjesnih odbora koji su osnovani na području neke jedinice, njihov naziv i područje, odnosno naselja koja obuhvaćaju, teritorijalne promjene vezane uz mjesne odbore i dr. Nadalje, člankom 59. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi propisano da će se statutom općine, odnosno grada, u skladu sa zakonom, urediti postupak davanja inicijative i podnošenja prijedloga za osnivanje mjesnog odbora, djelokrug i ovlasti tijela mjesnog odbora, utvrđivanje programa rada mjesnog odbora, osnove pravila mjesnog odbora, način financiranja njihove djelatnosti, obavljanje administrativnih i drugih poslova za njihove potrebe te druga pitanja od važnosti za ostvarivanje njihovih prava i obveza utvrđenih zakonom, statutom i drugim općim aktom predstavničkog tijela.

Budući da jedinice lokalne samouprave samostalno svojim općim aktom tj. statutom u skladu sa zakonom osnivaju oblike mjesne samouprave i uređuju pitanja koja se odnose na mjesnu samoupravu, provodi se postupak propisan općim aktom jedinice. Sama jedinica odlučuje i o osnivanju oblika mjesne samouprave, često na inicijativu građana, kao i o samom postupku i načinu davanja inicijative građana, međutim, u konačnici odluku o osnivanju i ukidanju oblika mjesne samouprave donosi predstavničko tijelo jedinice koje donosi statut i druge opće akte.

Međutim, ukoliko je statutom jedinice lokalne samouprave propisano osnivanje mjesnih odbora, odnosno ukoliko su isti osnovani, lokalna jedinica dužna je provesti izbore za članove vijeća mjesnih odbora.

Uz mjesne odbore kao oblike mjesne samouprave, u gradovima se mogu statutom osnivati gradski kotarevi ili gradske četvrti kao posebni oblici mjesne samouprave[7]. Gradski kotar, odnosno gradska četvrt je oblik mjesne samouprave koji se osniva za područje koje predstavlja gradsku, gospodarsku i društvenu cjelinu, a koje je povezano zajedničkim interesima građana.

Djelokrug, ovlasti i tijela gradskih kotareva, odnosno gradskih četvrti uređuju se statutom grada shodno odredbama Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi koje vrijede za mjesnu samoupravu u mjesnim odborima.

6. Tijela mjesnog odbora

Tijela mjesnog odbora utvrđena su Zakonom i to su vijeće mjesnog odbora i predsjednik vijeća mjesnog odbora.

Članove vijeća mjesnog odbora biraju građani s područja mjesnog odbora koji imaju biračko pravo. Članovi vijeća mjesnog odbora biraju se na neposrednim izborima, tajnim glasovanjem, razmjernim izbornim sustavom, na mandat od četiri godine.

Za člana vijeća mjesnog odbora može biti biran građanin koji ima biračko pravo i prebivalište na području mjesnog odbora za čije se vijeće izbori provode.

Uz vijeće mjesnog odbora, tijelo mjesnog odbora je i predsjednik vijeća. Vijeće mjesnog odbora iz svoga sastava većinom glasova svih članova bira predsjednika vijeća na vrijeme od četiri godine.

7. Izbori za članove vijeća mjesnog odbora

Zakonom o lokalnim izborima uređena su pitanja vezana uz lokalne izbore, odnosno izbore za članove predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i izbor općinskih načelnika, gradonačelnika i župana te njihovih zamjenika. Sukladno odredbama Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi mjesna samouprava u cijelosti spada u djelokrug jedinica lokalne samouprave.

Članovi vijeća mjesnog odbora biraju se na neposrednim izborima, tajnim glasovanjem, a biraju ih građani s područja mjesnog odbora koji imaju biračko pravo. Za člana vijeća mjesnog odbora može se kandidirati i biti izabran, sukladno odgovarajućoj primjeni Zakona o lokalnim izborima, hrvatski državljanin s navršenih 18 godina života koji ima prebivalište na području mjesnog odbora za koji se izbori provode. Mandat članova vijeća mjesnog odbora traje četiri godine. Izbore za članove vijeća mjesnih odbora raspisuje predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave (članak 61.a Zakona). Sukladno Zakonu jedinica lokalne samouprave koja ima osnovane mjesne odbore dužna je provoditi izbore za članove vijeća mjesnih odbora. Slijedom navedenog, obveza je lokalnih jedinica koje imaju osnovane oblike mjesne samouprave na svom području, redovito raspisivanje izbora za vijeća mjesnih odbora svake četiri godine te u tom smislu neodržavanje izbora predstavlja povredu prava na mjesnu samoupravu.

Člankom 59. stavkom 2. te člankom 61. stavkom 4. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi propisano je da će se statutom, odnosno drugim općim aktom općine ili grada urediti sva pitanja vezana uz izbore i obavljanje dužnosti članova vijeća mjesnog odbora, odnosno da postupak izbora članova vijeća mjesnog odbora predstavničko tijelo uređuje općim aktom, odgovarajućom primjenom odredaba zakona kojim se uređuje izbor članova predstavničkih tijela jedinica lokalne samouprave. Dakle, obveza je jedinica lokalne samouprave da općim aktom uredi sva pitanja vezano uz mjesne izbore i to odgovarajućom primjenom odredbi Zakona o lokalnim izborima kojima se uređuje izbor članova predstavničkih tijela jedinica.

Radi posebnosti mjesne samouprave u provedbi izbora za članove vijeća mjesnih odbora potrebno je imati na umu da odgovarajuća primjena zakona ne znači doslovna primjena u svim detaljima, već primjena na specifičan način i samo u pitanjima gdje je to objektivno moguće, vodeći naravno, pri tome računa o temeljnim odredbama i „duhu“ propisa koji se odgovarajuće primjenjuje. Prema tome tim općim aktom jedinice potrebno je propisati izborna tijela i njihove ovlasti, utvrditi rokove za raspisivanje izbora i izbornih radnji, regulirati postupak kandidiranja, način predaje i objave kandidacijskih lista, urediti pitanja nespojivosti, zaštite izbornog prava, troškove izbora

[7] Primjerice Grad Zagreb ima osnovane i mjesne odbore i gradske četvrti kao oblike mjesne samouprave na području Grada, a Grad Split ima kotareve.

i sve ostalo u pogledu mjesnih izbora, kako bi se osigurala uredna i zakonita provedba izbora[8].

Za provedbu mjesnih izbora nadležna su izborna povjerenstva – općinska i gradska izborna povjerenstva, te birački odbori, a sama jedinica lokalne samouprave svojim općim aktom može utvrditi tko imenuje izborna povjerenstva za provedbu mjesnih izbora i njihov sastav, sastav i broj članova biračkih odbora, rokove za provedbu izbornih radnji i ostalo vezano uz provedbu navedenih izbora. Nastavno na navedeno, ističe se da Državno izborno povjerenstvo Republike Hrvatske nije nadležno za provedbu mjesnih izbora (niti se kandidacijske liste predaju DIP-u).

Broj kandidata na pojedinoj kandidacijskoj listi za izbor članova vijeća mjesnih odbora ovisi o broju članova vijeća mjesnog odbora za koji se izbori provode, a broj članova vijeća svakog pojedinog mjesnog odbora određuje sama jedinica lokalne samouprave. Slijedom toga, broj kandidata na pojedinoj kandidacijskoj listi treba biti jednak broju članova vijeća mjesnog odbora za koji se podnosi kandidacijska lista, odnosno provode mjesni izbori.

Nadalje, ukazuje se da je Zakonom o lokalnim izborima, a vezano uz sadržaj kandidacijske liste za *izbor članova predstavničkih tijela jedinica*, propisano da se u prijedlogu kandidacijske liste obvezatno navodi naziv kandidacijske liste i nositelj liste, a kandidati moraju biti na listi poredani od rednog broja 1 zaključno do rednog broja koliko ih se bira (članak 18. Zakona o lokalnim izborima), te da kandidacijske liste i kandidature moraju prispjeti nadležnom izbornom povjerenstvu u roku od 14 dana od dana stupanja na snagu odluke o raspisivanju izbora (članak 21. Zakona o lokalnim izborima).

Slijedom navedenog, i o broju potpisa koje je potrebno prikupiti za pravovaljanost kandidacijske liste kada birači kao ovlašteni predlagatelji predlažu kandidacijsku listu grupe birača na izborima za članove vijeća mjesnih odbora odlučuje sama jedinica lokalne samouprave, odnosno propisuje broj potpisa koje je potrebno prikupiti za pravovaljanost prijedloga kandidacijske liste. S obzirom na činjenicu da je broj stanovnika po mjesnim odborima na području neke jedinice (u pravilu) manji od broja stanovnika samih jedinica, jedinica samostalno o tome vodi računa te nije protivno zakonskim odredbama da svojom odlukom propiše manji broj potpisa potreban za kandidiranje za mjesne izbore od broja potpisa potrebnih za kandidiranje članova predstavničkih tijela utvrđen Zakonom o lokalnim izborima (vodeći računa o broju stanovnika na području mjesnih odbora).

Također, vezano uz naziv kandidacijske liste grupe birača na mjesnim izborima, ukazuje se na odredbe članka 18. stavka 5. i stavka 6. Zakona o lokalnim izborima. Navedenim odredbama propisano je da ako su kandidacijsku listu predložili birači njezin naziv je „kandidacijska lista grupe birača“, te da je nositelj kandidacijske liste prvi predloženi kandidat na listi.

Vezano uz raspisivanje mjesnih izbora potrebno voditi računa i o vremenu, odnosno rokovima za raspisivanje mjesnih izbora, budući da je općinsko, odnosno gradsko vijeće ovlašteno za raspisivanje navedenih izbora. Pri tome je također potrebno voditi računa i o propisanim rokovima koji protječu od raspisivanja do održavanja izbora.

Zakonom o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi riješeno je pitanje drugostupanjske zaštite izbornog prava u izbornim sporovima vezanim uz mjesne izbore (članak 61.b Zakona) propisivanjem nadležnosti ureda državne uprave u županijama, odnosno nadležnog gradskog ureda u Gradu Zagrebu.

Tako je propisano da prigovore zbog nepravilnosti u postupku kandidiranja i izbora članova vijeća mjesnih odbora (u prvom stupnju) rješava nadležno izborno povjerenstvo, utvrđeno općim aktom predstavničkog tijela.

Protiv rješenja nadležnog izbornog povjerenstva podnositelj prigovora koji je nezadovoljan takvim rješenjem, ima pravo žalbe nadležnom uredu državne uprave, odnosno nadležnom gradskom uredu u Gradu Zagrebu.

8. Održavanje mjesnih izbora istovremeno s izborima za članove Europskog parlamenta

Zakonom o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi izrijekom je propisano da je jedinica lokalne samouprave koja ima osnovane mjesne odbore dužna provoditi izbore za članove vijeća mjesnih odbora pri čemu je ujedno propisano i tijelo ovlašteno za raspisivanje izbora – to je predstavničko tijelo (članak 61.a Zakona).

Vezano uz istovremeno održavanje izbora za članove vijeća mjesnih odbora s drugim vrstama izbora, odnosno izbora za zastupnike u Hrvatski sabor, izbora za predsjednika Republike Hrvatske, kao i izbora za članove u Europski parlament iz Republike Hrvatske te lokalnih izbora, činjenica je da su brojne jedinice lokalne samouprave uspješno istovremeno provele mjesne izbore s drugim vrstama izbora, pred istim izbornim tijelima te da nema zakonskih zapreka da se izbori za članove vijeća mjesnih odbora i navedeni izbori za zastupnike, predsjednika i članove za Europski parlament održe istovremeno tj. istoga dana.

Navedeni stav zauzelo je tadašnje Ministarstvo uprave kao nadležno tijelo u čiji djelokrug je spadao izborni sustav, odnosno primjena Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, Zakona o lokalnim izborima, Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor[9], Zakona o izboru predsjednika Republike Hrvatske[10] i Zakona o izboru članova u Europski parlament iz Republike Hrvatske[11], koje je stava da nema prepreke da se izbori provedu istovremeni i pred istim izbornim tijelima (*ako jedinica tako utvrdi svojim općim aktom*)[12].

[8] Navedeni stav zauzelo je tijelo državne uprave nadležno za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu, odnosno prijašnje Ministarstvo uprave u više navrata, a sada Ministarstvo pravosuđa i uprave.

[9] Narodne novine, broj 116/99, 109/00, 53/03, 69/03, 167/03, 44/06, 19/07, 20/09, 145/10, 24/11, 93/11, 120/11, 19/15, 104/15 i 98/19

[10] Narodne novine, broj 22/92, 42/92 – ispr., 71/97, 69/04 – Odluka USRH, 99/04 – ispr. Odluke USRH, 44/06, 24/11 i 128/14

[11] Narodne novine, broj 92/10, 23/13 i 143/13

[12] Mišljenje Ministarstva uprave od 24. siječnja 2014. godine Klasa: 023-01/14-01/41, Urbroj: 515-02-02-02/1-14-1 te dopunu mišljenja od 26. veljače 2014. godine Klasa: 023-01/14-01/41, Urbroj: 515-02-02-02/1-14-7

Međutim, smatra se potrebnim ukazati da je vezano uz raspisivanje mjesnih izbora te njihovo održavanje istovremeno s izborima za članove u Europski parlament, potrebno voditi računa o vremenu, odnosno rokovima za raspisivanje mjesnih izbora, budući da je općinsko, odnosno gradsko vijeće ovlašteno za raspisivanje mjesnih izbora, dok odluku o raspisivanju izbora za članove u Europski parlament donosi predsjednik Republike Hrvatske. Također, u slučaju planiranja istovremenog održavanja izbora za članove u Europski parlament i mjesnih izbora potrebno je posebno voditi računa o nadležnim tijelima za provedbu izbora. Pritom nema prepreke[13] da ista tijela budu nadležna za provedbu navedenih izbora i mjesnih izbora, *ako je općim aktom jedinice tako propisano, odnosno ako predstavničko tijelo jedinice svojim aktom (odlukom) tako propiše.*

Međutim, nema prepreke ni da *jedinica svojim općim aktima* propiše i druga tijela za provedbu mjesnih izbora uz shodnu primjenu Zakona o lokalnim izborima, dakle tijela čiji je sastav drugačiji u odnosu na tijela za provedbu izbora s kojima se istovremeno provode mjesni izbori, odnosno u konkretnom slučaju izbora za članove u Europski parlament iz Republike Hrvatske, te koja bi bila nadležna za provedbu predmetnih mjesnih izbora. Naime, tijela za provedbu mjesnih izbora kada se oni održavaju samostalno i nevezano na druge izbore, ionako su dužne propisati same jedinice svojim općim aktom.

S obzirom da zakonom nije propisana nemogućnost istovremenog održavanja izbora za članove Europskog parlamenta iz Republike Hrvatske i mjesnih izbora, nema zapreke da se oni istovremeno održe, a radi prvenstvenog ostvarivanja ušteda jedinicama lokalne samouprave, što s druge strane ne znači mogućnost skraćivanja tekućeg mandata izabranih članova vijeća mjesnih odbora čiji mandat sukladno zakonu traje četiri godine (naime, izbori se mogu istovremeno provesti u jedinicama koje imaju osnovane mjesne odbore a još nisu provele mjesne izbore, kao i u jedinicama u kojima je istekao ili ističe četverogodišnji mandat izabranim članovima vijeća mjesnih odbora). Međutim, neophodno je da jedinica lokalne samouprave osigura njihovu zakonitu provedbu.

Glede tijela za provedbu izbora za članove u Europski parlament ukazuje se da su ista propisana Zakona o izboru članova u Europski parlament iz Republike Hrvatske.

Ako se jedinice opredijele za to da ista tijela koja provode izbore za izbore za Europski parlament provode i mjesne izbore na području određene jedinice, jedinica u tom slučaju mora svojim općim aktom samo konstatirati, odnosno utvrditi da će izborna tijela koja provode prethodno navedene izbore ujedno provoditi i mjesne izbore, dok je njihov sastav određen sukladno mjerodavnom zakonu.

Zaključno, još se jednom ističe da nema zapreke za istovremenom provedbom izbora za članove Europskog parlamenta i mjesnih izbora, ali se skreće pozornost da treba voditi računa između razlikovanja samog sastava izbornih tijela i postupka imenovanja članova izbornih tijela.

To znači, ukoliko bi tijela koja provede izbore za članove u Europski parlament ujedno provodila i mjesne izbore, da bi *sastav* izbornih tijela bio određen sukladno Zakonu o izboru članova u Europski parlament iz Republike Hrvatske, odnosno to u konkretnom slučaju znači da bi nadležna izborna tijela za mjesne izbore bila ista tijela (u istom sastavu) koja su nadležna za provedbu izbora za članove u Europski parlament. Drugim riječima, nema prepreke da ista tijela budu nadležna za provedbu i jednih i drugih izbora, *ako jedinica svojim aktom tako propiše.* U preostalom dijelu koji se odnosi na *postupak* određivanja, odnosno imenovanja izbornih tijela, kao i zaštitu izbornog prava, analogno se primjenjuju odredbe Zakona o lokalnim izborima. To znači da sama jedinica svojim općim aktima treba propisati tijela za provedbu mjesnih izbora, odnosno u svom općem aktu treba utvrditi da će mjesne izbore provoditi izborna tijela u istom sastavu tj. ista izborna tijela kao za izbore članova za Europski parlament, na temelju čega će onda ista tijela provoditi i jedne i druge izbore.

9. Financiranje provedbe mjesnih izbora

Troškove vezane za mjesne izbore u cijelosti snose jedinice lokalne samouprave, odnosno općine i gradovi u kojima se provode izbori za mjesnu samoupravu, i to kako troškove koje se odnose na izborna tijela, tako i sve ostale troškove koji nastaju uz provedbu izbora. Vezano uz snošenje troškova provedbe mjesnih izbora kada se oni održavaju istovremeno s izborom za članove u Europski parlament, s obzirom na činjenicu da se različitim propisima uređuje raspisivanje i provedba mjesnih izbora i izbora članova za Europski parlament, među kojima i snošenje udjela troškova za provedbu tih izbora tj. troškova za tijela za provedbu izbora, ističe se da troškove za mjesne izbore snose jedinice lokalne samouprave, a sredstva za pokriće troškova izbora za članove u Europski parlament osiguravaju se u državnom proračunu Republike Hrvatske, a njima raspolaže Državno izborno povjerenstvo. Međutim, ukoliko bi tijela koja provode izbore za članove u Europski parlament i za to dobivaju naknadu iz državnog proračuna, ujedno provodila i mjesne izbore, jedinica može donijeti odluku da im dodatno dodijeli određena sredstva, odnosno naknade iz svog proračuna radi povećanog opsega posla u dijelu provedbe izbora za članove vijeća mjesnih odbora (ovisi o odluci i mogućnostima jedinice). U tom slučaju, visinu sredstava, odnosno naknade utvrđuje sama jedinica svojim općim aktom, a sredstva se osiguravaju u proračunu općine, odnosno grada, te je slijedom toga pri određivanju naknada potrebno voditi računa o financijskim mogućnostima jedinice.

Sredstva za podmirenje svih ostalih troškova vezanih uz provedbu mjesnih izbora osiguravaju se u proračunu jedinice lokalne samouprave.

(koja su upućena svim jedinicama lokalne samouprave), a koja su bila dana glede tijela za istovremenu provedbu izbora za članove vijeća mjesnih odbora i tada aktualnih izbora u Europski parlament iz Republike Hrvatske, a u kojima je Ministarstvo bilo mišljenja da nema zapreke da ista tijela budu nadležna za provedbu i jednih i drugih izbora na način kako je to opisano u mišljenjima, te ako to jedinica utvrdi svojim općim aktom. Navedeni stav Ministarstvo uprave zauzelo je i u mišljenjima koja se odnose na provedbu mjesnih izbora istovremeno s izborima za predsjednika Republike Hrvatske i izborima za zastupnike u Hrvatski sabor.

[13] Prema mišljenju tadašnjeg Ministarstva uprave navedenom pod ibid 12.

Drugi poziv na dostavu projektnih prijedloga programa transnacionalne suradnje dunavske regije 2021. – 2027.

Davorka Žagar *

Drugi poziv transnacionalne suradnje dunavske regije nudi mali odmak od standardnih projekata. Specifičnost je u tome da je Poziv namijenjen pripremi projekata za daljnje izvore financiranja, bez obzira na financijski instrument iz kojeg će glavni projekt biti financiran (npr. iz nacionalnih programa, programa Unije, transnaconalnih, prekograničnih ili bilo kojih drugih javnih ili privatnih izvora). EUSDR Seed money facility (SMF), preveden kao poziv za male projekte, ima za svrhu razvoj projekata iz jednog od 12 prioritetnih područja Strategije EU-a za dunavsku regiju (EUSDR). Prijedlozi podneseni u okviru SMF poziva moraju biti usklađeni s najmanje jednim prioritetom Strategije i jasno se odnositi na njen akcijski plan i ciljeve.

1. Uvod

Strateški projekti proizašli iz ovog poziva moraju biti zadovoljiti 3 osnovna kriterija: moraju biti složeni, strateški i transnacionalni.

To podrazumijeva projekte koji su sveobuhvatni tj. sačinjeni od različitih aktivnosti koje pokrivaju široka tematska područja, relevantni za dunavsko područje, gdje je relevantnost povezana sa temeljnim potrebama koje su izrazile podunavske zemlje i koje je odobrio Odbor za praćenje Programa. Transnacionalni učinak projekta trebao bi nadilaziti lokalne/nacionalne potrebe i odnositi se na šire područje Dunava, kroz makroregionalni pristup.

Za financiranje ovih projekata na raspolaganju je 3,6 milijuna eura europskih sredstava, uz stopu sufinanciranja od 80 %, a prijavitelji moraju osigurati preostalih 20 % sredstava. Vrijednost projekata je između 50.000,00 i 100.000,00 eura (EU sredstva).

Trajanje projekata ne smije prelaziti 12 mjeseci (ne uključujući fazi pripreme projekta).

Procijenjeno vrijeme početka projekata je svibanj 2025. godine, ali može početi i ranije, ovisno o broju zaprimljenih projektnih prijava.

Projektni prijedlozi moraju uključivati najmanje 2, a najviše 5 financijskih partnera iz minimalno 2 zemlje programskog područja. Za potencijalne prijavitelje iz Hrvatske, najvažnija je informacija da su prihvatljivi projektni partneri s čitavog teritorija Republike Hrvatske.

Projektni prijedlozi podnose se putem programskog elektronskog sustava – Jems, a jezik Programa je engleski jezik

2. Programsko područje

Programsko područje obuhvaća područja 14 zemalja.

Programsko područje

Programsko područje		
Zemlje članice EU	**Države pristupnice EU**	**Susjedne države**
Austrija Bugarska Hrvatska Češka Njemačka (pokrajine Baden- Württemberg i Bayern) Mađarska Rumunjska Slovačka Slovenija	Bosna i Hercegovina Crna Gora Srbija	Moldavija Ukrajina (pokrajine Chernivetska Oblast, Ivano- Frankiviska Oblast, Zakarpatska Oblast, Odessa Oblast)

Izvor: Program transnacionalne suradnje dunavske regije 2021. – 2027., obrada autorice

3. Prihvatljivi prijavitelji i partneri

Partnerstvo moraju sačinjavati najmanje 2, a najviše 5 financijskih partnera iz najmanje dvije zemlje programskog područja.

Prihvatljivi projektni partneri mogu biti:

- Nacionalna, regionalna i lokalna javna tijela;
- Privatne institucije (profitne i neprofitne);
- Međunarodne organizacije koje djeluju prema nacionalnom pravu države članice EU ili (s ograničenjima) prema međunarodnom pravu.

Napomena: privatne organizacije i organizacije iz Ukrajine ne mogu biti vodeći partneri.

Osim vodećeg partnera i partnera koji izravno dobivaju financijska sredstva od Programa, na projektu mogu sudjelovati i pridruženi partneri, pod uvjetom da je njihovo sudjelovanje važno za projekt i da projektu daju dodanu

* Davorka Žagar, mag. oec., univ. spec. oec., Zagreb.

vrijednost. U slučaju pridruženih partnera, prihvatljivi su isključivo troškovi puta i smještaja (proračunska linija „Travel and Accomodation“), uz uvjet da su ti troškovi planirani u proračunu nekog od partnera. Primjer pridruženog partnera je ministarstvo, koje može biti ključno za pojedini dio projekta, ali nema ili ne želi financijski sudjelovati na projektu.

Prikaz predloženih vrsta partnerstva

Vrsta partnera		Lokacija	Proračun	Kategorija troškova
Partneri koji su izravno financirani kroz projekt	Vodeći partner	13 zemalja programskog područja (osim Ukrajine)	Zaseban	Troškovi osoblja, fiksna stopa do 40 % izravnih troškova osoblja
	Projektni partner	Svih 14 zemalja programskog područja	Zaseban	Troškovi osoblja, fiksna stopa do 40x% izravnih troškova osoblja
Pridruženi strateški partneri	Pridruženi partner	• EU članice • Zemlje nečlanice s programskog područja	Uključen u proračun određenog projektnog partnera/ vodećeg partnera	Troškovi osoblja, fiksna stopa do 40 % izravnih troškova osoblja

Izvor: Programski priručnik (Seed Money Facility Programme Manual), obrada autorice

4. Struktura i outputi projekata

Prijedlozi podneseni u okviru SMF poziva moraju biti usklađeni s najmanje jednim EUSDR prioritetnim područjem i jasno se odnositi na EUSDR akcijski plan i ciljeve (poveznica na EUSDR akcijski plan: https://danube-region.eu/wp-content/uploads/2020/04/EUSDR-ACTION-PLAN-SWD202059-final-1.pdf; poveznica na EUSDR ciljeve: https://danuberegion.eu/about/targets/).

Kako bi se pružila podrška podnositeljima zahtjeva i osigurao usklađen pristup, Program ima unaprijed definirane vrste outputa koje svaki projekt mora isporučiti. **Projekti moraju biti temeljeni na outputima i iz opisa projektnih aktivnosti mora biti jasno da one doprinose ostvarenju projektnih outputa.**

Pregledajte našu ponudu edukacija iz područja financija, računovodstva, revizije, prava i menadžmenta u javnom i neprofitnom sektoru na internet stranici

www.tim4pin.hr

Obvezni outputi koje svaki projekt mora isporučiti

Output 1	Output 2	Output 3
Izvješće o trenutnom stanju u adresiranom području, uključujući: • Opis situacije na terenu i dotičnim zemljama, uključujući pregled dosadašnjih i trenutnih aktivnosti na terenu i komplementarnih projekata koji su provedeni • Opis postojećih nedostataka koji će se riješiti novim inicijativama • Opis ciljnih skupina kojima se budući projekt obraća i njihovih potreba.	Glavni radni plan projekta koji sadrži: • Plan rada koji opisuje aktivnosti, outpute i očekivane rezultate glavnog projekta • Sastav potencijalnog projektnog partnerstva • Indikativni plan proračuna glavnog projekta.	Izvješće o mogućnostima financiranja, uključujući: • Analizu izvora financiranja glavnog projekta • Plan koraka koje je potrebno poduzeti nakon završetka „malog“ projekta.

Izvor: Programski priručnik „Seed Money Facility“, obrada autorice

Osim aktivnosti koje vode ostvarenju obveznih rezultata, projekti mogu uključivati i dodatne pripremne aktivnosti koje su potrebne za razvoj složenih projekata s utjecajem na Podunavlje kao što su npr. konzultacije zajednice i dionika, društveno-ekonomske studije, participativno planiranje, idejni projekti i slično.

5. Pravila prihvatljivosti troškova

Troškovi provedbe odobrenog projekta prihvatljivi su od datuma njegovog početka do njegovog krajnjeg datuma kako je navedeno u odobrenom prijavnom obrascu. Krajnji rokovi za izvršenje plaćanja bit će definirani u samom ugovoru.

Za male projekte prihvatljive su samo dvije kategorije troškova: troškovi osoblja i ostali prihvatljivi troškovi.

Troškovi osoblja moraju se temeljiti na stvarnim troškovima. Osoblje može biti raspoređeno na puno ili nepuno radno vrijeme s fiksnim postotkom radnog vremena koje je osoba radila mjesečno na projektu.

Svi ostali prihvatljivi troškovi (troškovi ureda i administracije, putovanja i smještaja, vanjskih stručnjaka i usluga te opreme), nadoknađuju se na temelju fiksne stope od 40 % izravnih troškova osoblja. Za ove kategorije troškova korisnik u provedbi ne mora dokumentirati da je izdatak nastao i plaćen.

6. Korisne informacije

Projektna dokumentacija koju su potencijalni prijavitelji obvezni dostaviti prilikom podnošenja projektne prijave je sljedeća:

- Izjava o sufinanciranju (potpisuju je svi partneri koji financijski sudjeluju u projektu)
- Izjava o državnim potporama (State aid; potpisuju je svi partneri koji financijski sudjeluju u projektu)

- Sporazum o partnerstvu
- Izjava o međunarodnim organizacijama, ako je primjenjivo
- Izjava pridruženih strateških partnera, ako je primjenjivo
- Potvrda i potpis vodećeg partnera.

Prijavni paket i sve relevantne informacije o Programu dostupni su na web stranici programa: http://www.interreg-danube.eu.

Prije podnošenja projektnog prijedloga potrebno je upoznati se sa sljedećim programskim dokumentima, koji daju detaljnije informacije o uvjetima prihvatljivosti:

- Programski dokument Dunavske regije (IP);
- Priručnik programa za SMF
- Smjernice za popunjavanje projektne prijave (verzija iz studenoga 2023. godine).

Upravljačko tijelo/Zajedničko tajništvo programa i EUSDR koordinatori pružaju individualne konzultacije i tematske seminare kako bi se pružila podrška prijaviteljima u procesu razvoja projektnih prijedloga. Upravljačko tijelo/Zajedničko tajništvo programa pružaju informacije i savjete o tehničkom dijelu poziva, EUSDR koordinatori pružaju savjete vezane uz tematski opseg projekta.

Za opće informacije o Programu, uvjetima prihvatljivosti i nacionalnim pravilima, moguće je obratiti se nacionalnoj kontakt točki. Za Hrvatsku je to Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije (g. Ivan Lajtman).

Prijavitelji mogu svoje projektne prijedloge predati do 29. ožujka 2024. do 14:00 sati i to isključivo putem informatičkog sustava ***Jems***.

Pravni okvir za preoblikovanje sportskog kluba – udruge u sportsko dioničko društvo

Dragan Zlatović *

Sportsko dioničko društvo može nastati osnivanjem novog društva ili preoblikovanjem sportskog kluba – udruge za natjecanje u sportsko dioničko društvo. O nastanku sportskog dioničkog društva preoblikovanjem sukladno aktualnom pravnom okviru piše autor u ovom članku.

1. Pravni izvori

Novim Zakonom o sportu („Narodne novine“, br. 141/22.; u daljnjem tekstu: ZS) uređen je sustav sporta u Republici Hrvatskoj: sportske djelatnosti, osobe u sustavu sporta, financiranje sporta, nadzor i ostala pitanja od značaja za sport, te je posebice naglašeno kako su sportske djelatnosti od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku.

U sustavu sporta djeluje fizička osoba, pravna osoba i školsko sportsko društvo. Pravne osobe koja djeluju u sustavu sporta su sportski klub, udruga sportske rekreacije, sportska zajednica, sportski savez, krovno sportsko udruženje, fitnes centar i ostale pravne osobe registrirane za obavljanje sportskih djelatnosti.

Prema čl.30. ZS-a, sportski klub je pravna osoba registrirana za obavljanje sportske djelatnosti sportske pripreme i sudjelovanja u sportskom natjecanju pojedinog sporta iz nomenklature sportova. Sportski klub može biti osnovan kao udruga ili sportsko dioničko društvo, a može, osim navedenih djelatnosti, obavljati i druge sportske djelatnosti u skladu s Zakonom o sportu, kao i druge djelatnosti u skladu sa statutom udruge ili društvenim ugovorom odnosno izjavom o osnivanju društva.

Sportsko dioničko društvo može, prema čl. 92. ZS-a, nastati osnivanjem novog društva ili preoblikovanjem sportskog kluba – udruge za natjecanje u sportsko dioničko društvo.

Republika Hrvatska može, posebnim ugovorom o prijenosu u kojem će se utvrditi prava i obveze ugovornih strana, prenijeti svoje tražbine prema sportskom klubu – udruzi za natjecanje na jedinicu lokalne samouprave u kojoj je sjedište sportskog kluba – udruge za natjecanje. Pravne osobe u kojima Republika Hrvatska ima većinski udio ili većinsko pravo glasa, posebnim ugovorom o prijenosu u kojem će se utvrditi prava i obveze ugovornih strana, mogu prenijeti svoje tražbine prema sportskom klubu – udruzi za natjecanje, koja će se preoblikovati u sportsko dioničko društvo, na jedinicu lokalne samouprave u kojoj je sjedište sportskog kluba – udruge za natjecanje.

Prema čl. 98. ZS-a, sportski klub – udruga za natjecanja može se preoblikovati u sportsko dioničko društvo, s time što oblik ne može promijeniti udruga nad kojom je otvoren stečajni postupak, osim u provedbi stečajnog plana. Preoblikovanje se upisuje u sudski registar.

Način i rokove provedbe preoblikovanja te druga pitanja značajna za preoblikovanje propisuje pravilnikom čelnik tijela državne uprave nadležnog za sport, što je i učinjeno na način da je ministrica turizma i sporta donijela Pravilnik o preoblikovanju sportskog kluba – udruge za natjecanje u sportsko dioničko društvo („Narodne novine“, br. 115/23.; u daljnjem tekstu: Pravilnik), koji je stupio snagu 14.10.2023.

Danom stupanja na snagu ovoga Pravilnika prestali su važiti Pravilnik o registru profesionalnih športskih klubova (»Narodne novine«, br. 11/07), Pravilnik o načinu i rokovima podnošenja akata Povjerenstvu za profesionalne športske klubove (»Narodne novine«, br. 11/07) i Pravilnik o djelokrugu i načinu rada Povjerenstva za profesionalne športske klubove (»Narodne novine«, br. 11/07).

2. Preoblikovanje sportskog kluba – udruge za natjecanje u sportsko dioničko društvo prema novom Pravilniku

2.1. Postupak preoblikovanja prema novom Pravilniku

Pravilnikom su propisani način, rokovi te druga pitanja značajna za provedbu preoblikovanja sportskog kluba – udruge za natjecanje u sportsko dioničko društvo, kao i način rada Povjerenstva za preoblikovanje (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo).

2.1.1. Zahtjev za dobivanje suglasnosti za provedbu preoblikovanja sportskog kluba – udruge za natjecanje u sportsko dioničko društvo

Zahtjev za dobivanje suglasnosti za provedbu preoblikovanja sportskog kluba – udruge za natjecanje u sportsko dioničko društvo (u daljnjem tekstu: s.d.d.) podnosi se tijelu

* Izv. prof. dr. sc. Dragan Zlatović, Veleučilište u Šibeniku

državne uprave nadležnom za sport, dakle Ministarstvu turizma i sporta, te obvezno sadrži obrazloženje zahtjeva i elaborat o preoblikovanju sastavljen u skladu s odredbama Pravilnika.

2.1.2. Sadržaj elaborata o preoblikovanju

Navedeni elaborat o preoblikovanju osobito treba sadržavati: izvješće ovlaštenog revizora o obavljenoj reviziji stanja imovine, prava i obveza sportskog kluba – udruge za natjecanje, temeljenoj na financijskim podacima koji ne mogu biti stariji od 60 dana od dana podnošenja zahtjeva; popis i procjenu vrijednosti imovine koja se unosi u temeljni kapital, temeljenu na financijskim podacima koji ne mogu biti stariji od 60 dana od dana podnošenja zahtjeva, sastavljene od strane ovlaštenog sudskog vještaka ili ovlaštenog revizora koji nije provodio niti je sudjelovao u navedenoj reviziji, te popis svih tražbina prema sportskom klubu – udruzi za natjecanje, prema vrstama vjerovnika i njihovoj visini na dan podnošenja zahtjeva ovjeren od strane zakonskog zastupnika sportskog kluba – udruge za natjecanje; utvrđenje revizora o vrijednosti tražbina prema sportskom klubu – udruzi za natjecanje temeljeno na financijskim podacima koji ne mogu biti stariji od 60 dana od dana podnošenja zahtjeva; procjenu i utvrđenje vrijednosti prava igranja – korištenja sportske građevine koja može biti ulog u temeljni kapital s.d.d.-a, temeljeno na financijskim podacima koji ne mogu biti stariji od 60 dana od dana podnošenja zahtjeva, sastavljeno od strane ovlaštenog sudskog vještaka ili ovlaštenog revizora koji nije provodio niti je sudjelovao u reviziji te iskaz jedinice lokalne samouprave, u čijem je vlasništvu predmetna sportska građevina, o roku na koji bi sportski klub – udruga za natjecanje imala pravo igranja; pregled poslovanja sportskog kluba – udruge za natjecanje u proteklih pet godina, odnosno usporedni pregled revidiranih izvještaja o prihodima i rashodima sportskog kluba – udruge za natjecanje u tom razdoblju, revidiranih bilanci i pripadajućih bilješki, uključujući pregled revidiranih računovodstvenih načela i načina iskazivanja imovine, obveza, vlastitih izvora, priznavanja prihoda, rashoda, primitaka i izdataka u proteklih pet godina te pobliži opis na što se odnose najznačajnije stavke pojedinog izvještaja u pojedinoj godini; popis članova sportskog kluba – udruge za natjecanje na dan podnošenja zahtjeva; popis članova tijela sportskog kluba – udruge za natjecanje na dan podnošenja zahtjeva – akt kojim se dokazuje nadležnost i međusobni odnosa svih tijela sportskog kluba – udruge za natjecanje na dan podnošenja zahtjeva – sportske rezultate sportskog kluba – udruge za natjecanje barem u posljednjih pet natjecateljskih sezona, broj reprezentativaca u svim kategorijama, ugovorne vrijednosti sportaša natjecatelja s kojima sportski klub – udruga za natjecanje ima ugovor, broj mladih sportaša po kategorijama; potencijalne dioničare s.d.d.-a na dan podnošenja zahtjeva; prijedlog iznosa temeljnog kapitala s.d.d.-a utvrđenog na temelju financijskih podataka koji ne mogu biti stariji od 60 dana od dana podnošenja zahtjeva; nacrt statuta s.d.d.-a u koje se preoblikuje sportski klub – udruga za natjecanje; popis pravnih osoba u kojima je sportski klub – udruga za natjecanje član na dan podnošenja zahtjeva, a osobito trgovačkih društava u kojima je sportski klub – udruga za natjecanje član uz precizno navođenje visine udjela i prava koja udruga ima u tim trgovačkim društvima na dan podnošenja zahtjeva te popis pravnih osoba preko kojih je sportski klub – udruga za natjecanje obavljala sportske djelatnosti ako takvih pravnih osoba ima, kao i opis tijeka poslovanja tih pravnih osoba; opis ciljeva i razloga za preoblikovanje sportskog kluba – udruge za natjecanje – način i postupak upućivanja i bitan sadržaj poziva na upis i uplatu dionica iz čl. 7. st. 1. Pravilnika u kojem će posebno biti određeno upućuje li se poziv na upis i uplatu dionica u jednom ili više upisnih krugova, pri čemu se može odrediti da pravo prvenstva upisa dionica odnosno upisa u ranijim upisnim krugovima pripada jedinici lokalne samouprave u kojoj sportski klub – udruga za natjecanje ima sjedište ili članovima sportskog kluba – udruge za natjecanje.

Ovaj elaborat može sadržavati i druge podatke koji su od značaja za donošenje odluke o davanju suglasnosti na elaborat o preoblikovanju, a osobito dodatne informacije o potencijalnim dioničarima s.d.d.-a koji su prethodno iskazali interes za upisom i uplatom dionica, namjeri sportskog kluba – udruge za natjecanje o ulaganjima u sportsku infrastrukturu nakon provođenja postupka preoblikovanja, sportskim i poslovnim ciljevima preoblikovanja i sl. (3)

Sportski klub – udruga za natjecanje, istovremeno kad i tijelu državne uprave nadležnom za sport, dostavlja ovaj elaborat i Nacionalnom sportskom savezu koji se o tom elaboratu mora očitovati u roku od petnaest dana od dana dostave elaborata te je svoje očitovanje dužan dostaviti sportskom klubu – udruzi za natjecanje i Povjerenstvu.

2.1.3. Odluka o početku postupka preoblikovanja u š.d.d.

Uz ovaj elaborat, sportski klub – udruga za natjecanje dužna je dostaviti i odluku ovlaštenog tijela sportskog kluba – udruge za natjecanje o početku postupka preoblikovanja u s.d.d.

2.1.4. Postupanje Povjerenstva

Prema čl. 99. ZS-a propisano je formiranje Povjerenstvo za preoblikovanje, koje je stručno i savjetodavno tijelo osnovano radi provedbe postupka preoblikovanja iz članka 98. ZS-a.

Povjerenstvo za preoblikovanje ima sedam članova na mandatno razdoblje od pet godina, koje imenuje čelnik tijela državne uprave nadležnog za sport na sljedeći način:

- šest stalnih članova iz reda stručnjaka iz polja pravnih ili ekonomskih znanosti na temelju provedenog javnog natječaja i
- jedan član na prijedlog nacionalnog sportskog saveza čiji je član sportski klub na koji se odnosi odluka koju Povjerenstvo za preoblikovanje treba donijeti.

Povjerenstvo za preoblikovanje ima sljedeće zakonske ovlasti:

- čelniku tijela državne uprave nadležnog za sport predlaže davanje suglasnosti na elaborat o preoblikovanju

– čelniku tijela državne uprave nadležnog za sport predlaže davanje dopuštenja o preoblikovanju.

Povjerenstvo za preoblikovanje ima pravo na naknadu za svoj rad, koja se obračunava po održanoj sjednici, a visina naknade određuje se odlukom o imenovanju, a način rada Povjerenstva za preoblikovanje propisan je Odredbama Pravilnika.

Prema čl. 5. Pravilnika, Povjerenstvo je dužno u roku od 60 dana od dostave urednog zahtjeva za dobivanje suglasnosti za provedbu preoblikovanja sportskog kluba – udruge za natjecanje u sportsko dioničko društvo predložiti čelniku tijela državne uprave nadležnog za sport davanje ili uskratu suglasnosti na elaborat o preoblikovanju i dopuštenja o preoblikovanju. Pri razmatranju zahtjeva za dobivanje suglasnosti za provedbu preoblikovanja, Povjerenstvo je dužno uzeti u obzir obrazloženje zahtjeva za preoblikovanjem, elaborat o preoblikovanju, a naročito cilj i svrhu koja se preoblikovanjem želi postići, utjecaj preoblikovanja na razvoj sporta u jedinici lokalne i/ili regionalne (područne) samouprave u kojoj sportski klub – udruga za natjecanje ima sjedište te sve druge okolnosti od značaja za sportski klub – udrugu za natjecanje, sustav natjecanja u odgovarajućem sportu i interes sporta u cjelini. Povjerenstvo može elaborat poslati sportskom klubu – udruzi za natjecanje na doradu uz dostavu odgovarajućih uputa i primjedbi na elaborat o preoblikovanju pri čemu može zatražiti dostavu Pravilnikom propisanih dokumenata, sačinjenih na temelju novijih financijskih podataka. Sportski klub – udruga za natjecanje dužna je dostaviti dorađeni elaborat o preoblikovanju i tražene dokumente u roku koji odredi Povjerenstvo, a koji ne može biti duži od 60 dana. Nadalje, Povjerenstvo pri razmatranju dostavljenog elaborata o preoblikovanju može zatražiti pisana ili usmena pojašnjenja od tijela sportskog kluba – udruge za natjecanje, ovlaštenih revizora, nacionalnih sportskih saveza, tijela državne uprave nadležnog za sport, drugih državnih tijela te drugih stručnjaka i organizacija, koja se trebaju dostaviti u roku koji odredi Povjerenstvo, a koji ne može biti duži od 60 dana. U ovim slučajevima rok od 60 dana počinje teći od dana zaprimanja dorađenog elaborata odnosno traženog pojašnjenja.

Ako sportski klub – udruga za natjecanje ne dostavi dorađeni elaborat o preoblikovanju i pojašnjenje u propisanom roku, a ne zatraži produljenje roka za dostavu, smatrat će se da je odustao od zahtjeva.

Prema čl. 6. Pravilnika, ako Povjerenstvo predloži davanje suglasnosti na elaborat o preoblikovanju, dužno je utvrditi početni iznos temeljnog kapitala. Iznos temeljnoga kapitala utvrđuje se tako da predstavlja najmanje iznos od 25 % prosječnih godišnjih rashoda sportskog kluba – udruge za natjecanje u proteklih pet godina. Pri izračunavanju prosječnoga godišnjeg rashoda ne računa se ona godina u kojoj je rashod bio najmanji u tih pet godina, kao ni ona godina u kojoj je rashod bio najveći u tih pet godina. Povjerenstvo može utvrditi temeljni kapital i veći od utvrđenog iznosa, uvažavajući stanje imovine i obveza sportskog kluba – udruge za natjecanje temeljeno na financijskim podacima koji ne mogu biti stariji od 60 dana od dana podnošenja zahtjeva, odnosno dana kojeg je za dostavu dokumenata u odredilo Povjerenstvo, vrijednost imovine sportskog kluba – udruge za natjecanje, potrebu za dodatnim sredstvima za obavljanje djelatnosti sportskog kluba – udruge za natjecanje, izvješće ovlaštenog revizora te primijenjene metode procjene vrijednosti sportskog kluba – udruge za natjecanje, a koje ovlašteni revizor mora navesti i obrazložiti u elaboratu o preoblikovanju.

2.1.5. Uplata dionica

Prema čl. 7. st. 1. Pravilnika, dionice se u postupku upisa i uplate mogu uplatiti u novcu, stvarima i pravima u skladu s odgovarajućim odredbama zakona kojima se uređuju trgovačka društva i tržište kapitala te u skladu s pravilima poziva na upis i uplatu dionica. Dionice se mogu uplatiti i u pravu korištenja sportske građevine ili unosom tražbina koje je jedinica lokalne samouprave stekla u skladu s člankom 97. Zakona o sportu.

Na poziv na upis i uplatu dionica na odgovarajući se način primjenjuju odredbe o sukcesivnom osnivanju dioničkog društva.

Ako se temeljni kapital uplaćuje dijelom u novcu, a dijelom u stvarima ili pravima, iznos temeljnog kapitala koji se uplaćuje u novcu mora se uplatiti u potpunosti prije upisa s.d.d.-a u sudski registar i ne smije biti manji od jedne polovine utvrđenog temeljnog kapitala. Elaboratom o preoblikovanju odnosno pozivom na upis i uplatu dionica može biti određeno da se temeljni kapital u cijelosti uplaćuje u novcu.

2.1.6. Prestanak sportskog kluba – udruge za natjecanje

Nadležno tijelo sportskog kluba – udruge za natjecanje dužno je nakon okončanog postupka upisa i uplate dionica i rješenja nadležnog trgovačkog suda o upisu s.d.d.-a u sudski registar trgovačkog suda donijeti odluku o prestanku udruge sukladno čl. 48. st. 1. toč.1. Zakona o udrugama („Narodne novine“, br. 74/14., 70/17., 98/19. i 151/22.) .

U tom slučaju prestanka udruge, ne primjenjuju se odredbe o likvidacijskom postupku udruge sukladno posebnom propisu (v. čl. 48. st. 2. – 4. i čl. 49. Zakona o udrugama).

Na temelju rješenja nadležnog trgovačkog suda o upisu s.d.d.-a u sudski registar trgovačkog suda nadležno upravno tijelo brisat će sportski klub – udrugu za natjecanje iz registra udruga.

2.1.7. Status sportskog dioničkog društva

S.d.d. je pravni sljednik sportskog kluba – udruge za natjecanje koja se preoblikovala. Preoblikovanje se upisuje u sudski registar nadležnog trgovačkog suda prema sjedištu sportskog kluba – udruge za natjecanje, pri čemu s.d.d. zadržava OIB sportskog kluba – udruge za natjecanje

Na sva pitanja upisa preoblikovanja u sudski registar nadležnog trgovačkog suda na odgovarajući se način primjenjuju odredbe Zakona o trgovačkim društvima („Narodne novine“, br. 111/93., 34/99., 121/99. – vjerodostojno

tumačenje, 52/00. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 118/03., 107/07., 146/08., 137/09., 125/11., 152/11. – pročišćeni tekst, 111/12., 68/13., 110/15., 40/19. 34/22. i 114/22. i 18/23; u daljnjem tekstu: ZTD), Zakona o sudskom registru („Narodne novine“, br. 1/95., 57/96., 1/98., 30/99., 45/99., 54/05., 40/07., 91/10., 90/11., 148/13., 93/14., 110/15., 40/19. i 34/22.) i drugih registarskih propisa kojima se uređuje preoblikovanje društava osoba u društva kapitala (v. odredbe čl. 21. st. 2. i čl. 35. st. 11. toč.j. Pravilnika o načinu upisa u sudski registar, „Narodne novine“, br. 121/19. i 2/23)

2.2. Sastav i način rada Povjerenstva za preoblikovanje

Prema čl. 8. Pravilnika, u svezi s čl. 99. ZS-a, Povjerenstvo osobito obavlja sljedeće poslove: utvrđuje temeljni kapital sportskog dioničkog društva nakon provedenog postupka financijske revizije; čelniku tijela državne uprave nadležnog za sport predlaže davanje ili uskratu suglasnosti na elaborat o preoblikovanju; čelniku tijela državne uprave nadležnog za sport predlaže davanje dopuštenja o preoblikovanju.

Kako je već navedeno u čl. 99. st. 2. ZS-a, Povjerenstvo se sastoji od sedam članova, s time što stalni članovi Povjerenstva između sebe biraju Predsjednika Povjerenstva i zamjenika Povjerenstva. Svaki član Povjerenstva ima neograničen pristup dokumentaciji iz djelokruga rada Povjerenstva. Povjerenstvo donosi poslovnik o radu.

Odredbom čl. 10. Pravilnika propisane su posebne ovlasti predsjednika Povjerenstva, koji saziva sjednice Povjerenstva, utvrđuje broj prisutnih članova, predlaže poslovnik o radu, predlaže dnevni red sjednice, predsjeda sjednicom i daje riječ nazočnima, utvrđuje formulaciju prijedloga i daje ga na glasovanje, utvrđuje i objavljuje rezultate glasovanja, brine da se o radu sjednice vodi zapisnik te potpisuje zapisnik. U slučaju njegove spriječenosti, njegove poslove obavlja zamjenik predsjednika Povjerenstva.

Povjerenstvo o pitanjima iz svog djelokruga odlučuje u smislu čl. 11. Pravilnika na redovnim i izvanrednim sjednicama. Redovne sjednice se održavaju po potrebi, na temelju pristiglih zahtjeva sportskih klubova za dobivanje suglasnosti za provedbu preoblikovanja, dok se izvanredne sjednice održavaju iznimno i u hitnim slučajevima na poziv Predsjednika Povjerenstva odnosno na prijedlog najmanje tri člana Povjerenstva. Sjednice se u pravilu održavaju uživo, a mogu se održati telefonskim putem, putem videokonferencija odnosno putem drugih tehnologija za održavanje sastanka na daljinu. Pisani poziv za sjednicu s prijedlogom dnevnog reda i materijalima za raspravu dostavlja se putem elektroničke pošte članovima Povjerenstva i drugim osobama koji se pozivaju na sudjelovanje u radu sjednice, najkasnije sedam dana prije održavanja sjednice.

Ako se saziva izvanredna sjednica Povjerenstva, dnevni red s materijalima može biti dostavljeni u kraćem roku, ali najkasnije 24 sata prije održavanja sjednice.

Sjednicama prisustvuju stalni članovi Povjerenstva te promjenjivi član kojeg je predložio nacionalni sportski savez čiji je član sportski klub na koji se odnosi odluka koju Povjerenstvo treba donijeti. Povjerenstvo može donositi odluke ako je prisutno najmanje pet članova Povjerenstva, pri čemu nije nužna nazočnost člana Povjerenstva kojeg je imenovao nacionalni sportski savez. U slučaju da sjednici ne prisustvuje dovoljan broj članova Povjerenstva, sjednica se odgađa, a Predsjednik Povjerenstva utvrđuje novi datum održavanja sjednice.

Članovi Povjerenstva koji nisu u mogućnosti prisustvovati sjednici, dužni su o tome izvijestiti Predsjednika Povjerenstva prije početka sjednice uz navođenje razloga. Na poziv Predsjednika Povjerenstva sjednicama mogu biti nazočne i druge osobe prema potrebi, kao što su ovlašteni predstavnici sportskog kluba – udruge za natjecanje, stručni savjetnici, revizori i sl., ali bez prava sudjelovanja u odlučivanju.

Prema čl. 13. Pravilnika, sjednicu otvara i vodi Predsjednik Povjerenstva, te isti prilikom otvaranja sjednice utvrđuje prisustvo članova Povjerenstva, što se evidentira i unosi u zapisnik. Dnevni red se usvaja na temelju prijedloga dnevnog reda koji je dostavljen članovima Povjerenstva. Predsjednik i član Povjerenstva može predložiti izmjenu i/ ili dopunu dnevnog reda koji je dostavljen članovima Povjerenstva, a taj prijedlog mora obrazložiti. Nakon što Povjerenstvo odluči o predloženom dnevnom redu, prelazi se na raspravljanje i odlučivanje o pojedinim točkama dnevnog reda.

Nakon rasprave, članovi Povjerenstva javno glasaju o prijedlozima sukladno čl. 14. Pravilnika. Ako je član Povjerenstva predložio donošenje drugačije odluke od predložene, najprije se glasuje o tom prijedlogu, a zatim o prvobitnom prijedlogu. Članovi Povjerenstva se mogu izjasniti »Za« ili »Protiv« prijedloga te se ne mogu suzdržati od glasovanja, osim u posebno opravdanim slučajevima koje su dužni pisano obrazložiti.

Administrativno-stručne poslove za Povjerenstvo obavlja tijelo državne uprave nadležno za sport (Ministarstvo turizma i sporta – Uprava za sport).

pitajcentar@tim4pin.hr

Status neprofitnih organizacija u sustavu poreza na dobit

Željko Dominis *

Neprofitne organizacije su organizacije kojima je primarni cilj ostvarivanje društvene koristi i služenje javnosti. U pravilu neprofitna organizacija nema za cilj stjecanje dobiti, međutim, zbog njenog djelovanja, koje uključuje i obavljanje neke gospodarske djelatnosti od koje ostvaruje prihode, mora utvrditi, na temelju prikupljenih činjenica bitnih za oporezivanje, je li u obvezi plaćanja poreza na dobit. U članku autor podsjeća na aktualne zakonske norme preispitivanja poreznog statusa u slučaju obavljanja gospodarskih djelatnosti.

1. UVOD

Neprofitne organizacije možemo definirati kao javne i privatne organizacije iz područja neprivrede koje se financiraju iz poreza, doprinosa, subvencija, donacija, članarina i sl. U većini zemalja, pa tako i u Hrvatskoj, gospodarska djelatnost neprofitne organizacije zakonski je regulirana, odnosno neprofitne organizacije svoje proizvode/usluge nude na tržištu. Međutim, mnoge od njih u Hrvatskoj i dalje se fokusiraju na donacije, sponzorstva ili različite vrste natječaja zbog nedostatka transparentnosti i jasnih objašnjenja mogućnosti gospodarskog djelovanja. Održivost i ovisnost o različitim vanjskim izvorima financiranja prepreka su za postizanje ciljeva u gotovo svim neprofitnim organizacijama, ali i najčešći razlog za promjenu koncepta poslovanja. Nesklonost usvajanju praksi usmjerenih na profit posebno je vidljiva u marketinškim operacijama. Iako je sam pojam „poslovni modeli“ neprofitnim organizacijama gotovo potpuno nepoznat, mnoge od njih, baš kao i profitne organizacije, svoje poslovanje temelje na poslovnim modelima kroz vrijednosti koje zagovaraju i resurse koje posjeduju.

Neprofitne organizacije nisu eksplicitno definirane u zakonodavstvu u Republici Hrvatskoj, što često ima posljedice u različitom tumačenju i prepoznavanju njihovog poreznog i računovodstvenog tretmana.

Djelatnosti koje se uobičajeno ne smatraju tržišnom djelatnošću, iako se sastoje od prodaje dobara ili usluga, su neredovite i pojedinačne djelatnosti koje se ne obavljaju učestalo i trajno. U slučaju takvih djelatnosti neprofitna organizacija nije obveznik poreza na dobit sve dok to posebnim rješenjem ne utvrdi Porezna uprava. Naime, u zakonskom reguliranju profitne djelatnosti neprofitne organizacije pošlo se od pretpostavke da se radi o manjem opsegu gospodarske aktivnosti, kojom se ne remete pravila tržišne konkurencije i koja je namijenjena potrošnji u skladu s djelatnošću neprofitne organizacije, a ne ostvarivanju profita.

Odredbe Zakona o porezu na dobit[1] (dalje: Zakon) uzimaju u obzir kako su državne ustanove, udruge, vjerske zajednice i druge neprofitne organizacije, iako stječu određene prihode, temeljno oslobođene plaćanja poreza na dobit jer, u skladu s posebnim propisima, obavljaju značajnu društveno korisnu funkciju zbog koje se i osnivaju.

Sukladno članku 2. stavku 1. Zakona porezni obveznik je trgovačko društvo i druga pravna i fizička osoba rezident Republike Hrvatske koja gospodarsku djelatnost obavlja samostalno, trajno i radi ostvarivanja dobiti, dohotka ili prihoda ili drugih gospodarskih procjenjivih koristi.

Člankom 2. stavkom 5. Zakona, propisano je kako tijela državne uprave, tijela područne (regionalne) samouprave, tijela lokalne samouprave i Hrvatska narodna banka nisu obveznici poreza na dobit, osim ako Zakonom nije drukčije određeno. Prema stavku 6. istog članka Zakona, državne ustanove, ustanove jedinica područne (regionalne) samouprave, ustanove jedinica lokalne samouprave, državni zavodi, vjerske zajednice, političke stranke, sindikati, komore, udruge, umjetničke udruge, dobrovoljna vatrogasna društva, zajednice tehničke kulture, turističke zajednice, sportski klubovi, sportska društva savezi, zaklade i fundacije nisu obveznici poreza na dobit.

Međutim, člankom 2. stavkom 7. Zakona propisano je da su osobe, navedene u stavku 5. i stavku 6. toga članka Zakona, a koje u skladu s posebnim propisima obavljaju određenu gospodarsku djelatnost čije bi neoporezivanje dovelo do stjecanja neopravdanih povlastica na tržištu, dužne u roku od osam dana od dana početka obavljanja te djelatnosti upisati se u registar poreznih obveznika koji vodi Porezna uprava radi utvrđivanja obveza poreza na dobit po osnovi obavijanja određene gospodarske djelatnosti. Ako se ne upišu u navedeni registar, Porezna uprava će na vlastitu inicijativu ili na prijedlog drugih poreznih obveznika ili druge zainteresirane osobe, rješenjem utvrditi da su te osobe obveznici poreza na dobit za tu djelatnost.

* Željko Dominis, mag.ing., Dubrovnik

[1] NN, br. 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 138/20, 114/22 i 114/23

2. POSTUPAK UTVRĐIVANJA OBVEZE POREZA NA DOBIT

Imajući u vidu da su brojne neprofitne organizacije, posebice udruge koje djeluju i više godina, prijavile ili će prijaviti povremeno trajno obavljanje određene gospodarske djelatnosti (što istovremeno ne podrazumijeva obvezu plaćanja poreza na dobit prije nego što se utvrdi dovodi li neoporezivanje do stjecanja neopravdanih povlastica na tržištu), prilikom utvrđivanja poreznih obveza potrebno je, pored poreznih propisa, obratiti posebnu pozornost na posebne propise u skladu s kojima su te osobe osnovane te uzeti u obzir razloge njihova osnivanja. Gospodarskom djelatnošću neprofitnih organizacija smatra se djelatnost koju inače obavljaju gospodarski subjekti osnovani radi stjecanja dobiti koji jesu obveznici poreza na dobit ili poreza na dohodak, kao što je npr. ugostiteljstvo, trgovina, zakup ili najam, izdavaštvo ili neka druga djelatnost koja sama po sebi nije svrha postojanja neke neprofitne pravne osobe.

Obveza poreza na dobit utvrđuje se načelno neprofitnim organizacijama samo ako obavljaju određenu gospodarsku djelatnost čije bi neoporezivanje dovelo do neopravdanih povlastica na tržištu. Dakle, bitno je uočiti sudjelovanje na tržištu obavljanjem gospodarske djelatnosti i trajnost obavljanja, pri čemu je uvijek potrebno ispitati je li doista riječ o neprofitnim organizacijama koje obavljaju društveno korisnu funkciju.

Neke djelatnosti se, prema posebnim propisima, ne mogu obavljati u pravnom obliku kao trgovačka društva, već kao ustanove (npr. predškolski odgoj i obrazovanje, skrb o starijima i nemoćnima, obrazovanje odraslih i sl.). Stoga se na temelju Zakona o ustanovama (Nar. nov., br. 76/93, 29/97, 47/99, 35/08, 127/19 i 151/22) osnivaju brojne privatne ustanove koje, unatoč formalno pravnom neprofitnom karakteru, jesu obveznici poreza na dobit i vođenja računovodstva prema propisima za poduzetnike.

2.1. Porezni status neprofitnih pravnih osoba

Sukladno članku 6. Pravilnika o porezu na dobit[2] (dalje: Pravilnik), u postupku utvrđivanja obavljanja gospodarske djelatnosti osoba iz članka 2. stavka 5. i 6. Zakona, a čije bi neoporezivanje dovelo do stjecanja neopravdanih povlastica na tržištu, potrebno je utvrditi obavlja li se ta djelatnost samostalno, trajno i radi ostvarivanja dobiti ili drugih gospodarstveno procjenjivih koristi. Neovisno o formalnom neprofitnom karakteru, ako prihode stječe razmjenom dobara i usluga na tržištu, smatra se da ona obavlja djelatnost na način i uz uvjete po kojima tu djelatnost obavljaju i poduzetnici koji su osnovani radi stjecanja dobiti. Stoga, ako osobe iz članka 2. stavka 5. i 6. Zakona ne prijave početak obavljanja gospodarske djelatnosti, nadležna ispostava Porezne uprave rješenjem će, sukladno članku 2. stavku 7. Zakona, utvrditi obvezu plaćanja poreza na dobit za tu djelatnost u slučajevima kada prema stavku 1. članka 6. Pravilnika utvrdi da bi neoporezivanje te djelatnosti dovelo do stjecanja neopravdanih povlastica na tržištu.

Prema članku 25. stavku 7. Zakona o udrugama[3], rješenje o upisu udruge, koja je u statutu propisala obavljanje gospodarske djelatnosti, nadležni ured dužan je odmah po upisu u registar udruga dostaviti Ministarstvu financija, Poreznoj upravi.

Zakon temeljno propisuje da osobe navedene u članku 2. stavku 6. Zakona nisu obveznici plaćanja poreza na dobit. Dakle, Zakon pretpostavlja da te osobe stječu određene prihode koji nisu oporezivi, sve do trenutka kada se utvrdi moguće narušavanje tržišne utakmice. Poseban porezni tretman navedenih osoba proizlazi iz njihovih općekorisnih aktivnosti i koje su od interesa za Republiku Hrvatsku stoga što svojim aktivnostima nadopunjuju, odnosno poboljšavaju aktivnosti iz nadležnosti državne uprave, a na određene pravne osobe su i prenesene javne ovlasti.

Prema članku 44. Općeg poreznog zakona[4] (dalje: OPZ), poduzetnik jest svaka fizička ili pravna osoba, udružene osobe ili imovinska masa bez pravne osobnosti koja gospodarsku djelatnost obavlja samostalno, trajno i radi ostvarivanja prihoda, dohotka, dobiti ili drugih gospodarski procjenjivih koristi. Gospodarskom djelatnošću smatra se razmjena dobara i usluga na tržištu radi ostvarivanja prihoda, dohotka, dobiti ili drugih gospodarski procjenjivih koristi.

Međutim, s obzirom na zakonsku regulativu neprofitnih organizacija, posebice uzimajući u obzir Zakon o udrugama, neprofitne organizacije mogu načelno obavljati i gospodarske djelatnosti, a pri tome je za porezne svrhe bitno utvrditi koliko te djelatnosti, mogu narušiti tržišnu utakmicu. Temeljno, neprofitne organizacije tržišnu utakmicu mogu narušavati aktivnostima koje se ne mogu smatrati aktivnostima od interesa za opće dobro ili aktivnostima u sklopu javnih ovlasti, što znači obavljanjem određenih djelatnosti na način kako ih obavljaju poduzetnici koji su obveznici poreza na dobit ili dohodak.

U smislu Zakona o udrugama[5], aktivnostima od interesa za opće dobro smatraju se osobito aktivnosti koje pridonose zaštiti i promicanju ljudskih prava, zaštiti i promicanju prava nacionalnih manjina, zaštiti i promicanju prava osoba s invaliditetom i djece s teškoćama u razvoju, starijih i nemoćnih, jednakosti i ravnopravnosti te mirotvorstvu i borbi protiv nasilja i diskriminacije, promicanju vrijednosti Domovinskog rata, zaštiti, brizi i izobrazbi djece i mladih te njihovu aktivnom sudjelovanju u društvu, prevenciji i borbi protiv svih oblika ovisnosti, razvoju demokratske političke kulture, zaštiti i promicanju prava manjinskih društvenih skupina, promicanju i razvoju volonterstva, socijalnim uslugama i humanitarnoj djelatnosti, poticanju i razvoju socijalnog poduzetništva, zaštiti prava potrošača,

[2] NN, br. 95/05, 133/07, 156/08, 146/09, 123/10, 137/11, 61/12, 146/12, 160/13, 12/14, 157/14, 137/15, 1/17, 2/18, 1/19, 1/20, 59/20, 1/21 i 156/22

[3] NN, br. 74/14, 70/17, 98/19 i 151/22

[4] NN, br. 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 42/20, 114/22

[5] NN, br. 74/14, 70/17, 98/19 i 151/22

zaštiti okoliša i prirode i zaštiti i čuvanju kulturnih dobara, održivom razvoju, razvoju lokalne zajednice, međunarodnoj razvojnoj suradnji, zaštiti zdravlja, razvoju i promicanju znanosti, obrazovanja, cijeloživotnog učenja, kulture i umjetnosti, tehničke i informatičke kulture, sporta, dobrovoljnog vatrogastva, traganja i spašavanja te drugim aktivnostima koje se po svojoj prirodi, odnosno po posebnim propisima o financiranju javnih potreba u određenom području mogu smatrati djelovanjem od interesa za opće dobro.

Sve naprijed navedene aktivnosti načelno provode osobe navedene u članku 2. stavku 6. Zakona, a obavljaju ih sukladno posebnim propisima i to:

- vjerske zajednice prema Zakonu o pravnom položaju vjerskih zajednica (Nar. nov., br. 83/02 i 73/13),
- političke stranke prema Zakonu o političkim strankama (Nar. nov., br. 76/93, 111/96, 164/98, 36/01 i 28/06),
- udruge prema Zakonu o udrugama,
- sindikati prema Zakonu o radu (Nar. nov., br. 93/14, 127/17, 98/19, 151/22, 64/23) i konvencijama međunarodnih organizacija rada,
- komore prema posebnom propisu ovisno o javnim ovlastima i o djelatnostima komore,
- umjetničke udruge prema Zakonu o pravima samostalnih umjetnika i poticanju kulturno umjetničkog stvaralaštva (Nar. nov., br. 43/96, 44/96, 127/00, 177/04),
- dobrovoljna vatrogasna društva prema Zakonu o vatrogastvu (Nar. nov., br. 125/19 i 114/22),
- zajednice tehničke kulture prema Zakonu o tehničkoj kulturi (Nar. nov., br. 76/93, 11/94, 38/09),
- turističke zajednice prema Zakonu o turističkim zajednicama i promicanju hrvatskog turizma (Nar. nov., br. 52/19 i 42/20),
- sportski klubovi, sportska društva i savezi prema Zakonu o sportu (Nar. nov., br. 141/22) i
- zaklade i fundacije prema Zakonu o zakladama i fundacijama (Nar. nov., br. 36/95 i 64/01).

Naprijed navedene osobe nisu obveznici poreza na dobit budući da se temeljno ne osnivaju radi trajnog i samostalnog obavljanja određene gospodarske djelatnosti s ciljem ostvarivanja dobiti, dohotka ili drugih gospodarsko procjenjivih koristi, već zbog provođenja aktivnosti od interesa za opće dobro ili zbog obavljanja određenih javnih ovlasti. Međutim, ako naprijed navedene osobe zadovoljavaju možebitne uvjete propisane posebnim propisima, mogu obavljati djelatnost koja se smatra gospodarskom djelatnošću.

Uzimajući u obzir da se gospodarskom djelatnošću smatra razmjena dobara i usluga na tržištu radi ostvarivanja prihoda, dohotka, dobiti ili drugih gospodarsko procjenjivih koristi, osobe navedene u članku 2. stavku 5. i stavku 6. Zakona, koje u skladu s posebnim propisima obavijaju određenu gospodarsku djelatnost, dužne su u roku od osam dana od dana početka obavijanja te djelatnosti upisati se u registar poreznih obveznika koji vodi Porezna uprava radi utvrđivanja obveza poreza na dobit po osnovi obavijanja određene gospodarske djelatnosti. Ako neprofitna organizacija ne prijavi početak obavljanja gospodarske djelatnosti (ne upiše se u registar poreznih obveznika), nadležna ispostava Porezne uprave rješenjem će utvrditi obvezu plaćanja poreza na dobit za tu djelatnost u slučajevima kada utvrdi da bi neoporezivanje te djelatnosti dovelo do stjecanja neopravdanih povlastica na tržištu.

U postupku utvrđivanja obavijanja gospodarske djelatnosti za porezne svrhe potrebno je utvrditi:

- **dovodi li neoporezivanje do stjecanja neopravdanih povlastica na tržištu,**
- **obavija li se ta djelatnost samostalno,**
- **obavija li se ta djelatnost trajno i**
- **obavija li se ta djelatnost radi ostvarivanja dobiti ili drugih gospodarstveno procjenjivih koristi**.

Dakle, obveza poreza na dobiti po osnovi obavijanja određene gospodarske djelatnosti u većini slučajeva se neće moći utvrditi automatizmom, već je potrebno utvrditi da li se obavljanjem gospodarske djelatnosti, stječu neopravdane povlastice na tržištu.

Uzimajući u obzir naprijed navedene zakone kojima se, između ostaloga, utvrđuje potreba za organiziranjem različitih neprofitnih organizacija, potrebno je uzeti u obzir koliko važnu društvenu, socijalnu i humanitarnu funkciju obavljaju organizacije koje brinu o potrebama određenog dijela građana na način da za njihove potrebe troše sredstava organizacije i za čije potrebe državna uprava skrbi na drugi način ili izražava poseban interes te se u tom smislu smatraju posebno zaštićenim osobama. Primjerice, to su organizacije koje obavljaju aktivnosti vezane uz oboljele osobe, osobe s invaliditetom, djecu, sportske aktivnosti djece ili aktivnosti umirovljenika, nezaposlene osobe, beskućnike, žene žrtve nasilja, bivše zatvorenike, liječene ovisnike, djecu i mlade s poremećajima u ponašanju, kada im uz osnovnu socijalnu, humanu, psihološku pomoć ili podršku omogućuju pomoć organiziranjem smještaja, prehrane, odjeće i drugih troškova koji su u određenom trenutku potrebni tim osobama ili članovima udruge.

Međutim, razvidno je kako ovakav postupak za Poreznu upravu nije nimalo jednostavan, s obzirom da je potrebno, od slučaja do slučaja, procjenjivati dvije funkcije koje se međusobno mogu preklapati, a to su opće dobro i javni interes u odnosu na gospodarsku korist samo određenih osoba. Navedeno se ne može utvrditi samo na temelju statuta ili drugog relevantnog akta, već je za porezne svrhe potrebno utvrditi sve relevantne činjenice koje mogu imati utjecaja na oporezivanje, uzimajući u obzir OPZ i gospodarsku bit.

Nadalje, u slučaju utvrđivanja porezne obveze neprofitnim pravnim osobama razvidna je potreba za komunikacijom s odgovornim osobama iz tih organizacija od kojih se očekuje postupanje u dobroj vjeri. Moguće je da će za utvrđivanje poreznih obveza kod nekih neprofitnih osoba biti potrebno izvršiti pregled poslovnih knjiga i dokumentacije ili porezni nadzor, pri čemu je posebnu pozornost potrebno obratiti na one neprofitne pravne osobe koje su osnovane od neke profitne pravne ili fizičke osobe, odnosno poduzetnika ili je neprofitna pravna osoba na neki

drugi način izravno povezana s profitnim pravnim ili fizičkim osobama koje su porezni obveznici.

Pri donošenju odluke o utvrđivanju obveza poreza na dobit uputno je iskoristiti uvide u evidencije Ministarstva financija iz registara neprofitnih organizacija te prikupiti podatke o izvorima prihoda i raspodjeli rashoda, kao i druge podatke o aktivnostima te pravne osobe. Kada je riječ o udrugama, uputno je provjeriti provodi li udruga aktivnosti, odnosno projekte ili programe od interesa za opće dobro. To je moguće na način da se utvrdi ima li udruga potpisan ugovor s davateljem financijskih sredstava iz javnih izvora, odnosno nadležnim tijelima državne uprave ili jedinicama lokalne ili područne (regionalne) samouprave.

Postupak utvrđivanja obveza poreza na dobit je posebice otežan zbog velikog broja neprofitnih organizacija, posebice udruga, kod kojih je već uočeno da su iskoristile zakonom propisane mogućnosti obavljanja određenih djelatnosti pružanja usluga ili prodaje proizvoda uz naknadu, dok ne obavljaju nikakve aktivnosti od interesa za opće dobro ili ih obavljaju u vrlo maloj mjeri, iako te aktivnosti imaju upisane u statut ili u akte o osnivanju. Takvim neprofitnim organizacijama utvrđivanje obveze upisa u sustav poreza na dobit nije sporno.

Nakon što osobe iz članka 2. stavka 6. Zakona prijave obavljanje gospodarske djelatnosti nadležnoj ispostavi Porezne uprave, obveza plaćanja poreza dobit utvrditi će se samo u slučajevima trajnog obavijanja djelatnosti uz naknadu, kao što su:

- pružanje ugostiteljskih usluga, neovisno da li se naknada naziva članarinom ili nekim drugim nazivom,
- pružanje usluga korištenja prostora za rekreaciju neovisno da li se naknada naziva članarinom ili nekim drugim nazivom,
- pružanje računovodstveno – knjigovodstvenih, administrativno – financijskih, informacijsko - komunikacijskih i/ili konzultantskih usluga drugim fizičkim i/ili pravnim osobama uz naknadu,
- davanje u zakup uz naknadu poslovnih, stambenih i drugih prostora, opreme i sredstava za rad pravnim i/ili fizičkim osobama.

Međutim, i u navedenim slučajevima potrebno je kod donošenja odluke o utvrđivanju poreznog statusa svaki slučaj razmatrati ponaosob uzimajući u obzir sve poznate predočene činjenice bitne za oporezivanje.

2.2. Utvrđivanje stjecanja neopravdanih povlastica na tržištu

Upoznavanje neprofitne organizacije:

Potrebno je „upoznati“ neprofitnu organizaciju kako bi se moglo utvrditi što doista radi, svrhu osnivanja, članove i općekorisne aktivnosti. Komunikacija s predstavnicima neprofitne organizacije je neophodna jer su akti o osnivanju vrlo slični za sve neprofitne organizacije. Nakon upoznavanja neprofitne organizacije („ne na prvi pogled“) moći će se uočiti razlika između npr. udruge za pomoć oboljelima od neke strukovne udruge ili sportskog kluba.

Način stjecanja prihoda (aktivno/pasivno) i trošenje prikupljenih sredstava:

Prihodi od darova, donacija, sponzorstva i članarina ili npr. kamata po računima su pasivno stečeni prihodi, koji su osnova postojanja određene neprofitne organizacije te nisu oporezivi. Međutim, upravo je kod takvih prihoda potrebno provjeriti je li riječ o prikrivenim naknadama za pružene usluge.

Prikrivene naknade se mogu pojaviti, primjerice, kada sportski klub naknadu za korištenje određenog prostora ili prostora za treniranje naziva članarinom, što predstavlja oporezivi prihod ili za pružene usluge ili prodane proizvode traži se donacija od npr. najmanje 10 eura, što također predstavlja oporezivi prihod.

Međutim, to neće biti u svakom slučaju, odnosno neka iznimna prigodna prodaja ne bi trebala inercijom dovesti do obveze plaćanja poreza na dobit, jer je potrebno sagledati i trajnost obavljanja djelatnosti.

Otvaranje igraonica i radionica za djecu uz naplatu članarine također predstavlja oporezivi prihod.

Trajnost obavljanja djelatnosti:

U komunikaciji s neprofitnom organizacijom Porezna uprava treba razjasniti je li obavljanje gospodarske djelatnosti iznimka zbog nekog događaja ili se redovito planira odnosno ponavlja. Prigodni tisak i prodaja knjiga (DVD, monografija, tisak knjige za slijepe osobe, bilteni i sl.) ne predstavlja oporezivi prihod. Međutim, ako neprofitna organizacija redovito (svake godine) organizira prigodnu prodaju proizvoda, a nije riječ o proizvodima koje njeni članovi proizvode, to predstavlja oporezivi prihod. Međutim, ne bi se smatralo djelatnošću trgovine ako npr. udruga slijepih i slabovidnih osoba, udruga djece s posebnim potrebama, strukovna škola, udruga za očuvanje kulturne baštine prigodno prodaje proizvode koje su izradili njeni članovi.

Aktivnosti neprofitnih organizacija kao što je npr. redovito organiziranje odmora za djecu (vrtić, škola) uz tečajeve npr. skijanja, plivanja i jezika predstavlja oporezivi prihod.

U svim navedenim slučajevima, ili slučajevima koji se mogu pojaviti, uvijek je potrebno preispitati i dokazati namjenu korištenje ostvarenih prihoda kako bi se utvrdilo postojanje društvene koristi od neprofitne organizacije, a ne iskorištavanje organizacijskog pravnog oblika.

2.3. Posebne djelatnosti

Najmovi:

Potrebno je razlikovati situacije kada neprofitna organizacija iznajmljivanjem prostora narušava tržišnu utakmicu ili kada čini humanitarnu aktivnost (ostvaruje svoju svrhu), npr. ako udruga pruža roditeljima oboljele djece smještaj uz plaćanje naknade kojom se pokrivaju neki troškovi (voda, struja), to ne predstavlja oporezivi prihod. Međutim, najam prostora na lokaciji gdje postoje i druge osobe zainteresirane za pružanje usluga najma (npr. prostor za

trgovinu, radionicu, turistički smještaj) predstavlja oporezivi prihod.

Iznajmljivanje prostora poduzetnicima na lokacijama gdje postoje i drugi iznajmljivači predstavlja oporezivi prihod. Međutim, kad su u pitanju vjerske zajednice potrebno je uzeti u obzir dio imovine koja još nije vraćena vjerskoj zajednici, a istu koriste druge osobe uz naknadu što ne bi predstavljalo oporezivi prihod jer nije ostvaren na tržištu. Iznajmljivanje viška zemljišta i nekretnina u području gdje ne postoji posebni interes drugih osoba za naknade koje nisu tržišne ili je riječ o „zamjenama" (npr. zemljište dano na korištenje u zamjenu za prehrambene proizvode) također ne predstavlja oporezivi prihod, kao i iznajmljivanje stambenog prostora studentima, učenicima, djeci ili drugim osobama slabog imovnog stanja uz minimalne naknade za pokrivanje troškova. Međutim, ako bi se ti prostori za vrijeme praznika iznajmljivali na tržištu drugim osobama, posebice u svrhu turističke djelatnosti (a ne samo za pokrivanje minimalnih troškova), taj dio prihoda predstavlja oporezivi prihod.

Ugostiteljstvo:

Ako je riječ o objektu u kojemu je dozvoljen ulaz svima, to bi u tom slučaju predstavljalo oporezivi prihod. Izuzetak može biti npr. zatvoreni klub umirovljenika, branitelja, sportskog kluba, u kojemu se nudi piće ili hrana uz naplatu samo radi podmirivanja troškova i to ne bi predstavljalo oporezivi prihod. Otvaranje ugostiteljskog objekta otvorenog tipa (svakodnevni rad) predstavlja oporezivi prihod. Iznimna prodaja pri obilježavanju određenih svetkovina unutra područja vjerskih objekata (potreba vjernika) nije oporezivi prihod, ali usluga skrbi npr. za djecu uz naplatu tržišne naknade za sve korisnike predstavlja oporezivi prihod.

Ulaznice:

Potrebno je razlikovati ulaznice za neki događaj (koncert, izložba) ako je to redovita aktivnost, a ne iznimka u organiziranju koncerata ili izložbi, što bi u tom slučaju predstavljalo oporezivi prihod. Ulaznice koje se odnose na razgledavanje kulturnih dobara ili prirodnih bogatstava („muzeji na otvorenom"), koje koristi neka neprofitna organizacija, ne podliježu oporezivanju. Nacionalni parkovi i muzeji nisu obveznici poreza na dobit po osnovi ostvarenih prihoda od ulaznica. Porastom broja turista pojavila se i kod vjerskih zajednica, koje imaju u vlasništvu ili na raspolaganju kulturna dobra, potreba za ograničavanjem broja turista koji besplatno razgledaju te objekte (isto kao i kod ostalih organizacija npr. muzeja, nacionalnih parkova), što također ne predstavlja oporezivi prihod.

2.4. Posebne neprofitne organizacije

Zaklade:

Zaklade stječu imovinu od darova, donacija i vlastitih prihoda, ali su osnovane s jasnim u unaprijed utvrđenim ciljem trošenja stečenih sredstava, zbog čega temeljno nisu obveznici poreza na dobit. One u pravilu imaju veliku novčanu imovinu i samostalno stječu velike prihode npr. iz kamata i financijskih ulaganja, ali takvim djelovanjem ne narušavaju tržišnu utakmicu, iako djelatnost obavljaju trajno, što ipak nije oporezivi prihod. Međutim, ako obavljaju neku djelatnost kao što je npr. trgovina i ugostiteljstvo (kao i za gore navedene osobe), takva djelatnost predstavlja oporezivi prihod.

Sportski klubovi kao specifične djelatnosti:

Sport je od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku, prije svega zbog djece i zdravlja i promocije Republike Hrvatske u svijetu. Potrebno je upoznati sve funkcije, svrhe osnivanja i uočiti razlike između profesionalnih klubova, rekreativnih sportskih klubova, nacionalnih sportskih saveza i klubova u kojim treniraju školska djeca. Tako klubovi u kojima se aktivno trenira određeni sport, u kojima treniraju školska djeca i koji organiziraju natjecanja i natjecanja za djecu, koji ovisno o mogućnosti nabavljaju sportsku opremu (nematerijalna / materijalna), a ostvaruju prihode od članarina, takve aktivnosti nisu oporezivi prihod. Ako nacionalni sportski savezi naplaćuju usluge drugim članovima zbog koji su osnovani (dozvole, kotizacija), to također ne predstavlja oporezivi prihod, jednako kao naplata ulaznica sportskih klubova za utakmice i turnire. Međutim, članarina sportskog kluba ponekad je prikrivena naknada za pružanje usluge tog kluba. Ako se utvrdi da je članarina zapravo naknada za pružene usluge i da se prihodi ne ostvaruju na drugi način ili ako više od 50% ukupnih prihoda čine prihodi od oporezivih naknada, riječ je o obvezniku poreza na dobit koji nema mogućnost plaćanja poreza na dobit u paušalnom iznosu (članak 5.b stavak 2. Zakona).

Osobe iz sustava vatrogastva:

Poseban interes Republike Hrvatske su osobe iz sustava vatrogastva koje se osnivaju polazeći od obveze države za postojanjem, odnosno ne osnivaju se isključivo voljom određenih osoba, već zakonom utvrđenom strukturom povremene djelatnosti kao što su dovoz vode, servis aparata i organizacija priredbi, što ne predstavlja oporezivi prihod.

Vjerske zajednice:

Vjerske zajednice su od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku. Svaka vjerska zajednica ima svoje specifičnosti i način djelovanja, međutim svima je zajedničko djelovanje za opće dobro i financiranje putem darova, donacija ili organizacija unutar vjerske zajednice. Većina vjerskih zajednica je sastavni dio vjerske zajednice koja djeluje po cijelom svijetu, s imovinom ne raspolažu slobodno, vjeru prenose osobe koje su posebno školovane unutar vjerskih zajednica tijekom dužeg vremenskog perioda i živeći u objektima koji pripadaju vjerskoj zajednici. Neke zajednice imaju dugu i složenu povijest u Republici Hrvatskoj, zbog čega imaju i veliku imovinu (dio imovine još je u vlasništvu drugih osoba), neke imaju u vlasništvu i veliki broj kulturnih dobara ili posjeduju imovinu koju ne koriste za vjerske potrebe. Način na koji djeluju vjerske zajednice među svojim vjernicima je različit, a pored održavanja vjerskih

obreda za svoje djelovanje sve više se koriste mediji, tiskani materijali i slično, a za financiranje svih troškova, pored uzdržavanja članova i humanitarnog djelovanja, određene vjerske zajednice i samostalno ostvaruju prihode, zbog čega mogu biti obveznici poreza na dobit.

Ako se vjerska literatura i drugi vjerski predmeti prodaju trajno (svakodnevno) u posebnim objektima otvorenog tipa, odnosno tamo gdje postoje i drugi zainteresirani trgovci, takva aktivnost predstavlja oporezivi prihod. Međutim, prodaja vjerske literature i vjerskih predmeta unutar sakralnih objekata ili popratnih objekata nije oporezivi prihod. U pravilu će u takve prostore doći samo vjernici te vjerske zajednice i kupiti proizvode za koje je vjerska zajednica imala trošak (kip, slika, krunica, knjiga i slično). Riječ je o proizvodima koji služe vjernicima za vjerske potrebe.

3. KADA NEPROFITNA ORGANIZACIJA POSTAJE OBVEZNIK POREZA NA DODANU VRIJEDNOST?

Obveza obračunavanja poreza na dodanu vrijednost (dalje: PDV) ovisi o tome je li isporučitelj dobra ili usluge porezni obveznik PDV-a i o tome je li riječ o isporuci dobra odnosno usluge koja se po hrvatskim propisima oporezuje porezom na dodanu vrijednost.

Većina neprofitnih organizacija nisu obveznici PDV-a. Neprofitna organizacija postaje obveznik PDV-a ako joj vrijednost isporučenih (prodanih) dobara i obavljenih usluga, koje nisu oslobođene PDV-a, tijekom godine prelazi iznos 39.816,84 eura. Riječ je o isporukama dobara i usluga obavljenim uz plaćanje naknade.

Primitak novca bez izravne protučinidbe ne podliježe oporezivanju PDV-om. To znači da se na primljene donacije, odnosno potpore za koje se ne obavlja protuusluga ne zaračunava PDV, pa se one i ne uključuju u kriterij za određivanje oporezivog prometa. Članarine koje su naplaćene od članova neprofitne organizacije, sukladno statutu i drugim aktima, određene po istom kriteriju za sve članove (što ne mora nužno značiti i u istom apsolutnom iznosu), također ne ulaze u kriterij oporezivog prometa.

Neprofitne organizacije koje su obveznici PDV-a obvezne su na sve svoje oporezive isporuke (dakle, na sva dobra i usluge) koje prodaju kupcima ili daju bez naknade, zaračunavati porez na dodanu vrijednost. Neprofitne organizacije koje nisu obveznici PDV-a snose taj porez kao krajnji potrošači. One ne zaračunavaju PDV svojim kupcima pa su za krajnjeg korisnika njihove isporuke u pravilu jeftinije. Međutim, te organizacije nemaju ni pravo odbiti pretporez s ulaznih računa za kupljena dobra, odnosno nabavu, već snose zaračunani PDV kao dio cijene kupljenih artikala ili usluga (npr. kao dio cijene kancelarijskog materijala, nabavljene dugotrajne imovine i dr.). Stoga njihove isporuke ne mogu biti jeftinije za ukupnih 25 posto u odnosu na iste organizacije koje jesu obveznici PDV jer su im rashodi poslovanja veći upravo za PDV sadržan u ulaznim računima.

4. ZAKLJUČAK

Kao temeljno obilježje neprofitnih organizacija pojam „neprofitni“ upućuje da je prva karakteristika tih organizacija odsustvo profita tj. da te organizacije ne djeluju radi ostvarivanja profita, već se njihovo djelovanje povezuje s javnim (općim, zajedničkim) interesom. Neprofitne organizacije imaju drugačiji porezni tretman i posebnu zakonsku regulativu u odnosu na profitne organizacije. Obzirom na velik broj različitih neprofitnih organizacija, od kojih svaka ima svoju specifičnost, za očekivati je da će se pojaviti situacije koje je potrebno posebno razmotriti (što rade, kako obavljaju gospodarsku djelatnost, kako troše sredstva,...), zbog čega se, na temelju prikupljenih činjenica bitnih za oporezivanje, može utvrditi obveza plaćanja poreza na dobit. Većina neprofitnih organizacija nisu obveznici PDV-a.

Literatura:

1. Barić, S.: „Pravni sustav suradnje neprofitnih organizacija s vladom i tijelima lokalne samouprave i uprave u Republici Hrvatsko“, B.a.B.e. – Grupa za ženska ljudska prava, 2000.;
2. Indeed Editorial Team: „For-Profit vs. Nonprofit: Key Differences Between Organizations“, indeed, 2023.;
3. Ministarstvo financija, Porezna uprava, Središnji ured: „Porezni status neprofitnih pravnih osoba – uputa o postupanju“, Klasa: 410-01/15-01/159, Urbroj: 513-07-21-01/15-1, 2015.;
4. Ministarstvo financija, Porezna uprava, Središnji ured: „Neprofitne organizacije – smjernice“, Klasa: 410-01/20-01/82, Urbroj: 513-07-21-01-20-1, 2020.;
5. Perić, J., Delić, A., Stanić, M.: „Exploring business models of nonprofit organizations“, Journal of Contemporary Management Issues, Vol. 25, 2020, No. 2, pp. 181-194, 2020.;
6. Vašiček, D., Vašiček, V.: „Računovodstvo proračunskih i neprofitnih organizacija“, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2016.

Odgovori na vaša pitanja

U nastavku objavljujemo izbor odgovora na Vaša pitanja našim savjetnicima primljena prethodnih mjeseci. Vjerujemo da će i ostalim čitateljima odgovori biti korisni i pomoći u otklanjanju mogućih dilema s kojima se susreću u svojemu radu.

IZUZEĆE OD OVRHE

Pitanje: *Je li iznos bolovanja za njegu djeteta do navršene 3 godine starosti izuzet od ovrhe*?

Odgovor: Sve naknade za vrijeme privremene spriječenosti odnosno nesposobnosti za rad zaposlenika, pa tako i privremene spriječenosti za rad zbog njege oboljelog člana uže obitelji (u Vašem slučaju djeteta do 3 godine starosti) izuzeti su od ovrhe prema odredbama članka 36. stavka 3. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju (Nar. nov., br. 80/13. – 33/23.). Izuzeće od ovrhe se odnosi na sve naknade koje se isplaćuju za bolovanja – i za ona bolovanja koja terete sredstva poslodavca kao i za ona koja terete sredstva HZZO-a ili sredstva državnog proračuna (razlozi privremene spriječenosti odnosno nesposobnosti za rad taksativno su pobrojani u članku 39. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju).

Dakle, naknada koja se zaposleniku isplaćuje koji je privremeno spriječen za rad jer njeguje bolesno dijete u cijelosti je izuzeta je od ovrhe.

STJECANJE PRAVA NA MIROVINU

Pitanje: *Kada stječem pravo na prijevremenu starosnu budući da u Zakonu o mirovinskom osiguranju (NN 112/2022 – članak 34) stoji da žena pravo na prijevremenu starosnu mirovinu stječe sa 60 godina starosti i 35 staža?*

Odgovor: U prijelaznom razdoblju usklađivanja uvjeta za odlazak u mirovinu žena i muškaraca (i starosnu i prijevremenu mirovinu), koji završava 31. prosinca 2029. godine, za žene koje odlaze u prijevremenu starosnu mirovinu propisani su povoljniji uvjeti od onih koji su propisani člankom 34. Zakona o mirovinskom osiguranju.

Naime, članak 182. Zakona o mirovinskom osiguranju propisuje da, iznimno od članka 34. Zakona, žena ispunjava uvjete za odlazak u prijevremenu starosnu mirovinu kada kumulativno zadovolji dva uvjeta, tj. kada ima najmanje 58 godina i šest mjesec života i 33 godine i 3 mjeseca mirovinskog staža.

www.tim4pin.hr

MINIMALNA PLAĆA

Pitanje: *Povećanjem iznosa minimalne plaće na 840 EURA, neki od radnika nam imaju bruto plaću ispod tog iznosa. Da li iznos minimalne plaće od 840,00 EURA u sebi sadrži minuli rad ili na iznos 840 EUR dodajemo minuli rad za svakog radnika kojem isplaćujemo minimalnu plaću?*

Odgovor: Odredbama članka 3. stavka 4. Zakona o minimalnoj plaći (Nar. nov., br. 118/18. i 120/21.) izrijekom je propisano da se u iznos minimalne plaće ne ubrajaju povećanja plaće s osnove:

- prekovremenog rada
- otežanih uvjeta rada
- noćnog rada i
- rada nedjeljom, blagdanom ili nekim drugim danom za koji je zakonom određeno da se ne radi.

Ti se dodaci, dakle, dodaju na iznos minimalne plaće (za 2024. godinu se dodaju na iznos minimalne plaće od 840,00 eura). Međutim, dodaci za minuli rad, za smjenski rad, za dvokratni rad, za rad subotom, za rad u turnusu i sl. se ubrajaju u iznos minimalne plaće što podrazumijeva da se ne dodaju na iznos od 840,00 eura već se uključuju u njegov iznos.

OSOBNI ODBITAK PRI RADU UZ MIROVINU

Pitanje: *Zaposlili smo tajnicu na pola radnog vremena. Zaposlenica je u mirovini. Kako navedena može koristiti osobni odbitak? Izdajemo li joj IP obrazac?*

Odgovor: Osoba koja je u mirovini, a istovremeno radi polovicu punoga radnoga vremena kao tajnica, može od Porezne uprave zatražiti podjelu osobnog odbitka u omjeru koji želi – na primjer, može koristiti 70 % osobnog odbitka na mirovini, a 30 % plaći, ili može 40 % osobnog odbitka koristiti na mirovini, a 60 % na plaći, itd. Porezna uprava će omjer podjele osobnog odbitka evidentirati u obrascu PK (poreznoj kartici) navedene osobe na temelju čega pripadajuće iznose osobnog odbitka koriste isplatitelji pri isplati plaće odnosno mirovine.

Poslodavac nema obvezu izdavanja IP obrasca radnicima jer je sam obrazac, pa tako i obveza njegovog izdavanja ukinuta 2019. godine, i to izmjenama i dopunama Pravilnika o porezu na dohodak, objavljenim u Nar. nov., br. 1/19. Napominjemo da je IP obrazac, prije navedenih izmjena i dopuna Pravilnika o porezu na dohodak, poslodavac

trebao dati radniku za potrebe sastavljanja godišnje porezne prijave, najkasnije do 31. siječnja tekuće za prethodnu godinu.

ISPRAVAK OBRAČUNA PLAĆE

Pitanje: *Utvrdili smo da je, zbog promjene koeficijenta, djelatnici pogrešno obračunata plaća za razdoblje 11/2022 – 12/2023. Na koji način ispraviti pogrešne obračune? Da li u jednom iznosu platiti potrebno, odnosno poslati jedan JOPPD obrazac s određenim oznakama ili poslati svaki posebno?*

Odgovor: U upitu navodite da nije pravovremeno uočeno da se djelatnici povećao koeficijent za obračun plaće, pa naknadno dobrovoljno ispravljate uočenu pogrešku.

Ako poslodavac dobrovoljno ispravlja naknadno utvrđene pogreške u obračunu plaće, a koje su nastale u prethodnim poreznim razdobljima, potrebno je doprinose obračunati prema propisima važećim za razdoblje kada je taj dio plaće trebao biti isplaćen, a porez na dohodak prema propisima koji su na snazi u trenutku isplate razlike plaće. Navedeno podrazumijeva da se porez na dohodak obračunava na kumulirani iznos ukupno utvrđenih razlika plaće, i to u trenutku njihove isplate zaposlenici.

Kako dobrovoljno ispravljate naknadno uočenu pogrešku pri obračunu plaće, ne trebate tražiti zahtjev za ispravak od radnice već je uz obračun dovoljno navesti razloge zbog kojih se za navedeno razdoblje isplaćuje razlika plaća.

Razlike plaća treba na dan isplate, a najkasnije sljedeći radni dan, iskazati na obrascu JOPPD i to po mjesecima za koje su utvrđene, tj. uz navođenje razdoblja na koje se utvrđena razlika plaće odnosi (na primjer, u zasebnim redcima se iskazuje utvrđena razlika plaća za 11/22., 12/22., 1/23, 2/23. itd.), ali bez navođenja sati rada, jer su oni već ranije iskazani u obrascu JOPPD koji je dostavljen Poreznoj upravi pri isplati plaće za određeni mjesec, a za koji se zbog naknadno uočene pogreške utvrđuje razlika.

Napominjemo da se, iznimno, prema odredbama članka 82. stavka 1. točke 18.4. Pravilnika o porezu na dohodak, plaće odnosno dio plaća koje se odnose na više poreznih razdoblja mogu u obrascu JOPPD iskazati u jednom retku za svaku pojedinu kalendarsku godinu samo u slučaju kada se isplaćuju na temelju sudske presude, prema članku 433.a Zakona o parničnom postupku, nagodbe u tijeku sudskog postupka, nagodbe sklopljene s nadležnim državnim odvjetništvom u postupcima za mirno rješavanje spora, nagodbe sklopljene u postupku mirenja u individualnim radnim sporovima prema Zakonu o mirenju te u postupcima pred nadležnim službeničkim sudovima.

1. Neoporezivi iznosi naknada, potpora, nagrada, dnevnica i otpremnina

Tablica 1. Pregled neoporezivih iznosa naknada, potpora, nagrada, dnevnica i otpremnina[1]

RB.	Vrsta isplate	Neoporezivi primici (u eurima i centima)
I.	Naknade	
1.	Prijevozni troškovi na službenom putovanju (čl.7.st.2.t.27. Pravilnika o porezu na dohodak)	u visini stvarnih troškova
2.	Troškovi noćenja na službenom putovanju (čl.7.st.2.t.28. Pravilnika o porezu na dohodak)	u visini stvarnih troškova bez ograničenja kategorije hotela
3.	Troškovi prijevoza na posao i s posla (mjesni i međumjesni) (čl.7.st.2.t.29. i 30. Pravilnika o porezu na dohodak)	u visini stvarnih troškova prema cijeni mjesečne odnosno pojedinačne prijevozne karte javnog prijevoza odnosno do visine cijene mjesečne odnosno pojedinačne prijevozne karte[2]
4.	Uporaba privatnog automobila u poslovne svrhe (čl.7.st.2.t.31. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 0,50 po prijeđenom kilometru
II.	Dnevnice, terenski dodatak i naknada za odvojeni život	
1.	Dnevnice za službeno putovanje u tuzemstvu koje traje više od 12 sati dnevno i dnevnica za rad na terenu u tuzemstvu (čl.7.st.2.t.19. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 30,00[3] (do 70% ako je osiguran jedan obrok do 40% ako su osigurana dva obroka)
2.	Dnevnice za službeno putovanje u tuzemstvu koje traje više od 8 sati, a manje od 12 sati dnevno (čl.7.st.2.t.20. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 15,00 (do 70% ako je osiguran jedan obrok do 40% ako su osigurana dva obroka)
3.	Dnevnice za službeno putovanje u inozemstvo koje traje više od 12 sati dnevno i dnevnica za rad na terenu u inozemstvu (čl.7.st.2.t.21. Pravilnika o porezu na dohodak)	do iznosa utvrđenih propisima o izdacima za službena putovanja za korisnike državnog proračuna (Odluka Vlade RH, NN, br. 16/24)
4.	Dnevnice za službeno putovanje u inozemstvo koje traje više od 8 sati, a manje od 12 sati dnevno (čl.7.st.2.t.22. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 50% iznosa utvrđenih propisima o izdacima za službena putovanja za korisnike državnog proračuna
5.	Dnevnice za službena putovanja *per diem* koje se radnicima isplaćuju iz proračuna Europske unije radi obavljanja poslova njihovih radnih mjesta, a u svezi s djelatnosti poslodavca (čl.7.st.2.t.26. Pravilnika o porezu na dohodak)	do propisanog iznosa (objavljeno na www.tim4pin.hr)
6.	Pomorski dodatak (čl.7.st.2.t.23. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 40,00 dnevno
7.	Pomorski dodatak na brodovima međunarodne plovidbe (čl.7.st.2.t.24. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 60,00 dnevno
8.	Naknada za odvojeni život (čl.7.st.2.t.13. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 280,00 mjesečno
III.	Otpremnine i darovi	
1.	Otpremnina (pri odlasku u mirovinu) (čl.7.st.2.t.14. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 1.400,00
2.	Otpremnina zbog poslovno i osobno uvjetovanih otkaza ugovora o radu prema Zakonu o radu (čl.7.st.2.t.15. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 896,00 (za svaku navršenu godinu rada kod toga poslodavca)
3.	Otpremnine zbog ozljede na radu i profesionalne bolesti (čl.7.st.2.t.16. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 1.200,00 (za svaku navršenu godinu rada kod toga poslodavca)
4.	Dar djetetu do 15 godina starosti (koje je do 31. prosinca tekuće godine navršilo 15 godina starosti) (čl.7.st.2.t.18. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 140,00 godišnje
5.	Dar u naravi (čl.22.st.3.t.7. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 133,00 godišnje
6.	Godišnja prigodna nagrada (božićnica, naknade za godišnji odmor i sl.) (čl.7.st.2.t.5. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 700,00 godišnje (ukupno kod svih poslodavaca)
7.	Nagrade za radne rezultate i drugi oblici dodatnog nagrađivanja radnika (dodatna plaća, dodatak uz mjesečnu plaću i sl.) (čl.7.st.2.t.32. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 1.120,00 godišnje (ukupno kod svih poslodavaca)
8.	Naknade za podmirivanje troškova ugostiteljskih, turističkih i drugih usluga namijenjenih odmoru radnika prema propisima ministarstva nadležnog za turizam (čl.7.st.2.t.33. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 400,00 godišnje (ukupno kod svih poslodavaca)
9.	Novčane paušalne naknade za podmirivanje troškova prehrane radnika (čl.7.st.2.t.34. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 1.200,00 godišnje (ukupno kod svih poslodavaca)
10.	Troškovi prehrane radnika nastali za vrijeme radnog odnosa kod poslodavaca na temelju vjerodostojne dokumentacije (čl.7.st.2.t.35. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 1.800,00 godišnje pod uvjetom da računi o obavljenim uslugama prehrane glase na poslodavca i da su podmireni bezgotovinskim putem. Neoporezivi primitak priznaje se za mjesec u kojem je usluga prehrane obavljena
11.	Troškovi smještaja radnika nastali za vrijeme radnog odnosa kod poslodavaca na temelju vjerodostojne dokumentacije (čl.7.st.2.t.36. Pravilnika o porezu na dohodak)	do visine stvarnih izdataka podmirenih bezgotovinskim putem. Neoporezivi primitak priznaje se za mjesec u kojem je usluga smještaja obavljena, a ako se isplaćuje radniku, priznaje se u mjesecu isplate

[1] Čl. 7., st. 2. Pravilnika o porezu na dohodak (NN, br. 10/17, 128/17, 106/18, 1/19, 80/19, 1/20, 74/20, 1/21, 102/22, 112/22, 156/22, 1/23, 3/23, 56/23 i 143/23).

[2] Čl. 7. st.33. Pravilnika o porezu na dohodak: Naknade troškova prijevoza na posao i s posla međumjesnim javnim prijevozom i/ili naknade stvarnih izdataka prema cijeni mjesečne odnosno pojedinačne prijevozne karte mjesnim javnim prijevozom ne odnose se na isplate radnicima koji cijeli mjesec nisu radili odnosno koji su cijeli mjesec proveli na bolovanju ili plaćenom odnosno neplaćenom dopustu u skladu s posebnim propisima ili su cijeli mjesec radilina izdvojenom mjestu rada sukladno propisu koji uređuje radne odnose.

[3] Čl. 7., st. 13. Pravilnika o porezu na dohodak: Ako je na službenom putovanju odnosno radu na terenu, na teret poslodavca, osiguran jedan obrok (ručak ili večera) neoporezivi iznos dnevnice koji se isplaćuje u novcu umanjuje se za 30% odnosno za 60% ako su osigurana dva obroka (ručak i večera). Doručak koji je uračunat u cijenu noćenja smatra se troškom noćenja i ne smatra se osiguranom prehranom. Smatrat će se da je osobi prehrana osigurana i ako je osiguran obrok (ručak i/ili večera):
- u cijeni kotizacije za prisustvovanja seminarima, stručnim savjetovanjima i slično
- u cijeni karte za putovanje brodom
- u cijeni zrakoplovne putničke karte, zbog prekida putovanja ili
- iz sredstava reprezentacije poslodavca.

RB.	Vrsta isplate	Neoporezivi primici (u eurima i centima)
12.	Naknade za troškove redovne skrbi djece radnika isplaćene na račun radnika temeljem vjerodostojne dokumentacije ustanova predškolskog odgoja te drugih pravnih ili fizičkih osoba koje temeljem posebnih propisa i odluka nadležnog tijela skrbe o djetetu predškolske dobi (čl.7.st.2.t.37. Pravilnika o porezu na dohodak)	do visine stvarnih izdataka
13.	Novčane paušalne naknade za podmirivanje troškova radnika za rad od kuće (čl.7.st.2.t.39. Pravilnika o porezu na dohodak)	Do 4,00 po danu rada od kuće, a najviše do 70,00 mjesečno
IV.	Potpore	
1.	Zbog invalidnosti zaposlenika (čl.7.st.2.t.1. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 560,00 godišnje
2.	U slučaju smrti zaposlenika (osim potpora koje poslodavci isplaćuju djeci radnika – one su neoporezive u ukupnom iznosu) (čl.7.st.2.t.2. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 1.120,00
3.	Jednokratne potpore koje djeci u slučaju smrti roditelja isplaćuju ili daju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave na temelju svojih općih akata te pravne i fizičke osobe (čl.7.st.2.t.2. Pravilnika o porezu na dohodak)	u ukupnom iznosu isplate
4.	Jednokratne potpore u slučaju smrti člana uže obitelji radnika (bračnog druga, roditelja, roditelja bračnog druga, djece, drugih predaka i potomaka u izravnoj liniji, posvojene i udomljene djece i djece na skrbi te punoljetne osobe kojoj je porezni obveznik imenovan skrbnikom prema posebnom zakonu) (čl.7.st.2.t.3. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 560,00
5.	Potpore zbog neprekidnog bolovanja radnika dužeg od 90 dana. Razdoblje bolovanja duže od 90 dana ne mora se odnositi na jednu kalendarsku godinu (čl.7.st.2.t.4. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 560,00 godišnje
6.	Potpora za novorođenče (čl.7.st.2.t.25. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 1.400,00
7.	Darovanje za zdravstvene potrebe (operativne zahvate, liječenja, nabavu lijekova i ortopedskih pomagala te troškove prijevoza i smještaja u zdravstvene ustanove), rješavanje kojih nije plaćeno obveznim, dopunskim, dodatnim i privatnim zdravstvenim osiguranjem niti na teret sredstava fizičke osobe, pod uvjetom da je darovanje, odnosno plaćanje nastalih izdataka za tu namjenu obavljeno na žiroračun primatelja dara ili zdravstvene ustanove te na temelju vjerodostojnih isprava. (čl.4.st.2. Pravilnika o porezu na dohodak)	u visini stvarnih izdataka za tu namjenu
8.	Udžbenici, radne bilježnice i bilježnice koje jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave daju učenicima osnovnih i srednjih škola na redovitom školovanju odnosno novčane naknade koje isplaćuju za te svrhe na temelju svojih općih akata i za koje su sredstva planirana u proračunima tih jedinica (čl.8.st.2.t.10. Zakona o porezu na dohodak[4])	u visini stvarnih izdataka za tu namjenu
9.	Formalni i neformalni programi obrazovanja nezaposlenih osoba i drugih socijalno ugroženih skupina koje bez naplate organiziraju pravne i/ili fizičke osobe, a koji se financiraju iz državnog proračuna i/ili proračuna lokalne i područne (regionalne) samouprave i/ili iz fondova i programa Europske unije i drugih međunarodnih fondova (čl.8.st.2.t.11. Zakona o porezu na dohodak)	u visini stvarnih izdataka za tu namjenu
10.	Premije dobrovoljnog mirovinskog osiguranja koje poslodavac uplaćuje u korist svojeg radnika, uz njegov pristanak, tuzemnom dobrovoljnom mirovinskom fondu, koji je registriran u skladu s propisima koji uređuju dobrovoljno mirovinsko osiguranje (čl.9.st.1.t.18. Zakona o porezu na dohodak)	67,00 eura mjesečno, odnosno 804,00 eura godišnje
11.	Premije dodatnog i dopunskog zdravstvenog osiguranja na temelju vjerodostojne dokumentacije (čl.7.st.2.t.38. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 500,00 godišnje podmirene bezgotovinskim putem (ukupno kod svih poslodavaca)
12.	Potpora djetetu umrlog ili bivšeg radnika, kod kojeg je nastupio potpuni gubitak radne sposobnosti,za školovanje do 15. godine života odnosno do završetka osnovnoškolskog obrazovanja (čl.7.st.2.t.17. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 560,00 mjesečno
13.	Sredstva koja se fizičkim osobama dodjeljuju iz fondova i programa EU po tijelima akreditiranim[5]u skladu s pravilima EU, za provedbu aktivnosti mobilnosti u okviru programa i fondova Europske unije, a u svrhe obrazovanja i stručnog usavršavanja za pokriće izdataka prijevoznih troškova, prehrane i smještaja te za realizaciju projektnih aktivnosti koje prijavljuju fizičke osobe (izdaci za najam prostora, osiguranje, opremu i materijale i drugo), a u skladu s financijskom uredbom Europske komisije (čl.5.st.12. Pravilnika o porezu na dohodak)	ukupan iznos primitaka
14.	Sredstva za pokriće troškova školovanja, usavršavanja i znanstvenih istraživanja, neovisno isplaćuje li navedene primitke poslodavac ili drugi isplatitelj, ako se ti primici ne ostvaruju u okvirima provedbe aktivnosti mobilnosti te pod uvjetom da se ne smatraju izvorom dohotka, na temelju vjerodostojnih isprava (ugovor, izvješće, račun i drugo) (čl.5.st.13. Pravilnika o porezu na dohodak)	najviše u visini propisanih u skladu s posebnim propisima prema kojima se programi provode
15.	Naknade za pokriće izdataka prijevoznih troškova, prehrane, smještaja i drugih prihvatljivih troškova propisanih pravilima i propisima tijela Europske unije, koje se isplaćuju dugoročnim i kratkoročnim stručnjacima u skladu s međunarodnim ugovorom za vrijeme rada na projektu financiranom od strane Europske unije za provedbu programa tehničke pomoći Europske unije pod uvjetom da su osigurane vjerodostojne isprave (ugovor, izvješće, obračun i dr.) (čl.5.st.14. Pravilnika o porezu na dohodak)	najviše u visini propisanoj pravilima i propisima tijela Europske unije prema kojima se projekti provode

[4] Zakon o porezu na dohodak (NN, br. 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 138/20, 151/22 i 114/23).

[5] Agencija za mobilnost i programe EU.

RB.	Vrsta isplate	Neoporezivi primici (u eurima i centima)
V.	Nagrade zaposlenicima	
1.	Za navršenih: • 10 godina radnog staža • 15 godina radnog staža • 20 godina radnog staža • 25 godina radnog staža • 30 godina radnog staža • 35 godina radnog staža • 40 godina radnog staža i svakih narednih 5 godina (čl.7.st.2.t.6.-12. Pravilnika o porezu na dohodak)	 do 280,00 do 336,00 do 392,00 do 448,00 do 504,00 do 560,00 do 672,00
VI.	Stipendije	
1.	Stipendije učenicima i studentima za redovno školovanje u tuzemstvu i inozemstvu na srednjim, višim i visokim školama te fakultetima (čl.6.st.1.t.4. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 560,00 mjesečno
2.	Stipendija koja se dodjeljuje studentima za izvrsna postignuća, a koje se dodjeljuju temeljem javnih natječaja kojima mogu pristupiti svi studenti pod jednakim uvjetima (čl.6.st.1.t.5. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 840,00 mjesečno
3.	Stipendije studentima u redovitom statusu na visokim učilištima, izabranima na javnim natječajima kojima mogu pristupiti svi studenti pod jednakim uvjetima koje isplaćuju, odnosno dodjeljuju zaklade, fondacije, ustanove i druge institucije, registrirane u Republici Hrvatskoj za odgojno-obrazovne ili znanstvenoistraživačke svrhe, koje djeluju u skladu s posebnim propisima i osnovane su s namjenom stipendiranja (čl.9.st.1.t.19. Zakona o porezu na dohodak)	u ukupnom iznosu isplate
VII.	Stipendije, nagrade i naknade športašima	
1.	Športske stipendije, koje se prema posebnim propisima isplaćuju športašima za njihovo športsko usavršavanje (čl.6.st.1.t.6. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 560,00 mjesečno
2.	Naknade športašima amaterima, prema posebnim propisima (čl.6.st.1.t.8. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 560,00 mjesečno
3.	Nagrade za športska ostvarenja[6] (čl.6.st.1.t.7. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 2.800,00 godišnje
VIII.	Primici učenika i studenata	
1.	Primici po posebnim propisima učenika i studenata na redovnom školovanju za rad preko učeničkih i studentskih udruga (čl.6.st.1.t.2. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 3.360,00 godišnje
2.	Nagrade učenicima za vrijeme praktičnog rada i naukovanja i naknade učenicima za vrijeme dualnog obrazovanja (čl.6.st.1.t.1. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 280,00 mjesečno

1.1. Isplate zaposlenicima

Iznose naknada, potpora i nagrada iz tablice 1. poslodavac može isplatiti neoporezivo samo zaposlenicima, bez obveze obračuna poreza i doprinosa. Ako isplatitelj isplaćuje na ime naknada, potpora i nagrada veće iznose zaposlenicima, razlika se pribraja plaći u tom mjesecu, obračunavaju se doprinosi te porez na dohodak i prirez (čl. 21. Zakona o porezu na dohodak).

[6] Pravilnik o pokriću obveznih doprinosa, trajnoj novčanoj naknadi, dodjeli nacionalne sportske stipendije i nagradama za sportska ostvarenja (NN, br. 41/23)

Oporezivim primicima po osnovi nesamostalnog rada ne smatraju se voda te topli i hladni napitci (osim napitaka koji u sebi sadrže alkohol), a koje poslodavac na svoj teret omogućuje radnicima za vrijeme radnog vremena.[7]

1.2. Isplate osobama koje nisu u radnom odnosu

Ako se prethodno navedeni iznosi isplaćuju osobama koje nisu u radnom odnosu, ukupno isplaćeni iznos smatra se drugim dohotkom.

Iznimka su neprofitne organizacije i proračunski korisnici. Osobama koje nisu u radnom odnosu neprofitne organizacije i proračunski korisnici mogu neoporezivo isplaćivati:

- Naknade troškova službenog putovanja (troškovi prijevoza, noćenja i dnevnica) i troškove korištenja osobnog automobila u službene svrhe, ako obavljaju poslove za potrebe tih organizacija i ako do trenutka isplate navedenih primitaka u istom poreznom razdoblju nisu ostvarile dohodak po osnovi nesamostalnog rada ili drugi dohodak u neprofitnim organizacijama uz naknadu, a do propisanog iznosa, prema članku 9., stavku 1., točki 11. Zakona o porezu na dohodak i članku 6., stavcima 7. i 8. Pravilnika o porezu na dohodak.
- Troškove noćenja i prijevoza na službenom putovanju osobama koje **primaju naknadu**, ali pod uvjetom da račun za noćenje i prijevoz glase na neprofitnu organizaciju ili proračunskog korisnika, prema članku 9., stavku 1., točki 12. Zakona o porezu na dohodak.
- Naknade za korištenje privatnog automobila u službene svrhe do 0,40 eura po prijeđenom kilometru koje se isplaćuju osobama s invaliditetom koje, u skladu s propisom kojim je uređen znak pristupačnosti u trenutku odlaska na službeni put, imaju pravo na znak pristupačnosti.

2. Naknade korisnika državnog proračuna

2.1. Osnovica za obračun naknada, potpora i otpremnina za mirovinu za korisnike državnog proračuna

Temeljem članka 38. Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2024. godinu (NN, br. 149/23), osnovica za obračun naknada i drugih primanja na temelju posebnih propisa (tzv. **proračunska osnovica**) u 2024. godini iznosi 441,44 eura.

[7] Članak 7. stavak 41. Pravilnika o porezu na dohodak.

Narudžbenicu za pretplatu na časopis, kao i brojne druge informacije o djelovanju našeg Centra, možete pronaći na internet stranici www.tim4pin.hr

2.2. Materijalna prava prema kolektivnim ugovorima za državne i javne službenike i namještenike

Tablica 2. Pregled materijalnih prava

Materijalno pravo	Državni službenici i namještenici*	Službenici i namještenici u javnim službama**
Dnevnica za službeni put u zemlji***	30,00 eur **čl. 48.**	30,00 eur **čl. 62.**
Dodatak za rad na terenu	30,00 eur **čl. 49.**	30,00 eur **čl. 62.** **čl. 63.**
Osnovica za isplatu jubilarne nagrade****	238,90 eur **čl. 55.**	238,90 eur **čl. 67.**
Regres za korištenje godišnjeg odmora	300,00 eur **čl. 43.**	300,00 eur **čl. 58.**
Godišnja nagrada za božićne blagdane (božićnica)	300,00 eur **čl. 57.**	300,00 eur **čl. 69.**
Dar djetetu u prigodi Dana sv. Nikole	100,00 eur **čl. 56.**	100,00 eur **čl. 68.**
Godišnja nagrada za uskršnje blagdane (uskrsnica)	100,00 eur **čl. 57.a**	100,00 eur **čl. 69.a**
Naknada za odvojeni život od obitelji	132,72 eur **čl. 51. st. 7.**	uredit će se granskim kolektivnim ugovorima. **čl. 64.**
Naknada troškova nastalih zbog obavljanja posla na izdvojenom mjestu rada, po danu	u iznosu koji je neoporeziv u skladu s posebnim propisom o porezu na dohodak, ako je takav rad ugovoren kao stalan ili kada razdoblje rada tijekom jednog kalendarskog mjeseca traje duže od sedam radnih dana **čl. 52.**	u iznosu koji je neoporeziv u skladu s posebnim propisom o porezu na dohodak, ako je takav rad ugovoren kao stalan ili kada razdoblje rada tijekom jednog kalendarskog mjeseca traje duže od sedam radnih dana **čl. 66. a**
Otpremnina prilikom odlaska u mirovinu	dvije osnovice za izračun plaće državnog službenika i namještenika koje će biti važeće na zadnji dan rada u državnoj službi prije odlaska državnog službenika i namještenika u mirovinu čl. 44.	dvije osnovice za izračun plaće zaposlenika, koja je važeća na zadnji dan rada u javnoj službi prije odlaska u mirovinu čl. 59.
Naknada za korištenje privatnog automobila u službene svrhe*******	u visini neoporezivog iznosa prema poreznim propisima 0,50 eura po prijeđenom kilometru	u visini neoporezivog iznosa prema poreznim propisima 0,50 eura po prijeđenom kilometru čl. 66.

*Kolektivni ugovor za državne službenike i namještenike (NN, br. 56/22, 127/22, 58/23 i 128/23) - Članak 107. : Ugovorne strane su suglasne, ako Vlada sa sindikatima javnih službi, ugovori materijalna prava povoljnije od ugovorenih za državne službenike i namještenike, jednako će se primijeniti i na državne službenike i namještenike.

** Temeljni kolektivni ugovor za službenike i namještenike u javnim službama (NN, br. 56/22, 127/22, 58/23 i 128/23)

*** Ako dođe do promjene poreznih propisa kojima se neoporezivi iznos dnevnice povećava, od dana primjene toga propisa toliko se povećava iznos dnevnice. (TKU: čl.62.st.5.)

**** O visini osnovice za isplatu jubilarnih nagrada Vlada RH i sindikati javnih službi (čl.67.st.2.) kao i sindikat državne službe (čl.55.st.3.) pregovarat će svake godine prije donošenja Državnog proračuna Republike Hrvatske za sljedeću godinu, s time da ako se dogovor ne postigne, osnovica za jubilarnu nagradu iznosi najmanje 238,90 eur (1.800,00 kuna) neto.

2.3. Jubilarna nagrada

Tablica 3. Iznosi jubilarnih nagrada prema kolektivnim ugovorima

Godine neprekidne službe/rada u državnim tijelima i jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave	Osnovica u državnim i javnim službama: 1.800,00 kn* odnosno 238,90 eur	Neoporezivi iznosi jubilarnih nagrada u eurima i centima
1	2	3
5	1.800 kn – 238,90 eur	Oporezivo u cijelosti
10	2.250 kn – 298,63 eur	280,00
15	2.700 kn – 358,35 eur	336,00
20	3.150 kn – 418,08 eur	392,00
25	3.600 kn – 477,80 eur	448,00
30	4.500 kn – 597,25 eur	504,00
35	5.400 kn – 716,70 eur	560,00
40	7.200 kn – 955,60 eur	672,00
45	9.000 kn – 1.194,51 eur	672,00

* Za državne službenike i namještenike sukladno članku 55. Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike, a za službenike i namještenike u javnim službama sukladno članku 67. Temeljnog kolektivnog ugovora za službenike i namještenike u javnim službama.

2.4. Dnevnice u zemlji

Prema **Odluci o visini dnevnice za službeno putovanje u zemlji i visini naknada za državne dužnosnike, suce i druge pravosudne dužnosnike te ostale zaposlene, koji se financiraju iz sredstava državnog proračuna, a čija prava nisu uređena kolektivnim ugovorima** (NN, br. 117/12), proračunskim korisnicima i izvanproračunskim fondovima, isplaćuju se iznosi naknada prikazani u tablici 4. Prema članku 8. stavku 3. Zakona o plaći i drugim materijalnim pravima pravosudnih dužnosnika (NN, br. 10/99 do 71/23) **suci i pravosudni dužnosnici imaju pravo na dnevnicu u visini određenoj za službenike u pravosudnom tijelu** (26,55 eura dnevno).

Tablica 4. Visina naknada za državne dužnosnike, suce i druge pravosudne dužnosnike te ostale zaposlene, koji se financiraju iz sredstava državnog proračuna, a čija prava nisu uređena kolektivnim ugovorima [8]

Vrsta naknade	Iznos
Dnevnice za službeni put u zemlji	19,91 eur dnevno
Troškovi noćenja	prema priloženom računu
Naknada troškova za korištenje privatnog automobila u službene svrhe	0,40 eur po prijeđenom kilometru
Terenski dodatak	19,91 eur dnevno
Naknada za odvojeni život od obitelji	132,72 eur mjesečno
Naknada za odvojeni život kada je osiguran smještaj na teret proračuna	66,36 eur mjesečno

Napomena: kunski iznosi preračunati su u eure korištenjem fiksnog tečaja konverzije 7,53450.

[8] Odluka o visini dnevnice za službeno putovanje u zemlji i visini naknade za državne dužnosnike, suce i druge pravosudne dužnosnike, te ostale zaposlene koji se financiraju iz sredstava državnog proračuna, a čija prava nisu uređena kolektivnim ugovorima (NN, br. 117/12).

2.5. Dnevnice za inozemstvo

Odlukom o visini dnevnice za službeno putovanje u inozemstvo za korisnike koji se financiraju iz sredstava državnog proračuna (NN, br. 19/24), a u skladu s člankom 7., stavkom 2., točkama 21. i 22. Pravilnika o porezu na dohodak propisan je neoporezivi iznos **dnevnica za službeni put u inozemstvo** (visina dnevnica po državama objavljena je na www.tim4pin.hr). Odluka je dostupna na https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/full/2024_02_16_277.html.

Sukladno članku 7. stavku 18. Pravilnika o porezu na dohodak, ako se za službeno putovanje u inozemstvo koristi zračni prijevoz, inozemna dnevnica se obračunava dva sata prije vremena predviđenog polijetanja zrakoplova iz posljednje zračne luke u Republici Hrvatskoj do vremena dolaska zrakoplova u prvu zračnu luku u Republici Hrvatskoj. Ako se za službeno putovanje u inozemstvo koristi brod, dnevnica se obračunava od sata polaska broda iz posljednjeg pristaništa u Republici Hrvatskoj do sata povratka broda u prvo pristanište u Republici Hrvatskoj. Za svako zadržavanje, odnosno proputovanje kroz stranu državu koje traje duže od 12 sati obračunava se dnevnica za tu stranu državu, a svako zadržavanje u stranoj državi kraće od 12 sati, obračunava se u vrijeme provedeno u idućoj državi u kojoj se provelo više od 12 sati. Ako je ukupno na putovanju osoba provela više od osam, odnosno više od 12 sati, a u inozemstvu manje od osam sati, tada se isplaćuje pripadajuća tuzemna dnevnica, uzevši u obzir ukupan broj sati provedenih na putovanju u tuzemstvu i inozemstvu.

3. Plaće

3.1. Osobni odbitak ili neoporezivi dio dohotka[9]

Osnovni osobni odbitak iznosi 560,00 eura. Dijelovi osobnog odbitka za uzdržavane članove uže obitelji i djecu te invalidnost/tjelesno oštećenje izračunavaju se primjenom propisanih koeficijenata i osnovnog osobnog odbitka.

Tablica 5. Uvećanje osobnog odbitka za uzdržavane članove uže obitelji i djecu te invalidnost/tjelesno oštećenje

R. br.	Osnova za uvećanje osnovnog osobnog odbitka	Koeficijent	Mjesečni iznos (u eur)
1.	Uzdržavani članovi uže obitelji[10]	0,5	280,00
2.	Prvo uzdržavano dijete	0,5	280,00
3.	Drugo uzdržavano dijete	0,7	392,00
4.	Treće uzdržavano dijete	1,0	560,00
5.	Četvrto uzdržavano dijete	1,4	784,00
6.	Peto uzdržavano dijete	1,9	1.064,00
7.	Šesto uzdržavano dijete	2,5	1.400,00
8.	Sedmo uzdržavano dijete	3,2	1.792,00
9.	Osmo uzdržavano dijete	4,0	2.240,00
10.	Deveto uzdržavano dijete	4,9	2.744,00
11.	Za svako daljnje uzdržavano dijete koeficijent osnovnoga osobnog odbitka progresivno se uvećava se za 1,1 ... više u odnosu prema koeficijentu za prethodno dijete		
12.	Invalidnost poreznog obveznika, svakog uzdržavanog člana uže obitelji i svakog uzdržavanog djeteta	0,3	168,00
13.	Invalidnost utvrđena po jednoj osnovi 100% i/ili korištenje, na temelju posebnih propisa, prava na doplatak za pomoć i njegu poreznog obveznika odnosno prava na osobnu invalidninu, svakog uzdržavanog člana uže obitelji i svakog uzdržavanog djeteta. Korištenje uvećanja osnovnog osobnog odbitka po ovoj osnovi isključuje korištenje uvećanja osnovnog osobnog odbitka iz r. br. 12.	1,0	560,00

3.2. Utvrđivanje predujma poreza na dohodak od nesamostalnog rada[11]

Predujam poreza na dohodak od nesamostalnog rada obračunava se od porezne osnovice koju čini iznos svih primitaka od nesamostalnog rada ostvarenih tijekom jednog mjeseca, umanjen za uplaćene doprinose za obvezna osiguranja iz primitka ili doprinose za mirovinska osiguranja i za iznos mjesečnog osobnog odbitka, a na temelju porezne kartice.

Predujam poreza na dohodak od nesamostalnog rada obračunava se primjenom stopa utvrđenih prema članku 19.a Zakona o porezu na dohodak, i to:

– niže stope na mjesečnu poreznu osnovicu do visine 4200,00 eura te
– više stope na mjesečnu poreznu osnovicu koji prelazi iznos od 4200,00 eura.[12].

3.3. Doprinosi

3.3.1. Osnovice za obračun doprinosa u 2023. i 2024. godini

Doprinosi se obračunavaju prema stvarno isplaćenoj plaći, koja ne može biti manja od minimalne plaće.

Prema Uredbi o visini minimalne plaće za 2024. godinu (NN, br. 125/23), **minimalna plaća za razdoblje od 1. siječnja 2024. do 31. prosinca 2024. godine** utvrđena je u **bruto** iznosu **840,00 eura.**

[9] Članak 14. Zakona o porezu na dohodak.

[10] Sukladno članku 14. uzdržavanim članovima uže obitelji smatraju se bračni drug, roditelji poreznog obveznika, maćehe odnosno očusi koje punoljetno pastorče uzdržava, djeca nakon prvog zaposlenja te punoljetne osobe kojima je porezni obveznik imenovan skrbnikom prema posebnom zakonu, dok se djecom smatraju djeca koju roditelji, maćehe odnosno očusi, posvojitelji, udomitelji i skrbnici uzdržavaju. Djecom se smatraju i djeca nakon završetka redovnog školovanja do prvog zapošljavanja.

[11] Članak 24. Zakona o porezu na dohodak.

[12] Čl. 19. Zakona o porezu na dohodak. Od 1. siječnja predstavničko tijelo jedinica lokalne samouprave može svojom odlukom propisati visine poreznih stopa u granicama propisanim Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak (NN 114/23).

Najniža mjesečna osnovica[13]

Ako je iznos isplaćene plaće (ili naknade bolovanja) manji od najniže osnovice za obračun doprinosa, tada doprinose treba obračunati na iznos **najniže mjesečne osnovice, koja za** 2023. godinu iznosi **519,53 eura**[14], dok za 2024. godinu iznosi 592,80 eura[15].

Najviša mjesečna osnovica

Najviša mjesečna osnovica za 2024. godinu iznosi **9.360,00 eura**[16]. Na iznos plaće koja je veća od najviše mjesečne osnovice ne obračunava se doprinos za mirovinsko osiguranje (I. i II. stup), ali samo kod obračunavanja mjesečne plaće za određeni mjesec. Kod isplate bonusa, naknada, nagrada i otpremnina, doprinos za mirovinsko osiguranje (I. i II. stup) obračunava se na ukupan bruto iznos isplate.

Najviša godišnja osnovica

Najviša godišnja osnovica za 2024. godinu **112.320,00 eura**[17] i primjenjuje se samo za doprinos za mirovinsko osiguranje za I. stup.

3.3.2. Stope doprinosa iz plaće i na plaću

Sukladno članku 2. Zakona o doprinosima (NN, br. 84/08 do 114/23), obveznim osiguranjima smatraju se:

1. obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti,
2. obvezno mirovinsko osiguranje za starost na temelju individualne kapitalizirane štednje,
3. obvezno zdravstveno osiguranje i obvezno zdravstveno osiguranje za slučaj ozljede na radu i profesionalne bolesti.

Tablica 6. Doprinosi iz plaće i na plaću

Doprinosi iz plaće	Stope
• Za mirovinsko osiguranje	20 %
• I. stup	15 %
• II. stup	5 %
Doprinosi na plaću	**Stope**
• Za zdravstveno osiguranje	16,5 %

Od 1. siječnja 2015. poslodavci koji zapošljavaju 20 i više radnika, ako nemaju 2% zaposlenih osoba koje se prema posebnim propisima smatraju osobama s invaliditetom[18], plaćaju posebnu novčanu naknadu čija se osnovica utvrđuje kao umnožak **broja osoba s invaliditetom**, koje je obveznik bio dužan zaposliti i iznosa minimalne plaće za razdoblje za koje se obveza odnosi, a visina naknade obračunavala se po stopi od 30% zaključno s 29. veljače 2020., a od 1. ožujka 2020. po stopi od 20%.[19] Za 2023. godinu mjesečna naknada iznosi 140,00 eur, a za 2024. godinu 168,00 eura.

Poslodavac je obvezan **na plaće radnika, kojima se staž računa s povećanim trajanjem**, uplatiti i povećani doprinos za mirovinsko osiguranje na bruto plaću radnika, prema stopama prikazanim u tablici 7.

Tablica 7. Staž osiguranja s povećanim trajanjem[20]

Za 12 mj. staža priznaje se	Ukupna stopa doprinosa	Stope doprinosa za radnike u I. stupu	Stope doprinosa za radnike u II. stupu
14 mjeseci	4,86 %	3,61 %	1,25 %
15 mjeseci	7,84 %	5,83 %	2,01 %
16 mjeseci	11,28 %	8,39 %	2,89 %
18 mjeseci	17,58 %	13,07 %	4,51 %

3.3.3. Posebni doprinos za zdravstvenu zaštitu u inozemstvu

Posebni doprinos za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu plaćaju poslodavci i isplatitelji drugog dohotka (čl. 188. Zakona o doprinosima, NN, br. 84/08 do 114/23) za vrijeme izaslanja, službenog boravka ili službenog puta u inozemstvu. Doprinos se ne plaća za službena putovanja, boravak ili izaslanje u:

- **Države članice Europske unije** (od 1.7.2013.)
- **Veliku Britaniju i Sjevernu Irsku**
- **Države s kojima je međunarodnim ugovorom o socijalnom osiguranju uređeno pitanje korištenja zdravstvene zaštite u inozemstvu** (Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Makedonija, Srbija, Turska - od 19.12.2013.)
- **Države članice Europskog gospodarskog prostora** (Norveška, Island i Lihtenštajn – od 12.04.2014.)
- **Švicarsku konfederaciju** (od 01.01.2017.)

[13] Prosječni iznos mjesečne plaće (bruto) isplaćene po jednom zaposlenom kod pravnih osoba u Republici Hrvatskoj u razdoblju siječanj – kolovoz prethodne godine, koju objavljuje Državni zavod za statistiku, pomnožen s koeficijentom 0,38.

[14] Sukladno Naredbi o iznosima osnovica za obračun doprinosa za obvezna osiguranja za 2023. godinu (NN, br. 1/23, 27/23 i 43/23)

[15] Naredba o iznosima osnovica za obračun doprinosa za obvezna osiguranja za 2024. godinu (NN, br. 150/23)

[16] Naredba o iznosima osnovica za obračun doprinosa za obvezna osiguranja za 2024. godinu (NN, br. 150/23)

[17] Naredba o iznosima osnovica za obračun doprinosa za obvezna osiguranja za 2024. godinu (NN, br. 150/23)

[18] Sukladno članku 4.a Pravilnika o utvrđivanju kvote za zapošljavanje osoba s invaliditetom (NN, 75/18, 120/18, 37/20 i 145/20) obveza kvotnog zapošljavanja osoba s invaliditetom ne odnosi se na: predstavništva stranih osoba, strana diplomatska i konzularna predstavništva, integrativne radionice i zaštitne radionice, poslodavce u sektoru proizvodnje tekstila, odjeće, kože, drva i namještaja te novoosnovane poslodavce u razdoblju od 24 mjeseca od dana upisa u odgovarajući registar odnosno dana ustrojavanja prema posebnom propisu.

[19] Članak 10. Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom (NN, br. 157/13, 152/14, 39/18 i 32/20).

[20] Sukladno čl. 13., st. 1., t. 3., te čl. 17, st. 1., t. 2. Zakona o doprinosima (NN, br. 84/08 do 114/23).

Tablica 8. Osnovica i stopa za obračun posebnog doprinosa za zdravstvenu zaštitu u inozemstvu za cijeli mjesec[21]

Osnovica za obračun doprinosa	2024.[22] euri i centi
	592,80
Stopa	20 %
Iznos doprinosa	118,56

Tablica 9. Dnevne osnovice i obveze za različit broj kalendarskih dana u mjesecu za uplatu posebnog doprinosa za zdravstvenu zaštitu u inozemstvu

	Broj dana u mjesecu Iznosi u eurima za 2024.		
	29	30	31
Dnevna osnovica	20,44	19,76	19,12
Dnevna obveza	4,09	3,95	3,82

Obveza uplate ovog doprinosa je do 15. dana u mjesecu za prethodni mjesec, na račun

Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje
HR6510010051550100001
poziv na broj: HR68 8508 – OIB isplatitelja doprinosa – oznaka izvješća JOPPD (GGXXX)

Ako radnik **boravi u inozemstvu dulje od 30 dana neprekidno** (radi obrazovanja, stručnog usavršavanja i sl.), tada se poseban doprinos za zdravstveno osiguranje plaća po stopi od 10 % na ugovorenu plaću u zemlji za jednake ili slične poslove u zemlji.

3.3.4. Oslobođenje od plaćanja doprinosa na plaću

Prema **Zakonu o doprinosima** (NN, br. 84/08 do 144/23):

a) **Poslodavci koji zaposle radnika kojemu je to prvo zaposlenje, uz uvjet da radnik u trenutku zaposlenja nema evidentiran mirovinski staž, oslobođeni su 1 godinu plaćanja doprinosa na plaću** (čl. 20., st. 2. i 3. Zakona).
b) **Poslodavci su oslobođeni do 5 godina plaćanja doprinosa na osnovicu, ako su 1. siječnja 2015. ili kasnije sklopili ugovor o radu na neodređeno vrijeme s osobom koja u trenutku sklapanja tog ugovora ima manje od 30 godina života** uz uvjet da radnik nije prethodno bio zaposlen kod tog poslodavca na neodređeno vrijeme (čl. 20., st. 4. i 5. i čl. 7. t. 54. Zakona).

Prema članku 106. Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji (NN, br. 121/17, 98/19 i 84/21) poslodavac koji zaposli na neodređeno vrijeme dijete smrtno stradalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata ili dijete nestalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata starije od 29 godina, oslobađa se plaćanja doprinosa na plaću tih radnika u razdoblju do pet godina od zaključivanja ugovora o radu na neodređeno vrijeme, uz uvjet da s tim osobama nije prethodno već imao zaključen ugovor o radu na neodređeno vrijeme.

[21] Sukladno čl. 14., st. 3. Zakona o doprinosima: Iznimno od odredbe stavka 1. točke 2. ovoga članka, za osiguranu osobu koja boravi u inozemstvu na službenom putu, posebni doprinos za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu obračunava se po stopi od 20%.

[22] Naredba o iznosima osnovica za obračun doprinosa za obvezna osiguranja za 2024. godinu (NN, br. 150/23)

3.3.5. Umanjenje mjesečne osnovice za obračun doprinosa

Sukladno članku 4. (novi članak 21.a Zakona o doprinosima) **Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o doprinosima** (NN, br. 144/23) počevši od plaće za prosinac 2023. (bez obzira na to isplaćuje li se u prosincu 2023. ili u siječnju 2024.) mjesečna osnovica za obračun doprinosa za mirovinsko osiguranje za osiguranika čiji je ukupan iznos mjesečnih bruto plaća do 700,00 eura uključujući i iznos od 700,00 eura umanjuje se za 300,00 eura. Mjesečna osnovica za osiguranika čiji je ukupan iznos mjesečnih bruto plaća od 700,01 eura do 1.300,00 eura umanjuje se za iznos dobiven izračunom: 0,5x (1.300,00 – ukupan iznos bruto plaća za određeni mjesec). To umanjenje koristi se bez obzira na broj dana provedenih u osiguranju određenog mjeseca te bez obzira na to radi li se o radu u punom odnosno nepunom radnom vremenu. Ova odredba prvi put se primjenjuje pri obračunu plaće za prosinac 2023., bez obzira na to isplaćuje li se u prosincu 2023. ili u siječnju 2024.

3.4. Osnovice za obračun plaća u državnim i javnim službama za 2023. i 2024. godinu

Tablica 10. Pregled osnovica za obračun plaća u državnim i javnim službama za 2023. i 2024.

	Bruto osnovica	Propis
Državni službenici i namještenici	Od 1. siječnja 2023. do 31. ožujka 2023. 884,39 eur	Članak 35. Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike (NN 56/22, 127/22, 58/23 i 128/23
	od 1. travnja 2023. godine pa nadalje 902,08 eur	
	Od 1. listopada 2023. pa nadalje 947,18 eur	
Javne službe	Od 1. siječnja 2023. do 31. ožujka 2023. 884,39 eur	Članak 49. Temeljnog kolektivnog ugovora za službenike i namještenike u javnim službama (NN 56/22, 127/22, 58/23 i 128/23)
	od 1. travnja 2023. godine pa nadalje 902,08 eur	
	Od 1. listopada 2023. pa nadalje 947,18 eur	
Državni dužnosnici	516,29 eur (3.890,00 kn)	Odluka o visini osnovice za obračun plaće državnih dužnosnika (NN, br. 151/14), primjenjuje se počevši s plaćom za prosinac 2014., koja je isplaćena u siječnju 2015. godine.
Pravosudni dužnosnici	625,203 eur 4.710,595 kn	Zakon o izmjeni Zakona o plaćama sudaca i drugih pravosudnih dužnosnika (NN 16/19), primjena od 1. ožujka 2019. do 30. lipnja 2023.
Pravosudni dužnosnici	706,50 eura bruto	Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o plaćama sudaca i drugih pravosudnih dužnosnika (Zakon o plaći i drugim materijalnim pravima pravosudnih dužnosnika, NN 71/23), primjena od 1. srpnja 2023.

Sukladno Odluci o isplati privremenog dodatka na plaću državnim službenicima i namještenicima te službenicima i namještenicima u javnim službama (NN 65/23) državnim službenicima i namještenicima te službenicima i namještenicima u javnim službama Vlada RH odredila je isplatu privremenog dodatka na plaću i to:

- u bruto iznosu od 163,62 eura mjesečno, ako su raspoređeni na radna mjesta s koeficijentom u rasponu 0,631 – 1,110
- u bruto iznosu od 130,89 eura mjesečno, ako su raspoređeni na radna mjesta s koeficijentom u rasponu 1,111 – 1,529
- u bruto iznosu od 98,17 eura mjesečno, ako su raspoređeni na radna mjesta s koeficijentom u rasponu 1,530 – 1,867.

Privremeni dodatak na plaću isplaćuje se za puno radno vrijeme od 40 sati tjedno, a u slučaju nepunog radnog vremena, razmjerno ugovorenom odnosno utvrđenom radnom vremenu. Ako su službenici i namještenici raspoređeni na radna mjesta na kojima, bez dodatka iz ove Odluke, ne ostvaruju Zakonom propisani iznos minimalne plaće, privremeni dodatak isplaćuje se na iznos minimalne plaće.

Privremeni dodatak na plaću određen ovom Odlukom isplaćivat će se uz plaću, jedanput mjesečno za prethodni kalendarski mjesec počevši s plaćom za lipanj 2023., koja se isplaćuje u srpnju 2023., a do dana ostvarivanja plaće prema uredbama kojima će se utvrditi nazivi radnih mjesta i koeficijenti za obračun plaće u skladu s novim zakonom o plaćama u državnoj službi i javnim službama.

Sukladno Odluci o isplati dodatka na plaću državnim službenicima i namještenicima u pravosudnim tijelima (NN 87/23), počevši s plaćom za srpanj 2023., koja se isplaćuje u kolovozu 2023., državnim službenicima i namještenicima u tijelima sudbene vlasti i državnim odvjetništvima (u daljnjem tekstu: pravosudna tijela), raspoređenim na radna mjesta za koje je utvrđen koeficijent složenosti poslova do 2,30, određuje se isplata dodatka na plaću u visini od 12 %.

Ako su državni službenici i namještenici u pravosudnim tijelima raspoređeni na radna mjesta na kojima, bez dodatka iz navedene Odluke, ne ostvaruju Zakonom propisani iznos minimalne plaće, dodatak se isplaćuje na iznos minimalne plaće.

Dodatak na plaću će se isplaćivati do dana ostvarivanja plaće prema uredbi kojom će se utvrditi nazivi radnih mjesta i koeficijenti za obračun plaće u skladu s novim zakonom o plaćama u državnoj službi i javnim službama.

3.5. Minimalna plaća

Minimalna plaća je najniža plaća za rad radnika u punom radnom vremenu.

Uredbom o visini minimalne plaće **(NN, br. 125/23)** utvrđena je minimalna plaća za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2024. **u bruto iznosu od 840,00 eura. Primjenjuje se od 1. siječnja 2024.**

Tablica 11. Iznos minimalne plaće

Razdoblje	Bruto iznos minimalne plaće za puno radno vrijeme	Objavljeno u NN, br.
od 1.6.2011. do 31.5.2012.	2.814,00 kn	58/11 i 60/11 – ispr.
od 1.6.2012. do 31.5.2013.	2.814,00 kn	60/12
od 1.6.2013. do 31.12.2013.	2.984,78 kn	51/13
od 1.1.2014. do 31.12.2014.	3.017,61 kn	156/13
od 1.1.2015. do 31.12.2015.	3.029,55 kn	151/14
od 1.1.2016. do 31.12.2016.	3.120,00 kn	140/15
od 1.1.2017. do 31.12.2017.	3.276,00 kn	115/16
od 1.1.2018. do 31.12.2018.	3.439,80 kn	122/17
od 1.1.2019. do 31.12.2019.	3.750,00 kn	109/18
od 1.1.2020. do 31.12.2020.	4.062,51 kn	106/19
od 1.1.2021. do 31.12.2021.	4.250,00 kn	119/20
od 1.1.2022. do 31.12.2022.	4.687,50kn (neto 3.750,00 kn)	117/21
od 1.1.2023. do 31.12.2023.	700,00 eur	122/22
od 1.1.2024. do 31.12.2024.	840,00 eur	125/23

4. Naknada plaće zbog bolovanja i druge nesposobnosti za rad

Za prva 42 kalendarska dana bolovanja, odnosno sedam dana za invalida rada, naknadu isplaćuje poslodavac na svoj teret u visini utvrđenoj kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu, uz obvezu obračunavanja i plaćanja doprinosa iz plaće i na plaću, te poreza na dohodak i prireza. Sukladno Zakonu o obveznom zdravstvenom osiguranju (NN, br. 80/13, 137/13, 98/19 i 33/23), Zakonu o rodiljnim i roditeljskim potporama (NN, br. 152/22) u tablici 13., dan je pregled osnovica i naknada po vrstama bolovanja i isplatiteljima, kada su zadovoljeni uvjeti prethodnog osiguranja, a isplaćuju se na teret Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje i državnog proračuna.

Tablica 12. Pregled osnovica i naknada po vrstama bolovanja na teret Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje i državnog proračuna

RB	Privremena nesposobnost za rad	Isplaćuje/na teret	Osnovica za naknadu		Visina naknade kod isplata prema stupcu 4
			Isplaćene barem dvije ili više plaća	Isplaćena jedna ili niti jedna plaća	
1	2	3	4	5	6
1.	Privremena nesposobnost za rad zbog bolesti – od **43. dana**, odnosno od **8. dana** za invalide rada	Isplaćuje poslodavac na teret HZZO-a	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 110,36 eur	70 %/ 80 %/ od osnovice, ne više od 565,04 eur*
2.	**Njega** oboljelog supružnika ili djeteta starijeg od tri godine – od prvog dana	Isplaćuje poslodavac na teret HZZO-a	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 110,36 eur	70 %/ 80 % / od osnovice, ne više od 565,04 eur
3.	Za **njegu oboljelog djeteta do tri godine života** – od prvog dana	Isplaćuje poslodavac na teret HZZO-a	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 110,36 eur	100 % od osnovice, ne više od 565,04 eur
4.	Privremena nesposobnost za rad **zbog ozljede na radu** ili profesionalne bolesti – od prvog dana	Isplaćuje poslodavac na teret HZZO-a	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 110,36 eur	100 % od osnovice, bez ograničenja
5.	Kada je radnik određen za **pratitelja bolesnika**	Isplaćuje poslodavac na teret HZZO-a	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 110,36 eur	70 % od osnovice, ne više od 565,04 eur

RB	Privremena nesposobnost za rad	Isplaćuje/na teret	Osnovica za naknadu		Visina naknade kod isplata prema stupcu 4
			Isplaćene barem dvije ili više plaća	Isplaćena jedna ili niti jedna plaća	
1	2	3	4	5	6
6.	Izoliran kao **kliconoša** ili zbog pojave zaraze, nesposoban za rad zbog transplantacije organa u korist druge osobe – od prvog dana	Isplaćuje poslodavac na teret HZZO-a	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 110,36 eur	100 % od osnovice, ne više od 565,04 eur
7.	**Komplikacije u vezi s trudnoćom i porođajem** – od prvog dana	Isplaćuje HZZO na svoj teret	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 110,36 eur	100 % od osnovice, ne više od 565,04 eur
8.	**Rodiljni dopust****, 98 dana, od kojih 28 dana prije dana očekivanog poroda te 70 dana nakon rođenja djeteta (obvezni rodiljni dopust), a nakon proteka obveznog rodiljnog dopusta do navršenih 6 mjeseciživota djeteta (dodatni rodiljni dopust) – od prvog dana	Isplaćuje HZZO na svoj teret	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najniža osnovica: 70% proračunske osnovice (309,01 eur)	100 % od osnovice, bez ograničenja
9.	**Očinski dopust:** 10 radnih dana za jedno dijete 15 radnih dana u slučaju rođenja blizanaca, trojki ili istodobnog rođenja više djece	Isplaćuje HZZO na teret proračuna	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najniža osnovica: 70% proračunske osnovice (309,01 eur)	100 % osnovice bez ograničenja
10.	**Roditeljski dopust:** od navršenih 6 mjeseci života djeteta a) 8 mjeseci ako pravo koriste oba roditelja, odnosno 6 mjeseci ako koristi jedan roditelj, za prvo i drugo rođeno dijete b) 30 mjeseci ako pravo koriste oba roditelja, odnosno 28 mjeseci ako koristi jedan roditelj, za rođene blizance, 3. i svako sljedeće dijete c) u polovici radnog vremena	Isplaćuje HZZO na teret proračuna	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najniža osnovica: 70% proračunske osnovice (309,01 eur)	a) 100 % osnovice, ali ne više od 225,5 % proračunske osnovice mjesečno (995,45 eur) b) 125% proračunske osnovice mjesečno (551,80 eur) c) 110% pr. osnovice mjesečno (485,58 eur)
11.	**Stanka za dojenje djeteta**	Isplaćuje HZZO na teret proračuna	-	-	100% proračunske osnovice (441,44 eur) ovisno o broju sati korištenja stanke
12.	**Prenatalni pregled** (slobodan dan)	Poslodavac na svoj teret	Redovna plaća		100 %

*Prema čl. 55 st. 3. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju najviši mjesečni iznos naknade plaće za puno radno vrijeme ne može iznositi više od proračunske osnovice uvećane za 28%.

**Prema čl. 32., st. 8. Zakona o rodiljnim i roditeljskim potporama (NN, br. 152/22), zaposleni ili samozaposleni roditelj, koji na dan koji prethodi danu započinjanja prava ne ispunjava uvjet prethodnog osiguranja u trajanju od najmanje 6 mjeseci neprekidno ili 9 mjeseci s prekidima u posljednje dvije godine, za vrijeme korištenja rodiljnog dopusta od 1. siječnja 2023. ima pravo na naknadu, u iznosu od125% proračunske osnovice (551,80 eur).

Naknada na teret HZZO-a isplaćuje se u visini od:

70 % – za prvih šest mjeseci neprekidnog bolovanja.

80 % – od prvog dana nakon isteka šest mjeseci do 18 mjeseci.

50 % zadnje isplaćene naknade plaće – nakon isteka 18 mjeseci neprekidnog bolovanja do tri godine.

Zaposlenicima koji su na neprekidnom bolovanju duljem od 18 mjeseci zbog liječenja zloćudnih bolesti i u drugim slučajevima iz članka 52., stavka 3. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju (NN,br. 80/13, 137/13, 98/19 i 33/23), naknada plaće neće se umanjivati na 50 %.

Uvjet za isplatu naknade: Prethodno osiguranje – najmanje devet mjeseci neprekidno ili 12 mjeseci s prekidima u posljednje dvije godine (čl. 56. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju). **Ako nije ispunjen uvjet:** 25 % proračunske osnovice (110,36 eur) za sve vrijeme trajanja bolovanja.

5. Drugi dohodak

Drugi dohodak je razlika između svakog pojedinačnog primitka umanjenog za propisane izdatke. Drugi dohodak ostvaruje se po osnovi primitaka koji se ne smatraju primicima određenim po osnovi: nesamostalnog rada (plaća i mirovina), od samostalne djelatnosti, od imovine i imovinskih prava, od kapitala, od osiguranja i propisanih izdataka. Prema odredbama Zakona o porezu na dohodak isplatitelji drugog dohotka su obvezni obračunati i platiti doprinose na sve primitke koje isplaćuju nakon 1. siječnja 2017., bez obzira na koje se razdoblje ti primici odnose.

5.1. Izdaci koji se priznaju pri utvrđivanju predujma poreza na dohodak od drugog dohotka

- Svota što je iz primitka uplaćena za obvezne doprinose.
- Paušalni izdatak u visini od 30 % primitka od:
  a) Autorske naknade što je isplaćena prema Zakonu o autorskom pravu i srodnim pravima (NN, br. 111/21).
  b) Primitka za profesionalnu djelatnost novinara, umjetnika i sportaša, koji su osigurani po toj osnovi i doprinose za obvezna osiguranja plaćaju prema rješenju Porezne uprave.
  c) Primitka nerezidenta za obavljanje umjetničke, artističke, zabavne, sportske, književne i likovne djelatnosti, djelatnosti u svezi s tiskom, radiom, televizijom i zabavnim priredbama.
- Dodatni paušalni izdatak u visini od 25% primitka za umjetničke naknade.

Kod isplate drugog dohotka ne priznaje se osobni odbitak.

Obveznici koji ostvaruju drugi dohodak ne moraju voditi poslovne knjige i evidencije, osim kad se prijave u Registar poreznih obveznika s namjerom da dohodak utvrđuju kako je propisano za samostalne djelatnosti, kao razliku između poslovnih primitaka i izdataka na temelju podataka iz propisanih poslovnih knjiga i evidencija.

WWW.TIM4PIN.HR

5.2. Stope doprinosa iz i na drugi dohodak

Tablica 13. Stope doprinosa iz i na drugi dohodak i porez na dohodak

R. br.	Opis	Ugovor o djelu	Ugovor o djelu – umirovljenik	Autorska naknada	Naknada umjetnicima
1.	**Primitak**				
2.	Paušalni izdatak	0%	0%	30%	55%
3.	**Osnovica za doprinos** ***(1 – 2)***				
4.	Doprinos za MO *(3 x stopa)*	10%	10%	10%	10%
4.a	MO I. stup	7,5%	10%	7,5%	7,5%
4.b	MO II. Stup	2,5%	0%	2,5%	2,5%
5.	**Dohodak /porezna osnovica** ***(1 – 2 – 4)***				
6.	Porez *na dohodak* *(5 x stopa)*	Niža stopa utvrđena prema članku 19.a Zakona			
7.	**Neto primitak** ***(1 – 4 – 6)***				
8.	Doprinos za ZO *(3 x stopa)*	7,5%	7,5%	7,5%	7,5%
9.	Trošak isplatitelja (1+8)				

Od 2017. godine obračun poreza i prireza na drugi dohodak nije konačan. Primici od drugog dohotka u posebnom postupku pribrajaju se ostvarenom dohotku od nesamostalnog rada (plaći/mirovini) i dohotku od samostalne djelatnosti te se, temeljem tih vrsta primitaka, utvrđuje godišnja porezna osnovica. U 2023. porezna stopa od 20% primjenjuje se na godišnju poreznu osnovicu do visine od 47.780,28 eura, a porezna stopa od 30% na godišnju poreznu osnovicu iznad 47.780,28 eura.[23]

Sukladno članku 8. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak (NN 114/23) godišnji porez na dohodak plaća se po nižoj stopi na poreznu osnovicu do visine 50.400,00 eura te po višoj stopi na dio porezne osnovice koji prelazi iznos od 50.400,00 eura. Dohodak ostvaren do 31. prosinca 2023. oporezivat će se po Zakonu o porezu na dohodak (NN 115/16., 106/18., 121/19., 32/20., 138/20. i 151/22.).

Sukladno članku 24. stavku 5. Zakona o porezu na dohodak, predujam poreza na dohodak od nesamostalnog rada i mirovine umanjuje se za 50% umirovljenicima po osnovi ostvarenog dohotka od mirovine, kao i poreznim obveznicima koji imaju prebivalište i borave na području jedinica lokalne samouprave razvrstanih u I. skupinu po stupnju razvijenosti prema posebnom propisu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske i na području Grada Vukovara utvrđenog prema posebnom propisu o obnovi i razvoju Grada Vukovara.

Sukladno članku 40. stavku 3. Zakona o porezu na dohodak, predujam poreza na dohodak od drugog dohotka po osnovi primitaka učenika i studenata na školovanju za rad preko učeničkih i studentskih udruga plaća se po odbitku, po stopi od 20% od osnovice koju čini iznos primitka iznad propisanog neoporezivog iznosa primitaka učenika i studenata na školovanju za rad preko učeničkih i studentskih udruga i iznosa godišnjeg osnovnog osobnog odbitka.

Tablica 14. Pregled uplatnih računa i poziva na broj za doprinose i porez na dohodak na drugi dohodak

Doprinosi	Broj i naziv uplatnog računa/ IBAN konstrukcija računa	Poziv na broj primatelja
Doprinos za zdravstveno osiguranje	HR6510010051550100001 Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje	HR68 8540-OIB isplatitelja doprinosa – oznaka Izvješća JOPPD (GGXXX)
Doprinos za mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti	HR1210010051863000160 Državni proračun RH	HR68 8176-OIB isplatitelja doprinosa – oznaka Izvješća JOPPD (GGXXX)
Doprinos za mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje	HR7610010051700036 01 Doprinos za mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje	HR68 2291-OIB isplatitelja doprinosa – oznaka Izvješća JOPPD (GGXXX)
Porez i prirez	**Račun grada/općine prema prebivalištu primatelja dohotka**	**Poziv na broj primatelja**
Za sve vrste isplate drugog dohotka	Prema Naputku o načinu uplaćivanja prihoda proračuna, obveznih doprinosa te prihoda za financiranje drugih javnih potreba u 2024. godini (NN, br.15/24)	HR 68 1945-OIB isplatitelja poreza – oznaka Izvješća JOPPD (GGXXX)

6. Primici izuzeti od ovrhe

Članak 172. Ovršnog zakona (NN, br. 112/12 do 06/24) uređuje izuzimanja od ovrhe. Odredbama navedenog članka propisano je da su od ovrhe izuzeta:

1. primanja po osnovi zakonskog uzdržavanja, naknade štete zbog narušenja zdravlja ili smanjenja, odnosno gubitka radne sposobnosti i naknade štete za izgubljeno uzdržavanje, zbog smrti davatelja uzdržavanja,
2. primanja po osnovi naknade zbog tjelesnoga oštećenja prema propisima o invalidskom osiguranju,
3. primanja po osnovi socijalne skrbi,
4. primanja po osnovi privremene nezaposlenosti,
5. primanja po osnovi doplatka za djecu, osim ako posebnim propisom nije drugačije određeno,
6. primanja po osnovi stipendije i pomoći učenicima i studentima,
7. naknada za rad osuđenika, osim za tražbine po osnovi zakonskog uzdržavanja, te za tražbine naknade štete prouzročene kaznenim djelom osuđenika,
8. primanja po osnovi odličja i priznanja,
9. rodiljne i roditeljske novčane potpore, osim ako posebnim propisom nije drugačije određeno,
10. utvrđeni iznosi za uzdržavanje djeteta uplaćeni na poseban račun kod banke,
11. naknada troškova za službeno putovanje i naknada troškova prijevoza na posao i s posla do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima po osnovi nesamostalnog rada,

[23] Članak 19. Zakona o porezu na dohodak

12. dar za djecu do 15. godine života i potpore za novorođenče do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima po osnovi nesamostalnog rada,
13. naknada za saniranje posljedica štete od katastrofa i elementarnih nepogoda,
14. potpore zbog invalidnosti radnika i neprekidnog bolovanja radnika duljeg od 90 dana, potpore za slučaj smrti radnika i smrti člana uže obitelji radnika, do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima po osnovi nesamostalnog rada,
15. novčane paušalne naknade za podmirivanje troškova prehrane radnika, prigodne nagrade (božićnica, naknada za godišnji odmor i sl.), novčane nagrade za radne rezultate i drugi oblici dodatnog nagrađivanja radnika, nagrade radnicima za navršene godine radnog staža do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima,
16. sredstva koja se uplaćuju namjenski, u svrhu provedbe projekata dodjelom bespovratnih sredstava odnosno potpore ili financijskih instrumenata, koji se financiraju iz nacionalnih sredstava i/ili proračuna Europske unije, osim u slučaju ovrhe od strane davatelja potpore,
17. novčane naknade žrtvama kaznenih djela nasilja počinjenih s namjerom,
18. dnevnice za službena putovanja u tuzemstvu i inozemstvu, dnevnice za rad na terenu u tuzemstvu i inozemstvu i dnevnice za službene putovanja per diem koje se radnicima isplaćuju iz proračuna Europske unije radi obavljanja poslova njihovih radnih mjesta, a u svezi s djelatnosti poslodavca do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima,
19. pomorski dodatak i pomorski dodatak na brodovima međunarodne plovidbe do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima,
20. naknada za pričuvnike pozvane na izvršavanje vojne obveze,
21. sindikalne socijalne potpore koje članovima sindikata na temelju važećih propisa isplaćuje sindikat,
22. sredstva predstavnika nacionalnih manjina koja se koriste za ostvarivanje manjinskih prava, sukladno odredbama ustavnog zakona kojim se uređuju prava nacionalnih manjina, ako su isplaćena na poseban račun za tu namjenu, vode se odvojeno od sredstava te osobe i izuzeta su od ovrhe, osim ovrhe u svezi s obavljanjem djelatnosti vezane za ostvarivanje manjinskih prava,
23. nagrade učenicima i studentima te troškovi sufinanciranja kupnje udžbenika učenicima,
24. sportske stipendije za sportaše s invaliditetom,
25. ostala primanja izuzeta od ovrhe po posebnim propisima.

Izmjenama i dopunama Ovršnog zakona (NN, br. 73/17) promijenjen je dio plaće koji je zaštićen od ovrhe u slučaju kad je neto plaća ovršenika manja od prosječne netoplaće u Republici Hrvatskoj i to u slučaju naplate tražbine po osnovi uzdržavanja djeteta te po drugoj osnovi.

Tablica 15. Iznos plaće, koji je zaštićen u ovršnom postupku nad plaćom (članak 173. Ovršnog zakona)

	Naplata tražbine po osnovi: - zakonskog uzdržavanja, -naknade štete nastale zbog narušenja zdravlja ili smanjenja, odnosno gubitka radne sposobnosti i -naknade štete za izgubljeno uzdržavanje zbog smrti davatelja uzdržavanja	Naplata tražbine po drugoj osnovi	Naplata tražbine po osnovi uzdržavanja djeteta
Iznos izuzet od ovrhe, ako je neto plaća ovršenika jednaka ili veća od 1.131,00 eur[24] (st.1.)	½ prosječne neto plaće u RH 565,50 eur	⅔ prosječne neto plaće u RH 754,00 eur	¼ prosječne neto plaće u RH 282,75 eur
Iznos izuzet od ovrhe, ako je neto plaća ovršenika manja od 1.131,00 eur (st.2)	½ neto plaće ovršenika	$^3/_4$ plaće ovršenika, ali ne više od ⅔ prosječne neto plaće u RH	¼ neto plaće ovršenika

7. Financijske obavijesti

Tablica 16. Stope zateznih kamata od 11. rujna 1996. do 29. lipnja 2013.

Razdoblje	Subjekti	Godišnja stopa	Propis
11. 9. 1996. – 30. 6. 2002.	Svi subjekti	18 %	Uredba o visini stope zatezne kamate (NN, br. 76/96)
1. 7. 2002. – 31. 12. 2007.		15 %	Uredba o visini stope zatezne kamate (NN, br. 72/02. i 153/04)
1. 1. 2008. – 30. 6. 2011.	Trgovački ugovori i ugovori između trgovaca i osoba javnog prava	17 %[25]	Zakon o obveznim odnosima (NN, br. 35/05 i 41/08) i Eskontna stopa HNB-a (NN, br. 1/08, 75/08, 1/09, 76/09, 82/10 i 1/11)
	Ostali odnosi	14 %	
1. 7. 2011. – 29. 6. 2013.	Trgovački ugovori i ugovori između trgovaca i osoba javnog prava	15 %[26]	Zakon o obveznim odnosima (NN, br. 35/05, 41/08 i 125/11.) i Eskontna stopa HNB-a (NN, br. 74/11, 11/12, 1/13 i 83/13)
	Ostali odnosi	12 %	

[24] Prosječna neto plaća u pravnim osobama u RH za razdoblje siječanj – kolovoz 2022. (NN, br. 125/22).

[25] U ovom razdoblju bilo je moguće između navedenih subjekata ugovoriti stopu zatezne kamate, ali najviše do 21 % godišnje.

[26] U ovom razdoblju bilo je moguće između navedenih subjekata ugovoriti stopu zatezne kamate, ali najviše do 18 % godišnje.

Tablica 17. Stope zateznih kamata od 30. lipnja 2013.

Razdoblje	Subjekti			Propis
	Ugovorni odnosi između trgovaca (poduzetnika) međusobno Ugovorni odnosi između trgovca (poduzetnika) i osoba javnog prava kada je osoba javnog prava (grad, općina, županija, RH i dr.) dužnik novčane obveze	Ugovorni odnosi Između trgovca (poduzetnika) i osoba javnog prava kada je osoba javnog prava vjerovnik novčane obveze	Ostali odnosi Potrošački ugovori (dužnici su građani kao potrošači) Trgovci kada sklapaju ugovore izvan svoje gospodarske djelatnosti Građanskopravni ugovori između građana međusobno Izvanugovorni odnosi	
30.6. – 31.12.2013.	12,40%	15%	12%	NN 83/13
1.1. – 30.6.2014.	12,35%	15%	12%	NN 1/14
1.7. – 31.12.2014.	12,29%	15%	12%	NN 80/14
1.1. – 30.6.2015.	12,14%	15%	12%	NN 1/15
1.7. – 31.7.2015.	12,13%	15%	12%	NN 73/15
1.8. – 31.12.2015.	10,14%	10,14%	8,14%	NN 85/15
1.1. – 30.6.2016.	10,05%	10,05%	8,05%	NN 140/15
1.7. – 31.12.2016.	9,88%	9,88%	7,88%	NN 60/16
1.1. – 30.6.2017.	9,68%	9,68%	7,68%	NN 1/17
1.7. – 31.12.2017.	9,41%	9,41	7,41%	NN 64/17
1.1. – 30.6.2018.	9,09%	9,09%	7,09%	NN 1/18
1.7. – 31.12.2018.	8,82%	8,82%	6,82%	NN 59/18
1.1. – 30.6.2019.	8,54%	8,54%	6,54%	NN 1/19
1.7. – 31.12.2019.	8,30%	8,30%	6,30%	NN 64/19
1.1. – 30.6.2020.	8,11%	8,11%	6,11%	NN 1/20
1.7. – 31.12.2020.	7,89%	7,89%	5,89%	NN 75/20
1.1. – 30.6.2021.	7,75%	7,75%	5,75%	NN 1/21
1.7. – 31.12.2021.	7,61%	7,61%	5,61%	NN 74/21
1.1. – 30.6.2022.	7,49%	7,49%	5,49%	NN 1/22
1.7. – 31.12.2022.	7,31%	7,31%	5,31%	NN 75/22
1.1. – 30.6.2023.[27]	10,5%	10,5%	5,5%	NN 1/23
1.7. – 31.12.2023.	12,0%	12,0%	7,0%	NN 69/23
1.1.– 30.6.2024.	12,5%	12,5%	7,5%	NN 156/23

Tablica 18. Prosječna plaća po zaposlenom u pravnim osobama RH*

Tromjesečno razdoblje	Iznos u eurima		Mjesec	Iznos u eurima		Godina	Iznos u eurima	
	bruto	neto		bruto	neto		bruto	neto
I/2023.-III/2023.	1.526	1.110	**III/2023.**	1.556	1.130	2021.	1.274	946
II/2023.-IV/2023.	1.542	1.120	**IV/2023.**	1.547	1.122	2022.	1.380	1.016
IV/2023.-VI/2023.	1.566	1.135	**VI/2023**	1. 590	1.150	2023.	1.584	1.148
V/2023.-VII/2023.	1.577	1.141	**VII/2023.**	1.580	1.141			
VI/2023.-VIII/2023.	1.595	1.151	**VIII/2023.**	1.614	1.163			
VII/2023.-IX/2023.	1.597	1.153	**IX/2023.**	1.596	1.156			
VIII/2023.-X/2023.	1.613	1.166	**X/2023.**	1.630	1.178			
IX/2023.-XI/2023.	1.635	1.181	**XI/2023.**	1.679	1.208			
X/2023.-XII/2023.	1.643	1.192	**XII/2023.**	1.620	1.191			

* Izvor: Državni zavod za statistiku

[27] Ulaskom RH u eurozonu izmijenjen je i način utvrđivanja visine zateznih kamata. Sukladno izmjenama Zakona o obveznim odnosima (NN, br. 114/22., Uredba 156/22.) i Zakona o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi (NN, br. 114/22.) od 1. 1.2023. polazna osnovica za izračun zatezne kamate je kamatna stopa koju je Europska središnja banka primijenila na svoje posljednje glavne operacije refinanciranja koje je obavila prije prvog kalendarskog dana tekućeg polugodišta. Za referentno razdoblje ta kamatna stopa iznosi 4,00 %. Visina zatezne kamate utvrđuje se uvećanjem navedene referentne kamatne stope za 8 postotnih poena na odnose iz trgovačkih ugovora i ugovora između trgovca i osobe javnog prava, a u ostalim odnosima za 3 postotna poena.

8. Ostale informacije

Tablica 19. Otpremnine prema poreznim propisima i prema Zakonu o radu

RB	Prestanak ugovora o radu	Pravo na otpremninu	Pravo na otpremninu prema Zakonu o radu; NN, br. 93/14, 127/17, 98/19, 151/22 i 64/23 (čl. 126.) – nakon 2 godine neprekidnog rada	Mogućnost neoporezive isplate
1.	Poslovno uvjetovani otkaz	Pravo radnika na otpremninu određuje se kolektivnim ugovorom, ugovorom o radu, pravilnikom o radu, internim aktima poslodavca te Zakonom o radu	**Najmanje:** Otpremnina za svaku navršenu godinu rada kod toga poslodavca = 1/3 prosječne mjesečne plaće koju je radnik ostvario u posljednja tri mjeseca prije prekida radnog odnosa. **Najviše: Šest** prosječnih mjesečnih plaća koje je radnik ostvario u posljednja tri mjeseca prije prestanka radnog odnosa ako zakonom, kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu nije određeno drukčije	Do visine 896,00 eur za svaku navršenu godinu neprekidnog rada kod istog poslodavca (čl. 7., st. 2., r.br.15. Pravilnika o porezu na dohodak)
2.	Osobno uvjetovani otkaz			
3.	Osobno uvjetovani otkaz zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti		Radnik koji je pretrpio ozljedu na radu ili je obolio od profesionalne bolesti, te nakon završenog liječenja ne bude vraćen na posao pravo na otpremninu ostvaruje u najmanje dvostrukoj svoti od svote koja bi mu inače pripadala (čl. 42. Zakona o radu; NN, br. 93/14, do 64/23)	Do visine 1.120,00 eur za svaku navršenu godinu rada kod tog poslodavca (čl. 7., st. 2., r.br. 16. Pravilnika o porezu na dohodak)
4.	Odlazak u mirovinu			Najviše 1.400,00 eur (čl. 7., st. 2., r.br. 14. Pravilnika o porezu na dohodak)
5.	Sporazumni prestanak ugovora o radu			Svota koja se isplaćuje u cijelosti podliježe plaćanju poreza i doprinosa (kao dohodak od nesamostalnog rada)

Tablica 20. Pregled radnih sati po mjesecima u 2024. godini

Mjesec 2024. g	Broj dana	Radnih dana	Dana praznika	Ukupno sati	Radnih sati	Sati praznika
I	*23*	*22*	*1*	*184*	***176***	*8*
II	*21*	*21*	*0*	*168*	***168***	*0*
III	*21*	*21*	*0*	*168*	***168***	*0*
IV	*22*	*21*	*1*	*176*	***168***	*8*
V	*23*	*21*	*2*	*184*	***168***	*16*
VI	*20*	*20*	*0*	*160*	***160***	*0*
VII	*23*	*23*	*0*	*184*	***184***	*0*
VIII	*22*	*20*	*2*	*176*	***160***	*16*
IX	*21*	*21*	*0*	*168*	***168***	*0*
X	*23*	*23*	*0*	*184*	***184***	*0*
XI	*21*	*19*	*2*	*168*	***152***	*16*
XII	*22*	*20*	*2*	*176*	***160***	*16*
Ukupno u 2024. g.	*262*	*252*	*10*	*2096*	***2016***	*80*

Ukupan broj radnih sati u 2024. godini iznosi **2096**. Ovaj pregled sati vrijedi za 40 satni radni tjedan, u kojem je radno vrijeme raspoređeno u pet radnih dana.

Tablica 21. Oznake izvješća na obrascu JOPPD za dane u ožujku 2024.

Datum u mjesecu	Oznaka Obrasca JOPPD	Datum u mjesecu	Oznaka Obrasca JOPPD	Datum u mjesecu	Oznaka Obrasca JOPPD
1.	24061	12.	24072	23.	24083
2.	24062	13.	24073	24.	24084
3.	24063	14.	24074	25.	24085
4.	24064	15.	24075	26.	24086
5.	24065	16.	24076	27.	24087
6.	24066	17.	24077	28.	24088
7.	24067	18.	24078	29.	24089
8.	24068	19.	24079	30.	24090
9.	24069	20.	24080	31.	24091
10.	24070	21.	24081		
11.	24071	22.	24082		

Tablica 22. Rokovi za podnošenje poreznih izvještaja u ožujku i travnju 2024. godine za proračune, proračunske korisnike, izvanproračunske korisnike i neprofitne organizacije

Obrasci	Rok predaje
Obrazac JOPPD	• na dan isplate primitka ili najkasnije sljedeći dan • u roku od 8 dana od primitka dohotka iz inozemstva
PDV za mjesečne obveznike	do 20. ožujka za veljaču
Prijave za stjecanje dobara i primljene usluge iz drugih država članica EU (PDV-S)	do 20. ožujka za veljaču
Objava informacija o trošenju sredstava na mrežnim stranicama JLP(R)S, proračunskih i izvanproračunskih korisnika	do 20. ožujka za isplate u veljači
Izjava o fiskalnoj odgovornosti za 2023. - Ministri i drugi čelnici tijela državne uprave te čelnici drugih državnih tijela na razini razdjela organizacijske klasifikacije - Općinski načelnici, gradonačelnici, župani - Predsjednici uprava trgovačkih društava u većinskom vlasništvu RH - Čelnici drugih pravnih osoba kojima je osnivač RH i čelnici pravnih osoba od posebnog interesa za RH koje Vlada RH utvrđuje odlukom - Predsjednici uprava trgovačkih društava u vlasništvu jedne JLP(R)S ili kumulativno većinskom vlasništvu više JLP(R)S - Čelnici drugih pravnih osoba kojima je osnivač jedna ili više JLP(R)S - Predsjednici uprava trgovačkih društava u vlasništvu RH i jedne ili više JLP(R)S - Čelnici drugih pravnih osoba kojima je osnivač RH i jedna ili više JLP(R)S	do 2. travnja 2024.
Godišnji izvještaj o izvršenju financijskog plana proračunskog i izvanproračunskog korisnika za 2023.	do 2. travnja 2024.
Samoprocjena učinkovitosti i djelotvornosti funkcioniranja sustava financijskog upravljanja i kontrola – neprofitne organizacije koje su obveznice vođenja dvojnog knjigovodstva	do 2. travnja 2024.

Tablica 23. Novi ekonomsko-financijski propisi

Naziv propisa	Narodne novine, br.:	Stupanje na snagu
Uredba o postupku odobrenja državnih jamstava, nadzoru nad namjenskim korištenjem sredstava i drugim pitanjima vezanim za državna jamstva	13/24	1.1.25.
Pravilnik o Jedinstvenoj elektroničkoj evidenciji humanitarne pomoći	14/24	8.2.24.
Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja evidencija humanitarne pomoći	14/24	8.2.24.
Pravilnik o obrascima za prikupljanje humanitarne pomoći	14/24	8.2.24.
Pravilnik o vrstama i oznakama vrsta humanitarnih akcija, sadržaju evidencijske oznake humanitarne akcije, izgledu logotipa i sadržaju QR koda za prikupljanje humanitarne pomoći	14/24	8.2.24.
Ispravak Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o doprinosima	14/24	
Naputak o načinu uplaćivanja prihoda proračuna, obveznih doprinosa te prihoda za financiranje drugih javnih potreba u 2024. godini	15/24	9.2.24.
Odluka o visini dnevnice za službeno putovanje u inozemstvo za korisnike koji se financiraju iz sredstava državnog proračuna	16/24	8.2.24.
Uredba o metodologiji i postupku provedbe instrumenata politike boljih propisa	19/24	17.2.24.

Porezne stope godišnjeg poreza na dohodak utvrđuju jedinice lokalne samouprave prema limitima propisanim Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 114/23). Odluka predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave objavljuje se u Narodnim novinama najkasnije do 31. prosinca 2023., sa stupanjem na snagu 1. siječnja 2024. godine i primjenjuje se do donošenja nove odluke.

Ako predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave ne donese odluku kojom propisuje visinu poreznih stopa u propisanom roku, određuje se niža stopa od 20% i viša stopa od 30%.

Sve objavljene stope godišnjeg poreza na dohodak možete vidjeti na stranici Porezne uprave pod: Stope godišnjeg poreza na dohodak.

tim4pimagazin
Narudžbenicu za pretplatu na časopis možete pronaći na internet stranici www.tim4pin.hr

Trg Republike Hrvatske 14, 10000 Zagreb, Hrvatska
T: 385(01) 45 64 430, 45 64 428, **F:** 385(01) 45 64 427
E: info@sveucilisnatiskara.hr

SVEUČILIŠNA TISKARA
www.sveucilisnatiskara.hr

iTransparentnost

Prati korak zakona i gradi povjerenje građana

LibusoftCicom
in2 GRUPA

iTransparentnost

iTransparentnost, kao moderno web rješenje, omogućava automatiziran prikaz trošenja sredstava iz proračuna, jednostavno filtriranje i izvoz podataka te praćenje troškova po odabranim parametrima. Rješenje je u skladu s odredbama novog Naputka i lako je prilagodljivo za sve buduće izmjene.

- Automatski prikaz podataka, bez ručnog unosa
- Brza i jednostavna implementacija
- U skladu sa zadnjim zakonskim izmjenama

Transparentnost

Transparentnost trošenja proračunskih sredstava i internetska objava istog postala je obvezom Zakonom o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (Članak 68.a) dok su novim *Naputkom o okvirnom sadržaju, minimalnom skupu podataka te načinu javne objave informacija o trošenju sredstava na mrežnim stranicama JLP(R)S* unutar Zakona o proračunu (Članak 144) definirani obveznici transparentnosti, periodičnost objave te način objave podataka.

Više od 200 općina, gradova i županija koristi iTransparentnost

iTransparentnost pridonosi boljem indeksu otvorenosti proračuna i jačanju povjerenja građana.

Remetinečka cesta 7a (Kajzerica), 10020 Zagreb, tel: 01 65 99 555, e-mail: info@spi.hr, www.spi.hr